

# Jaarstukken 2022



**gemeente**  
**gooismeren**





# Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Voorwoord .....	6
Hoofdpijnen .....	7
Beleid .....	7
Financiën .....	9
Leeswijzer .....	11
1. Programma Inwoners en Bestuur .....	13
1.1 Burgerparticipatie en overheidsparticipatie .....	13
1.2 Inclusie .....	15
1.3 Klantgerichte dienstverlening.....	15
1.4 Samenwerken met overheden .....	16
2. Programma Veiligheid .....	20
2.1 Criminaliteit .....	20
2.2 Fysieke veiligheid/rampenbestrijding en crisisbeheersing .....	22
2.3 Sociale veiligheid .....	23
2.4 Handhaving .....	25
3. Programma Openbare Ruimte, Verkeer en Parkeren .....	27
3.1 Verkeersveiligheid.....	27
3.2 Leefbaarheid.....	28
3.3 Innovatie en duurzame mobiliteit .....	29
3.4 Bereikbaarheid.....	30
3.5 Toegankelijkheid.....	31
3.6 Parkeren .....	31
3.7 Samenwerken .....	32
4. Programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme .....	34
4.1 Veilig en duurzaam ingerichte omgeving.....	34
4.2 (Duurzame) economische ontwikkeling .....	38
4.3 Goed wonen in Gooise Meren.....	41
4.4 Gemeentelijk vastgoed .....	44
5. Programma Duurzaamheid, Water en Groen .....	48
5.1 Duurzaamheid.....	48

5.2 Klimaatadaptatie .....	55
5.3 Groen, natuur en milieu .....	56
5.4 Begraafplaatsen .....	57
5.5 Goede grondstofinzameling bij huishoudens .....	58
5.6 Grip op water .....	58
6. Programma Werk en Inkomen .....	64
6.1 Werk .....	64
6.2 Inkomen .....	66
7. Programma Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd .....	70
7.1 Optimale dienstverlening sociaal domein .....	71
7.2 Opgroeien en kansen krijgen - inwoners jonger dan 18 jaar .....	75
7.3 Sterke sociale voorzieningen: samenleven en een leven lang meedoen .....	76
7.4 Omzien naar elkaar .....	77
7.5 Gezonde leefomgeving en leefstijl .....	78
7.6 Bescherming en Opvang .....	78
7.7 Dierenwelzijn .....	79
8. Programma Sport, Cultuur en Recreatie .....	82
8.1 Kunst en Cultuur .....	82
8.2 Cultureel Erfgoed .....	83
8.3 Sport .....	84
8.4 Spelen en recreëren .....	86
9. Programma Baten en lasten .....	89
9.1 Sluitende begroting .....	89
9.2 Belastingen .....	90
Financiële recapitulatie .....	94
Paragrafen .....	96
Paragraaf Lokale heffingen .....	96
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing .....	104
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen .....	114
Paragraaf Financiering .....	122
Paragraaf Bedrijfsvoering .....	126
Paragraaf Verbonden partijen .....	133
Paragraaf Grondbeleid .....	148
Jaarrekening .....	150

Leeswijzer .....	150
4.1 Balans .....	151
4.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling .....	153
4.3 Toelichting op de balans .....	156
4.4 Overzicht van baten en lasten .....	176
4.5 Toelichting op overzicht van baten en lasten.....	178
4.6 SiSa verantwoording.....	188
4.7 Gebeurtenissen na balansdatum .....	209
4.8 Controleverklaring .....	209
Bijlagen .....	210
Bijlage 1 Overzicht Investerings.....	210
Bijlage 2 Taakvelden.....	219
Bijlage 3 Beleidsindicatoren .....	224

# Voorwoord

## Aan de Raad

Regeren is vooruitzien, luidt een bekende uitspraak. Dat is de laatste jaren, na onder andere corona, de oorlog in Oekraïne, de energiecrisis en het stikstofvraagstuk ook voor Gooise Meren een bijzondere opgave gebleken.

Met deze jaarrekening 2022 wordt inhoudelijk en financieel teruggekeken op een zeer bewogen jaar. Een jaar waar zaken toch weer anders uitpakten dan menigeen had ingeschat. Ondanks de turbulentie op tal van gebieden, kijkt het college terug op een goed jaar waarin de pijlers van het college, Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal fier overeind zijn gebleven. Met een extra aantekening waar het Sociaal betreft, het is immers geen sinecure voor een gemeente om de zorg en gemeentelijke opvang van ruim 350 Oekraïense vluchtelingen op je te nemen.

Er is veel werk verzet in 2022, maar er zijn ook een aantal opgaven die niet in 2022, maar dit jaar hun beslag gaan krijgen. Dat vertaalt zich ook financieel in de jaarrekening. Drie miljoen euro aan budgetten wordt overgeheveld naar 2023. Gooise Meren rondt het jaar af met een positief saldo van 7,1 miljoen euro. Dat positieve resultaat is zeker geen doel op zich, ook geen reden voor een feestje, maar wel de uitkomst van de behoedzame wijze van begroten, die regel is in Gooise Meren.

Gezien de forse opgaven waar de gemeente in 2023 voor staat, nu reeds bekende ontwikkelingen zoals de opgelopen inflatie en de energietransitie, is het college blij om te kunnen constateren dat Gooise Meren 2022 robuust en vitaal afsluit. Met het vertrouwen om dit jaar nieuwe uitdagingen aan te gaan.

Het college van Burgermeester en Wethouders,

# Hoofdpijnen

## Beleid

### 1.1 Beleid

#### Opgaven voor 2022

We hebben eind 2021 lastige keuzes moeten maken om een sluitende begroting te krijgen en dicht bij een duurzame balans te komen. We zijn er tegelijkertijd in geslaagd om aan 'Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal', ons uitgangspunt (uit het coalitieakkoord 2019-2022) voor de verdere ontwikkeling van Gooise Meren, invulling te geven. De termen duurzaam, sociaal, veilig en vitaal staan niet los van elkaar maar vormen een elkaar versterkend geheel waarmee we de opgaven van Gooise Meren aanpakken. Hieronder volgt een samenvatting van hetgeen hiervan in 2022 is bereikt.

#### 1.1.1 Algemeen

Begin 2022 werd de wereld opgeschrikt door de inval van Rusland in Oekraïne. De beelden van kapotgeschoten steden en menselijk leed staan op ons netvlies. Als gevolg van deze oorlog vluchtten veel mensen uit Oekraïne, ook naar Nederland. Gemeente Gooise Meren heeft haar bijdrage geleverd door te zorgen voor de opvang van ca. 350 vluchtelingen op verschillende locaties in onze gemeente, zoals het voormalig NH hotel Naarden, de voormalige Palmkazerne (Crailo), Gooimeer 5 en Zusterhof Naarderheem. Naast onderdak is ook gezorgd voor voeding, onderwijs en transport. Samen met onze maatschappelijke partners en vele vrijwilligers hebben onze medewerkers met veel inzet en betrokkenheid hun bijdrage geleverd. Soms heeft dit er wel toe geleid dat zij een deel van de geplande werkzaamheden moesten uitstellen.

Van geheel andere orde maar wel een belangrijk moment voor Gooise Meren waren de Gemeenteraadsverkiezingen en de daarop volgende coalitievorming. Deze vorming, met bijbehorend coalitieakkoord, heeft langer geduurd dan verwacht, waardoor de focus van de meerjarenbegroting 2023-2026 beperkt moest blijven tot 2023, in afwachting van de uitwerking in het college-uitvoeringsprogramma 2023-2026. Dit is vervolgens nogmaals vertraagd door de herziene coalitiesamenstelling eind 2022.

Intussen hebben we het afgelopen jaar een groot deel van onze ambities kunnen verwezenlijken, ook al was ook voor onze organisatie de krapte op de arbeidsmarkt soms een belemmerende factor, waardoor op een aantal terreinen minder is bereikt dan we zouden willen.

#### 1.1.2 Duurzaam

Ten aanzien van de duurzaamheid streven wij een evenwicht tussen mens, milieu en economie na. We hebben tot doel om duurzaamheid hoger op de agenda te plaatsen, te integreren in zoveel mogelijk activiteiten en onze ideeën te concretiseren en tot uitvoering te brengen.

#### *Wat hebben we gedaan*

We hebben het afgelopen jaar geïnventariseerd welke locaties in onze gemeente geschikt zijn voor duurzame opwekking van (zonne)energie om daarmee te kunnen bijdragen aan energie neutrale gemeente in 2050. Zo zijn alle 'grote' daken geanalyseerd op mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen en is op regionaal niveau onderzocht welke gebieden (met name parkeerplaatsen) geschikt zijn voor het opwekken van zon- en windenergie.

Op dit moment is er vanuit het Rijk voor het Warmtenet in Muiderberg nog geen subsidie beschikbaar gekomen vanuit het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW). Desondanks zijn we verder gegaan met de voorbereidende activiteiten in afwachting van een nieuwe regeling vanuit Den Haag. Hierdoor is het opstellen van het eerste Wijkuitvoeringsplan (WUP) vertraagd naar 2023.

In februari 2022 is de TransitieVisie Warmte "De route naar een aardgasvrije gemeente Gooise Meren in 2050" vastgesteld. Hierin staan per wijk de mogelijke warmteoplossing(en) aangegeven. Er zijn verschillende informatiebijeenkomsten gehouden voor de inwoners om aan te geven wat de energietransitie concreet voor hen gaat betekenen.

In dit verslagjaar is een eerste opzet gemaakt voor een tijdelijk regionaal samenwerkingsverband rond Circulaire Economie met verschillende partijen (publiek-privaat). Wij hebben de duurzaamheidsopgave lokaal

reeds meegenomen in de aanbestedingen van een aantal concrete projecten, zoals verduurzaming van het eigen wagenpark, hergebruik van materialen bij de herinrichting Eikenlaan te Muiderberg en de circulaire woningbouw Bredius.

Wij hebben gewerkt aan een duiding en prioritering van locaties waar (in de toekomst) sprake is van risico op wateroverlast. Hoewel wij dit vooralsnog niet onder de vlag van een 'uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie' doen, nemen wij bij de uitvoering en voorbereiding van projecten wel maatregelen om deze risico's te beperken. De projecten Plein Gemeentehuis, Vlietlaan en Beerensteinerlaan e.o. in Bussum zijn voorbeelden van projecten waarbij wij in 2022 maatregelen hebben uitgevoerd om het risico op wateroverlast te beperken.

### **1.1.3 Sociaal**

Ten aanzien van onze sociale ambities streven wij een aantal zaken na. We werken verbindend en versterkend, streven een inclusieve arbeidsmarkt na, willen dat iedereen mee kan doen en zijn talenten kan ontwikkelen, waarbij we (tijdelijke) inkomensondersteuning bieden voor mensen die niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien en willen we dat kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien

#### *Wat hebben we gedaan*

Het uitvoeringsplan van de lokale inclusieagenda is vastgesteld. Vanuit deze agenda zijn diverse acties uitgevoerd om de toegankelijkheid voor rolstoelafhankelijke inwoners of mensen met een visuele beperking te verbeteren. Ook is gestart met het betrekken van ervaringsdeskundigen uit de LHBT+ doelgroep; het regenboogzebrapad is gerealiseerd. Er is daarnaast aandacht besteed aan de eenzaamheid bij onze inwoners.

Vanuit het regionale Actieplan Jeugdwerkloosheid, waarbij diverse partners zijn betrokken, zijn in 2022 ruim 200 jongeren uit de regio bemiddeld naar werk, begeleid naar scholing en stage en geholpen met hun CV en sollicitatievaardigheden. En in samenwerking met partners binnen de arbeidsmarkt zijn sinds de start van de regionale programma's (eind 2020) 320 inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan geholpen. Met nog een jaar te gaan na 2022 liggen we op koers om de doelstelling van 500 plaatsingen naar werk te behalen.

Vanaf begin 2022 voeren wij de nieuwe Wet inburgering uit. In deze wet heeft de gemeente een grotere regierol gekregen over zowel de inburgeringsvoorzieningen als ook de begeleiding van inburgeraars. Vanuit deze regierol zijn we ook in gesprek gegaan met onze sociale partners om de begeleiding te verbeteren. De inburgeraars kregen taallessen via de gemeente en daarbij is toegezien op hun voortgang.

Inwoners die niet in hun eigen onderhoud konden voorzien zijn geholpen met een passende inkomensvoorziening. Daarnaast is via het Rijk een energietoeslag beschikbaar gesteld voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.

Afgelopen jaar is de werkwijze van de schuldhulpverlening doorontwikkeld. Een belangrijke instrument daarbij betreft vroeg-signalering, waardoor bewoners met betaalachterstanden proactief zijn benaderd om hen hulp aan te bieden.

De jeugdzorg is op verschillende fronten actief toegepast, zoals jeugdbescherming, incl. regionale afspraken, transformatie van verblijf in een zorginstelling naar zoveel mogelijk thuis wonen en het oplossen van complexe casussen alsook individuele maatwerkvoorzieningen via de Jeugd-GGZ.

Op het gebied van de Wmo, zoals huishoudelijke hulp, is maatwerk toegepast waarbij het gaat om het toekennen van de meest passende voorziening met de goedkoopst mogelijke adequate inzet van hulp- en ondersteuning. Enkele pilots op dit gebied, Automaatje en Laagdrempelige dagopvang, zijn positief geëvalueerd en zullen worden voortgezet.

### **1.1.4 Veilig**

We streven naar een goed en prettig leefklimaat, waar inwoners niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen. Preventie en handhaving zijn van belang om het gevoel van veiligheid te vergroten en vast te houden.

Op het gebied van ondermijning is de campagne 'Meld Misdaad Anoniem' gestart. Enkele drugspanden zijn gesloten en er is een aantal Bibob onderzoeken uitgevoerd naar georganiseerde criminaliteit. Qua cybercriminaliteit is vooral ingezet op preventie. Voor wat betreft de 'kleinere' criminaliteit lijkt de maatregel 'last onder dwangsom' het voor inbrekers moeilijker te maken om zich met inbrekerswerktuigen in onze gemeente te bewegen. Sinds de invoering van de maatregel is slechts eenmaal een dwangsom verbeurd. We hebben bewoners en bewonersgroepen veelvuldig betrokken bij en geïnformeerd over diverse veiligheidsthema's via sociale media, lokale kranten en een huis-aan-huis verspreide Veiligheidskrant.

Tenslotte hebben wij samen met team maatschappelijke zorg, de politie en zorgpartners gewerkt aan de aanpak van woonoverlast.

### **1.1.5 Vitaal**

Om de vitaliteit te vergroten, streven wij naar een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de leefomgeving, vanuit een integrale afweging van de belangen en behoeften van de inwoners. We zoeken ruimte voor nieuwe woningbouwontwikkelingen, met aandacht voor betaalbaarheid en kwetsbare doelgroepen. We streven economische ontwikkeling na, met ruimte voor bedrijven, passend bij ontwikkelingen zoals werken aan huis en met oog voor werkgelegenheid. We versterken het toerisme en recreatie, voor economische versterking en een aantrekkelijke woonomgeving.

Om een balans te vinden in bereikbaarheid enerzijds en leefbaarheid anderzijds zijn nadere regels opgesteld bij de nieuwe parkeerverordening en wordt gewerkt aan plannen voor autoluwe centra. Daarnaast zijn vanuit een breder leefbaarheidsperspectief het Actieplan geluid en het project Hollandse Luchten gestart.

Om voldoende en gedifferentieerd woonaanbod te krijgen zijn we versneld aan de slag gegaan met de gebiedsvisie Bussum-Zuid

De stichting Gooise Meren Marketing (GMM) heeft vorig jaar de eerder opgezette website verder ingevuld met een volledige en actuele Uitagenda, lokale wandel- en fietsroutes en een overzicht van plekken die het ontdekken waard zijn. Daarnaast heeft de activatiecampagne 'Ontdek Gooise Meren' plaats gevonden die inwoners heeft gestimuleerd te ontdekken wat er in de vier kernen van Gooise Meren is te doen.

Medio 2022 is een manager vitale kernen gestart met vooral focus op het kernwinkelgebied Bussum.

## **Financiën**

### **1.2 Financieel**

Ieder jaar bij de jaarrekening kijken we terug op onze financiën en beoordelen we ons financiële beleid.

In de jaarstukken 2022 leest u hoe we met onze middelen zijn omgegaan; wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost en wat dat betekent voor onze financiële positie.

#### **1.2.1 Rekeningresultaat**

De jaarrekening 2022 sluiten we af met een positief resultaat van € 7,1 mln. Dit betreft met name incidentele afwijkingen. Op hoofdlijnen (afwijkingen > € 250.000) wordt het verschil verklaard door de volgende oorzaken.

##### *1. Salariskosten (V 0,8 mln.)*

Het grootste deel van dit effect wordt veroorzaakt door niet ingevulde vacatures, die slechts gedeeltelijk zijn opgevangen door inhuur. Daarnaast heeft een deel van de medewerkers zich bezig gehouden met de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne, waarvoor het Rijk extra budget heeft toegekend.

##### *2. Vrijval voorziening pensioenen wethouders (V 1,8 mln.)*

De voorziening pensioenen wethouders wordt met € 1.754.000 verlaagd. Dit komt door een herberekening van de contante waarde op basis van de gestegen rekenrente.

##### *3. Verkoop diverse gronden (V 0,4 mln.)*

In december 2022 heeft nog een verkoop plaatsgevonden van grond aan de Struikheiweg te Bussum.

##### *4. Leges omgevingsvergunningen (V 1,1 mln.)*

In 2022 zijn fors meer vergunningaanvragen ingediend dan verwacht, waaronder De Krijgsman.

##### *5. Risicovoorziening lening Warmtebedrijf (N 1,1 mln.)*

In 2021 en 2022 is in twee tranches een lening ter hoogte van € 1,5 mln. verstrekt aan het Warmtebedrijf Muiderberg BV in het kader van de ontwikkeling en (gedeeltelijke) aanleg van een warmtenet in Muiderberg. Na het missen van de bijdrage uit het Programma Aardgasvrije Wijken in 2022 is in afwachting van nieuwe rijksinstrumenten om warmtenetten mogelijk te maken ingezet op de verdere voorbereiding van de warmtetransitie (RM 23506,2 november 2022) om vervolgens versnelling aan te brengen in de totstandkoming van warmtenetten. Op dit moment is, later dan vorig jaar aangekondigd, bekend geworden dat de

Warmtenetten Investeringsubsidie (WIS) vanaf 1 juni 2023 wordt opengesteld. Er kan na openstelling een aanvraag worden gedaan. Op dit moment kan naar het oordeel van de accountant onvoldoende worden aangetoond dat de lening vanuit de exploitatie van een warmtenet of anderszins volledig kan worden terugbetaald. Op grond van het BBV moet daarom voor dit specifieke risico een voorziening worden gevormd. Omdat het risico afhankelijk is van diverse factoren gaan we voor de hoogte van de voorziening uit van het maximale risico, rekening houdend met de bij de lening bedongen zekerheden (o.a. recht van hypotheek en pand).

Het instellen van deze voorziening betekent geenszins dat de lening ook daadwerkelijk oninbaar is en verandert niets aan de inzet om het warmtenet in Muiderberg te realiseren.

#### *6. Uitvoeringslasten TOZO (V 0,3 mln.)*

Eind 2022 is van de gemeente Hilversum een bedrag van € 0,3 mln. terugontvangen in het kader van de uitvoeringslasten voor de TOZO.

#### *7. Jeugd en WMO (N 0,8 mln.)*

De lasten voor Jeugd zijn € 0,6 mln. hoger dan geraamd. Dit is voornamelijk het gevolg van de stijging van de vraag naar jeugdzorg waarbij zwaardere en daarmee ook duurdere vormen van zorg nodig zijn. De hogere lasten voor WMO (€ 0,2 mln.) zijn het gevolg van de nog steeds stijgende vraag naar WMO middelen zoals huishoudelijk hulp.

#### *9. Overige posten (V 1,5 mln.)*

Naast bovengenoemde posten zijn diverse kleinere (< € 250.000) voor- en nadelen te onderscheiden. Per saldo is sprake van een voordeel. Deze kleine afwijkingen worden bij de programma's nader toegelicht.

#### *10. Over te hevelen budget (V 3,1 mln.)*

Een aantal andere budgetten is niet (volledig) uitgegeven. Anders gezegd: van enkele incidentele budgetten, waar in 2022 gemaakte afspraken aan ten grondslag liggen, zijn/worden de werkzaamheden later dan verwacht gestart en naar alle waarschijnlijkheid voortgezet in 2023. De financiële verplichtingen en dekking, die in 2022 zijn aangegaan, moeten hiertoe worden overgeheveld naar het boekjaar 2023. Dit levert in totaal een voordeel op van € 3,1 miljoen. Het gaat om de volgende posten:

- *Omgevingswet (V 0,4 mln.):* Ondanks het uitstel van de invoeringsdatum gaan de voorbereidende werkzaamheden door. Het Rijk heeft incidenteel extra geld beschikbaar gesteld. Een groot deel (ca. € 0,4 mln.) daarvan is nodig voor de verdere voorbereiding in 2023.
- *Noodopvang Oekraïne (V 0,9 mln.):* voor de opvang van de vluchtelingen in 2022 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld. Vooralsnog zijn die middelen meer dan toereikend en het is niet verplicht om een overschot aan het Rijk terug te betalen. Vooralsnog zal het overschot gebruikt worden voor de doorlopende opvang in 2023.
- *Energietoeslag (V 1,3 mln.):* Het Rijk heeft reeds in 2022 middelen beschikbaar gesteld om gemeenten de mogelijkheid te bieden om een deel van de energietoeslag 2023 al in 2022 uit te keren in verband met de hoge energiekosten voor de huishoudens. Voor onze gemeente vindt de uitbetaling in 2023 plaats.
- *Overige posten (V 0,5 mln.):* wegininspectie, sportmaterialen sporthal Bredius, Waterpoort Vecht en Bescherming en opvang.

Daarnaast is er sprake van restantbudgetten die inclusief de dekking uit reserves worden overgeheveld naar 2023. Omdat deze lasten gedekt worden uit reserves heeft de onderbesteding geen effect op het resultaat 2022. Het gaat hierbij om de sloop van de Tweemaster en het aanpassen van de vlaglocaties.

#### *1.2.2 Voorstel resultaatsbestemming*

Het voorstel is om het totaalresultaat ad. € 7,1 mln. als volgt te bestemmen:

- Overheveling budgetten naar 2023: € 3,1 mln.
- Toevoeging vrijval verliesvoorziening grondexploitatie Bredius aan de Algemene Reserve Grondexploitatie: € 0,1 mln.
- Toevoegen resterend resultaat 2022 aan de Algemene Reserve: € 3,9 mln.



### 1.2.3 Ontwikkeling financiële positie

#### Weerstandsvermogen

De algemene reserve en bestemmingsreserves hebben als doel om specifiek gemeentelijk beleid te bekostigen en dienen als buffer om eventuele onverwachte tegenvallers op te vangen. Hierdoor wordt voorkomen dat bij tegenvallers direct moet worden bezuinigd of de belastingen moeten worden verhoogd. Gedurende 2022 is het eigen vermogen van de gemeente gestegen van € 50 miljoen naar € 54 miljoen. Hierbij is het resultaat van deze jaarrekening meegenomen (€-7,1 mln. voordeel).

De financiële kengetallen, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen, onderstrepen de huidige robuuste financiële situatie waarin Gooise Meren zich bevindt. Alle kengetallen: schuldenlast, structurele exploitatieruimte, solvabiliteit en het grondexploitatie risico van Gooise Meren scoren ten opzichte van de normen zeer goed. De solvabiliteit is ten opzichte van 2021 stabiel gebleven. De ratio belastingcapaciteit ligt iets boven het landelijk gemiddelde. Maar dit moet in verhouding worden gezien tot het ruime aanbod van voorzieningen in Gooise Meren. De provincie Noord-Holland heeft mede op basis van deze financiële kengetallen besloten dat het lichtste (repressieve) toezichtregime voor Gooise Meren dit jaar voldoet.

#### Investerings

Investerings lopen vaak over meerdere jaren. Gedurende het jaar wordt de (financiële) voortgang van de investeringen gemonitord en hierover wordt via de planning- en control cyclus gerapporteerd. In de jaarstukken geven we aan welke investeringen in 2022 zijn afgesloten, wat de (financiële) stand van zaken is per 31 december en lichten we eventuele overschrijdingen van kredieten toe. Op basis van de analyse van de stand van zaken worden in het eerste voortgangsverslag van het nieuwe begrotingsjaar eventuele noodzakelijke bijstellingen van investeringskredieten voorgesteld. Datzelfde gebeurt, zo nodig, bij het tweede voortgangsverslag. In de perspectiefnota en de begroting worden eventuele nieuwe investeringen voorgesteld, maar wordt ook de totale investeringsplanning beoordeeld op haalbaarheid qua uitvoering en financiële haalbaarheid. Een en ander mede in het licht van het kapitaallastenplafond.

Van de totale gevoteerde, nog niet afgeronde, investeringen ad. € 72 mln. is ultimo 2022 ca. € 41 miljoen (63%; in 2021: 59%) uitgegeven. In 2022 is wel fors meer uitgegeven dan in 2021 (€ 20 mln. vs. € 14 mln.). Deze uitgaven betreffen o.a. de bouw van de brandweergarage Muiden, Sporthal Bredius en de herinrichtingen Beerensteinerlaan en Vlietlaan.

Investerings leggen een beslag op liquiditeiten; investeren kost nu eenmaal geld; de gemeente moet extra geld aantrekken om investeringen te bekostigen. Als uiteindelijk (veel) minder wordt geïnvesteerd dan is voorgenomen dan heeft dat uiteindelijk een gunstig effect op het financiële kengetal netto schuldquote. In 2022 is deze 17% lager dan geraamd (71% t.o.v. 88%). Ons streven is om het verschil tussen de kengetallen in de begroting en de jaarrekening zo klein mogelijk te houden.

## Leeswijzer

### 1.3 Leeswijzer

#### 1.3.1 Uitgangspunten

In het kader van de voorbereiding van de fusie zijn richtlijnen ontwikkeld voor de producten uit de planning en control cyclus inclusief de jaarstukken. Deze richtlijnen worden sindsdien gehanteerd. De indeling en inhoud van de Jaarstukken 2022 zijn dan ook gelijk aan die van de Programmabegroting 2022-2025. In deze jaarstukken herkent u dan ook de opzet van de programmabegroting. Daar waar het bij de begroting draait om vragen als: wat willen we bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat mag het kosten, zoemen de jaarstukken in op: wat hebben we bereikt, wat is daarvoor gedaan en wat heeft het gekost? De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. U vindt hier informatie over lokale heffingen, het weerstandsvermogen en de risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en het grondbeleid.

#### 1.3.2 Geen aparte COVID-19 paragraaf

In tegenstelling tot de afgelopen twee verslagjaren hebben we niet langer een speciale coronaparagraaf in de jaarstukken opgenomen.

### **1.3.3 Beleidsindicatoren**

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn gemeenten gehouden om in de programma's in de begroting (artikel 8 BBV) en in de programmaverantwoording in het jaarverslag (artikel 25 BBV) de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toe te lichten volgens zogenoemde beleidsindicatoren. Bij ministeriële regeling is daartoe een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. Daarbij is ook voorgeschreven welke bron gemeenten voor de verantwoording moeten gebruiken. Op de website [Waarstaatjegemeente.nl](http://Waarstaatjegemeente.nl) kan iedereen deze indicatoren en andere gegevens van de gemeente vergelijken met andere gemeenten in Nederland. Omdat de verplichte indicatoren over het algemeen onvoldoende zeggen over de effectiviteit van het beleid is met de raad afgesproken om eigen indicatoren te ontwikkelen die deze informatie wel bieden en die daarmee ook sturingsmogelijkheden geven. In de voorliggende Jaarstukken 2022 zijn voor het product Duurzaamheid (Programma 5) de eerste indicatoren opgenomen. De vanuit de regelgeving verplichte beleidsindicatoren per programma zijn opgenomen in een bijlage.

### **1.3.4 Toelichting op verschillen**

In deze jaarstukken proberen wij zo goed mogelijk toe te lichten waarom er afwijkingen zijn tussen de voorgenomen plannen uit de begroting en wat er daadwerkelijk gerealiseerd is. Ook de financiële over- en onderschrijdingen worden verklaard. Er zijn nog enkele situaties waar ogenschijnlijke onder- en overschrijdingen verklaard worden door 'technische redenen'. In deze gevallen zijn het budget en de kosten niet op dezelfde post terecht gekomen. Als kosten op een andere plek in de begroting geboekt staan, geeft dat het beeld van een overschrijding terwijl op de plek van het budget een onderschrijding te zien is. Deze vertekening speelt specifiek bij het toerekenen van de salarislasten aan de diverse programma's in de begroting. Dit komt door de gewijzigde BBV-regeling over het toerekenen van salarislasten aan de diverse programma's.

In de tabellen van deze jaarrekening is sprake afronding. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

# 1. Programma Inwoners en Bestuur

## Inleiding

Vernieuwing van de democratie is één van de ambities van dit programma. Hoe kunnen we samen aan de slag met de opgaven die er liggen en maken we optimaal gebruik van de aanwezige kennis in de samenleving? Hoe kunnen we goed omgaan met alle initiatieven vanuit de samenleving? Hoe krijgen en houden we de beweging gaande? We hebben in het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet en veel geleerd. Zo geeft onze 'participatieleidraad' uit 2021 handen en voeten aan onze visie op burgerparticipatie. Deze toont dat onze gemeente een samenwerking met de omgeving ambieert op de hoogst mogelijke treden van de participatieladder. 'Hoogst mogelijke' is wat anders dan 'de hoogste treden'. Wat mogelijk is, daarover gaan we met elkaar in gesprek. Participatie staat bij ons hoog in het vaandel.

Onze dienstverlening is klantgericht en ondersteunend en we streven we naar kwaliteit en efficiëntie. We willen meer doen met digitale mogelijkheden. We willen ook dat inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving. Elk mens moet kunnen leren, wonen, werken, sporten, deelnemen aan activiteiten, vrienden maken en houden. De gemeente kan de inclusieve samenleving niet alleen realiseren. Dat lukt alleen samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Daarom voeren we een programma Inclusie uit. Tot slot streven we naar een krachtige, doeltreffende samenwerking met mede-overheden, waarbij we zelfbewust en kritisch zijn op doelen en middelen.

## 1.1 Burgerparticipatie en overheidsparticipatie

### 1.1.1 Doelstelling - Meeweten, Meedenken, Meedoen en Meebeslissen

We willen inwoners goede informatie verstrekken en indien mogelijk de gelegenheid bieden mee te denken, mee te doen en mee te beslissen, in een zo divers mogelijke samenstelling en indien het onderwerp relevant voor hen is.

## Maatregelen

### Jongeren kennis laten maken met hoe de democratie werkt

Begin dit jaar is het spel *Democracy* uitgesteld vanwege corona. In het nieuwe schooljaar bleken de scholen te druk met hun eigen programma, waardoor ook dit jaar het spel niet meer is aangeboden.

### Professionaliseren van participatie in onze organisatie

Een deel van de ambtelijke organisatie heeft de training 'De 4 sleutels van een slimme participatieaanpak' van SIR communicatie en participatie gevolgd. Daarnaast is de ambtelijke organisatie geïnformeerd over de Participatieleidraad, de 7 stappen voor het maken van een participatie- en communicatieplan, die geplaatst is op intranet. Deze wordt gebruikt in verschillende projecten, zoals de participatieaanpak rond de gebiedsontwikkeling Bussum-Zuid.

In 2022 zijn de eerste stappen gezet om tot een participatieverordening te komen (een juridische verankering van de kaders rond participatie), zoals het formeren van een projectgroep en het in beeld brengen van het proces.

Ook is een aanzet gemaakt om tot een participatiehandreiking te komen, inclusief een impactscan voor initiatiefnemers.

De raad is meegenomen in de wijzigingen die voortvloeien uit de Omgevingswet; het mogelijk maken van verplichte participatie bij initiatieven die niet in het omgevingsplan passen.

## **Vernieuwend Samenwerken**

Het vernieuwende samenwerkingsproces met bewoners rond de Emmalocaties is verder geïntensiveerd bij het opstellen van het Stedenbouwkundig programma van eisen. Het Ontwikkelteam dat bestaat uit vijf personen uit de directe omgeving, de gemeentelijke projectleider, een stedenbouwkundig specialist, een communicatieadviseur en een penvoerder, heeft samen nagedacht over de stappen die gezet moeten worden, voorbereidend werk verricht en bedacht hoe iedereen bij de inhoud betrokken kan worden. Hiermee versterken we de betrokkenheid en invloed van inwoners op hun eigen (leef)omgeving en maken we gebruik van ieders kennis en kunde.

Nieuwe initiatieven zijn eerst integraal ambtelijk beoordeeld in een gezamenlijk overleg waaraan collega's van verschillende afdelingen en teams hebben deelgenomen.

Voor het werken vanuit de gedachte van de Omgevingswet zijn trainingen gegeven voor integrale samenwerking. Dit heeft opgeleverd dat de initiatieven integraal beoordeeld worden en dat er een stuurgroep fysiek domein is opgericht. Deze bespreekt elke twee weken de initiatieven en projecten in het fysiek domein met als doel betere afstemming tussen de verschillende afdelingen (M&O, VTH, BORG, PRO).

### **1.1.2 Doelstelling - Werken aan vitale en leefbare wijken**

De gemeente wil samen met bewoners een buurt of wijk maken. Vitaliteit van de wijken is wezenlijk voor het succes van Gooise Meren. Daarom zijn we voortdurend in gesprek met de wijkbewoners en luisteren we naar hun behoeften.

## **Maatregelen**

### **Opstellen wijkagenda's**

Voor de eerste 4 wijken is door ons een wijkagenda vastgesteld:

- Bussum-Centrum
- Muiden
- Oostereng
- Keverdijk-Thijssepark-Vierhoven

In de agenda's zijn de vijf meest relevante actuele thema's opgenomen. De wijkagenda's geven richting aan het gesprek met de wijk, vergroten de betrokkenheid in de wijk, stimuleren initiatieven binnen de vijf meest actuele thema's en helpen ons om de thematiek in de wijk mee te nemen in ons beleid. De wijkadviseurs en wijkwethouders voeren het gesprek in de wijk.

### **1.1.3 Doelstelling - Stimuleren van initiatieven uit de samenleving**

Wat inwoners - met hun burens en andere netwerken - investeren in hun buurt vinden wij van onschatbare waarde. Deze krachten willen wij ook in 2022 versterken en ondersteunen.

## **Maatregelen**

### **Initiatieven meer faciliteren**

In 2022 werd gebruik gemaakt van het verbeterde interne proces rond het behandelen van initiatieven. Alle initiatieven kwamen centraal via de website binnen en werden direct behandeld door de wijkadviseurs. Zij namen als eerste contact op met de initiatiefnemers en zorgden ervoor dat de juiste afdelingen bij het beoordelen van het initiatief werden betrokken. Via diverse contacten met bewoners(platforms) werden initiatieven gestimuleerd.

De raad heeft in 2022 de motie rond de invoering van het Burgerinitiatief aangenomen. Wij hebben ons hier in 2022 op georiënteerd, zodat we hier in het nieuwe jaar uitvoering aan kunnen geven.

## 1.2 Inclusie

### 1.2.1 Doelstelling - Inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving

We willen dat inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving. Elk mens moet kunnen leren, wonen, werken, sporten, deelnemen aan activiteiten, vrienden maken en houden.

#### Maatregelen

##### Uitvoeren van de lokale inclusie agenda 'Iedereen doet mee, 2022-2025'

Het uitvoeringsprogramma is door de raad vastgesteld in februari 2022. De uitvoering verloopt conform planning. Zo verscheen de themapagina 'Iedereen doet mee' vier keer in de huis-aan-huisbladen, met actuele informatie over inclusie. Er waren schouwen van het opnieuw ingerichte plein voor het gemeentehuis, het verbouwde station Naarden-Bussum en het plein voor het station Bussum-Zuid, met aanbevelingen voor verbeterde toegankelijkheid, met name voor mensen met een visuele beperking. Ervaringsdeskundigen brachten advies uit ter verbetering van de toegankelijkheid van de vestingwallen in Muiden, voor inwoners die rolstoelafhankelijk zijn. Er is een begin gemaakt met het betrekken van ervaringsdeskundigen uit de LHBT+ doelgroep. Middelbare scholen in de gemeente deden mee aan Paarse Vrijdag, wat is gericht op acceptatie van LHBT+ en de gemeente maakte de verspreiding van de Paarse Vrijdag Krant mogelijk. En er is een regenboogzebrapad aangelegd. Het netwerk 'Kom erbij' van partijen die zich bezighouden met eenzaamheid, kwam voor uitwisseling bijeen en organiseerde in het najaar een voorstelling over het thema, met de interactieve theatergroep Draad. Er vond een goed bezochte interculturele maaltijd 'Ratatouille' plaats. Het GGZ-netwerk organiseerde een themabijeenkomst over 'Werken met eigen ervaring' en de regionale Buitententoonstelling, over psychische problemen bij jongeren stond drie weken lang op het Julianaplein. De aanstelling van een coördinator voor de uitvoering van de inclusieagenda liep om verschillende redenen vertraging op, maar vindt begin 2023 plaats.

## 1.3 Klantgerichte dienstverlening

### 1.3.1 Doelstelling - Dienstverlening meer digitaal

De digitalisering binnen de dienstverlening staat niet stil. Door in te zetten op online dienstverlening kan de dienstverlening aan inwoners en bedrijven verder verbeterd worden. Het streven is dat in 2022 80% van de aanvragen en aangiften via Burgerzaken en Frontoffice digitaal verloopt.

#### Maatregelen

##### Digitale aanvragen producten Burgerzaken

In 2022 is gemiddeld 82% van de uittreksels uit de Basisregistratie Personen, afschriften van de burgerlijke stand, verhuisaangiften, meldingen van voorgenomen huwelijken en aangiften van overlijden digitaal aangevraagd via onze website. In 2021 werd 80% van deze producten digitaal aangevraagd. Minder digitaal vaardige personen konden desgewenst nog steeds langskomen bij het gemeenteloket.

### 1.3.2 Doelstelling - Archief bij de tijd

Bij het gemeentearchief zijn de afgelopen jaren stappen gezet in de ontwikkeling van de digitale dienstverlening. Het is van belang hiermee verder te gaan. Daarnaast is het van belang dat de archieffunctie in de regio ingericht wordt op de duurzame opslag van digitale documenten.

## Maatregelen

### Besluitvorming fusie Archiefdienst

Door een fusie van de archiefdienst Gooise Meren en Huizen met het streekarchief Hilversum zullen de gemeenten beter in staat zijn om de opgaven van het archief, zoals digitalisering en dienstverlening aan gemeenten bij het archiveren van informatie, adequaat uit te voeren. Hiervoor is draagvlak bij alle betrokken gemeenten nodig en een passend implementatieplan. In 2022 is besluitvorming over de toekomst van de archiefdienst verder voorbereid. De gemeenteraad kan in Q1 of begin Q2 2023 een voorstel tegemoet zien.

### 1.3.3 Doelstelling - Verbeteren van onze dienstverlening

We willen kwalitatief goede dienstverlening verlenen die aansluit bij de behoefte en verwachting van onze inwoners en ondernemers.

## Maatregelen

### Het meten van klanttevredenheid

In 2022 zijn alle bezoekers van de balies in het gemeentehuis gevraagd naar hun klantbeleving. De bezoekers waarderen het klantcontact met gemiddeld een 8,5. Het gaat hier om kwaliteit van het verkregen product, de deskundigheid en het empathisch vermogen van de medewerker. Vanaf oktober 2022 worden inwoners wekelijks bevraagd over het telefonisch contact met de gemeente. De respons is nog niet voldoende om hier op dit moment een oordeel over te geven. Dit zal in 2023 wel het geval zijn.

### Inrichten bredere frontoffice dienstverlening

Door uitstel van de Omgevingswet zijn de klantaanvragen van de afdeling VTH nog niet belegd bij de Frontoffice. In september 2022 is het project gestart om de 1e lijns (aan)vragen van meldingen openbare ruimte en de begraafplaatsenadministratie te beleggen bij de Frontoffice. Dit project wordt in 2023 afgerond.

### Verbeteren managementinformatiesystemen

In 2022 is het aantal dashboards verder uitgebreid. Dit betreft vooral dashboards met betrekking tot de interne bedrijfsvoering zoals verlof, ziekteverzuim en afdelingsbudgetten. Daarnaast zijn er dashboards voor de klanttevredenheidsonderzoeken en voor de digitale aanvragen van Burgerzaken-producten gekomen. Deze dashboards maken het de managers makkelijker om te sturen op resultaten en doorlooptijden en geven meer inzicht in de ontwikkeling van de digitalisering van de dienstverleningsprocessen. Eind 2022 is gestart met het ontwikkelen van dashboards met betrekking tot het zaakstelsel. Deze dashboards worden in 2023 opgeleverd.

## 1.4 Samenwerken met overheden

### 1.4.1 Doelstelling - Een strategisch perspectief op samenwerking

Het doel van samenwerking tussen overheden is het helpen realiseren van (lokale) maatschappelijke doelen, waar dat zelfstandig niet of (veel) minder goed kan. De raad heeft de nota Verbonden partijen in het begin van 2022 vastgesteld.

## **Maatregelen**

### **Er is een strategisch perspectief op samenwerking**

Begin 2022 is de nota Verbonden partijen vastgesteld. De nota omvat een sturingsprofiel van de diverse verbonden partijen. Op basis van dit profiel is bepaald welke mate van sturing passend is. Bij dit profiel gaat het om de verhouding tussen het maatschappelijk belang enerzijds en het financieel en politiek risico van de samenwerking anderzijds. Vanuit dit perspectief wordt gekeken naar de vormgeving van de sturing.

### **Uitvoering agenda Metropoolregio Amsterdam (MRA)**

De MRA heeft in 2022 met name gewerkt aan een nieuwe governance structuur. Dit heeft geleid tot nieuwe samenwerkingsafspraken die door de raden en staten zijn vastgesteld. De MRA heeft daarnaast een verstedelijkingsstrategie uitgewerkt die eveneens door de raden en staten is onderschreven.

### **Uitvoering geven aan de Regionale samenwerkingsagenda (RSA)**

De Regio heeft in 2022 uitvoering gegeven aan de Regionale samenwerkingsagenda 2019 - 2022. Daarbij lag in 2022 het accent op duurzaamheid en bereikbaarheid. De raden zijn regelmatig geïnformeerd over de voortgang van de samenwerkingsagenda.

### **Uitvoering strategische nota Verbonden partijen**

Aan de hand van sturingsprofielen van de diverse verbonden partijen hebben wij in 2022 beoordeeld wat het financieel en maatschappelijke belang is dat we in deze samenwerkingspartijen hebben. Op basis hiervan is bepaald welke informatie we over de financiële en inhoudelijke koers van de verbonden partijen periodiek willen ontvangen, inclusief de resultaten die worden geboekt. Daarnaast is bepaald of we ten aanzien van de diverse verbonden partijen zelf beleid moeten ontwikkelen om - in samenspraak met andere gemeenten - inhoudelijk te kunnen sturen.

### **Verbeteren besluitvorming Regio**

In 2022 is ten behoeve van het opstellen en vaststellen van de RSA 2023 - 2026 een nieuw proces ingericht, wat er aan moet bijdragen dat raden beter kunnen sturen op de samenwerking bij regionale opgaven. Onderdeel hiervan is dat raden hun zienswijze kunnen geven op de opgaven waarop regionaal samengewerkt wordt. Raden kunnen daarbij ook aangeven over welke voor hen cruciale opgaven zij het gesprek met andere gemeenten willen voeren.

### **Versterken samenwerking MRA**

In 2022 zijn de samenwerkingsafspraken die door de raden en staten zijn vastgesteld in werking getreden. Dit houdt onder meer in dat de raden hun zienswijzen hebben kunnen geven op de meerjarenbegroting en op de Termijnagenda 2023 van de MRA.

## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
601 Bestuur	2.836	2.256	2.552	2.413
602 Bestuursondersteuning	703	1.356	2.533	2.882
603 Burgerzaken	1.279	1.414	1.523	1.794
604 Raadsondersteuning	540	584	584	501
647 Samenkracht en participatie	31	49	49	40
<b>Totaal Lasten</b>	<b>5.390</b>	<b>5.660</b>	<b>7.241</b>	<b>7.632</b>
Baten				
601 Bestuur	0	0	0	-1.791
602 Bestuursondersteuning	-102	-101	-101	-148
603 Burgerzaken	-866	-664	-749	-960
604 Raadsondersteuning	-1	0	0	-6
<b>Totaal Baten</b>	<b>-968</b>	<b>-765</b>	<b>-850</b>	<b>-2.905</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>4.422</b>	<b>4.895</b>	<b>6.391</b>	<b>4.726</b>
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>4.422</b>	<b>4.895</b>	<b>6.391</b>	<b>4.726</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 1	Vershil (x € 1.000)	V/N (V = Voordeel, N = Nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	-567	N
<i>Bestuur</i> Voor het bepalen van de hoogte van de voorziening Pensioenen en Wachtgelden wethouders wordt o.a. gerekend met een bepaalde rekenrente. Als gevolg van een (fors) hogere rekenrente, kon deze voorziening gedeeltelijk vrijvallen.	1.754	V
<i>Bestuur</i> Voor de invoering van de WOO is via de algemene uitkering geld ontvangen. Volledige besteding van dit budget is niet noodzakelijk gebleken.	95	V



<i>Burgerzaken</i> In 2022 zijn (iets) meer reisdocumenten en rijbewijzen uitgegeven. Dit leidt per saldo tot een voordeel.	97	V
<i>Burgerzaken</i> Om de verkiezingen corona-proof te laten verlopen is via de algemene uitkering extra budget ontvangen. Omdat bij vorige verkiezingen al extra (structurele) maatregelen waren genomen, is er nu geld over.	91	V
Overige verschillen: < € 70.000	195	V
<b>Totaal</b>	<b>1.665</b>	<b>V</b>

## 2. Programma Veiligheid

### Inleiding

Veiligheid blijft voor de gemeente Gooise Meren een belangrijke prioriteit voor een goed en prettig leefklimaat. Als gemeente willen we dat inwoners, ondernemers en bezoekers niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen. We hebben daarbij oog voor het belang van zowel verlaging van de criminaliteit en overlast, als ook een verhoogd veiligheidsgevoel van onze inwoners. Dit doen we onder meer door de sociale cohesie en betrokkenheid in de buurt te versterken, en samen met de inwoners te kijken naar preventie en verbeteringen in de wijken. Eigen verantwoordelijkheid is daarbij een belangrijk aspect. Daarnaast zetten we samen met andere betrokken hulpdiensten (ketenpartners) zoals de politie, in op betere handhaving.

Als het gaat om veiligheid werken we 'cyclisch'; eerst preventie, dan maatregelen, dan nazorg en evaluatie. De evaluatie kan aanleiding geven tot aanpassingen op het gebied van preventie, etc. Veiligheid is een continu proces, je moet er aan blijven werken.

### 2.1 Criminaliteit

#### 2.1.1 Doelstelling - Aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning

Met de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning willen wij voorkomen dat de onder- en bovenwereld (verder) verweven raken, dat het lokale gezag ondermijnd wordt, dat de veiligheid en leefbaarheid verslechteren, dat er normvervalsing plaatsvindt en dat ondermijnende criminaliteit bonafide ondernemers schade oplevert.

### Maatregelen

#### Voortzetten van de aanpak ondermijning

In 2022 is geïnvesteerd in bewustwording en het verbeteren van de informatiepositie. Dit gebeurde onder andere met een campagne *Meld Misdaad Anoniem*, over ondermijning in de vastgoedbranche, en een lokale campagne *Veilig uw pand verhuren*, gericht op woningcorporaties en (verhuur)makelaars. Inwoners zijn geïnformeerd over risico's en het herkennen van signalen via onze buurtpreventieverenigingen, de Veiligheidskrant en activiteiten als de 'ondermijningscontainer' bij de Veiligheidsdag.

In 2022 is het Bestuurlijk Interventieteam Gooi en Vechtstreek (BIT) opgericht en zijn de eerste integrale bestuurlijke controles met dit team uitgevoerd. Naast handhavingsdagen met het BIT is er lokaal actief ingezet op integrale controles, het sluiten van drugspanen, de aanpak van drugsdealers, het uitvoeren van Bibob-onderzoeken en onderzoeken naar criminele samenwerkingsverbanden. Samen met het project Straatwaarde(n) van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum MN zijn we gestart met een integrale aanpak ter voorkoming van de aanwas van jongeren in de drugscriminaliteit. We werken hierbij samen met zowel interne als externe partijen.

Er is gewerkt aan een haalbaarheidsonderzoek voor een regionaal Bibob-team. Dit onderzoek wordt in Q1 2023 afgerond, waarbij een mogelijk vervolg op het onderzoek in het Districtelijk Veiligheidscollege besproken wordt.

In oktober 2022 is de Wet Bibob gewijzigd (uitgebreid). Er wordt regionaal gewerkt aan een vertaling van de wetwijziging naar nieuw Bibob-beleid. Hiermee wordt de voorgenomen uitbreiding en actualisatie van het beleid naar 2023 verschoven.

Er is in 2022 vier keer een last onder dwangsom opgelegd in verband met dealen in de openbare ruimte. Deze maatregel wordt opgelegd wanneer hier de noodzaak voor is (aanhouding dealer) en wij door de politie hierover geïnformeerd worden.

### **2.1.2 Doelstelling - Aanpak van vermogens criminaliteit/high impact crimes**

We voeren regie op de gezamenlijke aanpak van vermogenscriminaliteit, high impact crimes en cyberveiligheid vanuit een goede informatiepositie en analyse van cijfers uit het Veiligheidsinformatiesysteem.

## **Maatregelen**

### **Aanpak cybercrime**

In 2022 is er zowel online als offline geïnvesteerd in de bewustwording rondom digitale criminaliteit. Online met communicatieberichten, waarbij we ook inspelen op trends zoals afpersing rondom de aanvraag van energietoelagen. Daarnaast zijn inwoners geïnformeerd tijdens onder andere de seniorenmarkt, veiligheidsmarkt en koffieochtenden bij Versa. Er is een structureel overleg opgezet met de 'digitaal wijkagent' van de politie om zo concrete acties te formuleren, kennis te delen en trends in de gaten te houden. Daarnaast blijven we gebruik maken van HackShield en Cyber 24, om de bewustwording van jongeren op een interactieve manier te vergroten.

Afgelopen jaar kenmerkt zich vooral door een preventieve aanpak. In 2022 is gestart met het onderzoeken en in kaart brengen van nieuwe (bestuursrechtelijke) maatregelen en mogelijkheden met een meer repressief karakter. Dit richt zich vooral op online aangejaagde openbare ordeverstoringen. Landelijke wetgeving op dit vlak ontbreekt nog, wat maakt dat hier nog geen concrete maatregelen uit zijn voortgekomen.

Tot slot is digitale criminaliteit ook opgenomen als één van de twee regionale speerpunten in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026.

### **Aanpak inbraken, insluipingen, autokraken en fietsdiefstallen**

We hebben lokaal en regionaal ingezet op de aanpak van thema's zoals autokraken, woninginbraken en fietsdiefstallen.

In 2022 zijn er in drie casussen een last onder dwangsom opgelegd voor het vervoeren van inbrekerswerktuigen. Daarbij hebben we voor het eerst een last onder dwangsom opgelegd aan een fietsdief.

Sinds de invoering van deze maatregel enkele jaren geleden is slechts eenmaal een dwangsom verbeurd. Dit gebeurde toen een persoon voor de tweede keer werd aangehouden met inbrekerswerktuigen. De maatregel lijkt dan ook effect te hebben op het weren van inbrekers in onze gemeente, althans het hen moeilijk te maken om zich met inbrekerswerktuigen in onze gemeente te begeven.

Op wijkniveau zijn trends waargenomen en daar is in samenwerking met de politie extra aandacht aan besteed. Dit monitoren wij voortdurend.

In buurtbijeenkomsten en via social media is aan mensen in wijken met een hoog aantal autokraken gevraagd om verdachte situaties te melden en preventief gedrag te verbeteren.

De controle op het digitaal opkopersregister (DOR) is volledig geïmplementeerd. De controles zijn verricht door de Boa's.

### **Versterken samenwerking met inwoners om buurten veiliger te maken**

In 2022 hebben wij geïnvesteerd in meer betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij de veiligheid in hun buurt. We hebben ons met name gericht op georganiseerde groepen inwoners. Bij actuele veiligheidsinformatie in de buurt zijn burgerinitiatieven geïnformeerd. Belangrijke thema's waren overlast, verdachte situaties en criminaliteit in de wijk, zoals woninginbraken en fietsdiefstallen.

Op meerdere momenten zijn op de sociale-media-kanalen en in de lokale kranten berichten gedeeld om inwoners te informeren over verschillende veiligheidsthema's. We waren aanwezig bij wijkshouwen over veiligheid, presentaties, flyer- en promotieacties.

Op straat hebben we inwoners geïnformeerd over verschillende veiligheidsthema's. Met name het onderwerp cybercrime is daarbij besproken.

Inwoners die zich bij de gemeente meldden met veiligheidsthema's zijn indien mogelijk geïnformeerd over de wijze waarop zij zelf kunnen bijdragen aan de veiligheid.

In het najaar 2022 heeft de gemeente een Veiligheidskrant uitgebracht, die huis-aan-huis in Gooise Meren is verspreid.

In de week van de veiligheid heeft de gemeente in samenwerking met de politie een Veiligheidsdag georganiseerd.

## 2.2 Fysieke veiligheid/rampenbestrijding en crisisbeheersing

### 2.2.1 Doelstelling - Kennis en vaardigheden rampenbestrijding en crisisbeheersing verder ontwikkelen

Het doel is de kennis en vaardigheden van het eigen personeel op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing verder ontwikkelen voor een inzet tijdens een ramp of crisis. Ook willen we inwoners bewust maken van participatie en inzet voor eigen veiligheid.

#### Maatregelen

##### Samenwerken met buurgemeenten, deelnemen aan regionale piketten en opleiden en trainen

Vanuit Bevolkingszorg Flevoland en Gooi en Vechtstreek is de verbinding met de gemeenten op het gebied van crisisbeheersing en bevolkingszorg geborgd. De gemeente Gooise Meren is hier een actieve speler in en waar nodig is ook bilateraal de verbinding met omliggende gemeenten onderhouden.

Lokaal is sinds het tweede deel van 2022 extra inzet gedaan om medewerkers te werven voor een rol in de crisisbeheersing en zullen zij waar nodig (bij)geschoold worden voor een lokale of regionale functie.

##### Vergroten bewustwording inwoners voor de eigen veiligheid

Zowel gedurende het jaar als tijdens de Week van de Veiligheid zijn de inwoners van Gooise Meren bewust gemaakt van de verantwoordelijkheid voor hun eigen veiligheid. Onder andere door actieve communicatie via social media, persberichten over onze activiteiten, gerichte informatie per brief (bijvoorbeeld de campagne *Veilig uw pand verhuren* aan pandeigenaren en makelaars of *no place for sex trafficking* aan hotels) en het huis-aan-huis verspreiden van de Veiligheidskrant Gooise Meren.

##### Verzorgen noodopvang Oekraïners

In de regio Gooi- en Vechtstreek zijn opvangplekken voor ongeveer 2.000 vluchtelingen verzorgd. In samenwerking met de Veiligheidsregio hebben we in 2022 binnen Gooise Meren de coördinatie en opvang van circa 450 Oekraïense vluchtelingen gerealiseerd.

### 2.2.2 Doelstelling - Brandveilig leven bevorderen

Het landelijke programma van de brandweer - Brandveilig leven - heeft als doel om de activiteiten rond fysieke en sociale veiligheid van verschillende doelgroepen in hun eigen omgeving te verbeteren. Kwetsbare groepen, zoals (zelfstandig wonende) ouderen en personen met een beperking hebben in het bijzonder onze aandacht.

#### Maatregelen

##### Inzet van de wijkbrandweer

In alle dorpskernen van de gemeente Gooise Meren wordt de wijkbrandweer ingezet. De wijkbrandweer is, waar mogelijk, zichtbaar aanwezig. Enkele voorbeelden hiervan zijn de Veiligheidsdag in oktober 2022, de seniorenmarkt, de weekmarkt(en) en de maandelijkse spreekuren in de bibliotheek.

De wijkbrandweer heeft tijdens verschillende woningchecks tips en adviezen gegeven over de brandveiligheid bij bewoners thuis. Samen met de gemeente zijn de inwoners bewust gemaakt dat sinds 1 juli 2022

rookmelders verplicht zijn op elke verdieping van de woning. Tijdens diverse brandveiligheidsacties zijn rookmelders uitgedeeld aan bewoners die nog geen rookmelder in de woning hadden.

### **Verbinden van partijen**

Ook afgelopen jaar is er veel contact geweest met de diverse partijen. Zo werd goed duidelijk wie welke rol heeft binnen het thema Veiligheid.

## **2.2.3 Doelstelling - Samenwerking tussen Veiligheidsregio's**

We bieden ondersteuning aan de verregaande samenwerking en versterking van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek met de Veiligheidsregio Flevoland. We maken hiervoor gebruik van de samenwerkingsovereenkomst.

### **Maatregelen**

#### **Opstellen en aangaan samenwerkingsovereenkomst**

De samenwerking verloopt goed en constructief. De samenwerking wordt voortgezet en waar mogelijk geïntensiveerd. Zolang de twee Veiligheidsregio's niet kunnen "fuseren" zal dit worden geborgd door een samenwerkingsovereenkomst.

## **2.3 Sociale veiligheid**

### **2.3.1 Doelstelling - Effectieve aanpak van personen met ernstige veiligheidsproblemen**

Om de zorg voor kwetsbare mensen en hun omgeving te verbeteren en veiligheidsproblematiek aan te pakken is intensieve samenwerking tussen sociaal domein- en veiligheidsprofessionals nodig.

### **Maatregelen**

#### **Voorkomen en bestrijden van overlast in de woonomgeving**

Wij hebben in 2022 samen met team maatschappelijke zorg, politie en zorgpartners gewerkt aan de aanpak woonoverlast. Wij hebben met de woningcorporaties afspraken gemaakt over de aanpak van vervuilde woningen. Signalen van woonoverlast zijn besproken in het lokaal overleg, met als doel vroegsignalering van kwetsbare situaties en huishoudens. De signalen van woonoverlast zijn besproken met het Team Maatschappelijke zorg en zijn, indien de signalen vragen om een aanpak, integraal opgepakt. In 2022 is er één sommatie uitgereikt in het kader van de Wet Aanpak Woonoverlast.

#### **Voortzetten persoonsgerichte aanpak**

Samen met team maatschappelijke zorg hebben we gewerkt aan verbetering van de processen van de Persoonsgerichte Aanpak (PGA) voor verschillende doelgroepen. In 2022 hebben wij binnen de regio Gooi en Vechtstreek een Uniform Werkproces niet-acute zorg onbegrepen gedrag opgesteld. Wekelijks worden de signalen vanuit zorg en vanuit veiligheid besproken in het overleg van het team maatschappelijke zorg van de gemeente. In dit overleg worden de casussen beoordeeld en waar nodig monodisciplinair of integraal opgepakt.

### 2.3.2 Doelstelling - Zorg- en Veiligheidshuis

Wij werken in het Zorg- en Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek (ZVHGV) met jeugd- en zorginstellingen, politie en justitie samen bij de persoonsgerichte aanpak van plegers van overlast en criminaliteit.

#### Maatregelen

##### Inzet Zorg- en Veiligheidshuis

In het Zorg- en Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek (ZVHGV) zijn diverse ketenoverstijgende casussen besproken over plegers van ernstige overlast en criminaliteit. Het ZVHGV focust op mensen die naast justitiecontacten nog meer problemen hebben. Deze groep is verantwoordelijk voor een groot deel van de criminaliteit en overlast in de gemeente. Onder regie van het ZVHGV ontstaat één gezamenlijk beeld van de situatie, werken de partners vanuit één plan en bundelen zij de zorg.

Beleidsmedewerkers van het uitvoeringsprogramma Bescherming en opvang en het team maatschappelijke zorg zijn betrokken bij de ontwikkelingen van het Zorg- en Veiligheidshuis.

### 2.3.3 Doelstelling - Integrale aanpak (kwetsbare) jongeren

Wij willen voorkomen dat (kwetsbare) jongeren overlast veroorzaken, zich misdragen of (verder) in de criminaliteit verzeild raken.

#### Maatregelen

##### Verminderen overlast jongeren

In 2022 hebben we op meerdere manieren geïnvesteerd in onze jeugd. We hebben jongeren actief benaderd en in samenwerking met de politie is handhavend opgetreden. Hierbij hadden we extra aandacht voor hotspots. Hiernaast werken we samen met het jongerenwerk van Versa en de jongerenconsulent van de gemeenten. Overlastmeldingen en hotspots worden hier onderling gedeeld. Jongerenwerkers en de jongerenconsulent signaleren, maken contact met de jongeren en bieden hen laagdrempelige ondersteuning. In 2022 was er een aantal vaste hotspots met veel jeugdoverlast, zoals het centrum van Bussum (Veerplein en Julianaplein), Sportpark Naarden en het Willem Bilderdijkpark.

Om de overlast te verminderen, werken we hiernaast samen met onder andere scholen en supermarkten. Met een aantal zijn convenanten afgesloten om overlast van scholieren tegen te gaan. Deze convenanten zijn in 2022 geëvalueerd.

Er is één nieuwe jeugdgroep in beeld gekomen, met complexe, structurele of ernstige overlast en lichte criminele activiteiten. Vanwege de dynamiek van de groep en individuele problematiek zijn we de groep in kaart gaan brengen.

Er zijn vier gebiedsverboden opgelegd. Deze jongeren zijn in beeld gekomen wegens structurele of ernstige overlast en strafbare gedragingen. Het is voor het eerst dat er vanwege deze zaken aan jongeren gebiedsverboden zijn opgelegd. Uit een inventarisatie bij partners blijkt dat een gebiedsverbod een effectieve maatregel is die de politie en boa's extra handvatten geeft om overlast in een bepaald gebied tegen te gaan.

##### Voortzetten integrale aanpak van risicojongeren

De integrale aanpak van risicojongeren is in 2022 niet verder ontwikkeld; de bestaande structuren zijn in 2022 voortgezet. Bij de integrale aanpak werken wij samen met interne en externe partijen. De gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek hebben in Q4 een overleg geïnitieerd over de aanpak van jongeren die in het criminele circuit zijn beland. In Q4 is vanuit 'ondermijning' gestart met een onderzoek naar jonge aanwas in de drugshandel (cocaïne) in Gooise Meren. Dit onderzoek zal in 2023 worden afgerond.

## **2.3.4 Doelstelling - Aanpak radicalisering en polarisatie**

Wij zetten ons samen met de ketenpartners in op de (lokale) aanpak van radicalisering en polarisatie.

### **Maatregelen**

#### **Inzetten op preventie, repressie en nazorg en deelnemen aan diverse overleggen**

De regionale overleggen zijn constructief en de samenwerking in de aanpak van radicalisering en polarisatie verloopt goed wat betreft preventie, repressie en nazorg. Hierdoor werden zorgmeldingen snel integraal gedeeld, afgestemd en waar nodig opgeschaald of afgeschaald.

#### **Opleiden en trainen van medewerkers**

Afgelopen jaar hebben medewerker een training gevolgd om samen met de ketenpartners uit het veiligheids- en sociaal domein signalen uniform en beter te kunnen duiden, zodat er nog beter ingezet kan worden op het gebied van preventie, repressie en nazorg.

## **2.4 Handhaving**

### **2.4.1 Doelstelling - Verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid**

We willen dat de leefbaarheid en veiligheid in Gooise Meren optimaal is door toezicht te houden, te handhaven en goed samen te werken, binnen de afdelingen en met inwoners en andere organisaties.

#### **Toeziethouden, handhaven, samenwerken en informeren**

We hebben ook in 2022 regelmatig met interne en externe (veiligheids)partners overlegd om op te halen wat er speelt in de buurt. Daarnaast hebben we meldingen van crimineel gedrag van bewoners in behandeling genomen en zijn we op verschillende momenten met bewoners in gesprek gegaan.

We hebben op basis van criminaliteitscijfers gemonitord welke vormen van criminaliteit er plaatsvinden. Op basis daarvan informeerden we burgers over wat er speelt in de wijk en welke veiligheidsmaatregelen zij kunnen nemen. Dit deden we via de gebruikelijke informatiekanalen en via bewonersplatforms. Als dat nodig was namen we bestuursrechtelijke maatregelen zoals het uitdelen van een gebiedsverbod of het opleggen van een last onder dwangsom aan inbrekers.

## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
605 Brandweer en rampen	5.080	5.284	5.303	5.287
606 Handhaving	1.316	749	1.176	1.214
<b>Totaal Lasten</b>	<b>6.397</b>	<b>6.033</b>	<b>6.479</b>	<b>6.501</b>
Baten				
605 Brandweer en rampen	-21	0	0	-30
606 Handhaving	-257	-66	-66	-109
<b>Totaal Baten</b>	<b>-277</b>	<b>-66</b>	<b>-66</b>	<b>-140</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>6.119</b>	<b>5.967</b>	<b>6.413</b>	<b>6.362</b>
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>6.119</b>	<b>5.967</b>	<b>6.413</b>	<b>6.362</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 2	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	- 19	N
<i>Overige verschillen: &lt; € 70.000</i>	71	V
<b>Totaal</b>	<b>52</b>	<b>V</b>

## Beleidsindicatoren

Eigen indicatoren Veiligheid

Nr.	Omschrijving indicator	2018	2019	2020	2021	2022	Streef - waarde	Bron
1.	Percentage inwoners dat zich 's avonds onveilig voelt	-	0,9%	-	1%	-	Nog bepalen	Veiligheidsmonitor 2019 - VM 2021
2.	Percentage inwoners dat sociale overlast ervaart	-	9,1%	-	10%	-	Nog bepalen	Veiligheidsmonitor
3.	Totaal aantal geregistreerde misdrijven GM ≤ voorgaand jaar	2.856	2.975	2.771	2.499	2.362	Nog bepalen	RVS - politie

De wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in bijlage 3.



# 3. Programma Openbare Ruimte, Verkeer en Parkeren

## Inleiding

In dit programma geven we aan wat we lokaal en in regionaal verband doen aan het verkeer, het parkeren en de openbare ruimte. Het programma ziet er anders uit dan in de afgelopen jaren. De Mobiliteits- en Parkeervisie Gooise Meren 2040 die op 18 maart 2021 is vastgesteld, is 'vertaald' naar de begroting 2022. Met de vastgestelde visie is gekozen voor een veilige en leefbare openbare ruimte, een duurzame samenleving met ruimte voor innovaties voor duurzame mobiliteit, optimale bereikbaarheid als randvoorwaarde voor een vitale gemeente, infrastructuur waardoor iedereen zich goed en veilig kan verplaatsen en een modern en dynamisch parkeerbeleid dat past bij lokale behoeften.

Gevoelens van verkeersveiligheid hangen direct samen met de weginrichting en het gedrag en de vaardigheid van verkeersdeelnemers. Men moet dus juist opgeleid zijn om goed te kunnen deelnemen aan het verkeer.

Hier zijn de drie E's van groot belang: Education, Engineering, Enforcement. Hiernaast dienen de wegen op de juiste manier te zijn vormgegeven en is handhaving op wetten en regels noodzakelijk. Met een Strategisch Plan Verkeersveiligheid streeft de landelijke overheid naar nul doden in het verkeer. Lokaal geven wij hier invulling aan door verkeersveiligheid risico-gestuurd te benaderen; we ontwikkelen maatregelen voor locaties of gebieden waar men de meeste risico's loopt.

Op weg naar een duurzame samenleving met duurzame mobiliteit willen wij fietsgebruik en elektrisch vervoer stimuleren. Woongebieden willen wij daarbij verkeersveiliger en leefbaarder maken. Ongewenst doorgaand verkeer hoort daar niet bij. Doorgaand verkeer gebruikt de hoofdwegenstructuur. Voor winkel- en werkgebieden is het van vitaal belang dat ze goed bereikbaar zijn. Daarvoor is doorstroming op de hoofdwegen een voorwaarde, ook voor ons openbaar vervoer.

Ook op fietspaden is goede doorstroming belangrijk: hoe zijn mensen anders te verleiden zich duurzaam en gezond te verplaatsen.

Fietsen en auto's dienen in of nabij woon-, werk- en/of winkelgebieden te kunnen worden geparkeerd. Wij willen auto's naar de juiste parkeergelegenheid leiden en met een modern en dynamisch parkeerbeleid zorgen voor een gastvrij 'parkeerklimaat', op maat voor elke kern.

In de Uitvoeringsagenda van het Mobiliteitsplan is aangegeven waar wij de komende jaren op in willen zetten.

## 3.1 Verkeersveiligheid

### 3.1.1 Doelstelling - Er is in 2040 een hoge mate van verkeersveiligheid bereikt.

We streven naar een hoge mate van verkeersveiligheid in Gooise Meren in 2040, vooral rondom scholen en in verblijfsgebieden.

## Maatregelen

### Aanleren juist verkeersgedrag door verkeerseducatie

In 2022 is het praktisch verkeersexamen voor basisscholieren opnieuw succesvol uitgevoerd door Veilig Verkeer Nederland. De ondersteuning is via de periodieke nieuwsbrief onder de aandacht gebracht van scholen.

### Onveilige plekken risicogericht aanpakken

Alle gemeenten in Gooi en Vechtstreek hebben samen met de provincie een contourenschets opgesteld. Deze schets is op basis van het risicoprofiel opgesteld en is bepalend voor de speerpunten voor de gemeenten in de Gooi en Vechtstreek in 2023. Ook is samengewerkt in de ontwikkeling van een uniform

monitoringsinstrument, waarvan de testversie eind 2022 is verschenen. Aan de hand hiervan zal het uitvoeringsprogramma steeds vastere vorm krijgen.

Het knelpunt in de Bollelaan (oversteekbaarheid voor fietsers) is nog niet uitgevoerd. Dit kwam voornamelijk door gebrek aan capaciteit.

De extra verkeersdrempel ten oosten van de brug over de A1 (in de Oud Blaricummerweg) is effectief. Men rijdt nog wel eens sneller dan de maximumsnelheid, maar zelden meer zo snel dat men daarvoor een boete kan krijgen. Die 'boetegrens' wordt niet langer structureel overschreden.

### **Schoolomgevingen verkeersveiliger maken**

In 2022 hebben drie stagiaires onderzocht hoe een ideale schoolzone eruit kan zien. Hierop voortbouwend zal het college in 2023 een uniform uitgangspunt voor Gooise Meren vaststellen. Met verschillende scholen zijn gesprekken gevoerd over de verbetering van de verkeersveiligheid.

### **Verkeersgedrag beïnvloeden**

In 2022 zijn veel aanvragen voor het plaatsen van snelheidsinformatiedisplays (SID's) in behandeling genomen. Omdat dit met de bestaande apparatuur in een rouleringsschema was op te vangen, is voorlopig nog niet geïnvesteerd in nieuwe exemplaren.

Daarnaast zijn we eind 2022 aangehaakt bij landelijke verkeersveiligheidscampagnes door posters in bestaande sandwichborden te plaatsen. Zo is bij de campagne 'Helmlicht voor snorfietzers' aangehaakt.

In verschillende herinrichtingsprojecten (onder andere Vlietlaan) zijn snelheidremmende maatregelen in het ontwerp opgenomen.

## **3.2 Leefbaarheid**

### **3.2.1 Doelstelling - Er is in 2040 sprake van een optimale kwaliteit van de leefomgeving**

Leefbaarheid en verblijfskwaliteit zijn leidend in de openbare ruimte en gaan boven parkeerruimte op straat. De auto heeft niet vanzelfsprekend het eerste recht op een plek. Bij het verdelen van de openbare ruimte wordt steeds rekening gehouden met de wensen van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

### **Maatregelen**

#### **In balans houden van leefbaarheid en bereikbaarheid**

Met de nieuwe parkeerverordening en de bijbehorende Nadere regels is een kapstok gemaakt voor parkeerbeperkende maatregelen. Tot deze maatregelen behoren: de mogelijkheid tot het invoeren van een uitgifteplafond voor parkeervergunningen en daaruit voortvloeiende wachtlijsten, het verminderen van het maximaal aantal uit te geven parkeervergunningen per woon- en/of bedrijfsadres en uitwisselbaarheid van parkeervergunningen met garageabonnementen.

Het project Naarden Vesting Autoluw is eind 2022 van start gegaan en wordt vervolgd in 2023. Er zijn diverse ideeën, maar er is nog geen concreet plan.

#### **Stimuleren van burgerinitiatieven**

Er is een projectleider benoemd en het project is gestart. Er zijn nog geen concrete resultaten te melden.

#### **Terugdringen geluidshinder**

In 2022 zijn de EU-geluidsbelasting kaarten voor de gemeente Gooise Meren opgesteld. Deze worden begin 2023 vastgesteld en daarna online gepubliceerd. In 2023 beginnen we met het EU Actieplan Geluid.

### **Terugdringen geuroverlast en verbeteren luchtkwaliteit**

In december 2022 is het project Hollandse Luchten van de provincie Noord-Holland in de Gooi en Vechtregio van start gegaan. Het doel van Hollandse Luchten is om met behulp van burgerwetenschap een context te creëren waarin bewoners, overheden, experts en bedrijfsleven samen kennis opbouwen, overleggen en handelingsperspectieven verbeteren voor een gezonde fysieke leefomgeving. In de gemeente Gooise Meren zijn bewoners gestart met het meten van fijnstof, PM<sub>2.5</sub>, via sensoren. Deze metingen zullen een jaar duren en zijn te zien op de Samen Meten portal van het RIVM.

## **3.3 Innovatie en duurzame mobiliteit**

### **3.3.1 Doelstelling - In 2040 is 50% van de voertuigen 'zero emissie'**

Omwille van het klimaat, de gezondheid en leefbaarheid moet de uitstoot van voertuigen teruggedrongen worden. In Gooise Meren stimuleren we innovatieve en duurzame middelen van vervoer en haken we aan op innovatieve vervoermogelijkheden.

#### **Maatregelen**

##### **Inrichten van 'zero emissie zones'**

Emissievrije stadsdistributie is geagendeerd in de regio Gooi en Vechtstreek. Dit heeft nog niet tot integrale planvorming geleid.

Aannemers zijn wel bereid om emissievrij te werken, maar hebben hier vaak nog niet de juiste middelen voor. Ze zijn daarnaast voorzichtig met investeringen.

##### **Ontwikkelen laadpalenbeleid**

Door de grote toename van aanvragen voor particuliere oplaadpalen is er vooralsnog geen noodzaak gezien om het bestaande areaal aan publieke laadpalen een extra impuls te geven met grote aantallen 'data-gestuurde' laadpalen.

Samen met de MRA-e wordt nagedacht over het opstellen van beleid over de toekomst van publieke laadpalen.

### **3.3.2 Doelstelling - Vergroten gebruik deelvoertuigen**

We zijn in transitie naar een ander mobiliteitssysteem dat doelen verenigt voor bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid. Deelconcepten voor mobiliteit worden een vanzelfsprekendheid in onze woon- en werkomgeving.

#### **Maatregelen**

##### **Bevorderen gebruik deelfietsen, deelauto's en andere deelconcepten**

Met het mobiliteitsconcept voor de ontwikkeling Crailo is een begin gemaakt met het vormgeven van een ruimtelijke bouwontwikkeling waarin deelvervoer op de voorgrond staat. Het opstellen van algemene plaatsingscriteria wordt hierdoor gemakkelijker, maar deze zijn nog niet beschikbaar.

Het deelfietsbedrijf GO-sharing heeft deelfietsen geplaatst. Deze zijn eind 2022 weer verwijderd. De ontwikkelaar van de Krijgsman biedt in deze nieuwbouw wijk autodeling aan.

Er is gestart met het opstellen van een beleidsnota (lichte) elektrische deelvoertuigen.

## 3.4 Bereikbaarheid

### 3.4.1 Doelstelling - Gooise Meren is goed bereikbaar per weg en per spoor

Bereikbaarheid van woon-, werk- en recreatiegebieden is essentieel voor een aantrekkelijke, gastvrije en economisch vitale gemeente. Bevoorrading is daarbij essentieel. Wij willen Gooise Meren dus goed bereikbaar houden per fiets, openbaar vervoer, te voet en per auto.

#### Maatregelen

##### **Autoluw maken van het winkelgebied Bussum-Centrum, Naarden-Vesting en Muiden-Centrum**

Het project Naarden-Vesting Autoluw is eind 2022 gestart. Er zijn nog geen concreet uitgewerkte plannen.

Het project zit in de definitiefase.

Met de herinrichting van de Vlietlaan is een onderdeel gerealiseerd van het Kaderplan Verkeer Bussum om het centrum van Bussum leefbaarder en aantrekkelijker te maken.

Het project Herinrichten (en afwaarderen) Brinklaan Noord zal ook zijn invloed hebben op de hoeveelheid autoverkeer dat van noord naar zuid door Bussum rijdt.

Er zijn nog geen concrete plannen ontwikkeld voor het centrum van Bussum of van Muiden.

##### **Creëren van voldoende en passende mogelijkheden om fietsen (en fietsachtige voertuigen) te parkeren**

In 2022 zijn fietsparkeervoorzieningen uitgebreid op P+R Muiden, station Naarden-Bussum en station Bussum-Zuid.

Ook zijn op diverse plekken in de gemeente zogenaamde fietsnietjes geplaatst (een hekje waartegen fietsen kunnen worden geplaatst), onder andere rond het gemeentehuis.

##### **Ontwikkelen van mobiliteitshubs met voorzieningen voor deelvoertuigen en distributie (pakketten)**

Er is een aantal publicaties geweest over de vormgeving van OV-hubs. Er is echter nog geen standaard vormgeving. Wel is duidelijk dat een hub heel groot kan zijn (P+R Muiden), maar ook heel klein (enkele fietsnietjes bij een bushalte).

##### **Optimaliseren/ realiseren van een hoogwaardig fietsnetwerk**

Van de fietsroute van Hilversum naar Amsterdam zijn inmiddels enkele onderdelen aangelegd, bijvoorbeeld de Amsterdamsestraatweg in Muiden. Andere onderdelen zijn voorbereid op een fietsroute die er later komt, bijvoorbeeld rond Bensdorp. Bij de westelijke toegang van station Naarden-Bussum is één onderdeel gerealiseerd.

Verder zijn we met NS in gesprek over de fietsroute over de P+R Bussum-Zuid. Omdat de belangen flink uiteenlopen, is dit een lastige opgave.

Binnen de (weg- en riool-)onderhoudsprojecten voor 't Spiegel wordt een fietsstraat voorbereid in de Spiegelstraat en Lindenlaan.

##### **Tegengaan van ongewenst doorgaand verkeer door verblijfsgebieden**

Er is begonnen met het in kaart brengen in welke gebieden doorgaand verkeer geweerd zou moeten worden, maar deze inventarisatie is nog niet compleet. In het Vondelkwartier zijn samen met bewoners maatregelen bedacht om ongewenst doorgaand verkeer tegen te gaan.

##### **Versterken van OV-knooppunten**

Voor het project P+R Muiden zijn in het Bestuurlijk Overleg Meerjaren Programma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) geen financiële middelen beschikbaar gesteld. In overleg met de provincie zal een nieuw stappenplan moeten worden ontwikkeld.

Station Naarden-Bussum is ingrijpend veranderd dankzij de westelijke toegang en de nieuwe P+R voorziening. Bij station Bussum-Zuid zijn extra fietsparkeervoorzieningen aangelegd.

## 3.5 Toegankelijkheid

### 3.5.1 Doelstelling - In 2040 is de fysieke buitenruimte veilig en gemakkelijk toegankelijk

Door de veilige, obstakelvrije en uitnodigende inrichting is de openbare ruimte voor iedereen toegankelijk en stimuleren we wandelen en fietsen. Zo bevorderen we ontmoeting en een gezonde leefstijl.

#### Maatregelen

##### Inzetten van alternatieve vormen van vervoer

Er is in 2022 subsidie verleend aan stichting Rolstoelbus. Daarnaast liep de pilot Automaatje waarbij particulieren vrijwillig kwetsbare inwoners vervoeren tegen een vergoeding. Ook de Boodschappenplusbus met vrijwillige chauffeurs is ingezet (beide gecoördineerd door Versa Welzijn). Inwoners maakten hier goed gebruik van.

##### Toegankelijkheid leidend maken bij het uitvoeren van onderhoud wegen

Er is planmatig cyclisch onderhoud gepleegd, volgens de CROW-richtlijnen. Dit betekent bijvoorbeeld dat we bij wegonderhoud vlakheidsnormen hebben gebruikt. Diverse meldingen over 'schoon, heel en veilig' in de openbare ruimte zijn aangepakt en opgelost.

## 3.6 Parkeren

### 3.6.1 Doelstelling - In 2040 is een gastvrij parkeerbeleid gerealiseerd dat op hoofdlijnen voor heel de gemeente geldt en tegelijkertijd maatwerk biedt per woonkern, doelgroep en soort gebied.

Parkeermogelijkheden en -beperkingen sluiten aan bij de omgeving en behoeften. De auto heeft niet vanzelfsprekend het eerste recht op een plek. Leefbaarheid en verblijfskwaliteit gaan boven parkeerruimte.

#### Maatregelen

##### Modernisering van de gehele parkeerketen

Er is gestart met aanpassing van de nota Richtlijnen parkeernormen. Deze nota betreft ook beleidszaken die verankerd liggen in de nieuwe parkeerverordening. Daar moest op worden gewacht.

De nieuwe parkeerverordening (plus de Nadere regels) zijn vastgesteld.

De stand van zaken van (verouderde) parkeerapparatuur is vastgesteld. Dit heeft nog niet tot een vervangingsschema geleid omdat dit afhankelijk is van aankomende beleidskeuzes. Deze keuzes waren begin 2022 verwacht, maar zijn nog niet gemaakt.

##### Optimaliseren van bestaande parkeervoorzieningen voor auto's en fietsen

Er zijn nieuwe parkeertarieven vastgesteld. Het concrete effect daarvan is nog niet vastgesteld.

Het effect van het vaststellen van deze nieuwe parkeertarieven hangt af van de parkeerduur, beschikbaarheid van parkeerplaatsen op straat en de loopafstand tot een bestemming. Bij een langer verblijf kiezen bezoekers voor lagere tarieven en langere loopafstanden, waardoor ze vaker de parkeergarages gebruiken.

Er is begonnen met ideevorming over parkeerverwijssystemen. Uitwerking van de parkeerverwijssystemen volgt na de uitkomsten van autoluwe-centra-projecten. In Muiden wordt een nieuw parkeerverwijssysteem pas toegepast nadat de aanleg van P2 is afgerond.

## 3.7 Samenwerken

### 3.7.1 Doelstelling - In 2040 werkt een betrokken samenleving samen met de gemeente aan vraagstukken op gebied van mobiliteit en parkeren

Samenwerken is geen doel op zich. Wel heeft het meerwaarde om verschillende belangen bij elkaar te brengen. Overheden, markt en samenleving kunnen gezamenlijk tot creatieve en innovatieve initiatieven komen die een bijdrage leveren aan het oplossen van bereikbaarheidsvraagstukken in samenhang met andere opgaven.

#### Maatregelen

##### Bieden van krachtig samenspel met medeoverheden zoals regio Gooi en Vechtstreek, Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de provincie Noord-Holland

In diverse overleggen van de regio, MRA en de provincie hebben wij hieraan een bijdrage geleverd. Dit zijn (door)lopende processen.

##### Realiseren van een gelijkwaardige samenwerking met inwoners, ondernemers, convenantpartners en maatschappelijke partijen

In 2022 hebben wij goede relaties onderhouden met onze gesprekpartners, zoals de Stadsraad Muiden (voor herinrichting P2 en Vestingplein in Muiden) en het bewonersplatform Naarden-Vesting (voor Autoluw Naarden-Vesting). Daarnaast is participatie volledig geïntegreerd in onze werkprocessen.

#### Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
607 Wegen en straatmeubilair	7.647	7.072	8.101	8.068
608 Verkeer	883	905	941	950
609 Parkeren	1.613	1.628	1.685	1.742
647 Samenkracht en participatie	26	80	204	2
<b>Totaal Lasten</b>	<b>10.170</b>	<b>9.685</b>	<b>10.931</b>	<b>10.761</b>
Baten				
607 Wegen en straatmeubilair	-777	-185	-818	-605
608 Verkeer	-58	-21	-21	-54
609 Parkeren	-2.182	-2.748	-2.504	-2.653
<b>Totaal Baten</b>	<b>-3.017</b>	<b>-2.954</b>	<b>-3.343</b>	<b>-3.312</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>7.153</b>	<b>6.732</b>	<b>7.589</b>	<b>7.449</b>
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>7.153</b>	<b>6.732</b>	<b>7.589</b>	<b>7.449</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 3	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	-7	N
<i>Wegen en straatmeubilair</i> Voor 2021 en 2022 moeten nog aanslagen Waterschapsbelasting door Waternet worden opgelegd. Op basis van de eind 2022 ontvangen aanslag over 2020 hebben we rekening gehouden met een nog te betalen bedrag van in totaal € 192k (nadeel). De opbrengsten van degeneratievergoedingen vallen € 207k lager uit dan geraamd. Het wegonderhoud laat per saldo een voordeel zien van € 110k. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van tegenvallers in de uitvoering van het asfaltonderhoud en niet uitgevoerd (niet urgent) klein onderhoud. Diverse kleine verschillen bij wegen en de overige assets binnen het product Wegen (openbare verlichting, gladheidsbestrijding, straatreiniging, kunstwerken, en straatmeubilair inclusief openbare kunstobjecten) tellen op tot een voordeel van € 115k.	-174	N
<i>Parkeren</i> Na afronding van de het project 'Vergroten fietsvoorziening Bussum-Zuid' is de provinciale subsidie definitief vastgesteld. Voordelig effect € 71k.	71	V
<i>Samenkracht en participatie</i> In 2022 is een pas op de plaats gemaakt met de uitvoering van de wijkplannen. Verdere uitvoering zal worden opgepakt in het nieuwe college uitvoeringsprogramma.	202	V
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	48	V
<b>Totaal</b>	<b>140</b>	<b>V</b>

# 4. Programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme

## Inleiding

We streven naar een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de leefomgeving, geënt op de behoeften van inwoners. We zetten in op groei van de werkgelegenheid, duurzaam toerisme en een voldoende en passend woonaanbod. Kernbegrippen zijn: samenwerken, participatie, verder kijken (lange termijn) en breder kijken (integraal, samenhang). We gaan voor gedifferentieerde, duurzame en betaalbare woonruimte voor alle inkomensgroepen en huishoudens, die toekomstbestendig en passend is. Hierbij willen we de kansen voor starters vergroten en de doorstroming stimuleren.

In dit programma komen verschillende beleidsvelden bij elkaar die zich richten op de (fysieke) leefomgeving van onze inwoners. We streven naar een goed woon-, werk- en leefklimaat. Daarom is het van belang om maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen integraal en in samenhang te bezien. En keuzes te maken die bijdragen aan een goede balans en duurzaamheid.

Een van de opgaven waar we voor staan is zorgen voor voldoende woonaanbod dat aansluit op de verschillende woonbehoeftes. Er liggen concrete opgaven voor betaalbare woningen, wonen met zorg en huisvesting van statushouders.

Op het gebied van economie ligt er een opgave om de gevolgen van corona in beeld te krijgen en waar nodig maatregelen te treffen om onze centra vitaal te houden. Daarnaast speelt de opgave om te zorgen dat onze gemeente een aantrekkelijk vestigingsklimaat biedt voor bedrijven, om zodoende de werkgelegenheid te borgen en te stimuleren.

Toerisme draagt ook bij aan de levendigheid en kan een impuls geven aan onze economie als we er voor zorgen dat toeristen langer in de gemeente verblijven. Dat kan bijvoorbeeld door het promoten van het cultureel erfgoed en het versterken van het kustgebied.

Ons gemeentelijk vastgoed wordt ingezet om onze culturele en historische waarden te versterken en een goede infrastructuur te bieden voor maatschappelijke voorzieningen. Ook hiermee wordt een bijdrage geleverd aan een prettig leefklimaat waar aandacht is voor alle inwoners.

In dit licht bezien biedt de Omgevingswet kansen om de integraliteit tussen de beleidsvelden nog een stap verder te brengen. Immers het doel van deze wet is een bijdrage aan het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke functies te vervullen. In de omgevingsvisie worden alle doelen en ambities die een impact hebben op de (fysieke) leefomgeving integraal gepresenteerd en afgewogen. In 2022 bereiden bestuur en organisatie zich voor op nog meer integraal denken en werken, in nauwe afstemming en samenspraak met onze inwoners.

## 4.1 Veilig en duurzaam ingerichte omgeving

### 4.1.1 Doelstelling - Klaar voor de Omgevingswet

Met de Omgevingswet wordt het wettelijk kader voor verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving vereenvoudigd. Doel van de Omgevingswet is het bereiken van een balans tussen een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en het bereiken en in stand houden van een kwalitatief goede omgeving.



## Maatregelen

### Instellen van een Omgevingstafel

In 2022 is een start gemaakt met de integrale beoordeling van ruimtelijke initiatieven. Ook is er een stuurgroep Fysiek domein aangesteld waar ruimtelijke plannen en projecten vanuit de diverse afdelingen in samenhang worden beoordeeld.

### Kwalitatieve verbetering bouwen

Gelijktijdig met het invoeren van de Omgevingswet is de invoering van de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) gepland. Deze zorgt ervoor dat in het grootste deel van de aanvragen voor een omgevingsvergunning bouwen de bouwtechnische toets gedaan wordt door een erkende, private, kwaliteitsborger. Dit moet leiden tot een betere bouwkwaliteit. De gemeente heeft dan minder werk aan het toetsen van de vergunning en heeft daardoor dan ook minder legesopbrengsten. De Omgevingswet en Wkb zijn uitgesteld naar 2024. De implementatiewerkzaamheden zijn nog in volle gang.

### Opstellen routekaart

In 2022 hebben we gewerkt aan de verschillende sporen van de Omgevingswet. Het thematische programma Biodiversiteit is door het college vastgesteld, de omgevingsvisie is aan de raad voorgelegd, de modules voor het DSO zijn ingekocht en gekoppeld met de landelijke systemen. Daarnaast zijn de collega's getraind in werkprocessen en houding en gedrag. Voor het opstellen van het gemeentebrede omgevingsplan is gestart met een plan van aanpak. Hierin geven we aan welke stappen we nemen tot 2030. De routekaart wordt in 2023 voorgelegd aan de raad.

### Vaststellen omgevingsvisie en opstellen omgevingsplan

In 2022 is de ontwerp-omgevingsvisie door de commissie MER beoordeeld en heeft deze ter inzage gelegen. Alle zienswijzen zijn verwerkt in de reactienota. De ontwerp-omgevingsvisie en alle bijlagen liggen nu ter vaststelling voor aan de raad. Er is een start gemaakt met een plan van aanpak om te komen tot een gebiedsdekkend omgevingsplan. Dit plan van aanpak wordt ook aan de raad ter goedkeuring voorgelegd. Het programma Biodiversiteit is met veel stakeholders opgesteld en vastgesteld voor het college.

### Werken met proces vroegtijdige burgerparticipatie

In 2022 is gestart met het herijken van het participatiebeleid. Er worden aanvullende uitgangspunten aan de raad voorgelegd. We hebben met de raad diverse gesprekken gehad over de onderwerpen bindend adviesrecht en verplichte participatie voor activiteiten die niet binnen het omgevingsplan passen. Deze besluiten worden in 2023 voorgelegd aan de raad.

## 4.1.2 Doelstelling - Gebiedsontwikkeling met kwaliteit

In de openbare ruimte van Gooise Meren wordt veel ontwikkeld. Het betreft integrale gebiedsontwikkelingen met woningbouw en de herinrichting van de buitenruimte, of infrastructurele opgaven rondom wegen en spoor. Naast aandacht voor de bouwopgave is het ook van belang dat de leefomgeving van de nieuwe situatie en de aansluiting op de bestaande leefomgeving duurzaam en veilig worden ingericht.

## Maatregelen

### Onderzoeken projecten op PAS-regelgeving

Voor alle projecten in voorbereiding wordt een AERIUS berekening gemaakt. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat de Raad van state de vrijstelling voor de bouwfase heeft geschrapt. Alleen als de uitkomst van de AERIUS berekening binnen de normen valt, of als er gesaldeerd kan worden met andere ontwikkelingen, kan tot uitvoering worden overgegaan.

## **Zorgen voor een website over duurzaam bouwen en duurzaam verbouwen**

In 2022 hebben we de handreiking Duurzaam ontwikkelen voor initiatiefnemers en de hierbij behorende website afgerond. Deze handreiking en website zijn bedoeld voor het gesprek met initiatiefnemers over duurzaam ontwikkelen waarbij maatregelen rond thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, energie- en materiaalbewustzijn ter sprake komen. De handreiking en website kunnen begin 2023, na goedkeuring door het college, worden gebruikt in de gesprekken met initiatiefnemers.

### **4.1.3 Doelstelling - Uitvoeren ruimtelijke projecten**

We managen onze eigen projecten en die van derden met aandacht voor planning, financiën, communicatie, participatie en risico's.

## **Maatregelen**

### **Participatie en communicatie**

In 2022 is gestart met het herijken van het participatiebeleid. Aan de raad worden aanvullende uitgangspunten voorgelegd. We hebben met de raad diverse gesprekken gehad over de onderwerpen bindend adviesrecht en verplichte participatie voor activiteiten die niet binnen het omgevingsplan passen. Deze besluiten worden in 2023 voorgelegd aan de raad.

### **Uitvoering projecten**

Hieronder zijn enkele projecten opgenomen die in voorbereiding en/of uitvoering zijn. De overige projecten worden toegelicht op de website ([bestuur.gooisemerren.nl/plannen-en-projecten](http://bestuur.gooisemerren.nl/plannen-en-projecten)).

#### **1. Achterlaatllocaties Emmaschool**

In 2022 werkte een Ontwikkelteam, waarin ook omwonenden vertegenwoordigd zijn, samen met de klankbordgroep burgerparticipatie van de gemeenteraad aan de uitwerking van de projectopdracht naar een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE). Ook de buurt werd daarbij betrokken, tijdens de Passende Puzzelroutes in april 2022. Het concept-SPvE is 19 november 2022 aan belangstellenden en belanghebbenden voorgelegd met het verzoek feedback te geven. In het eerste kwartaal van 2023 wordt het definitieve SPvE ter vaststelling aangeboden aan de raad. Daarbij wordt ook een voorstel gevoegd hoe de volgende projectfase wordt ingericht. Ook over dit voorstel hebben belangstellenden eind 2022 kunnen meedenken.

#### **2. Bensdorp**

Als gevolg van het faillissement van de aannemer zijn onderdelen van dit project vertraagd. De kwaliteit van project Bensdorp is desondanks overleefd en het project is in 2020 alsnog volledig opgeleverd. Nog niet alle commerciële ruimtes en ruimtes voor cultureel-/maatschappelijke functies zijn ingevuld. Waar mogelijk werken wij mee aan alternatieve invullingen die passen bij de ambitie van het project.

#### **3. BOR-gronden**

Het ontwerp-bestemmingsplan en concept-beeldkwaliteitsplan zijn op 10 november 2022 ter inzage gelegd. Op 21 december 2022 sloot deze terinzagetermijn. Er zijn 90 zienswijzen ingediend. Deze worden verwerkt in een zienswijzennota.

De anterieure overeenkomst is ondertekend op 31 oktober 2022. Hierin is onder andere een dekking voor de plankosten en kosten voor bovenwijkse voorzieningen vastgelegd.

#### **4. Brandweerkazerne Muiden**

Voor de zomer van 2021 is het uitvoeringskrediet voor de bouw van de brandweerkazerne in Muiden beschikbaar gesteld door de raad. De aanbesteding is gehouden in de 2e helft van 2021 en 2022 stond in het teken van de bouw.

In januari 2023 verhuist de brandweer naar dit nieuwe gebouw en per 1 februari is het in bedrijf. Ook de politie en de buitendienst hebben hier dan een plek.

## **5. Bredius**

In het najaar van 2021 is een uitvraag gedaan voor het onderdeel met de woningen en deze is voor de zomer van 2022 gegund aan een ontwikkelaar. In de 2e helft van 2022 is het ontwerp verder uitgewerkt. De verwachting is dat de bouw in de zomer 2023 begint.

De bouw voor de sporthal is gegund in 2021 en 2022 stond in het teken van de bouw. In januari 2023 is dit gebouw klaar.

Het laatste onderdeel van het sportcomplex is dan nog het halve hockeyveld. Aanleg daarvan start in het voorjaar van 2023 en er kan vervolgens vanaf 1 september op gespeeld worden.

## **6. Crailo**

Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de gebiedsontwikkeling uit te voeren. Op 7 juli 2021 zijn het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan voor het buurtschap door de drie gemeenten vastgesteld.

In 2022 is GEM Crailo gestart met de tender voor deelgebied Kazernekwartier. Het gebied wordt een mix van wonen, werken en andere (maatschappelijke) voorzieningen, ondergebracht in de bestaande bebouwing en op de verschillende bouwvelden. De komende maanden wordt de samenwerkingsovereenkomst tussen GEM Crailo en de winnende marktpartij opgesteld en ondertekend. Met deze overeenkomst wordt de eerste gronduitgifte een feit.

## **7. De Krijgsman**

In 2022 zijn door de gemeente 225 woningen vergund. Met de woningbouw zijn we nu halverwege; inmiddels is door ontwikkelaar KNSF de 650e woning aan bewoners overgedragen. Circa 30% van het te leveren openbaar gebied is nu in beheer bij onze gemeente. In 2022 opende het Kindcentrum Muiderkring haar deuren en is gestart met de realisatie van het eerste kinderdagverblijf. Plannen voor een tweede zijn in de maak. Ook is gestart met de bouw van een fullservice supermarkt. Deze opent in de tweede helft van 2024 haar deuren.

## **8. De Vonk**

De raad stelde op 16 februari 2022 het procesplan vast. De voorbereidende werkzaamheden die in het procesplan staan beschreven zijn uitgevoerd. Het college heeft de aanbestedingsdocumenten vastgesteld. Deze documenten bestaan uit een selectieleidraad, een inschrijvingsleidraad en een concept-concessieovereenkomst. De aanbesteding is op 14 oktober 2022 gepubliceerd. Geïnteresseerde partijen konden zich aanmelden tot en met 18 november 2022. Er zijn drie partijen geselecteerd die een inschrijving mogen doen. Zij hebben hiervoor de tijd tot eind januari 2023. Na een beoordeling van de inschrijvingen maken we de voorlopige gunning bekend.

## **9. Gemeentehuizen**

In Muiden zijn de bouwwerkzaamheden nagenoeg afgerond.

Voor de kerst zijn de woningen in Muiden ter verhuur aangeboden via Woningnet. Er zijn toewijzingsregels overeengekomen waarbij inwoners van Muiden en daarna heel Gooise Meren als eerste aan de beurt komen. Voorwaarde is dat zij een corporatiewoning achterlaten. Vijf woningen zullen met voorrang aan senioren worden aangeboden.

De bouw op de locatie van het oude gemeentehuis in Naarden is in 2022 afgerond.

## **10. Keverdijk**

Begin 2020 is de bouw van het nieuwe multifunctioneel centrum (MFC) Keverdijk gestart. Het gebouw is eind 2021 opgeleverd en in gebruik genomen door de partijen uit de gezondheidszorg, Versa Welzijn, wijkcentrum De Schakel en de bibliotheek Gooi- en Meer. In 2021/2022 zijn de 21 eengezinswoningen (sociale huurwoningen) door Dudok gebouwd en opgeleverd. De bouw van twee appartementencomplexen door Dudok en de bouw van de moskee door de VIGN vindt plaats in 2023. Aansluitend wordt de inrichting van de buitenruimte door de gemeente afgerond. Begin 2024 is het project helemaal afgerond.

## **11. Mariënborg**

Slokker Vastgoed BV is bezig de plannen voor een duurzame herontwikkeling van Mariënborg verder uit te werken. Een ontwerp-bestemmingsplan is in 2022 aan de raad ter toetsing aangeboden en de anterieure overeenkomst wordt uitonderhandeld. De planning is om voor de zomer 2023 het ontwerp-bestemmingsplan ter inzage te leggen. Na verwerking van de ingebrachte zienswijzen wordt het bestemmingsplan ter vaststelling aangeboden aan de raad.

## **12. Naarden buiten de Vesting**

In 2022 werken we, samen met de convenantpartners en belanghebbenden, aan de twee overgebleven projecten: Optimalisatie van de Naardertrekvaart en de Havenkom in Naarden. Voor het project Optimalisatie Naardertrekvaart is een Programma van Eisen en een voorlopig ontwerp vastgesteld. Hierbij is een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. Hierna is gestart met de uitwerking naar een definitief ontwerp. Voor het project Havenkom is een eerste schetsontwerp gemaakt en besproken met belanghebbenden, waaronder Stichting Monumentenbezit.

## **13. Stationsomgeving Naarden-Bussum**

De verbouwing en het groot onderhoud van station Naarden-Bussum is in 2022 afgerond. Ook de westelijke entree is in 2022 gerealiseerd en in gebruik genomen. Als onderdeel van dit project heeft de Parallelweg nieuwe riolering en bestrating gekregen. Ook is de inrichting van het gedeelte van de Slochterenlaan ter hoogte van de Action aangepast en onder andere ingericht als fietsstraat.

## **14. Stork locatie**

Beide scholen in dit gebied zijn inmiddels gereed en in gebruik genomen. Uni-locatie Godelindeschool in oktober 2018, het Wellant-college na de zomervakantie van 2019. In maart 2020 is de sloop van het oude Wellant voltooid. In 2022 zijn alle woningen opgeleverd en zijn de nieuwe inwoners er ingetrokken. Het openbaar gebied is ingericht en de Breughellaan die als bouwweg heeft gediend is hersteld. Op 14 december 2022 is het speelveld feestelijk geopend. Alle kinderen tussen de 4 en 11 jaar uit het Rembrandtpark en van de nieuwe bewoners hebben via een enquête de inrichting en nieuwe naam van het speelveld kunnen kiezen. Dat is Buytenboel geworden. Het Tiny forest wordt in 2023 afgemaakt en dan is dit project helemaal gereed.

## **15. Gebiedsontwikkeling rondom Naarderheem in Naarden**

Het bestemmingsplan met de nieuwe bestemming voor het Naarderheem is op 2 september 2022 onherroepelijk geworden. Voor fase 2, het resterend deel van de kavel, is een flexibele bestemming opgenomen, waarvan in 2025/2026 duidelijk wordt welke invulling deze krijgt.

## **16. Transformatie Hocras locatie, Bussum**

In 2022 is met de ontwikkelende partij een antieure overeenkomst gesloten. Deze overeenkomst is de basis voor de verdere ontwikkeling van de locatie.

Daarnaast is het stedenbouwkundige plan verder uitgewerkt, waarbij de beoogde VO-school ruimtelijk is ingepast. Voor de school is in overleg met het schoolbestuur een schetsontwerp uitgewerkt. Daarmee is het stedenbouwkundig plan compleet. Dit wordt begin 2023 ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Aansluitend wordt het ontwerp-bestemmingsplan ter inzage gelegd.

## **17. Verder met de vesting Muiden-Entree Muiden-Zuidwest**

De deelprojecten zijn duidelijk gedefinieerd en de kaders zijn duidelijk. De middelen uit het programma Groene Uitweg zijn toegekend. De gemeenteraad heeft een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld, waarna de ontwerpfasen in gang is gezet.

Het participatieproces is van start gegaan en de eerste bijeenkomsten met bewoners en belanghebbenden hebben plaatsgevonden. De landschapsonwerper heeft een begin gemaakt met het voorlopige ontwerp.

# **4.2 (Duurzame) economische ontwikkeling**

## **4.2.1 Doelstelling - Meer vitale wijken en kernen**

De gemeente wil samen met ondernemers, vastgoedeigenaren en bewoners aantrekkelijke, economisch vitale en toekomstbestendige buurten/wijken realiseren of behouden.

## **Maatregelen**

### **Aanbesteding buitenreclame**

Op basis van het vastgestelde reclamebeleid Gooise Meren is een aanbesteding gestart voor de Ao reclame-uitingen, de abri's/vrijstaande reclamevitines en de lichtmastreclame. De aanbestedingen voor de drie

onderdelen zijn afgerond en de contracten met de nieuwe partners zijn ondertekend. De uitingen op de Aoborden worden uitgevoerd door het bedrijf ESH Media, de vrijstaande reclamevitruines worden geplaatst door het bedrijf Global en de lichtmastreclame wordt geplaatst door NPB Media.

#### **Aantrekken manager Vitale kernen**

De manager Vitale kernen is op 1 juli 2022 gestart en geeft actief invulling aan het creëren van een gunstig vestigingsklimaat in onze kernen. De manager Vitale kernen legt de verbinding tussen ondernemer, vastgoedeigenaar en de gemeente. De manager Vitale kernen richt zich vooral op het kernwinkelgebied Bussum.

#### **Gemeente ondersteunt ondernemers**

Ondernemers zijn zo veel mogelijk gefaciliteerd met behulp van het project MKB-Doorgaan (nu Geldfit zakelijk). Verder is er maandelijks overleg geweest met de voorzitters van alle ondernemersverenigingen, om contact te houden met het bedrijfsleven. Meermalen is apart met de zwaar getroffen horecasector gesproken. Er zijn tijdelijk verruimde terrassen in de openbare ruimte toegestaan. Om horecaondernemers meerjarenperspectief te bieden is beleid gemaakt om de verruimde terrassen langer toe te staan. Ondernemers zijn zoveel mogelijk geholpen met hun individuele vragen en situaties. Ook in 2022 werden ondernemers in de gelegenheid gesteld hun belastingaanslag gespreid te betalen en een aantal heffingen, zoals precario en de reclamebelasting (deels), zijn niet opgelegd.

#### **Kernwinkelgebied centrum Bussum**

Door de provincie is in het project Wonen voor winkels onderzoek gedaan naar de economische vitaliteit op de Huizerweg. De Huizerweg is een economisch vitaal en aantrekkelijke (aanloop)-straat. De leegstandcijfers waren ten tijde van het onderzoek zeer gunstig. Onderzoek naar de mate van vitaliteit van het kernwinkelgebied centrum Bussum is niet uitgevoerd. Een extra onderzoek kostte (relatief) veel geld. Daarnaast is duidelijk zichtbaar dat de leegstand in het centrum van Bussum is opgelopen. De inzet van de manager Vitale kernen is hiervoor van belang. De herinrichting van de Vlietlaan is uitgevoerd. Voorbereidingen voor de aanpak van de Veerstraat zijn gestart.

#### **Marketingorganisatie Gooise Meren**

De stichting Gooise Meren Marketing (GMM) heeft in 2022 de eerder opgezette website verder ingevuld. Inmiddels bevat deze website een zeer volledige en actuele Uitagenda, lokale wandel- en fietsroutes en een overzicht van plekken die het ontdekken waard zijn. Met de activatiecampagne *Ontdek Gooise Meren* zijn inwoners gestimuleerd te ontdekken wat er in de vier kernen van Gooise Meren te doen is. Op het gebied van evenementen en belangenbehartiging van stakeholders heeft GMM nog stappen te maken en zijn zeer beperkt taken uitgevoerd.

Zowel binnen de samenstelling van het bestuur als binnen de medewerkers van GMM, hebben er in 2022 veel wijzigingen plaats gevonden, wat de stabiliteit en effectiviteit van de stichting niet ten goede is gekomen. We hebben hier met de stichting over gesproken.

### **4.2.2 Doelstelling - Werken aan meer werkplekken**

We willen dat werklocaties - en daarmee de werkgelegenheid - in Gooise Meren behouden blijven en waar mogelijk worden uitgebreid.

#### **Maatregelen**

##### **Aandacht voor schuifruimte en behoud van werklocaties**

Regionaal is een eerste aanzet gedaan om het Transformatiefonds te herijken. Het regionale rapport Ruimte voor werk, dat voor deze herijking is geschreven, laat duidelijk een gebrek aan ruimte voor bedrijven en

schuifruimte zien. De regionale bestuurders hebben nog geen overeenstemming bereikt over de inzet/werking van het transformatiefonds voor het behoud van ruimte voor werk.

#### **Onderzoek Toekomstbestendigheid bedrijventerreinen**

Dit onderzoek is in verband met beperkte capaciteit, die is ingezet op andere dossiers, niet uitgevoerd.

#### **Regionaal: Werkplan werklandschappen**

Het werkplan Werklandschappen kent een aantal speerpunten. In 2022 hebben we gewerkt aan de herijking van het Transformatiefonds, met het rapport Ruimte voor werk. Door het ontbreken van ambtelijke capaciteit vanuit de regionale gemeenten zijn hiernaast geen andere speerpunten opgepakt.

#### **Visie op transformatie**

In verband met beperkte capaciteit, die is ingezet op andere dossiers, is dit onderwerp in 2022 niet opgepakt.

### **4.2.3 Doelstelling - Verbeteren dienstverlening aan ondernemers**

We zetten ons voortdurend in voor het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers, waardoor Gooise Meren een aantrekkelijke gemeente blijft.

#### **Maatregelen**

##### **Pro-actief accountmanagement en inzet manager Vitale Kernen**

Door afwezigheid van de accountmanager Ondernemers zijn de contacten met bedrijven en vertegenwoordiging van ondernemers in 2022 beperkt geweest. Voor toelichting op de inzet van de manager Vitale kernen, zie 4.2.1 Doelstelling – Meer vitale wijken en kernen.

### **4.2.4 Doelstelling - Bevorderen recreatie en toerisme**

We zorgen dat we aantrekkelijk zijn en blijven voor bezoekers, recreanten en toeristen. We streven daarbij naar het behouden en versterken van onze kwaliteiten op het gebied van natuur, cultuur en erfgoed.

#### **Maatregelen**

##### **Activiteiten gemeentebrede marketingorganisatie**

De inzet van de stichting Gooise Meren Marketing, onze gemeentebrede marketingorganisatie, is toegelicht onder 4.2.1 Doelstelling – Meer vitale wijken en kernen.

##### **Opstellen ligplaatsenverordening**

Als basis voor de ligplaatsenverordening is het Onderzoeksrapport ligplaatsen Gooise Meren opgesteld. In dit rapport worden de kaders en uitgangspunten vastgesteld voor de ligplaatsverordening. Deze kaders en uitgangspunten omvatten onder andere de begrenzing van het gebied waarop de ligplaatsverordening van toepassing zal zijn (het bevaarbare water binnen de gemeente), helderheid over de reeds verleende vergunningen en gesloten contracten, de eigendoms- en beheersituatie en het daadwerkelijk gebruik. Op basis hiervan wordt in 2023 de ligplaatsverordening zelf opgesteld.

##### **Samen met de regio toerisme en recreatie bevorderen**

Samen met de Regio Gooi en Vechtstreek is invulling gegeven aan het uitvoeringsprogramma Cultuur en Recreatie 2020-2023 dat in 2019 is vastgesteld. De regio verzorgt met campagnes, website, social media en

aanhaking bij onder andere de Metropoolregio Amsterdam (MRA), Visit Utrecht Region (VUR) en het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) op nationaal en internationaal niveau de marketing van de regio en daarmee ook van Gooise Meren. Zo heeft de regio in 2022 de succesvolle bezoekerscampagne *Buitenkans* gelanceerd. Daarnaast verzorgt de Regio Gooi en Vechtstreek de regionale routenetwerken (fietsen, wandelen, varen) en is er in dat kader weer een aantal vernieuwde brochures en producten uitgebracht.

### **Uitvoering Visie aan de Gooise Kust**

Voor uitvoering van de Visie aan de Gooise Kust en het Uitvoeringsprogramma Havens van Muiden voeren wij tweemaandelijks overleg met de werkgroep Havens van Muiden en hebben we ook in 2022 een jaarlijkse brede bijeenkomst in Muiden georganiseerd. Dit draagt bij aan betere communicatie en afstemming met de verschillende stakeholders in Muiden. Er is gestart met het proces om te komen tot een gebiedsvisie Muiden Noord-West. Onderdeel van deze visie zijn onder andere de bereikbaarheid (van KNZ&RV en het strandje langs het IJmeer) en het sloepen-verkeersknelpunt bij de Amsterdamse Poortbrug. Er is gestart met onderzoek naar de mogelijke aanleg van de Binnenhaven ten zuiden van Fort H. In 2022 lag de focus op de eerste fase: het verwerven van de beoogde gronden.

## **4.3 Goed wonen in Gooise Meren**

### **4.3.1 Doelstelling - Passend (meer en beter) woningaanbod**

Gooise Meren is een gemeente die aantrekkelijk is om te wonen en te leven. We willen dit ook graag voor toekomstige generaties behouden, met aandacht voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen en duurzaamheid als uitgangspunt. Dit vraagt van ons dat we continue werken aan de beschikbaarheid van passende en betaalbare woonruimte voor alle inkomensgroepen en huishoudentypen in Gooise Meren.

### **Maatregelen**

#### **Bijdragen aan de verduurzaming van ons woningvoorraad**

Sinds de start van de duurzaamheidslening hebben 140 woningeigenaren een lening voor de verduurzaming van hun woning ontvangen. Het merendeel van de aanvragen betreft een lening voor de installatie van zonnepanelen, warmtepompen en isolerende maatregelen (HR++ glas en muur-, dak- en vloerisolatie). Het totaal aan verstrekte leningen is € 900.000. De middelen voor het revolverend fonds zijn inmiddels uitgeput. Per 1 februari wordt de lening stopgezet. De reden is dat het Rijk vanaf 2023 ruimere regelingen voor verduurzaming voor particuliere woningeigenaren hanteert. Ingediende aanvragen voor 1 februari worden afgehandeld. De verkenning of de lening in aangepaste vorm doorgaat, bijvoorbeeld voor een specifieke doelgroep, is gestart. Na deze verkenning is ook duidelijk of - en zo ja, onder welke voorwaarden - het verstrekken van leningen zou kunnen of moeten worden voortgezet. Als leningen in aangepaste vorm door kunnen gaan, wordt de wenselijkheid hiervan ter besluitvorming aan de raad aangeboden.

#### **Doorstroming, minder druk op de (sociale) woningmarkt en vergroten kansen voor starters**

In 2022 zijn zes startersleningen aangevraagd en twee aanvragen voor toekenning voorgelegd aan de SVn.

Met corporaties die in 2022 nieuwe woningen hebben opgeleverd hebben we afspraken gemaakt over de toewijzing van deze woningen aan inwoners van Gooise Meren. Deze woningen zijn bij voorrang toegewezen aan huishoudens in Gooise Meren die bijvoorbeeld een sociale huurwoning achterlieten, zodat doorstroming werd bevorderd.

Met corporaties hebben we prestatieafspraken tot 2025 waarin we hebben vastgelegd dat zij zo min mogelijk sociale huurwoningen verkopen of liberaliseren, zodat de sociale huurvoorraad in ieder geval op peil blijft. Bij nieuwbouwprojecten waarbij ook woningcorporaties betrokken zijn, zijn ook middeldure huurwoningen opgenomen om voldoende spreiding in het woningaanbod te realiseren. In 2022 hebben de corporaties geen nieuwe sociale koopwoningen opgeleverd.

## Opstellen doelgroepenverordening

Door capaciteitsgebrek zijn we in 2022 niet toegekomen aan het realiseren van de doelgroepenverordening. Deze wordt voor de zomer 2023 afgerond.

## Voldoende en gedifferentieerd woonaanbod en een toekomstbestendige woonvoorraad

Bij de beoordeling van nieuwbouwinitiatieven houden we vast aan de verdeling minimaal 1/3 sociale huur en minimaal 1/3 middelduur. Daarnaast scherpen we de definitie van sociale huur zodanig aan dat deze woningen bij voorkeur gerealiseerd worden door toegelaten instellingen. Met deze woningcorporaties heeft de gemeente prestatieafspraken over de instandhoudingstermijn van de sociale huurwoningen, over woonruimteverdeling, inkomensgrenzen, huisvesten van bijzondere doelgroepen en statushouders, etcetera.

We hebben onderzocht of een 'blijverslening' een effectief instrument zou zijn om oudere eigenaar-bewoners te stimuleren om hun woning aan te passen om daar langer te kunnen blijven wonen. Ervaringen van andere gemeenten wezen uit dat van een dergelijke blijverslening nauwelijks gebruik wordt gemaakt. In de afweging van kosten en baten van een blijverslening heeft het college besloten af te zien van invoering.

De Taskforce Versnelling Sociale Woningbouw is begin 2021 opgericht met als doel belemmeringen voor sociale woningbouw weg te nemen en kansen op te sporen om te zorgen dat woningcorporaties 350 sociale huurwoningen toevoegen voor 2025, wat is afgesproken. Gemeente en woningcorporaties werken intensief samen in de Taskforce. Zij constateerden dat de doelstelling van 350 sociale huurwoningen erbij voor 2025 waarschijnlijk niet gehaald wordt. Deels vanwege gebrek aan locaties, deels vanwege ambtelijk capaciteitsgebrek voor het beoordelen van woningbouwplannen en het aanpassen van bestemmingsplannen. Daarom hebben zij gezamenlijk het initiatief genomen om versneld aan de slag te gaan met een gebiedsvisie voor Bussum-Zuid, waar corporaties veel bezit hebben en ook inbreidingsmogelijkheden zien. Met steun van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en provincie Noord-Holland wordt deze gebiedsvisie samen met de plannen van de woningcorporaties versneld ontwikkeld. De Gebiedsvisie Bussum-Zuid, inclusief het doorlopen participatietraject, wordt half 2023 verwacht.

## 4.3.2 Doelstelling - Wonen met zorg

We brengen wonen en zorg dicht bij elkaar. De vraag naar passende woonruimte, met allerlei varianten van ambulante zorg en ondersteuning, is toegenomen en er is een tekort. Inwoners blijven, als ze ouder worden, langer zelfstandig thuis wonen dan vroeger. Ook zijn er meer kwetsbare inwoners die na een begeleidingstraject, in bijvoorbeeld een instelling voor beschermd wonen of een pleeggezin, zelfstandig willen en kunnen wonen.

## Maatregelen

### Ontwikkelen visie op het gebied van wonen en zorg

Companen heeft in 2021 in de gemeente Gooise Meren onderzoek gedaan naar de huidige en toekomstige vraag naar en aanbod van passende (sociale huur)-woningen en woonvormen voor mensen met een zorgvraag. Dit onderzoek vormde in 2022 de basis voor het participatietraject met alle stakeholders voor de totstandkoming van een gezamenlijke visie op wonen en zorg en een uitvoeringsprogramma. Er zijn drie bijeenkomsten gehouden met een groot aantal ketenpartners. Aan deze bijeenkomsten namen vertegenwoordigers deel van inwoners, woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en zorgverzekeraar Zilveren Kruis. Daarnaast is een werkbezoek gebracht waarbij ook een delegatie van de gemeenteraad aanwezig was en is een gesprek gevoerd met gemeenteraadsleden. Ook zijn vertegenwoordigers van de cliëntenraden van Kwintessence en GGZ Centraal geïnterviewd en is een burgerpeiling gehouden onder oudere inwoners via het inwonerspanel van Gooise Meren. Tijdens het participatieproces hebben alle partijen met elkaar vier themagebieden benoemd waarop zij zich verbinden:

1. Inclusieve wijken en kernen
2. Voldoende passend woningaanbod
3. Passende dienstverlening, zorg en begeleiding
4. Samenwerken en verbinden



Gezamenlijk is een uitvoeringsagenda opgesteld met acties op de vier thema's. De gezamenlijke woonzorgvisie en het uitvoeringsprogramma zijn in concept gereed en zullen in het eerste kwartaal van 2023 een plek krijgen in een lokaal akkoord Wonen en Zorg. Daarin leggen we de uitgangspunten, ambities en afspraken vast met woningcorporaties, gemeente, zorg- en welzijnspartijen, zorgverzekeraars en vertegenwoordigers van inwoners. Deze krijgen een plek in lokale prestatieafspraken.

#### **Samenwerking vierhoek corporaties - gemeente - inwoners - zorgaanbieders**

In regionaal verband is in 2022 de haalbaarheid onderzocht van het pilotproject *In Between Places Plus (IBP+)*. Gemeente Gooise Meren heeft in dit kader een eerste verkenning gehouden naar de IBP+ doelgroep. Doel van het project is het creëren van een voorziening met tijdelijke huisvesting gecombineerd met begeleiding. Er is behoefte aan deze vorm van huisvesting voor mensen die tussen wal en schip vallen. De voorziening is een vervolg op In Between Places van Dudok Wonen, speciaal voor de doelgroep van mensen die een dak boven het hoofd nodig hebben maar niet in aanmerking komen voor andere regelingen. De 'plus' in IBP+ is de begeleiding die nodig is om (weer) op eigen benen te staan en om een woning te vinden binnen twee jaar. IBP+ is een succes als de doelgroep, mensen die tussen wal en schip vallen, binnen twee jaar op eigen initiatief een woning vindt en tijdens het verblijf in IBP+ voldoende (woon)vaardigheden opbouwt om zelfstandig een huishouden te runnen. In Gooise Meren is naar schatting behoefte aan 30 wooneenheden IBP+. In 2022 hebben we samen met de corporaties geïnventariseerd welke mogelijkheden wij hiervoor zien in Gooise Meren. Deze inventarisatie is nog niet afgerond.

Daarnaast hebben we in 2022 samen met corporaties gewerkt aan de totstandkoming van een regeling om aangepaste woningen (Wmo) beschikbaar te houden voor de doelgroep die deze aanpassingen nodig heeft. Sinds de invoering van het abonnementstarief is het aantal aanvragen voor woningaanpassingen flink gestegen. Dat roept de vraag op naar de doelmatigheid van de investeringen die de gemeente doet om de woningen aan te passen. Beter lijkt het om te voorkomen dat aangepaste woningen bewoners krijgen die de voorzieningen niet nodig hebben, terwijl mensen die de voorzieningen wel nodig hebben in gewone woningen komen, die vervolgens moeten worden aangepast. De regeling zal in 2023 worden afgerond en vastgesteld.

Medio 2022 is in regionaal verband het project Regionale wooncoach geëvalueerd. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de eindevaluatie van het project met hierin de resultaten, conclusies en aanbevelingen. Het werk van de wooncoach is inmiddels geïmplementeerd in de werkprocessen van de corporaties en dit heeft geleid tot een effectieve samenwerking van wooncoaches bij de diverse corporaties en gemeentelijke partners.

Samen met woningcorporatie De Alliantie en andere corporaties zijn we in 2022 gestart met een pilot *Combinatiewoningen*. Doel is het realiseren van 25 combinatiewoningen die worden bewoond door 50 individuele 1-persoonshuishoudens. Een combinatiewoning (of deelwoning) is een woning die niet volledige technisch is gesplitst maar wel eigen voorzieningen heeft in een eigen afsluitbare woonruimte. Het worden twee zelfstandige woningen met ieder een eigen huurcontract met de corporatie. In de pilot onderzoeken we ook de behoefte aan zorg van alleenstaande ouderen. Daarbij valt te denken aan een samenlevingsvorm waarbij één van de bewoners bijvoorbeeld bepaalde ondersteuning aan de andere bewoner biedt. Voor dit onderdeel in de pilot wordt Vivium Zorggroep betrokken. De pilot heeft een doorlooptijd van 2,5 jaar. In 2022 is gewerkt aan het in kaart brengen en oplossen van de (complexe) vraagstukken op juridisch, technisch, financieel, sociaal en fiscaal gebied.

#### **4.3.3 Doelstelling - Huisvesting statushouders**

De gemeenten moeten zorgen dat mensen met een verblijfsvergunning (vergunninghouders) woonruimte krijgen.

## **Maatregelen**

### **Uitvoeren taakstelling**

In 2022 groeide de taakstelling voor het huisvesten van statushouders naar 88 personen. In de zomer kregen we de dringende oproep om deze taakstelling versneld te realiseren, om ruimte vrij te maken in overvolle asielzoekerscentra. Mede dankzij de goede samenwerking met de woningcorporaties in Gooise Meren is dit ons gelukt. In 2022 huisvestten wij 88 statushouders in 37 woningen.

### **4.3.4 Doelstelling - Bieden compensatieregeling**

De gemeente streeft naar een goede spreiding van de betaalbare woningvoorraad over wijken en buurten. Bij nieuwbouw willen we meer regie voeren op de realisatie van betaalbare woningen.

## **Maatregelen**

### **Toepassen en monitoren compensatieregeling**

In 2022 is geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling.

## **4.4 Gemeentelijk vastgoed**

### **4.4.1 Doelstelling - Doelmatige inzet maatschappelijk vastgoed**

#### **Omschrijving (toelichting)**

Wij willen ons vastgoed optimaal en effectief inzetten als middel om (maatschappelijke) doelen te realiseren.

## **Maatregelen**

### **Gemeentewerven**

Naar aanleiding van de sluiting van de gemeentewerf in Muiderberg zijn we in 2022 een onderzoek gestart naar de ruimtebehoefte in gebouwen en de benodigde oppervlakte. Daarmee kunnen de overgebleven werven in Naarden en Bussum worden aangepast voor optimaal gebruik wat betreft opslag en huisvesting. In 2023 is dit onderzoek gereed.

### **Onderzoek naar bezettingsgraad**

In 2022 hebben we de partiële leegstand in kaart gebracht en hebben we getracht deze zoveel mogelijk te verminderen.

### **Panden en gronden afgestoten**

In 2022 hebben we het portefeuilleplan Vastgoed 2023 opgesteld. Dit plan bevat onder andere een lijst met potentieel af te stoten panden. Dit voorstel wordt in het eerste kwartaal van 2023 in de raad behandeld.

### **Toepassen tijdelijke huisvesting onderwijslocaties**

Het leeggekomen pand van de PC Hooftschool in Muiden is in 2022 opnieuw ingezet als kinderopvanglocatie en Buurtkamer. Voor het pand van de ONS school is in 2022 nog geen tijdelijk invulling gerealiseerd.

#### **4.4.2 Doelstelling - Helderheid, gelijkheid en compliance bij inzet van vastgoed**

We willen dat ons vastgoed op een eerlijke manier het beleid ondersteunt. Dat betekent dat we zo min mogelijk onderscheid maken tussen gelijksoortige huurders, heldere overeenkomsten opstellen en de kosten die we maken doorbelasten.

##### **Maatregelen**

###### **Gebruikskosten van gemeentelijk vastgoed doorbelasten naar gebruiker**

We hebben in 2022 een eerste inventarisatie gedaan voor welke panden en huurders/gebruikers mogelijk nog gebruikskosten doorbelast zouden kunnen worden. De uitkomsten daarvan worden meegenomen bij eventuele aanpassingen van huur- en gebruikersovereenkomsten in 2023.

###### **Onderzoek huur- en erfpachtovereenkomsten**

Geconstateerde hiaten in overeenkomsten zijn aangevuld en waar nodig worden deze in de komende jaren verder aangepast.

###### **Uitvoeren harmonisatiebeleid voor buitensport accommodaties**

Over de overname van een aantal gebouwen is overeenstemming bereikt met de betreffende clubs. De overdracht is in uitvoering en wordt begin 2023 afgerond.

#### **4.4.3 Doelstelling - Duurzame inzet van vastgoed**

Met het oog op de toekomst is het doel om de vastgoedportefeuille in 2030 energieneutraal te krijgen. Dit geldt ook voor het vastgoed dat we niet in eigendom hebben, maar waar we wel verantwoordelijk voor zijn, zoals onderwijshuisvesting.

##### **Maatregelen**

###### **Duurzaam meerjarenonderhoudsplan**

Bij panden waar onderhoud nodig was, zijn ook meteen duurzaamheidsmaatregelen getroffen. Zo is bijvoorbeeld bij een geplande vervanging van de dakbedekking deze vervangen door materiaal met een hogere isolatiewaarde.

###### **Toegankelijkheid voor iedereen**

De nieuwe sporthal Bredius en de brandweerkazerne Muiden zijn voorbeelden waar dit beleid in de uitvoering is meegenomen.

###### **Verduurzamen eigen vastgoed**

Het ESCo-project heeft in 2022 verder vorm gekregen. Zo zijn de duurzaamheidsinvesteringen voor de vijf ESCo-panden goedgekeurd en is hiervoor het benodigde krediet beschikbaar gesteld. De voorbereiding van de uitvoering van deze investeringen is gestart.

## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
610 Economie	1.516	1.272	1.368	1.361
611 Bestemmingsplannen	649	829	1.265	612
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	9.252	5.765	6.381	6.645
613 Ruimtelijke ontwikkeling	2.866	2.809	3.418	2.462
614 Projecten	-331	836	836	1.142
615 Bouwen	2.379	1.249	2.552	2.406
<b>Totaal Lasten</b>	<b>16.331</b>	<b>12.761</b>	<b>15.819</b>	<b>14.628</b>
Baten				
610 Economie	-559	-716	-716	-764
611 Bestemmingsplannen	-14	-60	-60	-47
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	-5.613	-2.629	-2.925	-2.932
613 Ruimtelijke ontwikkeling	-1.919	-2.262	-2.487	-2.304
614 Projecten	-1.076	-852	-1.102	-2.113
615 Bouwen	-2.158	-1.454	-2.566	-2.667
<b>Totaal Baten</b>	<b>-11.340</b>	<b>-7.972</b>	<b>-9.855</b>	<b>-10.827</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>4.991</b>	<b>4.789</b>	<b>5.964</b>	<b>3.801</b>
Toevoegingen				
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	515	0	0	0
613 Ruimtelijke ontwikkeling	522	0	305	305
614 Projecten	3.050	0	0	0
<b>Totaal Toevoegingen</b>	<b>4.087</b>	<b>0</b>	<b>305</b>	<b>305</b>
Onttrekkingen				
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	-1.850	-17	-17	0
613 Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	-789	-696
614 Projecten	-1.450	0	0	0
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>-3.300</b>	<b>-17</b>	<b>-806</b>	<b>-696</b>
<b>Saldo reserves</b>	<b>787</b>	<b>-17</b>	<b>-502</b>	<b>-392</b>
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>5.777</b>	<b>4.772</b>	<b>5.462</b>	<b>3.410</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 4	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	- 132	N
<i>Omgevingswet</i> In de Septembercirculaire 2022 is via de algemene uitkering een bijdrage aan de transitiekosten in het kader van de invoering Omgevingswet ontvangen van € 415k. Het reguliere budget laat daarnaast nog een overschot zien van € 132k.	547	V
<i>Ruimtelijke ontwikkeling</i> De verkoop eind 2022 van grond bij Struikheiweg 16 levert per saldo een voordeel op van € 587k. Het incidentele budget voor de structuurvisie Bussum-Zuid is in 2022 niet volledig besteed. Dit leidt tot een voordeel van € 153k.	740	V
<i>Projecten</i> De Krijgsman begint zichtbaar vorm te krijgen. De lasten voor 2022 zijn hoger dan geraamd, maar worden nog gedekt door de legesopbrengsten.	708	V
<i>Omgevingsvergunningen</i> De lasten voor omgevingsvergunningen zijn € 263k lager dan geraamd, terwijl de baten € 82k hoger uit zijn gevallen	345	V
<i>Vrijval verliesvoorziening</i> De grondexploitatie Bredius is geactualiseerd. Op basis van deze actualisatie is de netto contante waarde minder negatief geworden. Hierdoor valt een deel van de getroffen verliesvoorziening vrij (€ 96k).	96	V
<i>Reserves</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten (pré-projectfase, sloop Emmaschool en Natuurboulevard 2.0), zijn gebaseerd op de gerealiseerde lagere uitgaven (€ 110k). De lagere lasten leiden daarmee tot een lagere onttrekking (lagere baten) van gelijke omvang.	0	N
<i>Overige verschillen &lt; € 70.000</i>	-252	N
<b>Totaal</b>	<b>2.052</b>	<b>V</b>

# 5. Programma Duurzaamheid, Water en Groen

## Inleiding

"Duurzaamheid is een zodanig gebruik van de aarde en de bewoners van deze aarde dat er geen sprake is van uitputting en toekomstige generaties er ook plezier van kunnen hebben." Deze definitie van duurzaamheid (John Elkington, 1994) is richtinggevend voor de ambitie van het college en vertalen we in dit programma naar maatregelen die ten goede komen aan de kwaliteit van het klimaat, energie, groen en water. We geloven dat we het meeste kunnen bereiken door in te spelen op de kracht en energie in de samenleving: duurzaamheid is een thema dat veel inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aanspreekt en hen inspireert tot activiteiten en projecten die bijdragen aan een samenleving waar wij graag willen wonen, werken en recreëren.

We streven naar een duurzame, klimaatbestendige en toegankelijke buitenruimte. Een openbare ruimte die met aandacht en samen met de gebruikers is ingericht en door ons wordt onderhouden en beheerd. Met meer groen en biodiversiteit en minder stenen. Hiermee dragen we bij aan een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving, houden we het stedelijk gebied in de zomer koel en voorkomen we het uitdrogen van de grond.

Groen is een kernkwaliteit van onze gemeente, die we willen houden en versterken, want een groene leefomgeving is essentieel voor de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners, voor de biodiversiteit, het opvangen van de effecten van klimaatveranderingen en de uitstraling van onze kernen, buitenwijken en buitengebieden. Onze ambitie is om als groene gemeente nog groener te worden.

Samen met onze partners werken wij aan behoud en beheer van waardevolle natuurgebieden. Hierin hebben Goois Natuurreservaat, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten een grote rol. Veel natuurgebieden rondom Gooise Meren zijn in bezit en beheer van deze organisaties. Deze natuurgebieden zijn nationaal en internationaal van belang en zijn op rijksniveau (Natura 2000-gebieden) en provinciaal (Natuurnetwerk Nederland) beschermd.

We willen een betrouwbare en (kosten)efficiënte (afval)waterketen waarmee de volksgezondheid, de bodem en het grond- en oppervlaktewater worden beschermd. En waarmee we een bijdrage leveren aan een hoogwaardige, klimaatbestendige woon- en leefomgeving met mogelijkheden tot recreatie op en langs het water. Daarnaast focust dit programma op de (duurzame) uitvoering van taken op het vlak van milieu, natuur en afval.

## 5.1 Duurzaamheid

### 5.1.1 Doelstelling - Gooise Meren is in 2050 een energieneutrale gemeente

Doel van de energietransitie is om zoveel mogelijk energie te besparen en over te schakelen op alternatieve, duurzame energiebronnen. In 2050 moet Gooise Meren volledig energieneutraal zijn.

## Maatregelen

### Inzetten op zonnepanelen op daken

Alle 1125 grote daken (status oktober 2022) zijn, op basis van karakteristieken van de daken geanalyseerd op kansrijkheid om zonnepanelen te plaatsen. Om alle eigenaren te kunnen adviseren zijn concept businesscases opgesteld, vijf energiecoaches specifiek voor dit doel opgeleid en is een database ontwikkeld met

dakgegevens. Tot nu toe zijn op vier grote daken zonnepanelen aangebracht en is voor 40 daken een plan uitgewerkt.

#### **Onderzoeken van concrete mogelijkheden binnen de zoekgebieden voor hernieuwbare energie**

Er zijn in de RES 1.0 naast de grote daken in Gooise Meren ook generieke zoekgebieden aangewezen op de parkeerplaatsen en langs de grootschalige infrastructuur. We hebben samen met energiecoöperatie Wattnu alle 33 grotere parkeerplaatsen in Gooise Meren geanalyseerd en onderzocht op haalbaarheid. Met de energiecoöperatie is in 2022 gewerkt aan het pilotproject voor circa 950 zonnepanelen op parkeerplaats De Kuil. Dit levert na realisatie voldoende energie op voor 180 huishoudens.

#### **Wijkaanpak: bij elkaar brengen van inwoners en ondersteunen van collectieve inkoopacties**

Samen met Wattnu zijn in 2022 in verschillende wijken informatiebijeenkomsten georganiseerd over wat de energietransitie concreet betekent voor onze inwoners. Tevens zijn er extra energiecoaches opgeleid. Met de Uitvoeringsdienst sociaal domein is het project Energiearmoede van start gegaan. Hierbij bezoeken energiebuddy's mensen met een laag inkomen om te helpen bij energiebesparing.

Daarnaast zijn in 2022 de voorbereidingen gestart voor een nieuw convenant tussen de gemeente en Wattnu om de samenwerking ook in de komende jaren voort te zetten.

### **5.1.2 Doelstelling - Alle wijken van Gooise Meren zijn in 2050 aardgasvrij**

We ontwikkelen de Transitievisie Warmte (TVW) in samenwerking met andere gemeenten in de regio. In de TVW wordt aangegeven wanneer de verschillende wijken naar verwachting van het gas af gaan en welke warmtebronnen daarbij in beeld zijn.

## **Maatregelen**

#### **Aanleg warmtenet in Muiderberg**

In 2022 is, met het missen van een bijdrage uit het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) de realisatie van het warmtenet nog niet mogelijk gebleken. Na het missen van de derde ronde PAW is een evaluatie uitgevoerd. Op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie, zoals beschreven in de raadsmededeling (zaaknummer 235062) van 1 november 2022, worden verdere voorbereidingen getroffen. Op dit moment zijn we in afwachting van een nieuwe regeling vanuit het Rijk voor de financiering van de zogenaamde onrendabele top die in april/mei 2023 wordt verwacht. Om de koppelkans met de geplande rioolwerkzaamheden te kunnen blijven benutten is de planning voor het groot onderhoud aangepast. Hierover is de raad met een raadsmededeling geïnformeerd.

#### **Opstellen van het eerste Wijkuitvoeringsplan**

Het opstellen van het eerste WijkUitvoeringsplan (WUP) voor Gooise Meren is uitgesteld tot 2023. De realisatie van het warmtenet in Muiderberg is vanwege het missen van de PAW-bijdrage nog niet mogelijk. In 2023 wordt een nieuwe regeling voor de realisatie van warmtenetten verwacht. Als blijkt dat daarmee de realisatie van het warmtenet kan worden voortgezet zal op dat moment een Wijk UitvoeringsPlan (WUP) worden opgesteld en voorgelegd aan de raad.

#### **Uitwerken van de Transitievisie Warmte (TVW)**

In februari 2022 is de TransitieVisie Warmte (TVW) De route naar een aardgasvrije gemeente Gooise Meren in 2050 vastgesteld door de gemeenteraad.

### 5.1.3 Doelstelling - Opgavegericht werken aan een duurzame en gezonde manier van leven en werken in Gooise Meren

In het samenwerkingsverband Samen Sneller Duurzaam, waar de gemeente Gooise Meren met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties aan deelneemt, wordt gewerkt aan een duurzaam en gezond Gooise Meren, te weten: gebruik van niet-fossiele energie, slimmere en groenere mobiliteit, een afvalloze samenleving/circulaire economie, biodiversiteit/een gezond ecosysteem, gezond lokaal voedsel en duurzaam onderwijs.

#### Maatregelen

##### Het faciliteren van projecten en activiteiten

De middelen van het Initiatievenfonds zijn voor een belangrijk deel ingezet om de kansen en mogelijkheden voor een Circulaire Economie en Stadslandbouw verder uit te werken; twee thema's die binnen Samen Sneller Duurzaam door een werkgroep gedragen worden.

##### *Circulaire Economie*

De werkgroep Circulaire Economie heeft een eerste opzet voor een tijdelijk regionaal samenwerkingsverband van publiek-private partijen rond circulaire economie afgerond. In deze opzet is aandacht voor een passend organisatiemodel, financieringsmogelijkheden en kansen voor de uitvoering van concrete projecten. Deze eerste opzet is met bestuurlijke partners in de regio afgestemd. Daarnaast zijn gesprekken gestart met ondernemers over wat voor hen in de samenwerking belangrijk is en welke concrete circulaire projecten kansrijk zijn. In de gemeentelijke organisatie is de verkenning gestart van kansen voor een circulair ketenproject, bijvoorbeeld rond beton dat vrijkomt uit diverse onderhoudsprojecten.

##### *Stadslandbouw*

De werkgroep Stadslandbouw heeft verkend welke plekken voor het lokaal verbouwen van voedsel kansrijk zijn. Er zijn twee mogelijke locaties: Over de Tol en Overscheense Polder. Voor de locatie Over de Tol wordt bekeken of dit in het bestemmingsplan past. In de Overscheense Polder gaat het om gronden die de provincie verkoopt. Tot slot heeft de werkgroep geformuleerd welke uitgangspunten van belang zijn voor het opstellen van een voedselvisie. De werkgroep heeft regelmatig contact met vertegenwoordigers van de agrarische ondernemers in onze gemeente.

Een aantal ambassadeurs van Samen Sneller Duurzaam is ondernemer en er is inmiddels gesproken over samenwerking in het kader van de circulaire economie. De Stichting Gerben Struik is opgericht, waardoor het mogelijk is om bij externe fondsen middelen te verwerven voor de duurzame opgaven in Gooise Meren.

### 5.1.4 Doelstelling - Gemeente Gooise Meren geeft het goede voorbeeld

De gemeente Gooise Meren streeft naar een duurzame gemeentelijke organisatie. Dat wil zeggen dat duurzaamheid een steeds integraler onderdeel wordt van onze werkzaamheden.

#### Maatregelen

##### Gemeente Gooise Meren gaat naar 50% circulair inkopen in 2025

##### *Uitvoering actieplan Circulair Inkopen en Opdrachtgeverschap*

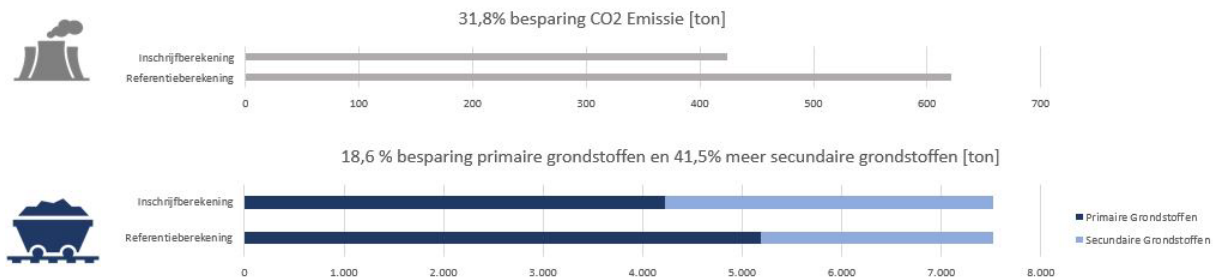
Het actieplan richt zich op de drie pijlers Organisatie op orde, Meten en Draagvlak en communicatie.

Voor meer Organisatie op orde is de monitor op afdelingsniveau gepresenteerd aan contractmanagers. Dit leidde tot een goed gesprek over wat we nu meten, waarom we dit doen en hoe het contractmanagement beter kan focussen op de gemaakte circulaire afspraken. Het tweede half jaar heeft dit gelijk geleid tot een aantal mooie resultaten die bij Circulair Opdrachtgeverschap hieronder gedeeld worden.

In 2022 zijn we deelnemer geworden van de landelijke Community of Practice Meten en Monitoren. Elke maand puzzelen we met collega's uit het land (ook vanuit het Rijk) op de manieren waarop je kan monitoren.



Thema's zijn breder dan circulariteit. De sessies over Ketenverantwoordelijkheid/Internationale Sociale Voorwaarden en Milieu en biodiversiteit leidde tot vragen maar ook tot oplossingen om hier goed op te kunnen monitoren. De monitor over biodiversiteit gaan we uitproberen bij de eerstvolgende monitor over circulariteit. Ons MRA-voornemen was om in 2022 al meer op effecten te kunnen meten en monitoren. Dat lukt ons bij een enkele aanbesteding. Zo hebben we bij de aanbesteding van onderhoud asfalt de Milieukostenindicator (MKI) gebruikt. Dit heeft geleid tot de volgende (deel-)resultaten in de aanbesteding. De winnende inschrijver had ook met de laagste prijs ingeschreven waardoor de milieuwinst dus niet meer gekost heeft. De contractmanager ziet erop toe dat de resultaten per gerealiseerd deelproject worden gemonitord.



Voor meer Draagvlak rondom circulaire inkoop zijn in november 3 projecten genomineerd voor de Lokale Koopwijsprijs. Het wagenparkbeheer en lease-auto's heeft de prijs gewonnen en gaat in 2023 een Virtual Reality-Overview workshop volgen bij de Groene Afslag. De prijswinnaars van 2021 hebben deze gevolgd en waren heel enthousiast én geïnspireerd. Op het gebied van communicatie hebben we gedeeld dat we de op één na duurzaamste middelgrote gemeente zijn volgens Bouwend Nederland.

<https://www.bouwendnederland.nl/actueel/nieuws/29401/de-25-duurzaamste-publieke-aanbesteders-boeken-met-13-nieuwkomers-stevige-progressie>

#### *Kennis delen en ontwikkelen met samenwerkingspartners*

De samenwerking met de MRA is door gegaan, maar minder intensief én daarmee helaas ook minder productief. In 2022 zijn er bijvoorbeeld geen inkoophandreikingen verschenen die het mogelijk maken om goede

en concrete stappen te zetten op dit onderwerp. Met een nieuwe regisseur zijn we het gesprek aan gegaan over dat er voorlopers zijn en organisaties die nog moeten starten. Beiden hebben verschillende netwerk- en kennisbehoeftes. We hopen dat we met deze interventie in 2023 meer kunnen profiteren van de bijeenkomsten. In september hebben we samen met Haarlem onze kennis met MRA-deelnemers gedeeld over het verduurzamen van maatschappelijke vastgoed. Bij de start van het project sporthal Bredius is een ambitiesessie uitgevoerd en dat bleek een goede houvast voor de circulaire ambities. De opleiding van begeleiders voor ambitiesessies is helaas niet MRA-breed gerealiseerd. We gaan de opleiding daarom in 2023 zelf realiseren.

#### *Van Zilver naar Goud in 2022*

Om te toetsen of Gooise Meren op de goede weg zit, wordt op verzoek van de stuurgroep nu jaarlijks gemonitord. In de meting over 2021 had de gemeente al de score 'Zilver' behaald. De gemeente heeft deze score in 2022 weten te verbeteren naar Goud (tussen de 50 en 79% circulair ingekocht) en daarmee heeft de gemeente het doel van 2022, namelijk 10% circulair inkopen en opdrachtgeverschap, ruimschoots gehaald. Heel positief is de toename van Circulair contractmanagement. De volgende stappen zijn 1) meer marktconsultaties uitvoeren waarbij aandacht is voor circulaire mogelijkheden en 2) op meer verschillende terreinen circulair inkopen en opdrachtgeven toepassen.

### *Circulair Opdrachtgeverschap (selectie)*

<b>Opdracht</b>	<b>Korte beschrijving van de daadwerkelijke verduurzaming door goed opdrachtgeverschap</b>
I. Leveren bedrijfskleding door Mauritz & Zonen	Het contract voor de bedrijfskleding omvat een clause waarbij Mauritz & Zonen jaarlijks een voorstel voor het verbeteren van de duurzaamheid / circulariteit doet. Voor vorig jaar was het recyclen van de retour gekomen bedrijfskleding aan de orde en in het speciaal het vervangen van fleece door andere grondstoffen (die wel te recyclen zijn, fleece is dit niet). Voor dit jaar volgt er een nieuwe afspraak
II. Plaagdierbestrijding door Plaagdierbestrijding Het Gooi	Bij de inzet van plaagdierbestrijding wordt op ons initiatief gebruik gemaakt van hergebruikte materialen, denk aan lokdozen, klemmen e.d. In de overeenkomst is afgesproken om dit single-use te doen, maar na overleg is de ondernemer dit gaan doorvoeren en worden de ingezette materialen gereinigd en hergebruikt.
III. Levering en keuring hand-gereedschappen door Tuinmachines Eemnes	Bij de keuring en reparatie van handgereedschappen wordt er gekeken naar het refurbishen van te vervangen onderdelen (let wel, alleen als dit 100% veilig kan). Daarnaast worden te vervangen gereedschappen steeds meer elektrisch ingekocht. Dit kan i.v.m. vermogen en specifieke werkzaamheden niet altijd maar we zien dat dat wel steeds vaker kan. De ondernemer denkt goed mee met het verduurzamen van ons handgereedschap. De realisatie van het eerste circulaire inkoopproject van de gemeente gaat zo helemaal naar wens.

### *Circulaire inkoopprojecten*

<b>Project</b>	<b>Korte beschrijving van het circulaire inkoopresultaat</b>
A. Bomen en vakbeplanting	In de aanbesteding is gevraagd naar de rol van duurzaamheid in kweek- en leveringsproces en bedrijfsvoering. Conform het programma van eisen worden alleen bomen en vakbeplanting ingekocht die gekweekt zijn onder Milieukeur. Resultaat van de aanbesteding is dat we nu bij Boot & Dart Boomkwekerijen bomen afnemen waarbij biologische teeltbenadering het uitgangspunt is (biologische middelen en biologische bestrijding). Verder maakt hij gebruik van natuurlijk materiaal als verpakkingsmateriaal, elektrisch materieel en personenvervoer.
B. Openbare verlichting	De raamovereenkomst ziet toe op de vervangingen van lampen, armaturen en masten voor de openbare verlichting. Van Gelder, de aannemer die de aanbesteding heeft gewonnen, wil zelf in 2030 volledig klimaatneutraal en circulair werken in 2030. In Gooise Meren zet Van Gelder in op verLEDting, levensduurverlenging van armaturen en masten, modulaire armaturen die per onderdeel te vervangen zijn, en hergebruik van materialen en onderdelen in andere producten.
C. Onderhoud asfaltverharding	Voor de aanbesteding is een bestek opgesteld, waarbij de mogelijke asfaltlagen in zijn opgenomen. Inschrijvende aannemers hebben als onderdeel van de gunning aangegeven welke asfalmengsels (materiaal) zij voor die asfaltlagen in willen zetten, en welke milieukosten deze mengsels hebben. Het type asfaltwals en de transportafstand worden ook meegenomen in de milieukosten. Hoe lager de milieukosten, hoe groter het voordeel in de gunning. Behalve deze milieukosten waren ook een plan van aanpak en (verreken)prijzen onderdeel van het gunningsmodel. De uiteindelijke winnaar van de aanbesteding, Wegenbouwer De Rooij en Zonen, heeft aangegeven ten opzichte van de

	<p>referentieberekening ongeveer 200 ton minder CO<sub>2</sub> uit te stoten bij het asfaltonderhoud. De referentieberekening is gebaseerd op de verwachte hoeveelheden asfalt in één jaar.</p>
D. Wegmarkering	<p>Samen met de andere regiogemeenten Hilversum, Wijdmeren, BEL en Huizen is een aanbesteding uitgevoerd voor een raamovereenkomst onderhoud wegmarkeringen. In de werkschrijving is geen specifiek materiaal voorgeschreven. Van Velsen, die de aanbesteding heeft gewonnen, maakt gebruik van een en biobased thermoplast (het materiaal waar de strepen en figuren op de weg mee worden gemaakt) waarbij i.p.v. kunststof gebruik wordt gemaakt van een natuurlijke hars. Daarnaast verzamelt en hergebruikt hij verwijderde wegmarkering en maakt daar nieuwe van.</p>
E. Diverse projecten buitenruimte	<p>Voor de vier aanbestedingen Extensief maaien en exotenbestrijding, Herinrichting Vlietlaan, inspectie en reiniging rioolgemalen en Onderhoud sportvelden is in de gunning gevraagd om de uitstoot van CO<sub>2</sub> en NO<sub>x</sub> te minimaliseren. Dit resulteert erin dat aannemers materieel inzetten met duurzamere brandstof als HVO-100 en elektrisch handgereedschap en in een enkel geval waterstof.</p>
F. Herinrichting Eikenlaan Muiderberg (Genomineerde GM-Koopwijsprijs)	<p>Met dit project zijn op drie duurzaamheids-aspecten resultaten behaald. Met dit project is tegelijk voor de lange termijn goed ingespeeld op de opgaven in het kader van klimaatadaptatie en is de Eikenlaan duurzaam voorbereid op de toekomst, op een wijze die goed aansluit op de gebiedseigen kansen die Muiderberg biedt voor duurzame oplossingen.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Circulair inkopen / duurzaam hergebruik van materialen: <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Al het asfalt is vervangen door gebakken klinkers;</li> <li>b. Hergebruik (100%) van vrijgekomen gebakken klinkers;</li> <li>c. Toepassen van Biobound tegels – tegels met een veel lagere CO<sub>2</sub>-footprint;</li> <li>d. Hergebruik van vrijkomend hout van gekapte bomen in straatmeubilair.</li> </ol> </li> <li>2. Afkoppelen hemelwater (HWA) van de vuilwaterriolering: <ol style="list-style-type: none"> <li>a. 100% van de HWA in de openbare ruimte is afgekoppeld;</li> <li>b. Van 88% van de particuliere woningen is de voorzijde van het dakoppervlak afgekoppeld.</li> </ol> <p>Het afgekoppelde hemelwater voert nu af op sloten binnen het gebied of infiltreert via de greppel rond de dorpsweide.</p> </li> <li>3. Aanleg warmtenet o.b.v. aquathermie (pilot t.b.v. de Energietransitie): <p>In combinatie met de herinrichting van de Eikenlaan is een warmtenet onder de weg aangelegd. 81% van de woningeigenaren heeft in combinatie met het afkoppelen van het HWA in de particuliere tuin ook de huisaansluitingen voor het warmtenet laten aanleggen tot aan de gevel van de woning.</p> </li> </ol>
G. Realiseren zonne- en geluidswal van aarde bij Naarderbos	<p>Ter hoogte van het Naarderbos wordt een geluidswerende aardenwal gerealiseerd voor de bewoners (10 meter hoog met een lengte van circa 1.000 meter). Gekozen is voor een aardenwal in plaats van geluidsschermen. Het gebruik van natuurlijke materialen (zand en aarde in plaats van ijzer, plastic en glas) geeft het een meer natuurlijke uitstraling en maakt het geschikt voor “natuur langs de snelweg”, met begroeiing en begrazing. De grond wordt verkregen via de Grondbalans. Aan de huizenkant wordt de wal beplant met struiken, bomen, gras en een wandelpad, aan de wegkant is het gras en komt er t.z.t. een zonnewal op.</p>
H. Woningbouw Bredius	<p>Na een aanbesteding is Slokker Vastgoed gekozen als partij om de 90 duurzame, houten woningen te gaan realiseren. Een groot deel van deze woningen is bestemd voor sociale verhuur. Slokker doet dit in samenwerking met woningcorporaties Het Gooi en</p>

(Genomineerde GM-Koopwijsprijs)	Omstreken en Dudok Wonen. De verwachting is dat in 2025 het totale plan klaar is. Het plan De Wandeling is geselecteerd door de gemeente vanwege 'de excellente uitwerking van het thema sociale cohesie, alsmede de prachtige uitwerking van de circulaire architectuur', volgens de verantwoordelijk wethouder. Het plan is niet alleen circulair, maar scoort ook goed op natuur-inclusief bouwen. Met aantrekkelijke wandelrondjes in de buurt en naar het centrum, deels langs een nieuwe vijver, vormen de gebouwen en de buitenruimte samen een biotoop, voor soorten die in de stad voorkomen, waar je als bewoner onderdeel van bent. Zie ook het persbericht op <a href="https://www.gooieneemlander.nl/cnt/dmf20220706_45635738?utm_source=google&amp;utm_medium=organic">https://www.gooieneemlander.nl/cnt/dmf20220706_45635738?utm_source=google&amp;utm_medium=organic</a>
I. Tijdelijke kinderopvang in voormalig schoolgebouw	Met Zonnebloei is een tijdelijke huurovereenkomst gesloten om voor 3 jaar kinderopvang te verzorgen in de voormalige school PC Hooft in Muiden. Zonnebloei heeft een focus op ontwikkeling van kinderen in de natuur en gaat in overleg met lokale partijen hier in Muiden kinderopvang op aanbieden. Het project is circulair door het hergebruik van het pand met minimale aanpassingen, terwijl pand en gebied de komende jaren wordt ontwikkeld (de uitkomst hiervan is niet bekend).
J. Wagenparkbeheer en lease-auto's (Winnaar GM-Koopwijsprijs)	<p>Gemeente Gooise Meren heeft personenauto's nodig voor een deel van de dienstverlening. Met deze aanbesteding heeft de gemeente een betrouwbare partij (Volkswagen Pon Financial Services B.V.) gecontracteerd voor het leveren, leasen en beheren van circa de helft van het wagenpark. Bij de aanbesteding is de ondernemer uitgedaagd op het vlak van verduurzaming van het wagenpark. Dit is verwerkt in beide kwalitatieve gunningscriteria die substantieel meewogen om te komen tot de beste prijs-kwaliteit. De gemeente Gooise Meren realiseert met deze aanbesteding dat ze per 1-1-2026 voldoet aan de Wet Milieubeheer met de bijbehorende Regeling bevordering schone wegvoertuigen. 40% van ons wagenpark én die van organisaties die grotendeels door ons gefinancierd worden, moet emissieloos zijn. Bij de eerste 10 bestellingen die we nu geplaatst hebben is al 30% emissieloos.</p> <p>Om makkelijk door parken en plantsoenen te kunnen rijden hebben we twee nieuwe 100% elektrische pick-up werktuigen aangekocht, één voor de begraafplaatsen en een voor gebied 2 (Bussum). De wagens zijn door Goupil smaller gebouwd dan normale auto's.</p>
K. Sanitaire voorzieningen	Elis Nederland B.V. gaat voor maximaal 8 jaar sanitaire voorzieningen in 9 gemeentelijke gebouwen leveren in nauw overleg met onze facilitaire collega's. In zowel de eisen, de overeenkomst en in het gunningsmodel is specifieke belangstelling gegeven aan circulariteit. Dit uit zich onder meer in de gebruikte materialen, de reparatie mogelijkheden en het simpele gegeven dat de looptijd van de overeenkomst sterk is uitgebreid en dat dus na 4 jaar er geen apparatenwisseling is, maar dat de apparaten nog 4 jaar langer worden gebruikt.
L. Postdiensten	Het halen, brengen en bezorgen van poststukken en pakketten wordt verzorgd door één leverancier. CO <sub>2</sub> wordt hierbij grotendeels uitgestoten door het transport, maar ook door de inzet van postzakken, rolwagens en verpakkingsmateriaal. In de aanbesteding heeft PostNL aangegeven te werken met elektrische voertuigen en fietsen, en als dat niet lukt met voertuigen op biogas en HVO-100. Materiaal wordt gerepareerd en hergebruikt.
M. Digitaliseren formulieren	De Moreapp gebruiken wij om formulieren te digitaliseren en daarmee (veel) minder papier te gebruiken. We hebben nu digitale formulieren voor werkplek inspecties (i.k.v. veilig werken), piket meldingen en het tijdschrijven. Komend jaar gaan we dit toepassen op andere processen waaronder de inzet van gladheidsbestrijding. Los van de afname van gebruik van papier plant More-App 50 bomen per maand vanuit onze account.

---

N. Bloemen

De boeketten die de gemeente uitreikt bij bijvoorbeeld huwelijksjubilea, voor nieuwe medewerkers, maar ook het boeket bij de receptie en de rouwkransen worden ondergebracht bij één bloemist. We hebben binnen onze regio gezocht naar bloemisten die gecertificeerd zijn of willen worden als duurzame bloemist. Power flower, die de aanbesteding gewonnen heeft, is al aardig op weg met duurzaamheid en biologische bloemen, en zal zich in het eerste jaar ook laten certificeren.

---

### 5.1.5 Doelstelling - Inwoners en organisaties bewust maken van het belang van fair trade

Gooise Meren is sinds januari 2016 Fairtrade Gemeente, waarmee we aangeven dat in onze gemeente winkels, horeca, bedrijven, organisaties, inwoners en de lokale overheid fair trade een warm hart toedragen en door verkoop en gebruik van fairtrade-producten bijdragen aan meer eerlijke handel.

#### Maatregelen

##### Communiceren over het belang van fair trade

Tijdens de Fairtrade Week in het voorjaar zijn door de Werkgroep Fairtrade Gooise Meren straatinterviews afgenomen onder het winkelend publiek. De geïnterviewden werd gevraagd wat fair trade voor hen betekent. Deze gefilmde interviews worden gebruikt om een promotiefilm te maken over fair trade in Gooise Meren.

Door onderbezetting van de werkgroep is het niet gelukt om de EerlijkWinkelenroute op te schalen van Bussum naar Gooise Meren. Wel is de Fair-Fashion-Fietsroute met enkele ondernemers uitgebreid en bevat de route nu ondernemers in Bussum en Naarden. Deze route gaat langs winkels met eerlijke, tweedehands en fairtrade-kleding.

In december 2022 is bij de landelijke Fairtrade organisatie de aanvraag voor titelverlening Fairtrade gemeente ingediend.

## 5.2 Klimaatadaptatie

### 5.2.1 Doelstelling - Het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte voor 2050

In het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en de (nog vast te stellen) Regionale en Lokale Adaptatiestrategie werken wij aan het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte om nadelige gevolgen van effecten van klimaatverandering (wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen) te beperken.

#### Maatregelen

##### Uitvoeren Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie

In 2022 hebben we in concept een duiding en prioritering gemaakt van locaties waar (in de toekomst) sprake is van risico op wateroverlast. Hoewel we dit vooralsnog niet onder de vlag van een 'uitvoeringsprogramma' doen, nemen we bij de uitvoering en voorbereiding van projecten maatregelen om deze risico's te beperken. De projecten Plein Gemeentehuis, Vlietlaan en Beerensteinerlaan e.o. in Bussum zijn voorbeelden van projecten waarbij we in 2022 maatregelen hebben getroffen om het risico op wateroverlast te beperken. In de projectgebieden Vlietlaan en Beerensteinerlaan e.o. hebben we voorzieningen aangelegd voor het bergen en infiltreren van hemelwater. Bij het project Plein Gemeentehuis hebben we een oud muilriool in gebruik genomen voor het tijdelijk bergen van rioolwater.

## **Waterbestendig (her)inrichten en (ver)bouwen**

Bij de uitvoering van verschillende reconstructieprojecten hebben we maatregelen genomen om de openbare ruimte meer klimaatbestendig te maken. Voorbeelden van deze projecten zijn Vlietlaan en Beerensteinerlaan e.o. waar we voorzieningen hebben aangelegd voor het bergen en infiltreren van hemelwater. In 2022 hebben we geen maatregelen genomen om gemeentelijke gebouwen meer klimaatbestendig te maken.

### **5.2.2 Doelstelling - Stimuleren klimaatbestendige inrichting particuliere gronden**

Maatregelen voor het klimaatbestendig maken van het stedelijk gebied is niet alleen een zaak van de gemeente. Een groot deel van het grondgebied van Gooise Meren is in particulier bezit. Door particulieren bewust te maken van de gevolgen van klimaatverandering en welke maatregelen zij zelf kunnen nemen op het gebied van duurzaamheid, kunnen we samen het stedelijk gebied klimaatbestendig maken.

## **Maatregelen**

### **Het stimuleren van inwoners om hun tuin te vergroenen**

Afgelopen jaar hebben we op de gemeentepagina een reeks artikelen geplaatst in samenwerking met Samen Sneller Duurzaam. In deze artikelen worden voorbeelden besproken van inwoners die zelf aan de slag zijn met het vergroenen van hun tuin. Ook wordt in deze artikelen verwezen naar de website [duurzaam.gooisemeren.nl](https://duurzaam.gooisemeren.nl) voor handvatten met betrekking tot verduurzaming, klimaatadaptatie en biodiversiteit in en om het huis.

### **Inwoners informeren over klimaatadaptatie**

Via onze website [duurzaam.gooisemeren.nl](https://duurzaam.gooisemeren.nl) informeren wij inwoners over waterbestendig inrichten. In 2022 hebben wij verder geen activiteiten uitgevoerd om onze boodschap actief richting bewoners te brengen. Capaciteitsgebrek is daarvan de voornaamste oorzaak, maar ook onze wens om deze activiteit vooral vorm te geven door mee te doen met lopende (landelijke) acties.

Sinds het najaar van 2021 heeft het waterschap AGV een subsidieregeling onder de naam Geef groen en water de ruimte, waarnaar wij indien gevraagd verwijzen. Zelf hebben wij geen subsidieregeling.

### **Mee-afkoppelen particulieren**

Bij de uitvoering van het project Eikenlaan in Muiderberg hebben wij gelijktijdig het overgrote deel van de hemelwaterafvoeren van daken van panden op aangrenzende percelen afgekoppeld van de gemengde riolering. Vanwege het risico op foutieve aansluitingen, wat in oude wijken groot is, hebben wij dit bij de projecten Vlietlaan en Beerensteinerlaan e.o. in Bussum niet gedaan. Bij de voorbereiding van projecten, zoals Spiegelstraat e.o. in Bussum en Van der Helstpark in Muiderberg, passen wij een afwegingskader toe, waarbij wij het wel of niet mee-afkoppelen per aansluiting afwegen.

## **5.3 Groen, natuur en milieu**

### **5.3.1 Doelstelling - Versterken van de biodiversiteit in de gemeente**

Biodiversiteit, een variatie aan planten- en diersoorten, vervult een belangrijke rol bij een stabiel klimaat, een leefbare woonomgeving, vruchtbare grond en schoon water. Hoe groter de variatie, hoe beter de natuur in evenwicht is.

## Maatregelen

### We geven uitvoering aan de maatregelen uit het Biodiversiteitsactieplan

Wegens het ontbreken van middelen is er in 2022 nog niet gestart met het verbeteren van ecologische verbindingen door omvorming van gazons en extra aanplant van struiken en bomen. Wel hebben we op een ecologische wijze ons beheer uitgevoerd, conform de beheerplannen. In de begroting 2023 zijn de benodigde financiële middelen wel opgenomen, zodat we in 2023 kunnen starten met het uitvoeren van maatregelen uit het biodiversiteitsactieplan Gooise Meren.

In 2022 hebben we samen met een groot aantal stakeholders voor het hele grondgebied van Gooise Meren een programma Biodiversiteit opgesteld. Hiermee willen we de samenwerking op het gebied van biodiversiteit bevorderen en daarmee de impact van de te nemen maatregelen voor de natuur vergroten.

### Zorgdragen voor een gevarieerd, duurzaam bomenbestand

In 2022 is gestart met het vervangen van de bomenrij langs bedrijvenpark Gooimeer-Zuid door het verwijderen van populieren met een slechte kwaliteit. Ook in 2023 worden enkele bomen verwijderd. Door de beperkte fysieke ruimte heeft nog geen herplant plaatsgevonden. We verwachten dat hiermee in 2023 wordt begonnen.

Het bomenonderzoek is in 2022 niet uitgevoerd door een herprioritering van de werkzaamheden. In 2022 is veel aandacht besteed aan het verplanten van bomen (onder andere Vlietlaan, Slochterenlaan). Verder zijn beduidend meer bomen herplant (88% meer) dan het aantal bomen dat is gekapt of gesneuveld in de storm). Op deze manier is een flinke bijdrage geleverd aan het vergroenen van de gemeente.

## 5.3.2 Doelstelling - Uitvoeren milieubeheer

De meeste basis- en plustaken op milieugebied zijn door Gooise Meren ondergebracht bij de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). Zie voor meer informatie de paragraaf Verbonden Partijen.

## Maatregelen

### Opstellen nota Bodembeheer

In 2022 is de nota Bodembeheer gemeente Gooise Meren vastgesteld, met daarin de bodemkwaliteitskaart. In deze nota staat welke maatregelen de bodem kunnen beschermen en welke mogelijkheden er zijn om grond en baggerspecie te hergebruiken.

## 5.4 Begraafplaatsen

### 5.4.1 Doelstelling - Instandhouden en zorgvuldig beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen

Begraafplaatsen zijn naast een plek waar geliefden een laatste rustplaats hebben gevonden ook groene oases, plekken voor rust, bezinning en natuurbeleving, waar bomen, bijzondere planten, mossen, kleine dieren en vogels goed gedijen. Het beheren, onderhouden en verzorgen doen we dan ook heel zorgvuldig met oog voor de aanwezige biodiversiteit. Waar mogelijk spelen wij in op veranderingen in de wensen van nabestaanden. In 2022 heeft dit geresulteerd in de realisatie van een natuur-urnenbos op begraafplaats Nieuw Valkeveen.

## 5.5 Goede grondstofinzameling bij huishoudens

### 5.5.1 Doelstelling - Opvolging van het regionaal uitvoeringsprogramma VANG

De regiogemeenten en de Grondstoffen- en Afvalstoffendienst (GAD), een uitvoeringsorganisatie van de Regio Gooi en Vechtstreek, hebben zich als doel gesteld om de gescheiden inzameling van afval te verbeteren en de hoeveelheid restafval terug te dringen (Van Afval Naar Grondstof, VANG-programma). Het VANG-programma loopt af en is in 2020 geëvalueerd. Aansluitend zijn de portefeuillehouders Milieu en Duurzaamheid samen met de gemeenteraden van de zeven regiogemeenten aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een nieuwe grondstoffenvisie voor na 2020. Dit sluit goed aan op het in 2018 gestarte rijksbrede programma Circulaire Economie: Nederland circulair in 2050, dat volop in ontwikkeling is.

#### Maatregelen

##### Verder met afval en grondstoffeninzameling

In 2022 is begonnen met het opstellen van het GAD-uitvoeringsplan huishoudelijk afval. In 2023 wordt dit verder uitgewerkt en vastgesteld.

## 5.6 Grip op water

### 5.6.1 Doelstelling - Zorgdragen voor stedelijk water

De aanleg en het beheer van voorzieningen voor de inzameling en het transport van afval- en hemelwater zorgen ervoor dat verontreinigd water uit de directe leefomgeving wordt verwijderd en (grond-)wateroverlast zoveel mogelijk wordt voorkomen.

#### Maatregelen

##### Beheer en onderhoud van riolering en gemalen

We hebben het nodige dagelijkse onderhoud aan kolken, riolen en gemalen uitgevoerd. Met de rioolinspectie in de wijk Oostereng en (deels) het Spiegel zijn we begonnen met de inhaalslag om de riolering te inspecteren en inzicht te krijgen in de staat ervan.

Vervanging van riolering plannen wij enkele jaren vooruit in (veelal) integrale projecten. In 2022 hebben wij ook aan voorbereiding en uitvoering gewerkt, maar niet in het tempo zoals voorgenomen. Vooralsnog beschouwen wij het risico van uitstel van vervanging als aanvaardbaar.

##### Beperken nadelige gevolgen voor het milieu

Bij verschillende integrale reconstructieprojecten van de openbare ruimte, zoals de projecten Vlietlaan en Beerensteinerlaan e.o. in Bussum, hebben we hemelwater van de gemengde riolering afgekoppeld. We houden het hemelwater nu vast en infiltreren dit in de bodem.

##### Opstellen Gemeentelijk Rioleringsplan volgende planperiode

We hebben het Gemeentelijke Rioleringsplan 2023-2026 opgesteld. In december 2022 heeft het college het plan ter vaststelling aangeboden aan de raad.



### **5.6.2 Doelstelling - Onderhoud watergangen, oevers en waterbouwkundige objecten**

Wij voeren onderhoud uit aan watergangen, oevers en duikers op basis van het in 2021 vastgestelde Beheerplan Water.

#### **Maatregelen**

##### **Schoonmaken van stranden en watergangen**

In 2022 hebben we veel gebaggerd in de Singel van Muiden en het water rond de begraafplaats Muiden. Waar nodig is klein onderhoud uitgevoerd.

##### **Vervangen van oeverbescherming**

In 2022 hebben we bij de Googweg in Muiderberg een grote stalen damwand vervangen.

### **5.6.3 Doelstelling - Versterken waterrecreatief potentieel**

Door samen te werken met gemeenten binnen het randmerengebied (Coöperatie Gastvrije Randmeren) en IJmeergebied (Samenwerkingsverband Maaien Waterplanten IJmeer - Markermeer) versterken we de recreatiemogelijkheden. De hiervoor opgestelde Integrale Uitvoeringsagenda Randmerengebied draagt bij aan het verbinden van belangrijke waterrecreatieve assets zoals het water, de vaargeul, havens, eilanden, kusten, fietspaden en overnachtingsmogelijkheden langs het water.

#### **Maatregelen**

##### **Maaien waterplanten Randmeren en IJmeer**

We hebben onze bijdrage aan de coöperatie en het samenwerkingsverband geleverd. In 2022 hebben we ingestemd met het plan van de coöperatie Gastvrije Randmeren om intensiever te maaien in de periode 2023-2026, omdat we meer overlast van waterplanten verwachten.

## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
616 Afval en afvalstoffenheffing	5.952	6.505	6.516	6.555
617 Riolering en rioolheffing	4.354	4.362	4.369	4.631
618 Begraven	1.217	1.136	1.153	1.161
619 Water	626	637	1.172	1.206
620 Groen	4.283	4.511	4.162	4.254
621 Natuur en milieu	2.273	1.928	2.157	2.099
643 Ongediertebestrijding	93	46	48	49
645 Duurzaamheid	1.150	594	1.715	2.696
<b>Totaal Lasten</b>	<b>19.948</b>	<b>19.720</b>	<b>21.292</b>	<b>22.651</b>
Baten				
616 Afval en afvalstoffenheffing	-7.167	-8.002	-8.002	-8.068
617 Riolering en rioolheffing	-5.885	-6.018	-6.012	-6.032
618 Begraven	-816	-789	-789	-889
619 Water	-12	-28	-99	-115
620 Groen	-352	-328	-163	-184
621 Natuur en milieu	-378	-1	-276	-449
643 Ongediertebestrijding	-1	0	0	-1
645 Duurzaamheid	-391	0	-767	-769
<b>Totaal Baten</b>	<b>-15.003</b>	<b>-15.166</b>	<b>-16.109</b>	<b>-16.507</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>4.945</b>	<b>4.554</b>	<b>5.183</b>	<b>6.144</b>
Toevoegingen				
620 Groen	130	0	0	0
Onttrekkingen				
620 Groen	-9	0	-41	-39
621 Natuur en milieu	-21	0	0	0
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>-30</b>	<b>0</b>	<b>-41</b>	<b>-39</b>
<b>Saldo reserves</b>	<b>99</b>	<b>0</b>	<b>-41</b>	<b>-39</b>
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>5.044</b>	<b>4.554</b>	<b>5.143</b>	<b>6.104</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 5	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	47	V
<i>Riolering en rioolheffing</i> De rioolheffing is een kostendekkende heffing. In de berekening van de kostendekking worden ook lasten en baten meegenomen die niet op het product Riolering worden geboekt. De berekening van de kostendekking riolering laat voor 2022 een dekking van meer 100% zien. Het overschot wordt gestort in de Voorziening Egalisatie Rioolheffing (nadeel ten opzichte van de bijgestelde begroting € 134k). Voor een nadere onderbouwing van de berekening van de kostendekking wordt verwezen naar de paragraaf Lokale Heffingen. Vooruitlopend op de vaststelling van het vGRP heeft een inhaalslag van de rioolinspecties plaatsgevonden (€ 115k nadeel).	-249	N
<i>Begraven</i> Er is de afgelopen jaren een voorzichtige stijging van het aantal uitvaarten te zien. Op begraafplaats Nieuw-Valkenveen is daarnaast in 2021 een natuurbegraafplaats geopend, waar veel belangstelling voor is. Beide trends hebben bijgedragen aan de toename van inkomsten van begraafrechten (€55k). Ook de baten voor onderhoud graven waren hoger dan begroot (€ 32k).	83	V
<i>Groen</i> De overschrijding op het product Groen is met name veroorzaakt door inhuur medewerker grondzaken (€65k nadeel). De stormschade bij bomen is grotendeels binnen het product groen opgevangen (totaal tekort exclusief snippergroen €23k).	-88	N
<i>Natuur en Milieu</i> Bij Dierenwelzijn is sprake van een voordeel van € 126k ten opzichte van de begroting door de vrijval van de gereserveerde subsidie oude jaren voor de exploitant van de kinderboerderijen en hertenkampen.	126	V
<i>Duurzaamheid</i> Een gebrek aan capaciteit heeft geleid tot een onderuitputting ter hoogte van € 135k.	135	V
<i>Risicovoorziening lening Warmtebedrijf</i> Op dit moment kan naar het oordeel van de accountant onvoldoende worden aangetoond dat de lening vanuit de exploitatie van een warmtenet of anderszins volledig kan worden terugbetaald. Op grond van het BBV moet daarom voor dit specifieke risico een voorziening worden gevormd.	-1.132	N

Overige verschillen Diverse posten < € 70.000	117	V
<b>Totaal</b>	<b>961</b>	<b>N</b>

## Beleidsindicatoren

### Eigen indicatoren Duurzaamheid

Nr.	Omschrijving indicator	2018	2019	2020	2021	2022	Streefwaarde	Bron
1.	% Woningen met geregistreerde zonnepanelen op het dak	4,6%	6,4%	9,0%	12,0%	13,2%	N.v.t.	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
2.	% Circulaire inkoop (euro's) ten opzichte van totale inkoop door eigen organisatie	brons	zilver	-	zilver	goud	2025: goud	Spend-analyse, contractregistratie, afdeling Inkoop
3.	CO2 Footprint eigen organisatie	548 ton CO2	595 ton CO2	-	-	-	2050: energieneutraal	Milieubarometer

#### Toelichting:

1. Percentage woningen met geregistreerde zonnepanelen op dak.
2. De meetmethodiek van de MRA is dusdanig opgezet dat gewerkt wordt met bandbreedtes:  
Zilver: tussen 20 en 49% wordt circulariteit meegenomen in inkoopopdrachten.  
Goud: tussen 50 en 79% wordt circulariteit meegenomen in inkoopopdrachten.
3. Niet bekend. De CO2 footprint geeft aan de hand van een aantal thema's inzicht in de CO2 uitstoot van de gemeentelijke organisatie. In 2050 moet de eigen organisatie energieneutraal zijn.

De wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in bijlage 3.

### Kengetallen Duurzaamheid

Nr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
1.	Totaal elektriciteitsgebruik woningen (bemeten) (kWh)	76,3 mln. kWh	75,3 mln. kWh	75,8 mln. kWh	78,8 mln. kWh	nog niet bekend	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
2.	Totaal aardgasverbruik woningen (m3) (temperatuur gecorrigeerd)	42,8 mln. m3	42,7 mln. m3	41,4 mln. m3	41,6 mln. m3	nog niet bekend	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat

3.	Opbrengst zonneprojecten Wattnu	-	-	154.631 kWh	146.197,9 kWh	218.015 kWh	Wattnu
4.	Aantal duurzaamheidsleningen	-	-	55	24	61	Afdeling M&O

#### Toelichting:

1. Dit cijfer geeft het totaal elektriciteitsgebruik weer van alle woningen in de gemeente Gooise Meren. In werkelijkheid is het elektriciteitsverbruik hoger, omdat stroom geleverd door zonnepanelen op het dak niet zijn meegerekend.
2. Dit cijfer geeft het totaal aardgasgebruik weer van alle woningen in de gemeente Gooise Meren. In de cijfers is rekening gehouden met de invloed van temperatuurschommelingen. Het daadwerkelijke gasverbruik ligt dus hoger of lager, omdat in een jaar veel meer koude dagen heeft geteld. Of juist heel weinig aantal koude dagen telt.
3. De totale opbrengst van zonne-energie geleverd door zonnepanelen geplaatst door de energiecoöperatie Wattnu.
4. Duurzaamheidsleningen: 61 verstrekt in 2022. Vanaf de start van de lening in 2020 zijn in totaal 140 leningen verstrekt.

#### Groenindex

Naam indicator	Eenheid	Gooise Meren 2021	Gooise Meren 2022	Streefgetal
Groenindex	Aandeel biomassa *	0,5160	0,4990	0,5

\* Gebaseerd op satellietbeelden en afhankelijk van klimatologische omstandigheden. Bosperceel = 1,0; een versteende wijk zonder groen en tuinen = 0,0.

#### Toelichting:

De groenheid per wijk in de gemeente Gooise Meren laat in 2022 dezelfde patronen zien als in 2021.

De gemiddelde groenheid in Gooise Meren is in 2022 een fractie lager dan in 2021 (0,499 in 2022 versus 0,516 in 2021). Dit verschil is zo klein dat hier weinig conclusies uit kunnen worden getrokken.

Wel lijkt het zo dat er een trendbreuk is opgetreden tussen de jaren 2016-2017 en de jaren erna. Waarschijnlijk hebben de droge zomers van 2018, 2019, 2020 en ook het huidige jaar 2022 ervoor gezorgd dat de vegetatie structureel minder groen is geworden dan in de jaren voor 2018.

De groenspreiding binnen de wijken en de gemeente is wel duidelijk toegenomen. Niet duidelijk is of dit nu een effect van het weer/klimaat is, of dat het groenbeleid een rol speelt. Waarschijnlijk is het een combinatie van klimaat en kleine lokale vergroeningsprojecten, zoals Westzijde stationsgebied Bussum en de Vlietlaan.

# 6. Programma Werk en Inkomen

## Inleiding

Het beleid van Gooise Meren is gericht op een inclusieve samenleving waarin alle inwoners kunnen meedoen. Dit vertaalt zich ook naar een inclusieve arbeidsmarkt die wordt gezien als essentieel onderdeel van de samenleving. Inwoners die (tijdelijk) niet werken hebben wij gesteund met een wettelijke inkomensvoorziening zoals een bijstandsuitkering. Daarnaast hebben we inwoners met een laag inkomen ondersteund met een pakket van minimaregelingen en schuldhelpverlening.

Naast het reguliere gemeentelijke pakket van de inkomensondersteunende maatregelen heeft het Rijk extra financiële middelen verstrekt voor ondersteuning van minima bij de hoge energiekosten. In 2022 is gebleken dat het aantal bijstandsuitkeringen verder is gedaald. De werkgelegenheid heeft zich na afloop van de coronajaren in 2022 goed hersteld.

## 6.1 Werk

### 6.1.1 Doelstelling - Stimuleren inclusieve arbeidsmarkt

We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren op de arbeidsmarkt. We creëren een breed palet van voorzieningen om te participeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt. We werken langs drie sporen: van school naar werk, van werk naar werk, en van uitkering naar werk. Voor de nieuwe Wet inburgering stellen we als doel dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving, het liefst via werk. Onze aandacht voor volwasseneducatie ter bestrijding van laaggeletterdheid wordt beschreven in hoofdstuk 7 deelhoofdstuk 3.

## Maatregelen

### Van school naar werk

Jeugdwerkloosheid en voortijdig schoolverlaten is aangepakt op regionaal niveau. Daartoe is in 2022 het Actieplan Jeugdwerkloosheid uitgevoerd, waarin het Werkgever Servicepunt (WSP), het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL), het UWV en het onderwijsveld zijn betrokken. De aanpak richtte zich op onder meer jongeren met een WW-uitkering, op jongeren uit het voortgezet speciaal onderwijs (na hun middelbare schoolperiode) en het vergroten van het aanbod van BBL-werk/leertrajecten. En op jongeren van 18-27 jaar zonder een startkwalificatie, bij wie extra begeleiding naar de arbeidsmarkt nodig is. Vanuit het regionale Actieplan Jeugdwerkloosheid zijn in 2022 ruim 160 jongeren uit de regio bemiddeld naar werk, waarvan 65 zonder startkwalificatie. Er zijn 25 jongeren begeleid naar scholing en stage en 70 zijn geholpen met hun CV en sollicitatievaardigheden.

### Van uitkering naar werk

In 2022 hebben we actief ingezet op het begeleiden van uitkeringsgerechtigden. Daartoe hebben wij de Tominggroep, regionale arbeidsmarktprogramma's en lokale voorzieningen voor re-integratie ingezet.

#### *Tominggroep*

Met Tominggroep zijn voor de periode 2022-2025 nieuwe afspraken gemaakt over het bieden van werk en trajecten aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Tominggroep heeft in 2022 de eerste fasen doorgeemaakt in de ontwikkeling naar een werk-leerbedrijf. Tominggroep is niet langer enkel een werkgever met langdurige dienstverbanden, maar is in 2022 ook een werkgever geworden die werknemers tijdelijk in dienst heeft en ontwikkelt naar werk buiten de Tominggroep.

In 2022 zijn 13 mensen met een Loonkostensubsidie werkzaam geweest bij Tominggroep en 55 personen werkten in een WSW-dienstverband.

### *Regionale Arbeidsmarktprogramma's*

Om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen zijn in regionaal verband de arbeidsmarktprogramma's Werken aan Werk en Perspectief op Werk uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een breed scala aan scholing- en opleidingstrajecten. Er is samengewerkt met partners binnen de arbeidsmarkt, zoals het Leer-Werkloket, Tomingroep en het WSP. Het meest succesvolle project is Zorgstart, dat is begonnen in 2021. Per eind 2022 zijn in totaal 184 personen uit de regio naar een baan in de zorg begeleid. In 2022 zijn 65 personen naar overige werksoorten begeleid. Sinds de start van de regionale programma's (eind 2020) zijn 320 inwoners aan een baan geholpen. Met nog een jaar te gaan na 2022 liggen we op koers om de doelstelling van 500 plaatsingen naar werk te behalen.

### *Lokale voorzieningen*

Er was ook in 2022 sprake van enerzijds kraptesectoren (zoals de zorg) en anderzijds de goede ontwikkelingen van de economie -en daarmee een toenemende vraag naar arbeidskrachten- die zich onverwacht snel heeft hersteld na de coronaperiode. 2022 was het eerste volledige jaar waarin de uitstroompremie is toegepast. Deze premie is een incentive voor het aanvaarden en behouden van werk en het helpen verminderen van de armoedeval, die onder bepaalde voorwaarden wordt toegekend. In 2022 is de premie 31 keer toegekend aan uitkeringsgerechtigden die daarvoor in aanmerking kwamen. In 2022 zijn in totaal 69 personen uitgestroomd uit ons uitkeringsbestand naar betaald werk, waarvan 6 naar zelfstandig ondernemerschap.

### **Van werk naar werk**

Het regionale WSP heeft werkgevers ondersteund bij het vinden van personeel en werkzoekenden bij het vinden van een baan. Door goede matching zijn werknemers zoveel mogelijk van werk naar werk begeleid om daarmee te voorkomen dat zij (langdurig) in een uitkeringssituatie geraken, en zijn werkgevers geholpen met continuïteit in hun bedrijfsvoering.

In 2022 heeft het WSP op regionaal niveau 422 plaatsingen naar werk verzorgd. Daarvan gaat het in 130 gevallen om Oekraïense werkzoekenden.

In het begeleiden van inwoners naar werk waren naast het WSP ook diverse andere organisaties betrokken: het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT), Leerwerkloket (LWL) en het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL), gemeenten en het UWV. In de tweede helft van 2022 zijn de bovengenoemde organisaties in onze arbeidsmarktregio gestart met de voorbereidingen van een geïntegreerde samenwerking en gezamenlijke aansturing van het WSP, RMT, LWL en RBL. Vanuit het Rijk zijn hiertoe middelen beschikbaar gekomen. In 2022 hebben voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden om in 2023 dit regionale Werkcentrum op te zetten, waar werkgevers en werkzoekenden terecht kunnen met alle vraagstukken over vacatures, werk en participatie.

## **6.1.2 Doelstelling - Aandacht voor inburgeraars**

Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Vanaf dat moment is de gemeente verantwoordelijk voor zowel het (taal)onderwijs als de participatie van inburgeraars. Het doel is dat zij zo snel mogelijk kunnen participeren in de samenleving.

### **Maatregelen**

#### **Begeleiden van inburgeraars**

Vanaf 1 januari 2022 voeren we de nieuwe Wet inburgering uit. In deze wet heeft de gemeente een grotere regierol gekregen over de inburgeringsvoorzieningen en de begeleiding van inburgeraars. De begeleiding is geboden door twee consulenten inburgering. Dit hebben zij gerealiseerd aan de hand van de Brede Intake en door toe te zien op de ontwikkeling van de inburgeraar. De inburgeraars kregen taallessen via de gemeente en daarbij is toegezien op hun voortgang. Op grond van de Wet inburgering zijn zij financieel ontzorgd door de gemeente, middels rechtstreekse betalingen voor de huur, nutsvoorzieningen en zorgverzekering. Vanuit onze regierol zijn we in 2022 ook in gesprek getreden met onze sociale partners om de begeleiding te verbeteren. Door landelijke systeemproblemen met betrekking tot de toewijzing van inburgeraars is de

nieuwe werkwijze pas halverwege het jaar helemaal van de grond gekomen. In 2022 hebben zich 91 statushouders en 20 gezinsmigranten gevestigd in Gooise Meren.

### **Noodopvang Oekraïense vluchtelingen**

Na het uitbreken van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne hebben we in 2022 de coördinatie van hulp en opvang van Oekraïense vluchtelingen op ons genomen. Met gezamenlijke inzet hebben we in Gooise Meren circa 450 opvangplekken gerealiseerd in vier opvanglocaties. Daarnaast werden er bovendien nog ongeveer 125 vluchtelingen opgevangen bij particulieren thuis. De opvang beperkte zich niet alleen tot het realiseren van huisvesting, maar heeft ook inzet gevraagd op het terrein van onder andere bevolkingszorg, sociale zaken, gezondheidszorg en onderwijs.

## **6.2 Inkomen**

### **6.2.1 Doelstelling - Bieden van inkomensondersteuning**

Gooise Meren wil bijdragen aan de economische zelfstandigheid van alle inwoners. Wij bieden inwoners die (tijdelijk) niet in hun eigen onderhoud kunnen voorzien een passende inkomensvoorziening. We bieden aanvullende minimaregelingen om armoede te bestrijden onder inwoners met een laag inkomen en we helpen inwoners bij het voorkomen en aanpakken van schulden.

### **Maatregelen**

#### **Bieden van passende inkomensondersteuning**

Inwoners die niet in hun eigen onderhoud konden voorzien zijn geholpen met een passende inkomensvoorziening. Eind 2022 ontvingen 884 personen een periodieke (bijstands)uitkering. Ten opzichte van eind 2021 (988) is dit een daling van het bestand met 104 personen. De daling van het bestand is al enkele jaren gaande. De gunstige arbeidsmarkt blijft daarin de grootste factor. Naast de maandelijkse bijstandsuitkering is er de bijzondere bijstand voor specifieke noodzakelijke kosten. In 2022 is 825 keer een beroep gedaan op bijzondere bijstand. Inwoners met een laag inkomen komen in aanmerking voor diverse minimaregelingen, waaronder het DOE-budget en het Kinder- en Jeugdbudget. Over 2022 is 905 keer een DOE budget toegekend en 247 het Kinder- en Jeugdbudget. Naast het Kinder- en Jeugdbudget is er ook een samenwerking met het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Via deze organisatie kunnen kinderen uit minimagezinnen toch deelnemen aan sport en culturele activiteiten. In 2022 hebben 215 kinderen deelgenomen aan sportactiviteiten en 32 kinderen aan culturele activiteiten. In 2022 is er via het Rijk een energietoeslag beschikbaar gekomen voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. In 2022 is de energietoeslag ad. € 1.300 aan 2.300 huishoudens toegekend. Daarmee hebben we 71 % bereikt van de ingeschatte doelgroep tot 130% van de bijstandsnorm.

#### **Bieden van toegankelijke schuldhulpverlening**

In 2022 hebben nieuwe ontwikkelingen en inzichten geleid tot aanpassingen van de werkwijze en doorontwikkelingen binnen het team Budgetcoaching en Schuldhulpverlening. Het team heeft ondersteuning geboden bij het voorkomen en oplossen van schulden. Een belangrijke maatregel was het snel oppakken van beginnende schulden. Vroeg-signalering is daarbij een belangrijk instrument.

In 2022 heeft de gemeente 1.344 signalen ontvangen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven over dreigende schulden. Aan de hand van deze signalen zijn de betrokken bewoners met betaalachterstanden benaderd om hen hulp aan te bieden.

In 2022 hebben wij 162 inwoners gesproken en begeleid met (problematische) financiële vraagstukken. Daarvan zijn 107 inwoners opgenomen in een schuldsaneringstraject en 29 ontvangen budgetcoaching.

Ook is in 2022 ondersteuning geboden aan gedupeerden van de Toeslagenaffaire. Er zijn in dit kader 10 personen geholpen met verschillende vormen van ondersteuning.



## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
622 BUIG	18.553	15.040	14.025	13.353
623 Werkvoorziening	3.974	3.393	12.279	12.246
624 Minimabeleid	2.465	1.976	5.042	5.240
625 Sociale recherche	154	507	508	474
<b>Totaal Lasten</b>	<b>25.146</b>	<b>20.916</b>	<b>31.854</b>	<b>31.313</b>
Baten				
622 BUIG	-17.261	-13.337	-12.283	-12.324
623 Werkvoorziening	-62	0	-8.369	-9.341
624 Minimabeleid	-110	-29	-29	-114
625 Sociale recherche	-368	-402	-402	-405
<b>Totaal Baten</b>	<b>-17.801</b>	<b>-13.767</b>	<b>-21.083</b>	<b>-22.183</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>7.345</b>	<b>7.148</b>	<b>10.771</b>	<b>9.130</b>
Onttrekkingen				
622 BUIG	-140	0	0	0
623 Werkvoorziening	-10	0	-240	-120
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>-150</b>	<b>0</b>	<b>-240</b>	<b>-120</b>
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>7.195</b>	<b>7.148</b>	<b>10.531</b>	<b>9.011</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 6	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	170	V
<i>BUIG</i> De uitkeringslasten in het kader van de BUIG zijn € 321k lager dan geraamd (€ 12.309k). Dit wordt verklaard door zowel de voortzetting van landelijke trend van meer uitstroom en minder beroep op de Participatiewet en doordat de lasten van loonkostensubsidie (€ 362k) worden verantwoord onder re-integratie. De opbrengsten uit terugvordering en verhaal zijn € 50k hoger dan geraamd. Vanuit de gemeente Hilversum is eind 2022 een bedrag van € 272k terugontvangen in het kader van de uitvoeringslasten voor de TOZO.	643	V
<i>Re-integratie</i> De lasten voor re-integratie zijn per saldo € 198k hoger dan geraamd, doordat op dit product ook de loonkostensubsidies over 2022 (€ 362) zijn	-198	N

verantwoord.		
<i>Noodopvang Oekraïne</i> De lasten voor noodopvang Oekraïne bedroegen over heel 2022 € 8.243k. Tegenover deze lasten staan voor € 9.117 aan rijksinkomsten.	874	V
<i>Minimabeleid</i> In 2022 is € 3.059k voor energietoeslag uitgekeerd aan inwoners, deze lasten zijn gedekt door rijksinkomsten. De hogere lasten op minimabeleid worden voornamelijk veroorzaakt door hogere lasten bij het doe kinder jeugdbudget.	-144	N
<i>Reserves</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten (PIAM-gelden en Werken aan Werk), zijn gebaseerd op de gerealiseerde lagere uitgaven (€ 120k). De lagere lasten leiden daarmee tot een lagere onttrekking (lagere baten) van gelijke omvang.	0	N
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	175	V
<b>Totaal</b>	<b>1.520</b>	<b>V</b>

## Beleidsindicatoren

### Eigen indicatoren Werk en Inkomen

Nr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Het percentage klanten dat gedurende het poortproces 'afgevangen' worden (van melding tot start inkomen)	-	-	-	-	- 33,5%
2.	Het aantal voorzieningen/trajecten per klant dat succesvol is afgerond.		245	406	527	441
3.	Uitstroom naar betaald werk of opleiding als percentage van het aantal te bemiddelen personen	-	25%	25%	23%	12,5%

#### Toelichting:

- Deze indicator (preventiequota) heeft als doel om zoveel mogelijk cliënten gedurende het poortproces aan het werk te krijgen. Vanaf 2022 zijn hier cijfers voor beschikbaar.
- Deze indicator toont de uitstroom uit de uitkering van jongeren (18 -27 jarigen) naar betaald werk en opleiding (dat is het doel van re-integratie activiteiten). Andere uitstroomredenen, zoals verhuizing of overlijden, worden niet meegenomen in dit percentage.

De wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in bijlage 3.

## Kengetallen Werk en Inkomen

Nr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
1.	Beroepsbevolking	-	30.000	29.000	31.000	32.000	CBS (databank Statline)
2.	Klanten Participatiewet	-	942	988	795	884	Administratie USD
3.	Klanten WSW	-	83	78	62	55	Tomingroep
4.	Inwoners met een WW-uitkering	-	804	999	630	553	UWV
5.	Aantal huishoudens dat gebruik maakt van een minimaregeling	-	879	908	819	825	Administratie USD
6.	Aantal meldingen inzake 'vroegsignalering'	-	-	-	171	1.344	Administratie USD
7.	Aantal verwezen klanten naar de Kredietbank	-	90	78	50	107	Administratie USD
8.	Aantal personen dat een schuldhulptraject heeft bij de Kredietbank Nederland	-	49	46		56	Administratie USD
9.	Aantal voorzieningen/trajecten dat is afgerond	-	245	390	496	441	Administratie USD

### Toelichting:

2. Dit kengetal toont het aantal personen met een Participatiewet-uitkering.
3. Dit kengetal toont het aantal personen dat binnen een WSW-dienstverband werkt.
4. Dit kengetal toont het aantal personen met een WW-uitkering (verstrekt door het UWV).
6. Registratie vindt plaats vanaf 2021. Dit kengetal betreft het aantal meldingen dat de gemeente ontvangt over achterstallige betalingen (van o.a. nutsbedrijven).
9. Dit kengetal toont het aantal afgeronde voorzieningen gericht op re-integratie. Het betreft re-integratietrajecten en ook (randvoorwaardelijke) voorzieningen zoals sociaal-medische adviezen, loonwaardemetingen, reiskosten en kinderopvang. Het kan zijn dat aan 1 cliënt meerdere voorzieningen worden toegekend.

# 7. Programma Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd

## Inleiding

### Transformatie in het sociaal domein

Het leidende principe in het sociaal domein is de zogenaamde transformatiegedachte. Het doel is de zelfredzaamheid van mensen te versterken en hun participatie te verhogen, waardoor hun sociale en economische situatie verbeteren. Dan neemt de druk op (intensieve) professionele of specialistische zorg of ondersteuning af en blijft er voldoende ruimte voor hen die daadwerkelijk zwaardere vormen van zorg en ondersteuning nodig hebben. Het gaat om het creëren van een nieuwe balans tussen de informele en de formele ondersteuning en zorg en daarnaast om het effectiever maken van de inzet van professionele ondersteuning om het stelsel op termijn houdbaar en betaalbaar te houden. Dit vergt ander gedrag van professionals en inwoners, een andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan van inwoners/cliënten, professionals, instellingen en gemeenten.

### Ambitie: inclusie

Bij meedoen aan het maatschappelijke leven gaat het om betekenisvolle contacten en zinvol bezig zijn (wonen, werken, sporten, vrienden maken en dergelijke). Meedoen heeft een positief effect op de ervaren gezondheid en welzijn van onze inwoners. Het draagt bij aan een gezonde en vitale samenleving waarin iedereen talenten kan ontwikkelen, waar kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien en kansen krijgen, waar inwoners in verbinding staan met elkaar en mee kunnen doen aan het 'gewone' leven. Alle inwoners doen zo lang mogelijk zelfstandig, volwaardig en met een aanvaardbare kwaliteit mee aan de samenleving en worden ondersteund waar nodig. De mens staat centraal, niet de ondersteuningsbehoefte. De mensen moeten op hun krachten worden aangesproken. De Inclusie-agenda betreft meer terreinen dan het sociaal domein, zie daarvoor programma 1.

### Krachtenveld

We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat de praktijk echter weerbarstig is. De maatschappij is niet maakbaar. Er zijn autonome factoren die de transformatie in het sociaal domein complex maken, zoals de vergrijzing, de toename van het aantal kleinere huishoudens, en het feit dat kwetsbare inwoners steeds langer thuis wonen. Wat de transformatie bemoeilijkt zijn in de eerste plaats het tekort aan passende woningen (met zorg) en de wachtlijsten in de specialistische hulp en ondersteuning (mede door personeelstekort in de zorg). Ook de volgende landelijke trends zijn van invloed op de transformatie: individualisme, de afname van de vrijwillige inzet, en het feit dat minder mensen dan verwacht manteltaken op zich nemen. Daarnaast is in de praktijk de inzet van de eigen kracht van inwoners lastiger te realiseren dan gedacht. We zien tegelijk een toenemend beroep van inwoners op ondersteuning en hulp bij de gemeente. Ook kent de Zorgverzekeringswet (Zvw) minder dekking en is de toegang tot de Wet langdurige zorg (Wlz) verscherpt, waardoor er vaker en langer een beroep wordt gedaan op de gemeente (Jeugdwet/Wmo). De betaalbaarheid en houdbaarheid van de jeugdhulp en Wmo staan door dit alles onder druk. We zien een toename van het aantal jeugdigen dat hulp nodig heeft en ook een stijging in de kosten per jeugdige. Ook doen volwassenen vaker een beroep op geïndiceerde begeleiding. De invoering van het inkomensafhankelijke abonnementstarief (vaste lage eigen bijdrage per huishouden) draagt hier negatief aan bij, zoals onder meer de toename van huishoudelijke hulp laat zien. Het voorgaande is een landelijk beeld.

### Coronacrisis

Naast het boven geschetste krachtenveld is er de coronacrisis. Het blijkt essentieel dat we binnen het sociaal domein kunnen terugvallen op een duurzame en solide structuur van samenwerking en afstemming. Lokaal (en regionaal) blijven we samen met onze maatschappelijke partners adequaat en flexibel inspelen op hulp- en ondersteuningsvragen van onze inwoners. De coronacrisis is op dit moment niet voorbij en grijpt nog steeds fors in op de wijze waarop inwoners werken, leven, leren en zorgen. Zowel op de korte als de lange termijn. De bestrijding van de pandemie legt grote vraagstukken in de arbeidsmarkt, in het onderwijs en in de zorg onder een vergrootglas. De meervoudigheid van deze crisis maakt daarmee dat kwetsbare inwoners nog kwetsbaarder zijn geworden op het gebied van de arbeidsmarkt, inkomen, welbevinden en gezondheid (psychische druk, eenzaamheid).

### **Strategie voortzetten**

We leggen meer nadruk op normaliseren en demedicaliseren (lees: niet problematiseren). We moeten blijven investeren in informele zorg, algemene voorzieningen, vrijwilligerswerk en mantelzorg. Met investeringen in een sterke sociale basis dragen we bij aan twee effecten: prettig samenleven in vitale en verbonden wijken en buurten én preventie en herstel: mensen in een kwetsbare situaties kunnen gewoon meedoen. We investeren in terreinen waar we maatschappelijk rendement verwachten. Hoewel dit een lange adem nodig heeft en het effect ervan moeilijk in geld uit te drukken is, blijven we geloven in de ingezette koers van hulp- en ondersteuning dichtbij. Preventie en vroegsignalering zijn essentieel, omdat we problemen eerder zien en bij voorkeur zelfs kunnen voorkomen. Door vroeg te signaleren, bespreken en zo nodig in te grijpen, kunnen we duurder maatwerk voorkomen. We realiseren daarmee een verschuiving van dure individuele specialistische inzet naar de algemene voorzieningen in de wijk, die een breed pakket bieden op het gebied van leefbaarheid, zorg en ondersteuning. Als hulp- en ondersteuning echt nodig zijn zetten we de goedkoopst mogelijke adequate oplossing in.

Samen met de Regio Gooi en Vechtstreek voeren we regionale maatregelen uit om zorgkosten van geïndiceerd maatwerk Jeugd/Wmo te beheersen (uit de verkenning Naar een financieel gezond sociaal domein). De kortetermijnmaatregelen voeren we zo snel mogelijk in en de impact hiervan monitoren we samen met de Regio. Ook voeren we lokale maatregelen uit. De beheersmaatregelen hebben kort gezegd betrekking op de toegang, dat wil zeggen op in-, door- en uitstroom geïndiceerd maatwerk, het versterken van algemene voorzieningen, de effectiviteit van zorg (onder andere samenwerking tussen organisaties), en op het verder toerusten van consulenten. De lokale en regionale maatregelen zijn verwerkt in de begroting. De extra gelden voor jeugdhulp zetten we lokaal en regionaal in voor een integrale aanpak, vanuit de eerder geschetste transformatiegedachte. De vraag daarbij zal zijn: Hoe willen we dat onze kinderen opgroeien? In plaats van: Hoe organiseren we de hulp goed?

Het bovenstaande is een langdurige opgave die vertaald is in diverse nieuwe nota's die na vaststelling, in 2022 in uitvoering zijn gegaan, zoals de Jeugdnota, Gezondheidsnota, en het Actieplan Mantelzorg.

## **7.1 Optimale dienstverlening sociaal domein**

### **7.1.1 Doelstelling - Doelmatige inzet maatwerkvoorzieningen - inwoners jonger dan 18 jaar**

We bevorderen de eigen kracht van onze jeugdigen en het gezinssysteem door bij een hulpvraag aan te sluiten bij wat onze jeugdigen en hun ouders zelf belangrijk en prettig vinden. Uitgangspunten daarbij zijn maatwerk, normaliseren en demedicaliseren.

### **Maatregelen**

#### **Inzet extra rijksmiddelen Jeugd voor oplossen knelpunten, in combinatie met transformatie jeugdhulp**

We hebben de extra middelen voor jeugdzorg ingezet voor de volgende activiteiten:

We hebben deelgenomen aan twee pilots ter verbetering/versnelling van de jeugdbeschermingsketen. In de eerste pilot, Onderzoekstafel, hebben we de Beschermingstafel van de Regio Gooi en Vechtstreek (Overleg Veilig Verder) ingezet als start van het onderzoek door de Raad van de Kinderbescherming. Door het onderzoek in één keer te doen met alle betrokken partijen aan tafel, ook de ouders en zo mogelijk het kind, creëren we tijdswinst, omdat niet alles na elkaar hoeft te worden gepland.

In de tweede de pilot, Toetsen ter Tafel, geldt hetzelfde principe en wordt met alle betrokkenen aan tafel de afsluiting van een jeugdbeschermingsmaatregel getoetst.

Ook hebben we stappen gezet in de transformatie van Verblijf in een instelling naar Zo thuis mogelijk wonen. Dit doen we via bovenregionale samenwerking in de provincie Noord-Holland via Een Thuis voor Noordje. Wij willen samen met onze partners het aantal jeugdigen dat in een verblijf in een instelling verblijft, verminderen. We zetten daarbij in op het omvormen van langdurig verblijfsgroepen naar gezinsgerichte vormen van verblijf in kleinschaligere vormen. Ook stimuleren we pleegzorg en gezinshuizen. Onze jeugdconsulenten hebben ook deelgenomen aan het Actieertraject Verblijf, samen met onze ketenpartners. Hiermee willen we onze

deskundigheid in probleemanalyses verbeteren. Zodat we er voor kunnen zorgen dat vaker voor een lichte voorziening wordt gekozen in plaats van een opname in een verblijfsinstelling.

Ook bekostigen we uit deze middelen het Regionaal Expertteam waarin onze jeugdconsulenten samen met onder andere ouders en jeugdigen, de jeugdhulpverleners en experts zeer complexe casussen bespreken om tot een gedragen oplossing te komen. In 2022 is dit Expertiseteam ingericht en is één casus behandeld.

Verder hebben we de middelen ingezet voor de bekostiging van de autonome stijging van vraag naar en verlening van individuele maatwerkvoorzieningen jeugdhulp. Dat betreft ook de inzet van Jeugd-GGZ als een individuele maatwerkvoorziening.

Verder wilden we deze middelen ook inzetten voor de versterking van grip op de lokale huisartsenroute. Daar zijn we niet aan toegekomen vanwege capaciteitstekort in personele zin.

### **Lokale en regionale maatregelen om zorguitgaven jeugdhulp te beheersen**

De kosten voor de inzet van individuele maatwerkvoorzieningen voor jeugd zijn ook in 2022 gestegen. Casussen zijn complexer geworden en komen dus eerder voor de inzet van individuele voorzieningen in aanmerking. Ook vermoeden we dat er sprake is van na-ijleffecten van corona op de jeugd-GGZ. Met name wat betreft mentale problemen en eenzaamheidsproblematiek bij jeugdigen.

Om de toegang aan te scherpen hebben we ingezet op minder gebruik van individuele maatwerkvoorzieningen jeugd. We hebben daarvoor de Beleidsregels jeugdhulp gemeente Gooise Meren 2021 geïmplementeerd. Deze gaven onze consulenten handvatten om met ouders en jeugdigen het goede gesprek te voeren over de eigen mogelijkheden en eigen probleemoplossend vermogen (eigen kracht).

'In dialoog verwijzen' hebben we gerealiseerd door de inrichting van het Regionaal Expertteam. Onze jeugdconsulenten bespreken zeer complexe casussen met dat team. Dat gebeurde samen met onder andere ouders en jeugdigen, de jeugdhulpverleners en experts, om zo tot een gedragen oplossing te komen.

Voor Uitvoeringsagenda Verblijf zijn we aan de slag met de omvorming van jeugdhulp met residentieel verblijf in grotere groepen naar verblijf in een meer gezinsgerichte vorm, zoals gezinshuizen. Bovenregionaal (Noord-Holland) wordt samengewerkt aan de omvorming van de Jeugdzorg plus (gesloten jeugdzorg) en de open 3 milieu-voorzieningen (een verblijfsvoorziening met verblijf, scholing en vrijetijdsbesteding op één terrein) naar kleinschaligere voorzieningen.

Voor Onderzoek en toegang verblijf zijn we bezig met 'Actieleren', aan de hand van concrete casuïstiek en begeleid door Hogeschool Windesheim. Deze werkwijze ondersteunt onze jeugdconsulenten, verwijzers en zorgaanbieders om anders om te gaan met uithuisplaatsing en crisis in gezinnen. Inzet daarbij is om op basis van een verdiepende analyse uithuisplaatsing te voorkomen en in plaats daarvan het gehele gezinssysteem te steunen, zodat ouders en jeugdigen met ambulante ondersteuning met elkaar verder kunnen.

De pilot Eenvoudige zorg, complexe situaties is in de praktijk anders vormgegeven. Het selecteren van gezinnen op basis van stapeling bleek vanwege de privacywetgeving een onmogelijke opgave. Veel winst kon worden behaald door te beoordelen of, en zo ja hoe de ingezette hulp effectief is (geweest). Dit gebeurt door de jeugdconsulenten van de gemeente. Daarmee is voor jeugd deze maatregel van regionaal naar lokaal verschoven. Voor Gooise Meren hebben we dit uitgewerkt in het Verbeterplan Versterkte procesregie, Eigenaarschap en Gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarin is beschreven hoe we het jeugdteam versterken, zodat de jeugdconsulenten regie kunnen voeren, ook bij complexe situaties.

### **Voorkomen van zwaardere vormen van ondersteuning en inzetten lichtere ondersteuning**

We starten in januari 2023 met een pilot jongerenwerker in een school voor voortgezet onderwijs in Naarden.

De Rekenkamercommissie heeft in 2022 onder andere aanbevolen om de gemeentelijke jeugdconsulent in stelling te brengen als inhoudelijke regisseur. Deze aanbeveling ligt in lijn met de door ons gewenste versterking van het jeugdteam en de verbeteringen in regievoering door de jeugdconsulenten zoals beschreven in het Verbeterplan Versterkte procesregie, Eigenaarschap en Gezamenlijke verantwoordelijkheid. Gelet op de urgentie van de noodzakelijke verbeteringen zijn wij met het jeugdteam in 2022 gestart met een ontwikkeltraject regievoering, met als doel de kwaliteit van de regievoering op passende jeugdhulp te verbeteren. We hebben daarbij ingezet op deskundigheidsbevordering van de jeugdconsulenten,

stevigere aansturing van het team op de door ons gewenste vorm van regievoering en op versterking van het jeugdteam door dit uit te breiden met onder andere een gedragswetenschapper en twee jeugdconsulenten.

Vanwege een gebrek aan personele capaciteit hebben we niet onderzocht hoe wij de huisartsen vanuit de uitvoeringsdienst kunnen faciliteren bij Jeugd-GGZ verwijzingen. De capaciteit hebben we ingezet voor het opstellen en starten van de uitvoering van Verbeterplan Versterkte procesregie, Eigenaarschap en Gezamenlijke verantwoordelijkheid en voor het begeleiden van het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar de processen Jeugdzorg.

In 2022 zijn we gestart met het inkooptraject Jeugd Verblijf voor Jeugdzorg Plus (gesloten instelling) omdat het bestaande contract afliep en er dan opnieuw hoort te worden ingekocht.

We hebben onze deelname aan het Buitenshuisproject geëvalueerd. Het blijkt beoogde effect van het wegnemen van stress bij kinderen van wie ouders psychische en/of verslavingsproblemen hebben, blijkt te worden behaald. Daarom hebben we het project structureel ingebed.

We hebben regionaal afspraken gemaakt voor de uitvoering van gedwongen kinderschermingsmaatregelen. De landelijke norm is om voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel binnen vijf dagen na uitspraak van een rechter een vaste jeugdbeschermer in te zetten en om binnen zes weken een gedragen plan van aanpak te hebben. Door gebrek aan personeel lukte het niet om aan elk kind binnen vijf dagen een vaste jeugdbeschermer te koppelen. Om toch tijdig aan de slag te gaan is nu de afspraak dat eerst een instroommedewerker actief met het gezin aan de slag gaat om een plan van aanpak te maken en hulp in te zetten. Daarna wordt het gezin alsnog overgedragen aan een vaste jeugdbeschermer.

### **7.1.2 Doelstelling - Doelmatige inzet maatwerkvoorzieningen - inwoners 18 jaar en ouder**

De hulpvraag van onze inwoners is het uitgangspunt. De klantreis van hulpvraag tot (verlengen) zorgplan en bijhorende beschikking én de evaluatie van casussen leveren ons informatie waarmee we op doelmatige inzet kunnen (bij)sturen. Langdurige indicaties lopen we steekproefsgewijs na.

## **Maatregelen**

### **Lokale en regionale maatregelen om uitgaven Wmo-maatwerk te beheersen**

#### *Huishoudelijke hulp*

Het was nodig om aan verwachtingsmanagement bij inwoners te doen. De inwoners zijn door de gemeente per brief geïnformeerd dat de wachtlijst voor de inzet van huishoudelijke ondersteuning oploopt door het personeelstekort bij aanbieders. Dit is een regionaal en landelijk probleem. De regio Gooi en Vechtstreek heeft samen met de aanbieders gezocht naar oplossingen, zoals de inzet van studenten. Ook landelijk zijn hier gesprekken over gevoerd.

#### *Dagbesteding/begeleiding*

Er liep een succesvolle pilot voor laagdrempelige dagopvang van licht-dementerenden bij Versa Welzijn, als alternatief voor dagbesteding op indicatie (maatwerk). Zie ook paragraaf 7.3.1.

#### *Kostenbewustzijn*

Het kostenbewustzijn bij consulenten is het afgelopen jaar verhoogd doordat bij elke indicatie de zorgkosten zichtbaar zijn gemaakt. Ook onze inwoners worden over de kostprijs van de verleende voorziening geïnformeerd. Hoge kosten van maatwerk zijn echter geen grond om een voorziening niet toe te kennen indien deze het meest passend is voor de hulp- en ondersteuningsvraag. We streven naar de inzet van de goedkoopst mogelijke adequate inzet van hulp- en ondersteuning. Een inkomenstoets bij inwoners die huishoudelijke hulp aanvragen, is overigens op dit moment wettelijk niet toegestaan.

### *Grip op zorguitgaven*

In de Peilnota zijn de zorguitgaven maatwerk Wmo (en Jeugd) voor de periode 2019-2021 weergegeven, met duiding.

#### *Wmo-vervoer (sociaal-recreatief)*

De reizigersbijdrage is verhoogd door deze gelijk te trekken met de reizigersbijdrage voor het OV.

### **Monitoren uitgaven Wmo-maatwerk**

De zorguitgaven maatwerk Wmo (op indicatie) zijn gestegen door een grotere instroom van nieuwe hulpvragen. Inwoners wonen conform rijksbeleid met hulp- en ondersteuning langer thuis. Vaak wordt naast thuiszorg (Zorgverzekeringswet) ook een beroep gedaan op de gemeente voor hulp- en ondersteuning vanuit de Wmo.

#### *Wachttijst meldingen (hulp- en ondersteuningsvragen aan de gemeente)*

Er is een enorme inhaalslag gedaan om de wachttijst te verminderen. In heel 2022 was de wachttijst/meldingen om op te pakken ongeveer 150 meldingen, met een wachttijd tussen vier en acht weken vanaf het moment van melding. Hierin wijkt onze gemeente niet tot nauwelijks af van andere gemeenten met een vergelijkbaar aantal inwoners. Eind 2022 stond de wachttijst met nieuwe meldingen op ongeveer 55 (peildatum 29 november 2022). De meldingen konden sindsdien binnen drie weken opgepakt worden. Dit is bereikt door extra Wmo-consulenten in te huren.

We hebben diverse cliënten doorverwezen naar de Wlz. Het Centrum Indicatiestelling zorg (Ciz) bepaalt of de Wlz passend is. Het Ciz gaf op zijn beurt aan de gemeente door welke inwoners een Wlz-indicatie kregen waardoor bepaalde vormen van Wmo-maatwerk bij deze inwoners gestopt konden worden (zoals dagbesteding).

Steeds meer inwoners weten stichting MEE als onafhankelijke cliëntondersteuner te vinden. MEE helpt mensen om hun hulpvraag duidelijk te krijgen. Daarmee worden onze consulenten ontlast, omdat zij niet meer aan vraagverheldering bij met name complexe hulpvragen hoeven te doen. Vervolgens zoekt MEE samen met de inwoner eerst naar oplossingen in het voorveld, mits passend. In 2022 heeft MEE een toename van 15% aan hulpvragen in ondersteuning en begeleiding geconstateerd, waarvan de verwachting is dat deze stijgende lijn in de aankomende jaren zal doorzetten.

### **Verzamelaanvragen woningcorporaties / zorgaanbieders**

De regeling Stalling scootmobielen is formeel vastgesteld. In 2022 is er eenmaal een financiële tegemoetkoming verstrekt. Hiermee is een scootmobielstalling gerealiseerd voor een grote groep bewoners van een woonzorgcentrum in Bussum. Dit maakt individuele stallingsplekken op deze locatie overbodig.

Met woningbouwcorporaties hebben we overlegd over verzamelaanvragen voor woningaanpassingen in woon(zorg)complexen, omdat dit individuele aanvragen voorkomt. Dit proces is nog niet afgerond.

### **Voorkomen van zwaardere vormen van ondersteuning en inzetten lichtere ondersteuning**

De nieuwe Verordening Wmo 2023 en bijhorende Nadere regels zijn formeel vastgesteld en gepubliceerd.

#### *Innovatiebudget sociaal domein*

Er zijn in de afgelopen collegeperiode diverse lopende en nieuwe innovatieve pilots in het voorveld geweest die bekostigd zijn uit het innovatiebudget sociaal domein.

Twee (lokale) pilots zijn na een positieve evaluatie afgerond en worden na 2022 voortgezet, te weten Automaatje en Laagdrempelige dagopvang licht-dementerenden (beide Versa Welzijn). Automaatje betreft het vervoer van kwetsbare inwoners door vrijwillige chauffeurs die hun eigen auto inzetten. De Laagdrempelige dagopvang licht-dementerenden is een alternatief voor geïndiceerd maatwerk. Van beide laagdrempelige voorzieningen werd door inwoners goed gebruikgemaakt.



## **Wmo-hulpmiddelen nieuw aanbesteden**

In 2022 is de inkoop van Wmo-hulpmiddelen aanbesteed. Hierna heeft de regio Gooi en Vechtstreek drie aanbieders gecontracteerd.

### **7.1.3 Doelstelling - Informatievoorziening optimaliseren**

Inwoners hebben behoefte aan een duidelijk en actueel overzicht waar (laagdrempelige) hulp- en ondersteuning te vinden is. Ook instellingen en organisaties weten elkaar niet altijd te vinden.

## **Maatregelen**

### **Meer wegwijs en samenwerking in de wereld van hulp- en ondersteuning**

Door personele onderbezetting bij het team Beleid sociaal domein zijn er intern geen stappen gezet om een integrale sociale kaart op te stellen. Inwoners konden wel gebruik maken van bestaande instrumenten, zoals de informatiegids Wonen, Welzijn en Zorg Gooise Meren en netwerken zoals het Netwerk Meedoen in Gooise Meren.

## **7.2 Opgroeien en kansen krijgen - inwoners jonger dan 18 jaar**

### **7.2.1 Doelstelling - Preventie en vroegsignalering inzetten**

We willen kinderen van -9 maanden tot jongeren van 27 jaar in beeld hebben en houden. We hebben met de ketenpartners die de kinderen zien, afspraken over vroegsignalering en preventieve maatregelen.

## **Maatregelen**

### **Bevorderen van een kansrijke start**

De resultaten van de interventie Stevig Ouderschap waren succesvol. Ouders gaven aan zich zekerder te voelen als opvoeder en hun kind beter te begrijpen. We gaan Stevig Ouderschap structureel opnemen in het aanbod van Jeugd en Gezin.

### **Maatschappelijke diensttijd**

In 2021 heeft het Ministerie de subsidie voor maatschappelijke diensttijd toegekend. In 2022 is de uitgebreide subsidie-aanvraag niet toegekend, omdat het subsidieplafond was bereikt. Dat betekent dat we in 2022 wel een aanbod hadden voor maatschappelijke diensttijd, maar niet zo uitgebreid als het plan was.

### **Opstellen integrale Jeugdnota**

We hebben de Jeugdnota in 2022 niet aan de gemeenteraad voorgelegd, zodat we met de ontwikkeling van de Jeugdnota in 2023 rekening kunnen houden met de besluitvorming van de gemeenteraad in het vierde kwartaal 2022 over de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

### **7.2.2 Doelstelling - Voorkomen van onderwijsachterstand**

De doelstelling is dat alle kinderen onderwijs volgen en zich kunnen ontwikkelen. Om onderwijsachterstand te voorkomen, hebben we gerichte aandacht voor onderwijsachterstanden en het vergroten van kansen voor leerlingen.

## Maatregelen

### Uitvoeren vernieuwd onderwijskansenbeleid

Vanuit de NPO-middelen zijn tal van projecten opgestart om kinderen met een achterstand te helpen ontwikkelen. Deze projecten variëren van opvoedondersteuning aan ouders, het stimuleren van lezen, huiswerkbegeleiding tot activiteiten in de buitenschoolse opvang.

Voor de voor- en vroegschoolse educatie gold dat er een toename was van het aantal deelnemers, terwijl er ook een personeelstekort was in de kinderopvang. We keken met SKBNM naar de opties om plaatsingen toch mogelijk te maken, hetgeen is gelukt ondanks een algemene plaatsingstop.

## 7.2.3 Doelstelling - Realisatie van toekomstbestendige onderwijshuisvesting

Met het Integraal huisvestingsplan onderwijs als uitgangspunt willen we voldoende en adequate duurzame toekomstbestendige huisvestingsvoorzieningen voor het onderwijs realiseren en in stand houden, die zoveel mogelijk aansluiten bij de eisen en wensen van de gebruikers in het onderwijs.

## Maatregelen

### Integraal plan lokalen bewegingsonderwijs

In verband met de Oekraïne-crisis is veel tijd besteed aan het realiseren van onderwijshuisvesting voor de Oekraïense basisschoolleerlingen (Globeschool) binnen de gemeente, en voor de Oekraïense middelbare scholieren (ISK) uit de regio Gooi- en Vechtstreek. Daardoor was er onvoldoende capaciteit om werk te maken van het Integraal plan lokalen bewegingsonderwijs.

### Wijzigen van het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) naar een huisvestingsprogramma

De prijsontwikkelingen in de markt hebben veel aandacht gevraagd. Diverse projecten (Tweemaster, KC de Meerstroom) hebben hierdoor meer tijd gevestigd. Voor de Vondelschool is de initiatieffase afgesloten en het ontwerptraject gestart. Ook hebben we een begin gemaakt met de initiatieffase voor de Calsschool. De ontwikkeling van het Montessori Lyceum Gooise Meren is in samenwerking met het schoolbestuur een stap verder gebracht.

## 7.3 Sterke sociale voorzieningen: samenleven en een leven lang meedoen

### 7.3.1 Doelstelling - Collectieve voorzieningen versterken

Collectieve voorzieningen zijn onderdeel van de sociale basis. Met een sterke sociale basis dragen we bij aan twee effecten:

1. Prettiger samenleven in vitale en verbonden wijken en buurten.
2. Preventie en herstel: meer mensen in kwetsbare situaties kunnen gewoon meedoen in de eigen buurt. Daarmee hopen we specialistisch maatwerk op indicatie te voorkomen of uit te stellen.

## Maatregelen

### Hernieuwen subsidieafspraken Versa Welzijn

Versa Welzijn en de gemeente hebben nieuwe procesafspraken gemaakt voor de samenwerking. Het gezamenlijk ontwikkeltraject om het maatschappelijk effect van welzijnswerk te kunnen meten blijkt een uitdaging en is daarom nog niet afgerond.

### **Voldoende laagdrempelige algemene voorzieningen.**

De pilot Laagdrempelige dagopvang licht-dementerenden is verlengd tot 31 december 2022. De eindevaluatie was positief. Daarom wordt deze dagopvang voortgezet en voortaan structureel gefinancierd. Zie paragraaf 7.1.2, maatregel Voorkomen van zwaardere vormen van ondersteuning en inzetten lichtere ondersteuning.

## **7.3.2 Doelstelling - Wonen met zorg**

We voeren de in 2021 opgestelde gemeentelijke visie op wonen met zorg uit. We brengen wonen en zorg dicht bij elkaar. Er moeten meer woningen komen. De vraag naar passende woonruimte, met allerlei varianten van ambulante zorg en ondersteuning, is toegenomen en het huidige tekort zal in de komende jaren alleen maar toenemen. Er is vergrijzing en inwoners blijven, ook als ze ouder worden, langer zelfstandig thuis wonen dan vroeger. Ook zijn er meer kwetsbare inwoners die na een begeleidingstraject in bijvoorbeeld een instelling voor beschermd wonen of een pleeggezin, zelfstandig willen, kunnen en moeten wonen. De samenwerking met partners zoals corporaties, zorginstellingen, huisartsen is essentieel om hierin stappen te kunnen zetten. We werken in dit alles nauw samen met programma 4 Wonen.

## **7.4 Omzien naar elkaar**

### **7.4.1 Doelstelling - Sociaal verbonden gemeenschap**

Vanwege het belang van sociale cohesie in wijken is ons uitgangspunt: een inclusieve samenleving, iedereen doet mee, en iedereen hoort erbij.

### **Maatregelen**

#### **Lokaal netwerk Een tegen Eenzaamheid**

In 2022 vond een geslaagde bijeenkomst plaats van het netwerk: Kom Erbij, met 35 deelnemers. Maatschappelijke partners presenteerden zichzelf en wisselden ervaringen uit. Tijdens de Week tegen Eenzaamheid organiseerden we samen met het netwerk een interactieve voorstelling met theatergroep Draad in de Mess, die door circa 40 mensen werd bezocht, onder wie veel inwoners.

### **7.4.2 Doelstelling - Mantelzorgers worden ondersteund naar behoefte**

Mantelzorgers zijn onmisbaar voor mensen die hulp behoeven en samen met onze maatschappelijke partners en de sociale kring die om hen heen staat, ondersteunen we onze mantelzorgers.

### **Maatregelen**

#### **Uitvoering van mantelzorgondersteuning.**

De lokale nota Mantelzorgondersteuning en bijhorend actieplan zijn formeel vastgesteld. Regionaal is samenwerking met andere gemeenten gezocht. De reden was dat onze maatschappelijke partners onze regio ook vaak als werkgebied hebben en daarbij de mantelzorgers van hun cliënten tegenkomen. In het (concept) regionale programma Gezondheid en Ondersteuning is mantelzorgondersteuning expliciet als thema opgenomen, zo ook in de Samenwerkingsagenda van de regiogemeenten met het Zilveren Kruis.

Het Alzheimercafé heeft diverse keren met succes plaatsgevonden. Er is veel belangstelling voor van inwoners en hun mantelzorgers.

## 7.5 Gezonde leefomgeving en leefstijl

### 7.5.1 Doelstelling - Gezond leven voor iedereen

Wij promoten samen met de regio en de GGD een gezonde leefstijl voor al onze inwoners.

#### Maatregelen

##### Bevorderen van een gezonde leefstijl

De ambities vanuit het programma Samen voor Gezond zijn in 2022 onder andere verder uitgewerkt in het Preventie Handhavingplan (PhP). We werken hierin samen met de regio. Er zijn onderzoeken geweest naar doorschenken bij dronkenschap. Stoptober (stoppen met roken) heeft aandacht gehad en we hebben Dry January (stoppen met drinken) voorbereid. De Gli-coaches (Gezonde Leefstijlinterventie) hebben in het afgelopen jaar meerdere activiteiten opgezet. Ook zijn Oekraïense vluchtelingen gestimuleerd om gezond te leven onder andere door hometrainers beschikbaar te stellen.

Door de interne beleidsvacature op het thema Gezondheid is er in 2022 beperkte lokale inzet geweest.

##### Nieuw gezondheidsbeleid 2022-2025

In 2022 zijn we gestart met de programma's Welzijn op Recept en Valpreventie, die in de aankomende jaren breed voor jong en oud verder doorontwikkeld worden. De succesfactor van deze programma's ligt in goede en constructieve netwerken tussen groepen en wijken. Denk hierbij aan de wijkagenda's, het Beraad Gooise Meren en eerste- en tweedelijns werkgroepen zoals Naarden Leeft KTV of WoR Muiden/ Muiderberg. Ook de samenwerking met Zilveren Kruis, RHOGO (overkoepelend orgaan huisartsen) en COSAGO (overkoepelend orgaan apothekers) heeft een positieve impuls gekregen.

## 7.6 Bescherming en Opvang

### 7.6.1 Doelstelling - Ondersteuning aan inwoners die (dreigen) maatschappelijk uit (te) vallen

De meest kwetsbaren in de samenleving krijgen de bescherming, hulp, ondersteuning en opvang die zij nodig hebben, zodat zij (weer) mee kunnen doen aan de samenleving en niet maatschappelijk uitvallen.

#### Maatregelen

##### Uitvoeren van het beleidsplan Bescherming en Opvang 2022-2025

In 2022 is de inkoop gerealiseerd van Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO). Nieuwe producten in de inkoop zijn de crisiskaart, de respijtoorziening B&O en mantelzorgondersteuning GGZ en verslaving. Huisvesting Maatschappelijke Doelgroepen (HMD) is doorontwikkeld, een succesvolle aanpak die heeft geleid tot minder huisuitzettingen. De openstelling van de Wet Langdurige Zorg (WLZ) voor beschermd wonen en de herindicaties van alle beschikkingen hebben geleid tot een daling van de regionale wachtlijst voor BW van 133 in 2020 naar 76 (waarvan 55 actief) in 2022. In het kader van de aanpak Verward gedrag is met de regiogemeenten en alle betrokken partners een uniform werkproces 'Niet-acute zorg onbegrepen gedrag' ontwikkeld. In Gooise Meren is een pilot Herstelgericht werken en inzet ervaringsdeskundigheid gestart bij de gemeentelijke Uitvoeringsdienst Sociaal Domein en Versa Welzijn. De eerste resultaten zijn positief. Deze pilot loopt door in 2023.

Het Rijk heeft in 2022 besloten de doordecentralisatie van de (centrumgemeente)middelen voor Beschermd Wonen en de aanpassing van het bijbehorende verdeelmodel Beschermd Wonen uit te stellen naar 2024. Er zijn voorbereidingen getroffen bijvoorbeeld bij de regionale inkoop. Er is een nieuw product Beschermd Thuis

ontwikkeld dat een variant is op Beschermd Wonen, waarbij de inwoner in zijn/haar eigen woning de geplande en ongeplande 24-uurszorg en –begeleiding (thuis) ontvangt.

## **7.6.2 Doelstelling - Stoppen huiselijk geweld en kindermishandeling**

### **Maatregelen**

#### **Evaluatie actieprogramma Geweld hoort nergens thuis 2019-2021**

Het actieprogramma Geweld hoort nergens thuis heeft een impuls gegeven aan de aanpak van huiselijk geweld. De meeste activiteiten uit het regionaal actieprogramma zijn geborgd in het nieuwe beleidsplan Bescherming en Opvang 2022-2025 Herstel de verbinding.

De MDA ++ aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is in 2022 belegd bij de Regio Gooi en Vechtstreek (naast Veilig Thuis) en is daarmee structureel geborgd. Consulanten van Gooise Meren brachten casussen in.

Voor de versterking van het jeugdteam hebben we het Verbeterplan Versterkte procesregie, Eigenaarschap en Gezamenlijke verantwoordelijkheid opgesteld. We zijn gestart met de uitvoering.

#### **Faciliteren Veilig Thuis**

Veilig Thuis bestaat momenteel uit een deskundig team van medewerkers, gedragswetenschappers en vertrouwensartsen. Zij maken zich sterk voor een veilig thuis voor onze inwoners.

#### **Kennis over meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling stimuleren**

Werken volgens de 'meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' heeft door een verplichte training een vaste plek in het introductieprogramma van onze nieuwe medewerkers gekregen.

#### **Versnellen jeugdbeschermingsketen**

De pilot Toetsingstafel is geëvalueerd en betrokken partijen willen dit als reguliere werkwijze inbedden. De pilot Onderzoekstafel is nog niet afgerond vanwege onvoldoende casussen. Omdat beide pilots in samenhang worden bekeken, volgt een voorstel voor structurele inbedding in 2023.

## **7.7 Dierenwelzijn**

### **7.7.1 Doelstelling - Zorgen voor een goed leven voor dieren**

De gemeente heeft zorgplicht voor dieren als er niet voor ze gezorgd wordt (huisdieren) of als ze niet voor zichzelf kunnen zorgen (wilde dieren). De in 2019 vastgestelde beleidsnotitie Dierenwelzijn geeft aan hoe we uitvoering geven aan de gemeentelijke taken en aan de regierol van de gemeente op het gebied van zorg en bescherming van dieren. Zo zorgen we voor een prettige leefomgeving voor mens en dier, vergroten we de biodiversiteit, stimuleren we natuurinclusief bouwen en educatie over milieu en dierenwelzijn.

### **Maatregelen**

#### **Notitie Dierenwelzijn uitvoeren**

Er is regelmatig overleg gevoerd met dierenwelzijnsorganisaties zoals het vogelhospitaal en de dierenambulance over onder andere structurele financiële tekorten bij deze organisaties en andere uitdagingen.

## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
626 Onderwijshuisvesting	3.712	3.540	4.333	4.022
627 Overige onderwijs	1.837	1.988	2.604	2.500
628 Collectieve voorzieningen	4.552	3.891	4.270	4.241
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	11.066	9.886	11.044	11.247
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	13.018	12.432	13.149	13.796
631 Opvang en beschermd wonen	2.055	5.300	2.150	1.394
632 Gezondheidszorg	2.957	2.585	2.678	2.969
<b>Totaal Lasten</b>	<b>39.198</b>	<b>39.623</b>	<b>40.228</b>	<b>40.169</b>
Baten				
626 Onderwijshuisvesting	-25	0	0	-92
627 Overige onderwijs	-325	-230	-674	-675
628 Collectieve voorzieningen	-13	0	-30	-78
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	-583	-450	-560	-648
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	-40	0	0	-95
631 Opvang en beschermd wonen	-1.574	-5.388	-2.000	-1.387
632 Gezondheidszorg	-32	0	0	-40
<b>Totaal Baten</b>	<b>-2.592</b>	<b>-6.067</b>	<b>-3.264</b>	<b>-3.015</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>36.606</b>	<b>33.555</b>	<b>36.964</b>	<b>37.154</b>
Toevoegingen				
626 Onderwijshuisvesting	0	0	134	134
627 Overige onderwijs	0	0	103	103
<b>Totaal Toevoegingen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>237</b>	<b>237</b>
Onttrekkingen				
626 Onderwijshuisvesting	-708	-96	-623	-443
627 Overige onderwijs	-1	-2	-2	-1
628 Collectieve voorzieningen	-207	-270	-320	-136
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>-916</b>	<b>-368</b>	<b>-945</b>	<b>-580</b>
<b>Saldo reserves</b>	<b>-916</b>	<b>-368</b>	<b>-708</b>	<b>-343</b>
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>35.690</b>	<b>33.187</b>	<b>36.256</b>	<b>36.812</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 7	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	123	V
<i>Onderwijswiijshuisvesting</i> De budgetten voor onderhuisvesting laten per saldo een voordeel zien van € 225k. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitstel van de sloop van de Tweemaster en lagere beheer- en exploitatielasten.	225	V
<i>WMO</i> De overschrijding op openeinde regeling Wmo (€ 236k) wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de stijgende vraag naar WMO middelen zoals huishoudelijke hulp.	-236	N
<i>Jeugd</i> De lasten voor jeugd zijn € 570k hoger dan geraamd, ten opzichte van 2021 laten de lasten een stijging zien van € 815k. De hogere lasten zijn een gevolg van de stijging van de vraag naar jeugdzorg waarbij zwaardere en daarmee ook duurdere vorm van zorg nodig is.	-570	N
<i>Opvang en beschermd wonen</i> Zowel de baten als de lasten van Opvang en beschermd wonen zijn naar aanleiding van de overgang naar de Wlz vanaf 2022 lager geraamd. De uiteindelijke baten en lasten zijn circa € 600k lager dan geraamd.	0	N
<i>Reserves</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten (kapitaallasten Godelindeschool, tijdelijke huisvesting onderwijs, Innovatiebudget, Wijkcoaches en actieplan 'Iedereen doet mee'), zijn gebaseerd op de gerealiseerde lagere uitgaven (€ 364k). De lagere lasten leiden daarmee tot een lagere onttrekking (lagere baten) van gelijke omvang.	0	N
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	-98	N
<b>Totaal</b>	<b>-556</b>	<b>N</b>

# 8. Programma Sport, Cultuur en Recreatie

## Inleiding

Cultuur, cultuurhistorie, sport en recreatie zijn belangrijke op zichzelf staande waarden; deze waarden zijn ook van betekenis voor de sociale structuur van de gemeente. Het mes snijdt aan twee kanten. We willen sport, cultuur en recreatie inzetten om de verbinding tussen inwoners te versterken. Het aanbod van voorzieningen zal daarom breed toegankelijk moeten zijn om de ontwikkeling en ontspanning van inwoners te verzekeren en verbinding tussen inwoners te realiseren.

Kunst en cultuur zijn een essentieel onderdeel van de samenleving. Het is belangrijk voor het welzijn van inwoners en levert een bijdrage aan maatschappelijke vorming. Dat geldt zeker voor kennismaking met cultuur door met name kinderen. Samenwerking tussen culturele instellingen wordt bevorderd. De artistieke, maatschappelijke, economische en ruimtelijke waarden van cultuur brengen we tot uiting in ons beleid.

De gemeente is trots op haar cultuurhistorisch erfgoed. Dit cultureel bezit (erfgoed) draagt bij aan de kwaliteit van wonen en (samen)leven. Deze kwaliteiten willen we meer benutten ten behoeve van educatie, recreatie, toerisme, ontmoeting en verbinding. Door het erfgoed voor meer mensen toegankelijk te maken wordt de betrokkenheid van inwoners met de gemeente bevorderd. Ook voor bezoekers en investeerders is die historische identiteit van belang. Het maakt onze gemeente interessanter voor toeristisch bezoek en is ook een steeds belangrijker vestigingsfactor. We zetten ons in om verduurzaming van het cultuurhistorisch erfgoed te bewerkstelligen.

Sport en bewegen dragen op positieve en laagdrempelige wijze bij aan vitale en gezonde inwoners en een inclusieve samenleving. De gemeente stimuleert (sportief) bewegen van jeugdige en kwetsbare inwoners en ondersteunt (sport)aanbieders zich (door) te ontwikkelen tot betrokken en vitale organisaties. Daarvoor zetten we buurtsportcoaches in en verlenen we subsidies voor kleinschalige sportevenementen. Gooise Meren draagt bij aan een duurzame en toegankelijke beweeg- en sportinfrastructuur.

We bieden inwoners en bezoekers van jong tot oud mogelijkheden om zelfstandig te recreëren en te spelen. Om dit te bereiken zorgen we ervoor dat er sprake is van een aantrekkelijke buitenruimte waar jong en oud kunnen ontspannen en genieten door te bewegen en te spelen. Dit doen we onder andere door de instandhouding van parken en bij de vraag van de jeugd passende speelplaatsen. Met de inzet van buurtsportcoaches en door het creëren van doorgaande wandel- en fietsroutes stimuleren we dat jong en oud voldoende kunnen bewegen.

## Corona

De coronacrisis stelt ons voor nog een andere belangrijke opgave, namelijk hoe voorkomen we dat onze maatschappelijke infrastructuur zo hard wordt geraakt dat waardevolle organisaties omvallen? We zien dat deze organisaties bijdragen aan de realisatie van maatschappelijke opgaven met expertise en de organisatie van activiteiten. Die infrastructuur willen we waar mogelijk overeind houden. Om dit te bewerkstelligen hebben we steunmaatregelen ingezet. We blijven ons inzetten voor de ontplooiing van verenigingen en inwoners in de fase van de coronacrisis waarin weer meer activiteiten mogelijk zijn.

## 8.1 Kunst en Cultuur

### 8.1.1 Doelstelling - Bevorderen van kunst en cultuur

Kunst en cultuur zorgen voor sociale samenhang, verbinding en participatie en versterken de economische waarde van de gemeente Gooise Meren.



## Maatregelen

### De waardevolle eigendommen laten taxeren

Er ligt een voorstel voor het vaststellen van de kerncollectie, waarover nog besloten moet worden. In de kerncollectie blijven met name kunstwerken behouden van kunstenaars met een binding met Gooise Meren of directe omgeving (geboren, woonachtig, werkzaam) en/of kunstwerken met een weergave van de Gooise Meren of directe omgeving. Met de verzekeraar zijn de verschillende locaties waar onze kunst zich bevindt bezocht en zijn er aanbevelingen gedaan die uitgezet zijn. Na vaststellen van de kerncollectie kunnen ook stappen gezet worden in eventuele verkoop van kunstwerken die buiten de kerncollectie vallen.

### Kwaliteit

Dit onderdeel betreft een nadere duiding van de stappen die zijn gezet met het oog op taxatie van onze eigendommen en het toewerken naar een kerncollectie. Deze tekst is in de begroting per abuis als aparte maatregel opgenomen; deze behoort eigenlijk tot maatregel 8.1.1.1.

### Opstellen beleidsnota Cultuur

In 2022 is gewerkt aan de afronding van de cultuurvisie. Na de nieuwe coalitievorming en formatie van het college is de conceptvisie aangescherpt op het coalitieakkoord. De stukken voor besluitvorming in college en raad zijn voorbereid. De visie wordt Q1 2023 voor besluitvorming aangeboden.

## 8.1.2 Doelstelling - Culturele ontwikkeling van kinderen

Met cultuureducatie willen we kinderen kennis laten maken met de verschillende vormen van kunst en cultuur.

## Maatregelen

### Doorvoeren wijziging cultuureducatie

De projectleider die is aangesteld voor cultuureducatie, het hoofd Educatie van het Muiderslot, heeft contact met alle scholen in het primair onderwijs. In 2022 zijn er bijeenkomsten geweest met cultuurcoördinatoren, er is een kunstcafé georganiseerd in samenwerking met Meer Muziek in de Klas en er is een kennisatelier georganiseerd. Scholen zijn geadviseerd over het opstellen van cultuurbeleid. Zes scholen hebben het voornemen kenbaar gemaakt een cultuurcoördinator op te laten leiden.

## 8.2 Cultureel Erfgoed

### 8.2.1 Doelstelling - Behouden, versterken en ontwikkelen van cultureel erfgoed

Wij beogen cultureel erfgoed zorgvuldig te behouden, te versterken en indien mogelijk te ontwikkelen. Daarnaast willen we de beleving en benutting ervan vergroten.

## Maatregelen

### Actualiseren erfgoedbestand

In de kern van Muiderberg zijn acht nieuwe gemeentelijke monumenten bijgeschreven. Voor de kern Muiden starten in 2023 verkenningen voor aanwijzing, samen met erfgoedpartners zoals het Cuypersgenootschap. Er is een verkenning voor karakteristieke panden uitgevoerd die vertaald is in een kaart, beschikbaar via de kaartviewer (intern). Deze kaart is ook input voor het op te stellen omgevingsplan.

### **Faciliteren monumenteigenaren**

Het budget voor subsidies ten behoeve van instandhouding van gemeentelijke monumenten is ook in 2022 volledig benut. Daarbij hebben we ook een aantal verzoeken moeten afwijzen, omdat er geen budget meer beschikbaar was. Daarom hebben wij voor 2023 deze subsidie verhoogd. Met de verhoging kunnen we meer eigenaren ondersteunen in het goed onderhouden van hun monumentale pand. Voor betere zichtbaarheid en als dank voor de zorg van eigenaren voor het gebouwde erfgoed is er eind december 2022 gestart met het kosteloos verstrekken van monumentenschildjes aan eigenaren van gemeentelijke en rijksmonumenten.

### **Opstellen cultuurhistorische waardenkaart**

Er is nog geen cultuurhistorische waarden- en beleidskaart opgesteld vanwege beperkt beschikbare capaciteit en inzet daarvan op andere dossiers. Wel is gestart met het beter ontsluiten van de archeologische kaart en gegevens over erfgoed op een voor iedereen te raadplegen site: [plattegronden.gooisemeren.nl](https://plattegronden.gooisemeren.nl). Hierover is gecommuniceerd met de erfgoed- en historische verenigingen in Gooise Meren.

### **Samenwerken met erfgoedpartners**

Het jaarlijkse erfgoedoverleg is in 2022 van start gegaan, waarbij de gemeente alle erfgoedclubs minimaal eens per jaar samenbrengt voor een bijeenkomst. Bestaande subsidies voor erfgoed zijn doorgelicht. Dankzij deze inbreng heeft Gooise Meren ervoor gekozen om de onderhoudssubsidie voor gemeentelijke monumenten te verhogen. Ook hebben de verenigingen elkaars inzet vernomen en zijn er gezamenlijke doelen besproken, zoals de Open monumentendag besproken.

### **Vergroten mogelijkheden verduurzamen erfgoed**

Met de beleidsregel Zonnepanelen op Erfgoed die we in 2022 hebben opgesteld, maken we het voor monumenteigenaren mogelijk om duurzaam stroom op te wekken en bij te dragen aan de energietransitie. Daarmee volgen we het beleid van Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) uit 2020. Met deze regel is ook gewaarborgd dat het dakoppervlak van de monumenten niet onherstelbaar wordt aangepast. Met de externe partijen, betrokken bij de totstandkoming van deze beleidsregel, zal bij andere duurzame toepassingen op monumenten verder samengewerkt worden.

## **8.3 Sport**

### **8.3.1 Doelstelling - Stimuleren van beweeg- en sportactiviteiten voor alle inwoners**

Wij willen sport en beweegactiviteiten voor alle inwoners toegankelijk maken. Hierbij wordt de aandacht met name gericht op de volgende specifieke doelgroepen: jeugd (0-18 jaar), inwoners die vanwege een barrière amper/niet sporten en inwoners die (opnieuw) aansluiting zoeken bij de samenleving.

### **Maatregelen**

#### **Inzet van buurtsportcoaches**

E-sports & gaming wordt sinds begin 2022 door Team Gooise Meren Beweegt wekelijks ingezet tijdens Gametime in zalencentrum De Rijver in Muiderberg. Daarnaast heeft Team Gooise Meren Beweegt eind 2022 in sportcentrum De Zandzee een maandelijks evenement voor jongeren opgezet, genaamd Swimtime. Hier kunnen jongeren watervoetbal spelen.

De verenigingsondersteuner heeft diverse sportverenigingen ondersteuning geboden door met hen in gesprek te gaan over problemen waar zij tegen aan liepen. Deze problemen zijn vervolgens opgelost. De verenigingsondersteuner heeft ook het sportcafé georganiseerd, met als thema 'Vrijwilligers werven en behouden'. Verenigingen hebben aangegeven hier behoefte aan te hebben. Verder hebben bestuurders van sportverenigingen het afgelopen jaar vijf keer een nieuwsbrief ontvangen met informatie over onder andere relevante subsidies, trainingen, nieuwe initiatieven, netwerkbijeenkomsten en lokaal prestigieus sportnieuws.

Sportactiviteiten binnen GGZ trajecten zijn gerealiseerd via het Lokaal Sportakkoord, zie doelstelling 8.3.2.

### **Subsidiemogelijkheden voor sport- en beweegaanbieders**

Subsidies voor een kleinschalig sportevenement zijn in 2022 verleend aan NVC, HCN, Jeu de boulesclub Bussum, LTC de Meent, Rugbyclub 't Gooi en Tempo AV. Er is geen subsidie aangevraagd voor het organiseren van een sportactiviteit voor specifieke doelgroepen. Sportverenigingen betalen bij deze subsidieregeling 65% van de kosten zelf.

### **8.3.2 Doelstelling - Realiseren van betrokken en vitale sportorganisaties**

We willen vitale sportverenigingen en -organisaties, die naast de primaire taak van het aanbieden van sport ook oog hebben voor maatschappij en omgeving.

#### **Maatregelen**

##### **Uitvoeren van het sportakkoord in samenwerking met betrokken verenigingen, sportorganisaties en andere betrokken partijen**

Het Lokaal Sportakkoord Gooise Meren is in 2022 een groot succes gebleken. Met het uitvoeringsbudget dat we ontvangen van het Rijk zijn ruim 20 projecten gefinancierd, die nu uitgevoerd worden of in 2023 van start gaan. Voorbeelden van projecten zijn het sportcafé, een AED cursus voor sportverenigingen, beweeglessen op GGZ locaties Mauritzhof, Villa Oki en de Olmen, Oldstars bij AV Tempo, Basketball 3x3 Unites en een divers sportaanbod voor statushouders. De beweeglessen bij de Mauritzhof worden komend jaar bekostigd door de Mauritzhof zelf; een prachtig voorbeeld van een succesvolle implementatie en financiële borging.

### **8.3.3 Doelstelling - Een eenduidig en transparant beleid met betrekking tot sportverenigingen**

#### **Maatregelen**

##### **Implementatie geharmoniseerd beheer- en tariefstelsel buitensportaccommodaties**

In 2022 hebben buitensportverenigingen definitieve contracten ontvangen die met terugwerkende kracht geëffectueerd worden per 1 juli 2022.

### **8.3.4 Doelstelling - Het bevorderen van duurzame en toegankelijke sportinfrastructuur**

Gooise Meren houdt bij vervanging en/of investering van sportgebouwen rekening met toegankelijkheid en duurzaamheid. Bij renovatie, aanleg of groot onderhoud van sportaccommodaties wordt nadrukkelijk rekening gehouden met eisen van toegankelijkheid en duurzaamheid. Denk hierbij aan LED-verlichting, een duurzaam beregeningssysteem, een invalidentoilet etcetera.

#### **Maatregelen**

##### **Duurzaamheid en toegankelijkheid vergroten bij sportaccommodaties**

Vanuit het lokaal sportakkoord zijn de zonnepanelen van Tempo AV voor een deel gefinancierd. Organisatie Wattnu ondersteunt sportverenigingen bij het proces van een leeg dak naar een dak met zonnepanelen. Eind 2022 is Wattnu gestart met het aanbieden van deze hulp via e-mails aan sportverenigingen en een bericht in de nieuwsbrief naar bestuurders van sportverenigingen.

Sporthal Bredius is in 2022 gerealiseerd en gaat begin 2023 open. Dit is een mooi voorbeeld van een toegankelijke en duurzame nieuwe sportlocatie.

## 8.4 Spelen en recreëren

### 8.4.1 Doelstelling - Voldoende (inclusieve) speelplaatsen

Alle kinderen en jongeren moeten vrij en zelfstandig van de buitenruimte gebruik kunnen maken. Dat is belangrijk voor hun persoonlijke ontwikkeling en het samen spelen van kinderen met en zonder beperking.

#### Maatregelen

##### Bewegen in de openbare ruimte wordt gefaciliteerd

De buurtsportcoaches organiseren veel van hun activiteiten in de lente en zomermaanden buiten en gebruiken hiervoor de natuur in Gooise Meren voor bijvoorbeeld wandeltochten en fietstochten. Ook kunnen ze locaties gebruiken zoals de beweegtoestellen in het Anna van Burenpark. Op diverse locaties zijn er jeu de boulesbanen. Voor jeugd maken de buurtsportcoaches veel gebruik van de schoolpleinen.

### 8.4.2 Doelstelling - Een buitenruimte voor iedereen

Een buitenruimte die gelegenheid biedt voor spel, sport en ontmoeting maakt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers. Dit leidt er ook toe dat er zorgvuldig wordt omgegaan met deze buitenruimte.

#### Maatregelen

##### Zorgen voor een bespeelbare buitenruimte

In 2022 is het basketbalveld in de Groene Long in overleg met de gebruikers opgeknapt en weer in gebruik genomen.

Er is gestart met het project Opknappen van de diverse skatebanen in de gemeente. Dit project wordt in 2023 verder uitgewerkt door samen met de gebruikers van de skatebanen te kijken welke aanpassingen nodig en haalbaar zijn.

Verder heeft een bewonersinitiatief geleid tot een aanpassingen van de speellocatie Wijkplaats en hebben wij samen met kinderen ontwerpen gemaakt voor een aantal speellocaties verspreid over de gemeente. Deze worden volgend jaar gerealiseerd.

## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
633 Culturele vorming	1.852	1.724	1.808	1.712
634 Sport	3.033	3.402	3.363	3.283
635 Kunst	873	829	3.665	3.593
636 Monumenten en musea	576	595	661	585
637 Recreatie	204	282	298	280
642 Speelvoorzieningen	446	556	489	398
<b>Totaal Lasten</b>	<b>6.983</b>	<b>7.387</b>	<b>10.284</b>	<b>9.852</b>
Baten				
633 Culturele vorming	-22	-14	0	-1
634 Sport	-385	-560	-560	-360
635 Kunst	-5	0	0	-5
636 Monumenten en musea	-102	-96	-96	-127
637 Recreatie	-2	-9	-9	-8
642 Speelvoorzieningen	-3	0	0	-3
<b>Totaal Baten</b>	<b>-519</b>	<b>-678</b>	<b>-664</b>	<b>-503</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>6.464</b>	<b>6.709</b>	<b>9.619</b>	<b>9.349</b>
Onttrekkingen				
634 Sport	-158	-150	-173	-173
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>6.306</b>	<b>6.559</b>	<b>9.446</b>	<b>9.176</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 8	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	3	V
<i>Monumenten en musea</i> De lasten voor het beheer en onderhoud van monumenten en musea vallen lager uit dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het veilig maken van de vlaglocaties en de asbestsanering van het Comeniusmuseum niet in 2022 zijn uitgevoerd.	99	V

<i>Speelvoorzieningen</i> Door leveringsproblemen met betrekking tot materialen heeft de voortgang bij het onderhoud aan speelvoorzieningen vertraging opgelopen.	93	V
<i>Overige verschillen &lt; € 70.000</i>	76	V
<b>Totaal</b>	<b>271</b>	<b>V</b>

# 9. Programma Baten en lasten

## Inleiding

Gooise Meren is financieel gezond en belast inwoners en ondernemers niet zwaarder dan voor de gemeentelijke financiële huishouding nodig is. Het bestuur van Gooise Meren gaat zorgvuldig om met de middelen die ze tot haar beschikking heeft gekregen om al haar taken uit te voeren en Gooise Meren een gemeente te laten zijn waar het goed wonen, werken en recreëren is. We kiezen voor een zorgvuldige en behoedzame wijze van begroten, zonder dat een groter beroep gedaan hoeft te worden op inwoners dan nodig is. Wij staan voor een gedegen financieel beleid en een sluitende begroting. De begroting dient dan ook meerjarig reëel en structureel in evenwicht te zijn. Het is belangrijk om gedegen en strak te begroten en genoeg weerstandsvermogen en -capaciteit te hebben, zodat financiële risico's kunnen worden opgevangen zonder dat dit een nadelig effect heeft op de lopende begroting en de gemeentelijke taken.

## 9.1 Sluitende begroting

### 9.1.1 Doelstelling - Kritisch op uitgaven en financieel bewust

Het college voert een duurzaam financieel beleid en zorgt ook in meerjarenperspectief dat de gemeentefinanciën verantwoord en evenwichtig worden gehouden.

## Maatregelen

### Programma Financiële beheersing

#### *Programma Financiële beheersing*

We hebben in het afgelopen jaar de nadruk gelegd op het vergroten van het financieel bewustzijn in onze organisatie. Vanuit de verschillende rollen zijn zaken opgepakt die het financieel denken zichtbaarder moesten maken. De college- en raadsvoorstellen zijn aangescherpt op het onderdeel financiële toelichting. Er zijn richtlijnen opgesteld waaraan bestuurlijke voorstellen moeten voldoen. Er is een dashboard budgetbeheer ontwikkeld voor de sturing en monitoring voor het management, met extra aandacht voor de personeelsbudgetten. Periodieke overleggen tussen de vakafdeling en ondersteunende afdelingen (waaronder financiën) zijn geïntensiveerd als het gaat om het voorbereiden van bestuurlijke beleidsstukken.

Er is binnen de GroeiMee academie een standaard training gemeentelijke financiën. Zoals aangegeven is het creëren van financieel bewustzijn een proces van de lange adem: door de inhoudelijke processen te verbeteren en zichtbaarder te maken zien we dat medewerkers beter op de hoogte zijn van onze spelregels en elkaar beter weten te vinden. Het meetbaar maken van de effecten van de zaken die we hebben opgepakt is complex, aangezien het hier gaat om houding en gedrag.

Eind 2022 is gestart met de verbetering van de interne Planning & Control (P&C) cyclus, met de volgende doelen:

1. het vergroten van de duidelijkheid ten aanzien rollen, taken en planning;
2. het verbeteren van de kwaliteit van P&C producten op de onderdelen doelmatigheid, rechtmatigheid en leesbaarheid;
3. het vergroten van het bewustzijn van en betrokkenheid bij het P&C proces.

#### *Ontwikkelen financiële instrumenten/ opstellen financieel beleid*

We hebben in 2022 geïnventariseerd welke financiële documenten en instrumenten geactualiseerd moeten worden. In het begrotingsjaar 2023 worden concrete voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarnaast is ook gekeken naar actualisatie van inhoudelijke financiële thema's. Sommige thema's hebben een puur beleidsinhoudelijk effect, waar andere een weerslag krijgen in onze P&C documenten. Een voorbeeld is de werkwijze rond prijsontwikkelingen: door de ontwikkelingen in de wereld hebben de afspraken rondom prijsontwikkelingen als eerste een nieuwe dimensie gekregen. In de begin november vastgestelde begroting

is, naast de reguliere prijsontwikkeling, rekening gehouden met de extreme prijsstijgingen in de bouw- en energiesectoren, om zodoende ruimte te houden voor ambities in met name de openbare ruimte.

Het voorstel in de begroting om de mogelijkheid voor het instellen van subsidieplafond te onderzoeken heeft niet plaatsgevonden. In het nieuwe coalitie-akkoord 2022-2026 is dit niet als speerpunt aangemerkt.

## **9.1.2 Doelstelling - Adequaat Planning en Control instrumentarium**

### **Maatregelen**

#### **Ontwikkelen beleidsindicatoren**

Met de raad is afgesproken om in de programmabegroting zoveel mogelijk programma's te voorzien van eigen beleidsindicatoren, die informatie geven over de effectiviteit van het beleid en daarmee sturingsmogelijkheden bieden. De ontwikkeling van eigen beleidsindicatoren vordert gestaag, maar het proces is nog niet afgerond. Zo is in de in 2022 opgestelde begroting van 2023 de groenindex toegevoegd. Gezien het belang van sturen op resultaten gaan we verder met dit proces. De resultaten hiervan zullen in de begroting van 2024 zichtbaar zijn.

#### **Overdrachtsdossier**

Voorafgaand aan de coalitieonderhandelingen en -vorming is in maart 2022 het document Strategische verkenningen opgesteld. Dit document geeft inzicht in de belangrijkste trends en ontwikkelingen. Aan de hand van deze ontwikkelingen zijn de dilemma's geschetst die voor onze gemeente relevant zijn. Dit vormde de basis voor het uitzetten van een realistische koers en het in beeld brengen van de gewenste maatschappelijke effecten voor de gemeente Gooise Meren. Tevens is in het voorjaar in de Perspectiefbrief 2023 de financiële positie geschetst. Dit alles heeft zijn beslag gekregen in de programmabegroting 2023 en wordt voor de jaren 2024 en verder vormgegeven in het nog uit te werken College uitvoeringsprogramma.

## **9.2 Belastingen**

### **9.2.1 Doelstelling - Geen lastenverzwaring voor onze inwoners**

Ons uitgangspunt is dat we zuinig omgaan met gemeenschapsgeld en onze inwoners niet zwaarder gaan belasten.

### **Maatregelen**

#### **Taxeren op basis van gebruikersoppervlakte**

Begin 2022 heeft de Waarderingskamer een uitgebreid onderzoek gedaan naar onder andere het project Taxeren op basis van gebruiksoppervlakte'; de omzetting van waarden op basis van inhoud naar oppervlakte, dat in 2021 is afgerond. Voor zowel de uitvoering als de kwaliteit van de uitkomsten hebben wij de beoordeling 'goed' gekregen. Het uitgangspunt om de gevolgen voor de WOZ-waardes en de OZB-tarieven zo klein mogelijk te houden is gerealiseerd. De totale WOZ-waarde kwam overeen met de vooraf verwachte stijging, waardoor ook de opbrengsten (middels het OZB-tarief) overeen kwamen met de gemaakte prognoses.

Naar aanleiding van de nieuwe WOZ-waardes, op basis van oppervlakte, is de gemiddelde totale waardeverandering bepaald. Vervolgens zijn de bandbreedtes bepaald op 10% boven en onder deze gemiddelde waardeverandering. Dit is een gebruikelijke bandbreedte in taxatiekringen en wordt ook toegepast in omliggende gemeenten. Vervolgens is het beperkt aantal excessen dat buiten deze bandbreedte viel onderzocht. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat enkele hogere stijgingen in het algemeen kwamen door de waardeveranderingen in de woningmarkt en niet door de omzetting van inhoud naar oppervlakte.



Op basis van deze uitkomsten is gekozen voor uitgebreide algemene communicatie richting de inwoners. Zo zijn ze via de krant en de website uitgebreid geïnformeerd over de omzetting naar oppervlakte. Op de achterkant van het aanslagbiljet is een nadere toelichting gegeven. Bij alle communicatiemiddelen is aangegeven dat men met vragen contact kan opnemen met de gemeente. Dit is door een klein aantal mensen gedaan. Deze vragen zijn adequaat en naar tevredenheid beantwoord. De verwachte toename van het aantal bezwaarschriften naar aanleiding van deze transformatie heeft zich niet voorgedaan.

## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
638 Uitkeringen Gemeentefonds	36	0	0	0
639 Belastingen	996	634	705	739
640 Overige baten en lasten	382	248	1.651	204
646 Overhead	17.840	20.943	21.141	20.589
<b>Totaal Lasten</b>	<b>19.255</b>	<b>21.826</b>	<b>23.497</b>	<b>21.532</b>
Baten				
638 Uitkeringen Gemeentefonds	-81.938	-82.009	-94.136	-95.803
639 Belastingen	-13.975	-11.672	-11.642	-12.012
640 Overige baten en lasten	-2.254	-1.656	-1.872	-1.327
646 Overhead	-462	-2	-2	-543
<b>Totaal Baten</b>	<b>-98.630</b>	<b>-95.340</b>	<b>-107.652</b>	<b>-109.686</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>	<b>-79.375</b>	<b>-73.514</b>	<b>-84.156</b>	<b>-88.154</b>
Toevoegingen				
640 Overige baten en lasten	195	0	4.259	4.259
641 Rekening van baten en lasten	0	0	0	0
<b>Totaal Toevoegingen</b>	<b>195</b>	<b>0</b>	<b>4.259</b>	<b>4.259</b>
Onttrekkingen				
640 Overige baten en lasten	-3.918	-300	-7.335	-6.248
<b>Saldo reserves</b>	<b>-3.723</b>	<b>-300</b>	<b>-3.076</b>	<b>-1.989</b>
<b>Resultaat na bestemming</b>	<b>-83.098</b>	<b>-73.814</b>	<b>-87.232</b>	<b>-90.143</b>

## Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 9	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat; nadere toelichting zie programma 9.	1.190	V
<i>Algemene uitkering</i> Er zijn extra middelen ontvangen (decembercirculaire) die niet meer in de begroting verwerkt konden worden. Het gaat hier met name om de extra middelen voor de Energietoeslag (€ 1,3 mln.)	1.667	V
<i>Belastingen</i> De proceskosten i.v.m. de WOZ-waarden worden nooit begroot, omdat wij van mening zijn dat wij juist waarderen.	-95	N
<i>Belastingen</i> De extra opbrengsten komen enerzijds doordat oude jaren nog zijn opgelegd betreffende niet-woningen en anderzijds door ontwikkelingen en hogere stijgingen in de woningmarkt (1% afwijking) dan eind 2021 ingeschat.	364	V
<i>Overige baten en lasten</i> Op basis van begrotingswijzigingen uit o.a. de voorjaars- en najaarsnota was een voordeel van € 922k begroot, maar dat wordt niet apart geboekt, maar meegenomen in het rekeningresultaat.	922	V
<i>Reserves</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten (o.a. College-uitvoeringsprogramma), zijn gebaseerd op de gerealiseerde lagere uitgaven. Met name de uitgaven i.v.m. de sloop van de Tweemaster zullen pas in 2023 plaatsvinden en leiden daardoor in 2022 tot een lagere onttrekking van € 365k. Ook de uitgaven t.b.v. het maatschappelijk steunfonds, Leefbaarheid en Veilig vlaggen zijn in 2022 lager uitgevallen dan geraamd en leiden daarmee tot een lagere onttrekking.	-1.087	N
<i>Overige verschillen &lt; € 70.000</i>	-50	N
<b>Totaal</b>	<b>2.911</b>	<b>V</b>

### Doorbelasting

Toelichting verschillen doorbelastingen per programma

Realisatie 2022 t.o.v. begroting inclusief wijzigingen 2022			
Programma	Omschrijving programma	(x € 1.000)	(V= Voordeel, N=Nadeel)
1	Inwoners en Bestuur	-567	N
2	Veiligheid	-19	N
3	Openbare Ruimte en Verkeer	-7	N
4	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	-132	N
5	Duurzaamheid en Water	47	V
6	Werk en Inkomen	170	V
7	Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	123	V
8	Sport, Cultuur en Recreatie	3	V
9	Algemene baten en lasten	1.190	V
Totaal doorbelastingen exploitatie		807	V
Totaal doorbelastingen investeringen		-3	N

### Toelichting doorbelastingen

De onderschrijding van € 807.000 (2%) op de afdelingsbudgetten (inclusief overheadkosten) wordt voornamelijk veroorzaakt door vacatures die niet konden worden ingevuld, omdat het nog steeds moeilijk is om goede mensen te vinden.

# Financiële recapitulatie

## Totaaloverzicht

Financiële Recapitulatie Programma's (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Realisatie 2021	Primitieve Begroting 2022	Begroting inclusief wijzigingen 2022	Realisatie 2022	Verschil (Bedrag) 2022	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
1. Inwoners en Bestuur	L	5.390	5.660	7.241	7.632	-390	N
	B	-968	-765	-850	-2.905	2.055	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>4.422</b>	<b>4.895</b>	<b>6.391</b>	<b>4.726</b>	<b>1.665</b>	<b>V</b>
2. Veiligheid	L	6.397	6.033	6.479	6.501	-22	N
	B	-277	-66	-66	-140	74	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>6.119</b>	<b>5.967</b>	<b>6.413</b>	<b>6.362</b>	<b>52</b>	<b>V</b>
3. Openbare ruimte en verkeer	L	10.170	9.685	10.931	10.761	170	V
	B	-3.017	-2.954	-3.343	-3.312	-31	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>7.153</b>	<b>6.732</b>	<b>7.589</b>	<b>7.449</b>	<b>140</b>	<b>V</b>
4. Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	L	16.331	12.761	15.819	14.628	1.191	V
	B	-11.340	-7.972	-9.855	-10.827	971	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>4.991</b>	<b>4.789</b>	<b>5.964</b>	<b>3.801</b>	<b>2.162</b>	<b>V</b>
5. Duurzaamheid en Water	L	19.948	19.720	21.292	22.651	-1.359	N
	B	-15.003	-15.166	-16.109	-16.507	398	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>4.945</b>	<b>4.554</b>	<b>5.183</b>	<b>6.144</b>	<b>-961</b>	
6. Werk en inkomen	L	25.146	20.916	31.854	31.313	541	V
	B	-17.801	-13.767	-21.083	-22.183	1.100	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>7.345</b>	<b>7.148</b>	<b>10.771</b>	<b>9.130</b>	<b>1.641</b>	<b>V</b>
7. Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	L	39.198	39.623	40.228	40.169	59	V
	B	-2.592	-6.067	-3.264	-3.015	-249	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>36.606</b>	<b>33.555</b>	<b>36.964</b>	<b>37.154</b>	<b>-190</b>	<b>N</b>
8. Sport, Cultuur en Recreatie	L	6.983	7.387	10.284	9.852	431	V
	B	-519	-678	-664	-503	-161	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>6.464</b>	<b>6.709</b>	<b>9.619</b>	<b>9.349</b>	<b>270</b>	<b>V</b>
Algemene dekkingsmiddelen	L	1.414	872	2.346	943	1.403	V
	B	-98.167	-95.338	-107.650	-109.142	1.492	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>-96.753</b>	<b>-94.465</b>	<b>-105.304</b>	<b>-108.200</b>	<b>2.895</b>	<b>V</b>
Overhead	L	17.840	20.943	21.141	20.589	552	V
	B	-462	-2	-2	-543	541	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>17.378</b>	<b>20.941</b>	<b>21.139</b>	<b>20.045</b>	<b>1.093</b>	<b>V</b>
Onvoorzien	L	0	10	10	0	10	V
	B	0	0	0	0	0	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>0</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>0</b>	<b>10</b>	<b>V</b>

Vpb	L	o	o	o	o	o	N
	B	o	o	o	o	o	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>o</b>	<b>o</b>	<b>o</b>	<b>o</b>	<b>o</b>	<b>N</b>
Totaal Lasten	L	148.817	143.610	167.625	165.040	2.586	V
Totaal Baten	B	-150.146	-142.774	-162.886	-169.077	6.192	V
<b>Gerealiseerd saldo van baten en lasten</b>		<b>-1.329</b>	<b>835</b>	<b>4.739</b>	<b>-4.038</b>	<b>8.777</b>	<b>V</b>
<b>Toevoegingen in reserves</b>							
Programma 4	L	4.087	o	305	305	o	N
Programma 5	L	130	o	o	o	o	N
Programma 7	L	o	o	237	237	o	N
Programma 9	L	195	o	4.259	4.259	o	N
<b>Onttrekkingen reserves</b>							
Programma 4	B	-3.300	-17	-806	-696	-110	N
Programma 5	B	-30	o	-41	-39	-1	N
Programma 6	B	-150	o	-240	-120	-120	N
Programma 7	B	-916	-368	-945	-580	-366	N
Programma 8	B	-158	-150	-173	-173	o	N
Programma 9	B	-3.918	-300	-7.335	-6.248	-1.087	N
<b>Gerealiseerd saldo reservemutaties</b>		<b>-4.061</b>	<b>-835</b>	<b>-4.739</b>	<b>-3.055</b>	<b>-1.685</b>	<b>N</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>		<b>-5.390</b>	<b>o</b>	<b>o</b>	<b>-7.093</b>	<b>7.093</b>	<b>V</b>

# Paragrafen

## Paragraaf Lokale heffingen

### Overzicht lokale heffingen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Gooise Meren geheven belastingen, bestemmingsheffingen en retributies (rechten en leges). De heffingsbevoegdheid ontleent de gemeente aan een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet en de Wet milieubeheer. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de precariobelasting, de toeristenbelasting, de watertoeristenbelasting, de reclamebelasting en de parkeerbelasting.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een grote groep belastbare feiten, dit betreft de marktgelden, de lijkbezorgingsrechten, de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie etc.

Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat opbrengst gebruikt wordt voor de dekking van gemaakte kosten.

### Beleid lokale heffingen

'Burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen.' Zo is het beleid van de gemeente Gooise Meren op het gebied van lokale heffingen samen te vatten. De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van wordt uitgegaan dat leges en rechten kostendekkend blijven of worden. De OZB wordt, anders dan de gebruikelijke indexering en de gemaakte afspraken, niet verder verhoogd.

#### *Aanpassing belastingen, leges en rechten*

De geraamde opbrengsten van belastingen zijn voor 2022 verhoogd met indexatie op basis van de prijsindex voor de materiële overheidsconsumptie (IMOC) uit het CEP. Deze bedraagt 1,4% voor 2022. Daar is 0,3% aan toegevoegd vanuit een nacalculatie over 2021. De totale indexatie bedraagt daarmee 1,7%. Onderstaand wordt een aantal aanpassingen nader toegelicht.

#### *Riool en Afval*

Voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing geldt dat de tarieven, rekening houdend met de egalisatievoorziening 100% kostendekkend moeten zijn. Bij het vaststellen van de begroting 2022 zijn de tarieven met circa 1,7% gestegen ten opzichte van 2021.

De tarieven afvalstoffenheffing zijn met circa 17% gestegen ten opzichte van 2021.

### Opbrengsten en tarieven lokale heffingen

De belangrijkste tarieven voor belastingjaar 2022 zijn:

Heffing	Grondslag	Tarief 2022
OZB woning eigenaar	% WOZ-waarde woning	0,0645%
OZB niet-woning eigenaar	% WOZ-waarde niet-woning	0,1491%
OZB niet-woning gebruiker	% WOZ-waarde niet-woning	0,1123%
RZB	Zie OZB	Zie OZB
Precariobelasting grond	Per m <sup>2</sup>	Zie verordening
Toeristenbelasting / Watertoeristenbelasting	Per overnachting / etmaal	€ 1,82

Heffing	Grondslag	Tarief 2022
<i>Bestemmingsheffingen</i>		
Rioolheffing woning eigenaar	Per aansluiting op de riolering	€ 210,05
Rioolheffing niet-woning gebruiker [1]	Niet meer afgevoerd dan 500 m <sup>3</sup>	€ 204,62
Rioolheffing niet-woning gebruiker	501-1.000 m <sup>3</sup>	€ 306,93
Rioolheffing niet-woning gebruiker	1.001-2.000 m <sup>3</sup>	€ 613,86
Rioolheffing niet-woning gebruiker	2.001-5.000 m <sup>3</sup>	€ 1.432,36
Rioolheffing niet-woning gebruiker	5.001-10.000 m <sup>3</sup>	€ 3.069,35
Rioolheffing niet-woning gebruiker	> 10.000 m <sup>3</sup>	€ 6.138,68
Afvalstoffenheffing gezinnen	Eénpersoonshuishouden	€ 230,13
Afvalstoffenheffing gezinnen	Meerpersoonshuishouden	€ 361,69

1] Gebaseerd op gemiddeld verbruik

### Opbrengsten voor het belastingjaar 2022

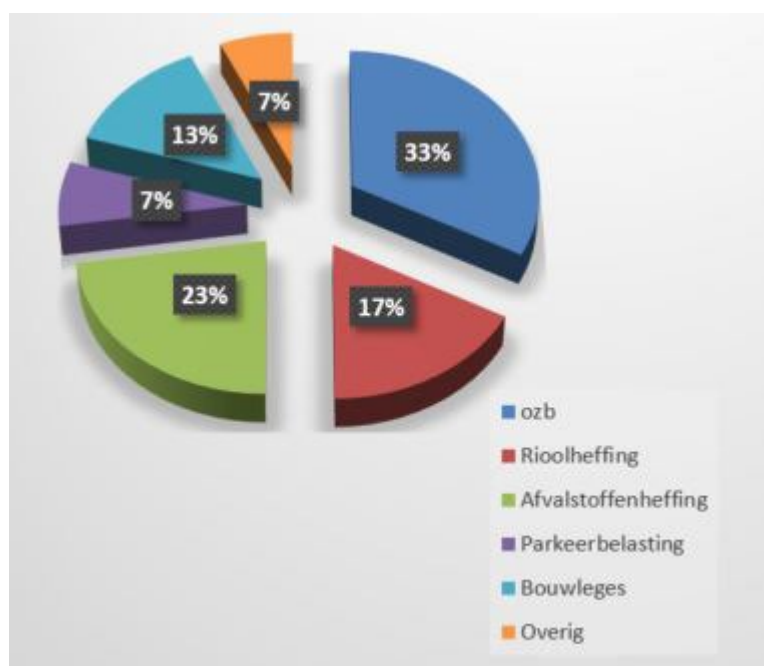
Op basis van het beleid, de tarieven en volumeontwikkelingen is in 2022 een totale belastingopbrengst gerealiseerd van circa € 35,3 miljoen. In het onderstaande overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2022 vermeld.

Heffing	% aandeel	Opbrengst begroot 2022*	Opbrengst realisatie 2022
Onroerendezaakbelasting (OZB) Eigenaar	25,38%	€ 8.838.483	€ 8.946.181
Onroerendezaakbelasting (OZB) Eigenaar Niet woning	4,56%	€ 1.383.272	€ 1.609.152
Onroerendezaakbelasting (OZB) Gebruiker Niet woning	2,98%	€ 1.023.395	€ 1.051.824
Roerende zaakbelasting (RZB)	0,04%	€ 11.611	€ 13.728
Precariobelasting grond	0,04%	€ 10.200	€ 15.098
Toeristenbelasting	0,77%	€ 271.930	€ 271.930
Reclamebelasting	0,56%	€ 196.292	€ 196.740
Rioolheffing	17,01%	€ 5.984.440	€ 5.997.933
Afvalstoffenheffing	22,65%	€ 7.916.178	€ 7.984.425
Lijkbezorgingsrechten	2,09%	€ 680.007	€ 735.144
Marktgeden	0,22%	€ 101.439	€ 76.860

Parkeerbelasting	7,27%	€ 2.495.345	€ 2.563.238
Bouwleges	13,51%	€ 3.667.128	€ 4.761.246
Overige leges	2,92%	€ 843.150	€ 1.029.445
<b>Totaal</b>	<b>100,00%</b>	<b>€ 33.422.870</b>	<b>€ 35.252.943</b>

\* Na vastgestelde wijzigingen

Grafiek: Verdeling opbrengst gemeentelijke heffingen



### Toelichting belangrijkste verschillen

In totaal zijn de opbrengsten voor het belastingjaar 2022 € 1.830.000 hoger dan begroot:

- Bouwleges € 1.094.000 hoger dan geraamd. In 2022 zijn meer aanvragen omgevingsvergunningen ontvangen dan waar rekening mee was gehouden.
- OZB, Woningen en Niet-woningen respectievelijk € 108.000 en € 226.000 hoger dan geraamd. Door de grillige ontwikkelingen in de woningmarkt blijft het lastig om de stijging van de totale WOZ-waarde zo nauwkeurig mogelijk in te schatten op het moment van de uiteindelijke tariefberekening. De uiteindelijke waardeontwikkeling is iets hoger uitgevallen dan geraamd waardoor de inkomsten hoger zijn dan begroot. De meeropbrengsten bij de OZB niet-woningen worden verklaard doordat in 2022 aanslagen over voorgaande jaren zijn opgelegd. Dit houdt verband met een groot complex waarvan de waarde vanwege de complexiteit pas kon worden vastgesteld.
- Overige kleine verschillen € 402.000.

### Kostendekkende heffingen

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel) aan de heffing worden toegerekend.



Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van een opslag op de loonkosten op directe producten wordt verdeeld. Het opslagpercentage wordt als volgt bepaald:  $(\text{Totale overheadkosten}) / (\text{Loonkosten op directe producten})$ .

Hieronder is, per heffing, aangegeven wat het percentage kostendekkendheid is voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafrechten en marktgelden. Hierbij is inzichtelijk gemaakt welke kosten en inkomsten dit betreft rekening houdende met de uitgangspunten conform het BBV. Hierbij wordt aangetekend dat voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing het uitgangspunt 100% kostendekkendheid is.

#### *Afvalstoffenheffing*

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de afvalstoffenheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%.

Voor de afvalstoffenheffing is over 2022 door hogere opbrengst (€ 68.000 V) en door afwikkeling Regio BTW Afvalfonds oude jaren (€ 41.000 V), € 7.000 gestort in de egalisatievoorziening.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	Begroting 2022 Bedragen x 1.000	Realisatie 2022 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld afval	6.409	6.431
Inkomsten taakveld afval, excl. heffingen	-10	-88
<b>Netto kosten taakveld</b>	<b>6.399</b>	<b>6.344</b>
Toe te rekenen kosten kwijtschelding	220	256
Overhead	48	40
BTW op exploitatie en investeringen	1.336	1.337
<b>Totale kosten</b>	<b>8.002</b>	<b>7.977</b>
Opbrengst heffingen	7.916	7.984
Onttrekking egalisatievoorziening	86	
Dotatie egalisatievoorziening		7
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

#### Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing in de gemeente Gooise Meren is gedifferentieerd naar de grootte van het huishouden in de vorm van een éénpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing praktisch uitvoerbaar.

#### *Rioolheffing*

Rioolheffing wordt geheven van de eigenaar of gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval- hemel- en grondwater na te komen. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%.

Door een combinatie lagere kosten en hogere opbrengsten is over 2022 € 193.000 gedoteerd aan de egalisatievoorziening.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	Begroting 2022 Bedragen x 1.000	Realisatie 2022 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld riolering	4.819	4.805
Inkomsten taakveld riolering, excl. heffingen	-41	-57
<b>Netto kosten taakveld</b>	<b>4.778</b>	<b>4.748</b>
Overhead	528	328
BTW op exploitatie en investeringen	684	729
<b>Totale kosten</b>	<b>5.990</b>	<b>5.805</b>
Opbrengst heffingen	5.868	5.998
Onttrekking egalisatievoorziening	122	
Dotatie egalisatievoorziening		193
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

#### Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Een groot deel van de kosten hangt samen met het in stand houden van het rioolstelsel, terwijl slechts een beperkt deel van de kosten samenhangt met de mate van gebruik van de riolering. Omdat er mede hierdoor nauwelijks onderscheid te maken is naar individualiseerbaar profijt hanteert de gemeente Gooise Meren voor woningen een vast tarief per aansluiting. Voor niet-woningen is het tarief afhankelijk van het waterverbruik waarmee wordt beoogd zoveel mogelijk recht te doen aan het principe 'de vervuiler betaalt' voor met name de groot-verbruikers.

#### *Begraafplaatsrechten*

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen.

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten	Begroting 2022 Bedragen x 1.000	Realisatie 2022 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld begraven	1.098	1.110
Inkomsten taakveld begraven, excl. heffingen	-110	-142
<b>Netto kosten taakveld</b>	<b>988</b>	<b>968</b>
Overhead	562	469
<b>Totale kosten</b>	<b>1.550</b>	<b>1.437</b>
Opbrengst heffingen	680	735
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>44%</b>	<b>51%</b>

#### Tarieven begraafplaatsrecht

De verordening Lijkbezorgingsrechten kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor de verschillende diensten. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Door de (m.i.v. 2017 gewijzigde) toerekeningssystematiek van overhead aan taakvelden bedraagt de kostendekkendheid voor 2022 51%.

#### *Marktgelden*

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats

op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt.

Berekening van kostendekkendheid van de marktgelden	Begroting 2022 Bedragen x 1.000	Realisatie 2022 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld marktgelden	95	100
Inkomsten taakveld marktgelden, excl. heffingen	-2	-6
Netto kosten taakveld	93	94
Overhead	58	57
BTW	6	7
Totale kosten	157	158
Opbrengst heffingen	100	77
Dekkingspercentage	64%	49%

#### Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief voor iedere 4 strekkende meter per ingenomen standplaats. Daarnaast wordt per standplaats reclame- en promotiegeld geheven. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2022 uit op 49%.

#### *Leges*

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene dienstverlening, Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2022 voor de drie titels uit op respectievelijk 88%, 126% en 4%.

Het totaal percentage kostendekkendheid aan leges (titel 1, 2 en 3) bedraagt 112%.

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 1; Algemene dienstverlening	Begroting 2022 bedragen x € 1.000	Realisatie 2022 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld leges titel 1	560	645
Inkomsten taakveld leges titel 1, excl. heffingen	0	0
<b>Netto kosten taakveld</b>	<b>560</b>	<b>645</b>
Overhead	308	325
<b>Totale kosten</b>	<b>868</b>	<b>970</b>

Opbrengst heffingen	625	856
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>72%</b>	<b>88%</b>

Onder algemene dienstverlening valt bijvoorbeeld Burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen.

Berekening van kostendeckendheid van de leges Titel 2; Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	Begroting 2022 bedragen x € 1.000	Realisatie 2022 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld leges titel 2	2.756	2.679
Inkomsten taakveld leges titel 2, excl. heffingen	0	0
<b>Netto kosten taakveld</b>	<b>2.756</b>	<b>2.679</b>
Overhead	1.058	1.100
<b>Totale kosten</b>	<b>3.814</b>	<b>3.779</b>
Opbrengst heffingen	3.291	4.761
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>86%</b>	<b>126%</b>

Onder Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning valt de omgevingsvergunning.

Berekening van kostendeckendheid van de leges Titel 3; Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Begroting 2022 bedragen x € 1.000	Realisatie 2022 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld leges titel 3	113	151
Inkomsten taakveld leges titel 3, excl. heffingen	0	0
<b>Netto kosten taakveld</b>	<b>113</b>	<b>151</b>
Overhead	95	148
<b>Totale kosten</b>	<b>208</b>	<b>299</b>
Opbrengst heffingen	27	12
<b>Dekkingspercentage</b>	<b>13%</b>	<b>4%</b>

Onder Dienstverlening vallend onder Europese richtlijnen valt bijvoorbeeld Horeca, organiseren van evenementen en markten.

## Lokale belastingdruk

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals geproduceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst. De woonlasten bestaan uit de onroerende-zaakbelasting, afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Woonlasten gezin Gooise Meren (jaar t)	€ 845	€ 910	€ 910
Woonlasten landelijk gemiddelde (jaar t-1)	€ 776	€ 811	€ 811
Woonlasten ten opzichte van landelijk gemiddelde	109%	112%	112%

## Kwijtscheldingsbeleid

Belastingplichtigen die de belastingschuld niet kunnen voldoen door het ontbreken van (voldoende) vermogen of inkomen kunnen kwijtschelding aanvragen. Het beleid dat hierbij gehanteerd wordt, ligt vast in de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2022. Voor de afvalstoffenheffing wordt in 2022 kwijtschelding verleend tot maximaal het tarief behorende bij een meerpersoonshuishouden. Voor andere gemeentelijke belastingen wordt geen kwijtschelding verleend. In 2022 zijn totaal 1.144 aanvragen tot kwijtschelding binnen gekomen en is in 301 gevallen kwijtschelding verleend. Van alle aanvragen zijn er 560 geautomatiseerd afgehandeld.

## Algemene ontwikkelingen

De gemeente is voor de inkomsten voor het overgrote deel afhankelijk van inkomsten vanuit de rijksoverheid. Daarbij zorgt de huidige financieringssystematiek voor schommelingen in inkomsten bij de gemeenten en biedt beperkte ruimte voor autonomie. Vanuit de VNG is er overleg met het Rijk voor meer mogelijkheden voor de gemeente om belasting te heffen. De lastenverzwaring voor inwoners dient vervolgens teruggesluisd te worden via lagere inkomstenbelastingen. Momenteel liggen er voorstellen over de verruiming op lokaal belastinggebied die bedoeld zijn voor de periode na 2025.

## Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

### Risicobeheersing

Deze paragraaf heeft als doel: het inzicht geven in het beleid van de gemeente met betrekking tot risico's, het totaal aan financiële risico's afzetten tegen de beschikbare middelen en inzicht en beoordeling van de financiële positie aan de hand van kengetallen.

In de Nota Risicomanagement is vastgelegd dat bij de begroting en jaarstukken een zo actueel mogelijk beeld wordt gepresenteerd over de risico's. Het betreft een momentopname waarbij wordt gerapporteerd over wat er is gebeurd en wat we nog verwachten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele risico's en weerstandscapaciteit en bij de top 10 van financiële risico's zijn ook de beheersmaatregelen benoemd. Door onderscheid te maken in de incidentele en structurele weerstandscapaciteit en risico's kunnen beide ook in relatie tot elkaar worden geanalyseerd. Zo kan er een ratio worden gegeven voor het totaal aan weerstandsvermogen alsook voor alleen het incidentele en structurele deel. Hierbij geldt dat er voor het structurele deel uitgegaan wordt van het totaal over 1 jaar aan beschikbare en benodigde (structurele) weerstandscapaciteit.

### Risicomanagement

Ambitie risicomanagement Gooise Meren:

Er is open en transparante communicatie over risico's via dialoog. De onderkende risico's worden gewogen en beheerst en de organisatie kent een goede balans tussen risico's nemen en beheersen (risicobereidheid). Door iedereen bewust te maken van de meerwaarde en het werken met risico's te integreren in de processen, zal het meer en meer vanzelfsprekend worden.

Door inzicht in de (financiële) risico's is de organisatie in staat om bewust besluiten te nemen. Om inzicht in de risico's te verkrijgen, worden er risico-inventarisaties uitgevoerd. De inventarisatie wordt gedurende het jaar bijgewerkt. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente risico-inventarisatie om een zo actueel mogelijk beeld te geven. Op basis van de geïnventariseerde risico's is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Dit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om het weerstandsvermogen van Gooise Meren te berekenen.

### Risicoprofiel

Om de risico's van Gooise Meren in kaart te brengen, is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van de applicatie NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem), waarmee risico's systematisch in kaart zijn gebracht en beoordeeld. In totaal zijn 114 grote financiële risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn in klassen ingedeeld en geplaatst in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg/impact. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's, die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om aandacht. Een risico met een risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Preventieve of reducerende maatregelen kunnen de kans of het gevolg terugbrengen naar een niveau dat een meer acceptabele waarde heeft.

Financieel	Netto				
$x > € 1.000.000$	2	5	4	2	1
$€ 500.000 < x < € 1.000.000$	2	4	6	4	
$€ 100.000 < x < € 500.000$	2	10	20	13	11
$€ 10.000 < x < € 100.000$	6	8	5	6	2
$x < € 10.000$		1			
Kans	1%	10%	25%	50%	75%

### Top 10 financiële risico's

In onderstaande tabel zijn tien risico's gepresenteerd, die de hoogste bijdrage hebben aan de benodigde weerstandscapaciteit. In deze tabel leest u een korte omschrijving van het risico, een beschrijving van het verwachte financiële gevolg, de beheersmaatregelen en het percentage dat aangeeft hoeveel procent dit risico bijdraagt aan het verwachte totale financiële gevolg (€ 10.319.471 zie 'Benodigde weerstandscapaciteit'). Dit zijn dus de tien risico's die de grootste verwachte financiële impact hebben. In de laatste kolom is aangegeven of het risico ten opzichte van de laatste gepresenteerde stand (Begroting 2023) nieuw (N) of ongewijzigd (O) is in de top 10. De stand van de laatste risico-inventarisatie wordt gebruikt om een zo actueel mogelijk beeld te geven.

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Beheersmaatregel	Invloed	N=Nieuw in top 10, O=Ongewijzigd
1	Krijgsman: Door de KNSF is een arbitragezaak aangespannen over een aantal onderdelen van de Vaststellingsovereenkomst (VOK), die de gemeente en de KNSF/ Krijgsman in 2014 hebben gesloten. De arbitragezaak is nog lopende. De gemeenteraad zal over de stand van zaken vertrouwelijk worden geïnformeerd.	Incidenteel: Hogere uitgaven en mogelijke budgetoverschrijding.	Zorgvuldige juridisch begeleiding en dossieropbouw.	16,3%	O
2	Warmtenet Muiderberg: Door het (nog) niet kunnen binnenhalen van subsidies van het rijk loopt het project vertraging op en is de businesscase van het Warmtebedrijf nog niet	Incidenteel: Hogere uitgaven.	Nieuwe scenario's uitwerken met het Warmtebedrijf en zoeken naar nieuwe financieringsmogelijkheden.	10,16%	O

	sluitend. Hierdoor kunnen ook sommige koppelkansen met onderhoudsprojecten niet worden benut.				
3	<p>Jeugd: De verwachting is een toename van de uitgaven voor individuele jeugdhulp, vanwege een stijging van de vraag. Deze stijging kent verschillende oorzaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- een toename van het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt in lijn met de trend van de afgelopen jaren;</li> <li>- een toename van de kosten per jeugdige door inzet van zwaardere en dus duurdere vormen van jeugdhulp (o.a. Verblijf);</li> <li>- uitstroom uit jeugdhulp die achterblijft bij de instroom, doordat jeugdigen steeds langer jeugdhulp ontvangen.</li> </ul> <p>De verwachting is ook dat de coronapandemie meer problematiek bij jeugdigen en in gezinnen heeft veroorzaakt. Dat is, los van bovenstaande oorzaken, een extra impuls voor de vraag naar jeugdhulp.</p>	Structureel: Hogere uitgaven en mogelijke budgetoverschrijding.	Monitoren effecten en aanpassen prognoses. Maatregelen volgen uit de regionale 'Verkenning naar een financieel gezond sociaal domein'.	5,73%	O
4	ICT Ransomware en phishing: De ICT systemen en- of data wordt ontoegankelijk. Systemen zullen niet beschikbaar zijn en gegevens zullen niet meer te openen zijn. De dienstverlening naar interne medewerkers en burgers zal hier hinder van ondervinden	Incidenteel: Hogere uitgaven voor het terugzetten van data en/of opnieuw opzetten van systemen, inhuur expertise.	Inzetten op bewustwording medewerkers informatiebeveiliging. Tweestaps- verificatie, back-ups, etc.	3,62%	O
5	Wmo: Sinds de invoering van het abonnementstarief (vaste lage eigen bijdrage ongeacht duur en omvang hulp- en ondersteuning) ontvangen gemeenten	Structureel: Hogere uitgaven en mogelijke budgetoverschrijding. Het kabinet stelt geen middelen	Monitoren effecten en aanpassen prognoses. Aankaarten problematiek en noodzaak hogere vergoedingen bij het Rijk.	3,24%	O



	<p>minder eigen bijdragen. Daarnaast heeft het abonnementstarief een aanzuigende werking bij vooral de huishoudelijke hulp. Verder is er toename van Wmo-kosten door:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-een autonome groei a.g.v. vergrijzing</li> <li>-een hogere instroom a.g.v. ambulantisering en kortdurende opnames in ziekenhuizen waardoor inwoners eerder naar huis gaan en een beroep doen op de Wmo</li> <li>- hogere instroom jongvolwassen (20 tot 40 jaar) door geen perspectief op werk.</li> </ul>	<p>beschikbaar om dit financieel te compenseren, wel is over een periode van 3 jaar een monitor ingesteld.</p>	<p>Aanpassen budgetten.</p>		
6	<p>Arbeidsmarkt: door krapte op de arbeidsmarkt zijn vacatures moeilijk te vervullen en nemen de kosten van werving toe. Inhuur is nodig voor vacatures die niet ingevuld kunnen worden.</p>	<p>Incidenteel: extra inhuur, niet alle taken uitvoeren</p>	<p>Sturen op arbeidscommunicatie (Corporate Recruiter aangenomen) om toch de juiste mensen te vinden.</p>	2,65%	N
7	<p>Dagbesteding vervoer: Onderzoek vervoer dagbesteding zorgaanbieder King Arthur Groep en zorgaanbieder Onvergetelijk Leven (regionale pilot is verlengd). Doel:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. zorgen dat dagbesteding beschikbaar blijft voor ouderen in Gooi en Vechtstreek;</li> <li>2. beter inzicht krijgen in de (on)mogelijkheden van bundeling van het dagbestedingsvervoer met het Wmo-vervoer en het leerlingenvervoer. Contracten worden opengebroken.</li> </ol>	<p>Structureel: Hoger uitgaven bij nieuwe contracten</p>	<p>Pilot goed evalueren en punten meenemen bij nieuwe contracten</p>	2,62%	O
8	<p>Vestingwallen: Budget voor de vestingwallen is taakstellend en de markt heeft te maken met hoge</p>	<p>De visie zoals vastgesteld in 2018 zal niet in zijn geheel uitgevoerd kunnen</p>	<p>De provincie is betrokken bij het proces van het opstellen van het Nota van Uitgangspunten. In het</p>	2,62%	N

	inflatie. Als de scope voor het herstel van de vestingwallen en de herinrichting van het Vestingplein wijzigt kan de gemeente niet voldoen aan de subsidieverplichtingen van de provincie Noord Holland.	worden. Wijziging van de scope (versoering) heeft gevolgen voor de beschikbaar gestelde bijdrage van de provincie.	Nota van Uitgangspunten zijn diverse varianten opgenomen voor het herstel van de oostelijke vestingwallen en het vestingplein. De raad wordt gevraagd om een keuze te maken.		
9	Juridische procedures en behandelen WOB/WOO-verzoeken	Structureel: Hogere uitgaven en mogelijke budgetoverschrijding. Extra beslag op ambtelijke organisatie en rechtzaakkosten	Zorgvuldige juridisch begeleiding en dossieropbouw.	2,34%	O
10	Bouwkosten: Aanbesteding van het werk valt hoger uit dan geraamd of er zijn geen bouwers te vinden.	Structureel: Hogere uitgaven en mogelijke budget en krediet overschrijdingen. Uitstel van projecten.	Meerdere aanbieders benaderen. Aanpassen budgetten en kredieten.	2,11%	O

### Toelichting grootste wijzigingen top 10

#### *Voorgedaan risico :*

**Sociaal domein Jeugd en Wmo:** Ook in 2022 is het noodzakelijk geweest om de budgetten voor Wmo en Jeugd bij te stellen. Dit is voornamelijk het gevolg van de stijging van de vraag naar jeugdzorg waarbij zwaardere en daarmee ook duurdere vorm van zorg nodig is. De hogere lasten voor WMO zijn het gevolg van de nog steeds stijgende vraag naar WMO middelen zoals huishoudelijk hulp.

#### *Nieuw in de top 10:*

**Arbeidsmarkt:** door toegenomen krapte op de arbeidsmarkt zijn vacatures moeilijker te vervullen en moet waarschijnlijk meer worden ingehuurd.

**Vestingwallen:** de hoge inflatie maakt dat het budget wellicht niet toereikend is. De kans bestaat dat de visie uit 2018 niet geheel kan worden uitgevoerd of dat de scope moet worden aangepast.

#### *Uit de top 10:*

**pandemie COVID:** De pandemie heeft weinig directe impact meer op de gemeentelijke financiën.

**project Crailo:** het risico van het niet behalen van een positief resultaat van de grondexploitatie is buiten de top 10 terecht gekomen door de nieuwe risico's die hierboven zijn vermeld.

### Weerstandsvermogen

#### Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een Monte-Carlo risicosimulatie uitgevoerd. Deze simulatie berekent duizenden keren per risico het gevolg maal de kans. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale risicobedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de simulatie volgt dat bij een betrouwbaarheidspercentage van 90% alle

risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 10.319.471. Op basis van de incidentele risico's is dit € 6.768.863 en voor het structurele deel € 3.550.608.

### Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Gooise Meren bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De samenstelling en omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is in de onderstaande tabel opgenomen.

Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Dit is wenselijk, omdat je een risico met structurele gevolgen niet structureel mag dekken met een reserve en anderzijds voor een incidenteel risico niet bijvoorbeeld het OZB tarief wil verhogen of beleid structureel wil aanpassen.

Voor het berekenen van de onbenutte belastingcapaciteit kan worden gekeken naar de drie belangrijkste inkomsten van de gemeente te weten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten. Omdat de afvalstoffenheffing en rioolheffing maximaal kostendekkend zijn, wordt bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit alleen naar de OZB gekeken. De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is zo groot als het verschil tussen het gehanteerde tarief en het tarief om tot een artikel 12 gemeente gerekend te worden. Let op: de onbenutte belastingcapaciteit is niet direct in te zetten en vraagt nog wel eerst om politieke besluitvorming. Bij elke perspectiefnota en begroting kunnen er meerjarige keuzes gemaakt worden om structureel alle uitgaven te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit 2022	Incidenteel	Structureel	Totaal
Algemene reserve	€ 32.890.579		€ 32.890.579
Onvoorzien		€ 10.000	€ 10.000
Begrotingsruimte			
Onbenutte belastingcapaciteit		€14.553.182	€ 14.553.182
<b>Totale weerstandscapaciteit</b>	<b>€ 32.890.579</b>	<b>€ 14.563.182</b>	<b>€ 47.453.760</b>

### Ratio weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de benodigde weerstandscapaciteit (financieel gekwantificeerde risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten, ook wel 'weerstandratio', wordt in onderstaande figuur en tabel weergegeven, waarbij het van belang is dat de beschikbare capaciteit groter is dan de benodigde capaciteit.



Ratio weerstandsvermogen 2022	Incidenteel	Structureel	Totaal
Benodigde capaciteit	€ 6.768.863	€ 3.550.608	€ 10.319.471
Beschikbare capaciteit	€ 32.890.579	€ 14.563.182	€ 47.453.760
Ratio	4,9	4,1	4,6

Om te weten of de berekende ratio een 'uitstekend' of 'onvoldoende' vermogen aangeeft, wordt onderstaande tabel gebruikt van de Universiteit Twente. De norm is in de Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld op minimaal een C (1.0-1.4). De ratio van Gooise Meren valt voor zowel incidenteel als structureel in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C (norm)	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

### Verloop Weerstandsvermogen

Hieronder wordt het verloop van het weerstandsvermogen ratio weergegeven. Kanttekening hierbij is dat de berekeningswijze vanaf 2022 iets is veranderd en dat het lastig is om voor de toekomst te bepalen welke risico's er zijn. Maar ook met de oude berekening laat het meerjarig beeld, net als hieronder, zien dat het ratio iets afneemt, maar nog steeds in de categorie uitstekend valt. De daling ten opzichte van eerdere jaren wordt met name veroorzaakt door de afname van de Algemene Reserve, die als belangrijkste dekkingsmiddel geldt.

Verloop weerstandsvermogen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Ratio (totaal)	4,2	4,8	3,0	5,0	4,6

## Kengetallen

Hieronder worden de wettelijk bepaalde kengetallen gepresenteerd en vervolgens toegelicht. De netto schuldquote en de solvabiliteitsratio worden in de begrotingsperiode vooral beïnvloed door het forse volume aan voorgenomen investeringen. Dit vraagt om zorgvuldige beoordeling van de wensen, prioritering en het maken van keuzes.

Verloop van de kengetallen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Netto schuldquote	60,3%	98,3%	69,5%	87,8%	71,4%
Netto gecorrigeerde schuldquote	60,1%	98,3%	69,3%	87,8%	71,2%
Solvabiliteitsratio	22,0%	17,2%	21,3%	18,3%	21,3%
Structurele exploitatieruimte	1,4%	0,8%	2,2%	0,1%	5,1%
Grondexploitatie	4,2%	5,6%	4,9%	4,4%	4,7%
Belastingcapaciteit	107,7%	108,2%	103,5%	110,9%	106,2%

### Netto gecorrigeerde schuldquote

Netto gecorrigeerde schuldquote (= schuldlast ten opzichte van eigen middelen). De nettoschuld betreft de totale schuldlast (aangegane leningen). De schuldlast verminderd met alle doorgeleende/verstrekte leningen leidt tot een gecorrigeerde nettoschuld.

Categorie A = kleiner dan 90% het minst risicovol

Categorie B = 90-130% matig risico

Categorie C = groter dan 130% zeer risicovol

#### Toelichting:

De netto schuldquote valt in 2022 onder categorie A, minst risicovol. Door een hoog volume aan voorgenomen investeringen neemt het risico wel toe.

### Solvabiliteit

Solvabiliteitsratio (= in hoeverre is de gemeente in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

Categorie A = groter dan 50% het minst risicovol

Categorie B = 20-50% matig risico en

Categorie C = kleiner dan 20% zeer risicovol

#### Toelichting:

De Algemene Reserve stijgt in het afgelopen jaar door de incidentele voordelen en het percentage valt in de categorie matig risico.

### Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte (= welke structurele ruimte heeft de gemeente om haar eigen lasten te dragen).

Categorie A = groter dan 0% het minst risicovol

Categorie B = 0% matig risico

Categorie C = kleiner dan 0% zeer risicovol

Toelichting:

De structurele exploitatieruimte is positief, ofwel alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten en valt daarmee in de categorie minst risicovol.

**Grondexploitatie-risico**

Grondexploitatie (= hoe verhoudt de waarde van de grond zich tot de totale (geraamde) baten)

Categorie A = kleiner dan 20% het minst risicovol

Categorie B = 20-35% matig risico

Categorie C = groter dan 35% zeer risicovol

Toelichting:

Met 4,7% valt Gooise Meren onder categorie A. Dit risico is voor Gooise Meren erg laag, omdat de gemeente weinig grondexploitaties heeft en ook de financiële omvang klein is. De belangrijkste grondexploitatie betreft de gebiedsontwikkeling Bredius.

**Belastingcapaciteit**

Belastingcapaciteit (= hoe verhoudt de belastingdruk zich ten opzichte van het landelijke gemiddelde).

Categorie A = kleiner dan 95% het minst risicovol

Categorie B = 95-105% matig risico

Categorie C = groter dan 105% zeer risicovol

Toelichting:

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De gemiddelde woonlasten liggen iets hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit komt voornamelijk door de hogere WOZ-waarden van de woningen in Gooise Meren, ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat zorgt voor een gemiddeld hogere OZB (onroerendezaakbelasting). Het percentage (tarief per eenheid) van de OZB in Gooise Meren ligt onder het gemiddelde van Nederland. Dat tarief van Gooise Meren (0,0645) ligt ruim onder het door het Ministerie bepaalde 'redelijk peil' voor toelating tot artikel 12 voor 2021, zijnde 0,1800 (i.c. berekening onbenutte belastingcapaciteit). Hoewel Gooise Meren met 106,2% onder categorie C (zeer risicovol) valt, zien wij het kengetal 'belastingcapaciteit' hierdoor niet als risico.

**Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen**

In de nota Beoordeling Kengetallen is een andere wijze van presenteren voorgesteld, met name om de kengetallen samen te beoordelen. We volgen hierbij de eerder door de raad vastgestelde berekening, waarbij alle kengetallen worden gewaardeerd en leiden tot een rapportcijfer. De streefwaarde voor Gooise Meren voor dat rapportcijfer is vastgesteld op 7 (6,9), de minimumwaarde op 6 (5,9).

Voor een duurzame balans in de begroting zijn een goede ratio weerstandsvermogen en een goed rapportcijfer kengetallen essentieel. Het rapportcijfer in 2022 komt met een 8,3 ruim boven de streefwaarde (7) uit.

## KENGETALLEN

Rapportcijfer	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	<90	3	90-130	2	>130	1
Solvabiliteitsratio	>50	4	20-50	2,7	<20	1,3
Grondexploitatie	<20	1,5	20-35	1	>35	0,5
Structurele exploitatieruimte	>0	1	0	0,6	<0	0,3
Belastingcapaciteit	<95	0,5	95-105	0,3	>105	0,1
<b>Totaalcijfer</b>		<b>10</b>		<b>6,6</b>		<b>3,2</b>

Rapportcijfer	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
netto (gecorrigeerde) schuldquote	3,0	2,0	3,0	3,0	3,0
solvabiliteitsratio	2,7	1,3	2,7	1,3	2,7
structurele exploitatieruimte	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
grondexploitatie	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
belastingcapaciteit	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1
<b>Totaal rapportcijfer</b>	<b>8,3</b>	<b>5,9</b>	<b>8,5</b>	<b>6,9</b>	<b>8,3</b>

Streefwaarde

Voldoende

Onvoldoende

## Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

### Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft via een dwarsdoorsnede van de begroting inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten die daarmee gepaard gaan. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen worden de volgende kapitaalgoederen opgenomen:

1. Riolering
2. Gebouwen
3. Kunstwerken
4. Wegen
5. Water
6. Groen
7. Spelen
8. Sport
9. Begraafplaatsen
10. Straatmeubilair
11. Openbare Verlichting & verkeersregelinstallaties (OVL/VRI)

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

1. Het beleidskader
2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
3. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting
4. De ontwikkelingen in 2022

### Beleidskader

De vastgestelde Visie Buitenruimte is vertaald naar beheerplannen voor de verschillende kapitaalgoederen. Hierin zijn de financiële middelen ten behoeve van het regulier onderhoud, storingsonderhoud, het planmatig (groot)onderhoud alsmede de benodigde vervangingsinvesteringen opgenomen. De kapitaalgoederen worden conform de vastgestelde beheerplannen beheerd.

Het beleid, beheer en de financiële gegevens met betrekking tot het onderhoud van kapitaalgoederen zijn in het volgende schema samengevat (bedragen x € 1.000).

Nr.	Kapitaalgoed	Beheer- /beleidsplan	Looptijd t/m	Raming uitgaven voorziening 2022	Werkelijke uitgaven voorziening 2022	Raming uitgaven exploitatie 2022	Werkelijke uitgaven exploitatie 2022
1	Riolering	Beheerplan Riolering	2025	-	-	1.004	1.124
2	Gebouwen	Beheerplan Gebouwen	2025	396	516	735	721
3	Kunstwerken	Beheerplan Civiele Kunstwerken	2025	820	150	220	203



4	Wegen	Beheerplan wegen	2025	4.269	1.933	2.290	2.152
5	Water	Beheerplan Water	2025	-	107	774	780
6	Groen	Beheerplan Groen	2025	-	-	1.491	1.564
7	Spelen	Beheerplan Speelvoorzieningen	2025	-	-	164	88
8	Sport	Beheerplan Buitensport-accommodaties	2025	-	-	512	263
9	Begraafplaatsen	Beheerplan Begraafplaatsen	2025	-	-	221	202
10	(straat)Meubilair	Beheerplan Meubilair	2025	-	-	181	198
11	Verlichting en verkeersregelin- stallaties	Beheerplan Openbare verlichting en verkeersregelin- stallaties	2025	-	-	298	241
			Totaal	5.485	2.706	7.890	7.536

Toelichting belangrijkste verschillen in uitgaven t.l.v. voorziening:

- Gebouwen: het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt doordat werkzaamheden die voor 2024 waren gepland naar voren zijn gehaald;
- Civiele Kunstwerken en Wegen: het verschil wordt veroorzaakt doordat werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2023;
- Water: in 2022 zijn eerder uitgestelde werkzaamheden uitgevoerd.

### Beeldkwaliteit

De lopende contracten voor onkruid- en zwerfafvalbeheersing in het groen, onkruid op verharding en de begraafplaatsen zijn gecontinueerd. Verder is de openbare ruimte onderhouden conform de vastgestelde beheerplannen 2022-2025. We zijn gestart met het maandelijks monitoren van de openbare ruimte.

### Beheerplannen

De Visie Buitenruimte (2018) is vertaald naar beheerplannen voor de verschillende kapitaalgoederen. Hierin zijn de financiële middelen ten behoeve van het regulier onderhoud, storingsonderhoud, het planmatig (groot)onderhoud alsmede de benodigde vervangingsinvesteringen opgenomen. In de nieuwe beheerplannen 2022-2025 is een keuze voorgelegd voor de te hanteren beeldkwaliteit en is een jaarlijks programma opgenomen voor het ontwikkelen en het lange termijn plannen van assets.

## Ontwikkelingen 2022

### 1. Riolering

#### Onderhoud

Het regulier onderhoud aan de riolering heeft plaatsgevonden. Alle straat-/trottoirkolken en lijngoten zijn weer gereinigd. Nieuw hierin waren de kolken uit de tweede fase van het project De Krijgsman die aan de gemeente is overgedragen.

Afgelopen jaar zijn de eerste delen van het hoofdriool gereinigd en geïnspecteerd.

Oplossen van storingen en onderhoud van de pompgemalen is aanbesteed. De nieuwe leverancier start per 1 januari 2023. We zijn gestart met het inspecteren naar aanleiding van het meerjarenonderhoudsplan. Het beheersysteem voor riool is bijgehouden qua mutaties, dit is een doorlopend proces.

#### Uitvoering werkzaamheden verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP)

Er zijn grootschalig rioolleidingen geïnspecteerd met een rijdende camera (in Oostereng en een deel van het Spiegel). Gezien de leeftijd van het riool is de algehele staat van de geïnspecteerde leidingen goed.

De opgeleverde werken zijn:

- rioolreconstructie Vlietlaan in Bussum;
- vervanging riool Beerensteinerlaan in Bussum;
- vervangen rioolgemaal IJsselmeerweg in Naarden;
- onderhoud riolering Mariahoeve in Muiden.

### 2. Gebouwen

#### Onderhoud

Vanuit planmatig onderhoud hebben op diverse locaties dakvervangingen en schilderwerk plaatsgevonden. Er zijn nieuwe contracten afgesloten voor onderhoud aan automatische deuren, brandblusmiddelen/brandmeldinstallaties en onderhoud aan goten en daken. Het onderhoudscontract voor liften is aanbesteed. Per 01-01-2023 zal het onderhoud door een nieuwe partij worden uitgevoerd. Tevens is er een start gemaakt met het updaten van de huur/gebruiksovereenkomsten om zo de verantwoordelijkheid voor onderhoud en beheer tussen eigenaar en gebruikers beter vast te leggen. Door middel van digitalisering kunnen we nu de uitgevoerde gebouwinspecties direct in de digitale beheersystemen inlezen. Daarnaast is een begin gemaakt met het inrichten van een werkbonnensysteem dat gekoppeld is aan het beheerprogramma. De piketdienst is geheel ingericht voor gebouwenbeheer en voorzien van een eigen sleutelkast.

De overdracht van kleedkamers naar aanleiding van de buitensportharmonisatie loopt door in 2023. Er zullen, zodra de gemeente eigenaar is van de kleedkamers meerjaren- onderhoudsbegrotingen worden opgesteld. Er zijn vier panden toegevoegd aan het beheerareaal. Drie panden met tijdelijke huisvesting en het nieuwbouwproject Integraal Kind Centrum Muiderkring. Bij het COF-gebouwtje in Muiden is het achterstallig onderhoud opgepakt en deze voldoet nu weer aan de onderhoudseisen die beleidsmatig zijn vastgesteld.

Per 01-01-2022 is het onderhoud van vijf panden middels het ESCO-project uitbesteed voor een periode van 15 jaar. Het gaat om de panden zwembad De Zandzee, activiteitscentrum Jan Ligthart in Bussum, multifunctionele accommodatie De Rijver in Muiden, het stadhuis te Naarden en het gemeentehuis van Gooise Meren in Bussum.

### 3. Kunstwerken

#### Onderhoud

Het veilig houden en het goed functioneren van de kunstwerken wordt jaarlijks gewaarborgd door het uitvoeren van planmatige onderhoudswerkzaamheden en het inspecteren van de kunstwerken. Het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd door de contractaannemer. De gecontracteerde werkzaamheden betreffen het reinigen van de bruggen, het smeren en mechanisch op orde houden van de bruggen. Storingen en schade aan de beweegbare bruggen worden ook opgelost door de contractaannemer.

De bediening van de beweegbare bruggen in de kernen van Muiden en Muidenberg wordt door Waternet uitgevoerd. De bruggen in de kern Naarden wordt door de gemeente bediend.

#### **Groot onderhoud**

Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden worden er ook groot onderhoud of vervangingswerkzaamheden uitgevoerd volgens het Beheerplan Kunstwerken. De volgende groot onderhoudswerkzaamheden zijn met succes afgerond:

- De Beatrixbrug (burg. van Wettumweg)
- Tafelbrug de Pijp
- Amsterdamsepoort brug
- Prinses Irenebrug

In 2022 zijn we gestart met de voorbereidingswerkzaamheden voor het groot onderhoud van de Hakkelaarsbrug, De Kwakel, Brug A. Helfrichweg, Hamerfortbrug, bruggen Mouwtje en de Tolbrug.

### **4. Wegen**

#### **Onderhoud**

Het veilig houden van de wegen is een belangrijkste taak. Hierbij reageren wij op meldingen van bewoners of weggebruikers. Meldingen en kleine herstelwerkzaamheden omvatten: het herstellen van weggebreken, gaten dichten, scheuren vullen, omver gereden palen herstellen, oprissen van belijning, aanvullen van halfverhardingen en het verhelpen van boomwortelopdruk.

Middels aanbestedingen hebben we twee nieuwe contractaannemers gecontracteerd voor onderhoud aan het wegenareaal voor elementen- en asfaltverhardingen.

#### **Groot onderhoud**

Het gaat om planmatig cyclisch onderhoud zoals het herstraten van voetpaden, parkeerstroken en het asfalteren van rijwegen en fietsstroken. Locaties waar asfaltrijwegen en fietsstroken zijn hersteld zijn: de Muidertrekvaart, de Amsterdamsestraatweg, de Breughellaan, de IJsselmeerweg en de Amersfoortsestraatweg. Bij deze asfaltwerkzaamheden is geluid-reducerend asfaltmengsel toegepast waardoor omwonenden minder geluidsoverlast door motorvoertuigen ondervinden.

Locaties waar grotere wegvakken van elementenverharding (rijwegen, parkeerstroken en rabbatstroken) zijn hersteld, zijn: de Piet Mondriaanlaan, Nieuwe Hilversumseweg, Nieuwe 's Gravelandseweg, de Beijert, Bussumerstraat, Jan Massenstraat, Generaal de la Reijlaan, Brediusweg, Brinklaan en de Amersfoortsestraatweg. Op de fietspaden in het Naarderbos is de onveilige situatie met betrekking tot de boomwordelschade hersteld.

#### **Projecten**

Het betreft integraal uitgevoerde projecten met verschillende vakdisciplines zoals riolering, wegen, groenvoorzieningen, openbare verlichting en speelplaatsen. In en rondom de kernen Muiden en Muiderberg is deels gestart met uitvoering van werkzaamheden aan het project Muiden Zuid/West; dit project loopt door in het volgende jaar.

De projecten, Muiden Vesting West en Oost zijn uitgesteld van 2022 naar 2023. Medio volgend jaar wordt de werkvoorbereiding voor deze projectgebieden gestart.

De projecten Eikenlaan in Muiderberg en de Vlietlaan in Bussum zijn afgerond en opgeleverd. Het project Mariahoeve in Muiden is voor 90% gereed, de laatste fase wordt volgend jaar uitgevoerd na oplevering van het bouwproject Ankerplaats. Het project Beerensteinerlaan en omgeving in Bussum is in 2021 gestart. De werkzaamheden in een aantal straten in dit project is verspreid uitgevoerd en dit jaar afgerond. Van het aangrenzende project Spiegelstraat en Graaf Wichmanlaan eo. is de werkvoorbereiding aan eind van het jaar gestart en zal de uitvoering na de zomer van 2023 aanvangen.

#### **Weginspectie**

Alle wegverhardingen in het beheerareaal Gooise Meren worden 2-jaarlijks geïnspecteerd. Dit jaar is de uitvraag (uitvoering weginspectie incl. maatregeldoets en meerjarenplanning) bij contractpartijen uitgevraagd. Aan de hand van de beste inschrijving (plan van aanpak en offerte) is in het vierde kwartaal de opdracht gegund. De verwachting is dat een volledige weginspectie in het tweede kwartaal van 2023 wordt opgeleverd.

### **Wegmarkeringen en belijning**

Met de omliggende regiogemeentes is een aanbesteding gerealiseerd voor het inventariseren, herstellen en onderhouden van de wegmarkeringen en belijningen. Tevens is een inhaalslag uitgevoerd met inzet van de contractaannemer op het onderhoud van de verschillende wegmarkeringen en belijningen. De zichtbaarheid en herkenning van diverse onveilige locaties is hierdoor verbeterd.

### **Handboek inrichting openbare ruimte (HIOR)**

Voor de inrichting in de openbare ruimte van Gooise Meren is dit handboek van groot belang. Herziening was nodig doordat we vanuit drie fusiegemeentes naar één gemeente Gooise Meren zijn gegaan. Het HIOR is dit jaar afgerond en in intern en extern beschikbaar voor projecten. In het HIOR zijn voor de ontwerpfase van een nieuw inrichtingsplan de toegankelijkheid openbare ruimte eisen verwoord.

### **Verkeersmaatregelen**

Dit jaar zijn diverse verkeerskundige aanpassingen in de openbare ruimte gerealiseerd. Het gaat om aanpassingen zoals het aanbrengen van verkeersplateaus in de Burgemeester Jur Visserlaan, het aanbrengen van fietssuggestiestroken op de Laarderweg, het aanbrengen van gele wegmarkeringen/belijningen in Muiden en Naarden, het verwijderen van verkeersonveilige drempels en het aanbrengen van een oversteekverkeersplateau in de Landstraat.

Tijdens diverse uit te voeren werkzaamheden, calamiteiten en de afsluiting Sluisbrug in Muiden zijn externe verkeersregelaars ingezet; deze worden ingehuurd bij onze contractaannemer. Ook de eigen medewerkers plaatsen tijdelijke verkeersmaatregelen voor diverse werkzaamheden en vergunningsaanvragen. Om de tijdelijke verkeersmaatregelen volgens de CROW richtlijnen goed uit te voeren zijn er het afgelopen jaar diverse afzetmaterialen aangeschaft zoals afzethekken, verkeerskegels, afzet lint en afzet bakens.

### **Toegankelijkheid wegen**

In het kader van Inclusie en de uitvoering van de Visie Buitenruimte zijn er op diverse locaties optimalisaties uitgevoerd ten behoeve van de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Het gaat om de toegankelijkheid bij oversteeklocaties en stoepen, het in en uit lopen van openbare voorzieningen en bushaltes voor openbaar vervoer.

## **5. Water**

We zijn gestart met de inventarisatie met betrekking tot de onderhoudsplichtigen voor het water. Op basis van de deze gegevens wordt het Beheer en onderhoudsplan waterwegen geactualiseerd en een onderhoudsbestek opgesteld en aanbesteed voor de waterwegen waar de gemeente Gooise Meren verantwoordelijk voor is. Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden aan de waterwegen is gewerkt aan het in beeld brengen van het gemeentelijke areaal aan beschoeiingen/damwanden.

In 2022 zijn bagger werkzaamheden bij de begraafplaats Muiden uitgevoerd en ten laste van de voorziening Water gebracht. Deze werkzaamheden waren opgenomen in vorige beheerplan. Omdat in het huidige beheerplan Water geen gebruik wordt gemaakt van een voorziening, wordt nu de werkzaamheden zijn afgerond, de voorziening Water opgeheven.

## **6. Groen**

Gooise Meren is groen. Onder 'groen' verstaan we de samenhang tussen 'straatgroen' (bomen, heesters, gras), grotere groeneenheden en de natuur- en landbouwgronden die grenzen aan de kernen. Groen is een kernkwaliteit van onze gemeente die we willen behouden en het liefst willen versterken. Het periodiek onderhoud en correctief onderhoud van groen heeft betrekking op alle beplantingen, bomen en grasachtige vegetaties die bij Gooise Meren in eigendom en beheer zijn.

Jaarlijks vervangen we een deel van de beplantingen. Bij deze vervangingen is het streven de biodiversiteit te vergroten. Dit helpt bijvoorbeeld bij de bestrijding van de eikenprocessierups doordat meer natuurlijke vijanden aanwezig zijn in het groen. Bij een grotere biodiversiteit zijn de risico's op ziektes en plagen kleiner. Ook monitoren we de ontwikkeling van de Japanse Duizendknoop, Reuzenberenklauw en de verspreiding van Eikenprocessierups nauwlettend. Dit jaar waren er minder Eikenprocessierupsen. Vooral op plaatsen waar de ecologie is aangepast.

Een deel van de groenstructuren is technisch geïnventariseerd ter voorbereiding op:

- Herinrichting van plantvakken vanuit perspectief biodiversiteit;
- Omvormen van gazons naar bloemrijke bermen;
- Maatregelen voor bos- en bosplantsoenbeheer;
- Preventieve maatregelen invasieve exoten.

Het resterende deel wordt volgend jaar geïnventariseerd.

## **7. Spelen**

### **Onderhoud**

Het uitvoeren van het periodiek onderhoud aan speelvoorzieningen en toetsen op de veiligheid van onze speeltoestellen en ondergronden heeft plaats gevonden. Waar nodig zijn correctieve herstelmaatregelen uitgevoerd.

### **Projecten/vervangingen**

Er zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd voor de speelplaatsen aan De Blauwe Wereld, De Duijf en Nooitgedacht in de Wijk Mariahoeve. De werkzaamheden zijn nog niet geheel afgerond vanwege de nieuwbouw in de wijk.

Voor vijf speelplaatsen is de voorbereiding afgerond. In de planvoorbereiding zijn mooie tools gebruikt voor de participatie. Kinderen konden zelf een speeltuin ontwerpen. Uit deze ontwerpen is door de kinderen gekozen voor het winnende ontwerp dat wordt uitgevoerd in 2023.

## **8. Sport**

### **Onderhoud**

De buitensportaccommodaties zijn beheerd volgens het meerjarenonderhoudsplan. Er is gezorgd dat de sportcomplexen functioneel, schoon (basis) en veilig zijn. Velden en banen zijn beheerd en onderhouden volgens bondsnormen van de betreffende sporttakken. In Gooise Meren zijn dit: voetbal, hockey, tennis, rugby, handbal, korfbal, atletiek en honk- en softbal.

Er is een nieuw onderhoudsbestek aanbesteed voor het dagelijks onderhoud en correctief onderhoud van de sportparken. Hiervoor zijn alle beheerarealen vastgelegd. Voor correctief onderhoud (storingen) is hierbij ook in overleg gegaan met de verenigingen om een nieuw protocol op te stellen. Dit moet volgend jaar verder uitgewerkt worden. De mogelijkheden voor het inzetten van een schouwapp voor het monitoren van onderhoudswerken is als onderdeel van de aanbesteding onderzocht.

### **Projecten**

Een veld bij BFC en een veld bij SDO zijn gerenoveerd.

## **9. Begraafplaatsen**

### **Onderhoud**

Het onderhoud op de zeven begraafplaatsen wordt uitgevoerd volgens het beheerplan waarbij rekening wordt gehouden met tijdig en planmatig inspecteren en onderhouden, zodat gewaarborgd is dat de begraafplaatsen een aangename omgeving zijn voor bezoekers en belanghebbenden. Uiteraard draagt het areaal van de begraafplaatsen bij aan het imago van de gemeente en de kwaliteit van de leefomgeving. Het beheer is gericht op het behoud van de artistieke, cultuurhistorische en lokale natuurwaarden van de begraafplaatsen.

### **Projecten/vervangingen**

Er is op begraafplaats Nieuw Valkeveen een natuur-urnenbos gerealiseerd, in een bestaand bosgedeelte op deze begraafplaats. In Muiderberg is het hekwerk aan de voorzijde van de begraafplaats gerestaureerd zodat deze weer vele jaren de begraafplaats kan sieren. Verder zijn op twee begraafplaatsen nieuwe informatieborden geplaatst met vernieuwde publieksplattegronden zodat bezoekers makkelijker hun weg kunnen vinden bij een bezoek aan de begraafplaats.

De gevolgen van de klimaatveranderingen worden ook zichtbaar in het groen op de begraafplaatsen. Op de Nieuw Rooms Katholieke begraafplaats Bussum is om die reden een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de bomen. Het doel is om de bomen zo lang mogelijk gezond te houden. Vanuit dit onderzoek is in het najaar bij een aantal bomen extra bemesting aangebracht. Volgend jaar wordt gemonitord wat de effecten hiervan zijn.

## **10. Straatmeubilair**

### **Onderhoud**

Straatmeubilair omvat palen, fietsenrekken, afvalbakken, hekwerken, plattegrondkasten, anti parkeerbeugels, komportalen en overige objecten in de openbare ruimte.

Dit jaar zijn de houten zitbanken in het gebied Naarderwoonbos vervangen met 100% FSC gekeurd hout. In het overige beheerareaal zijn de zitbanken geschilderd en/of gereinigd. Door vandalisme, vuurwerk en brandstichting is er schade ontstaan aan diverse afvalbakken. Deze jaarlijks terugkerende schade is vooraf moeilijk te voorkomen, hierdoor worden we geconfronteerd met extra herstelwerkzaamheden en kosten. Voor het opladen van elektrische motorvoertuigen zijn ca. 30 oplaadlocaties aangelegd.

### **Verkeersborden**

In het beheerareaal gemeente Gooise Meren staan ca. 9300 verkeersborden en straatnaamborden. Het onderhoud aan de verkeersborden bestaat voornamelijk uit het rechtzetten van verkeersborden en dragers, het schoonmaken en verkeersborden vervangen en/of bijplaatsen.

De verkeersborden zijn dit jaar geïnventariseerd en in het beheersysteem opgenomen. Aan de hand van de resultaten wordt per locatie (gebied in Naarden) een mogelijke sanering van verkeersborden uitgewerkt. Deze sanering heeft als doel een duidelijker en overzichtelijker verkeersbeeld te verkrijgen met minder verkeersborden en verrommeling op straat.

### **Openbare Kunstobjecten**

In het beheerareaal staan in totaal 68 oorlogsmonumenten en kunstobjecten. Alle kunstobjecten zijn in een app opgenomen waarmee alle ins en outs van de objecten via internet of digitale app inzichtelijk zijn.

Aan alle objecten is klein onderhoud uitgevoerd door onze contractpartner. De onderhoudswerkzaamheden bestaan uit het schoonmaken en graffiti-vrij maken van de objecten, schilderen, algen en mos verwijderen, het poetsen van brons of RVS en coating aanbrengen ten behoeve van het beschermen.

We zijn geconfronteerd met graffiti vandalisme waardoor we extra werkzaamheden hebben gevoerd.

### **Blusvoorzieningen**

Het afgelopen jaar heeft de Brandweer Gooi- en Vechtstreek de bereikbaarheid van de blusvoorzieningen verder geïnventariseerd en gecontroleerd. Naar aanleiding van de inventarisatie en controle van de Brandweer hebben we op diverse locaties aanpassingen uitgevoerd om de bereikbaarheid van de blusvoorzieningen te garanderen. Deze werkzaamheden lopen volgend jaar door.

## **11. Openbare verlichting en verkeersregelinstallaties**

Voor het onderhoud aan de verkeersregelinstallatie (VRI) hebben wij een onderhoudscontract afgesloten, zowel voor de verkeerslichten als voor de automaatkasten.

### **Onderhoud VRI**

Het jaarlijks onderhoud aan VRI bestaat in hoofdzaak uit:

- Het herstellen van storingen en schades aan de verlichtingsinstallatie;
- Het uitvoeren van groepsremplace (planmatig vervangen van lampen);
- Het leveren van materialen.

Aan de VRI Laarderweg/Prinsenstraat en VRI Herengracht is groot onderhoud gepleegd.

### **Onderhoud OVL**

Voor het openbare verlichting (OVL) onderhoud heeft de gemeente Gooise Meren een onderhoudscontract afgesloten, zowel voor de buiteninstallaties als voor de automaatkasten.

Het jaarlijks onderhoud aan OVL bestaat uit:

- Planmatig vervangen van de lampen;
- Kleine reparaties en verhelpen storingen;
- Schoonmaken en schilderen van masten, kasten en lantaarns;
- Opheffen scheefstand van de masten;

De eerste twee werkzaamheden hebben betrekking op veiligheid en bedrijfszekerheid; de laatste twee werkzaamheden hebben betrekking op het niveau van de beeldkwaliteit.

Buiten het dagelijks onderhoud wordt er ook groot onderhoud uitgevoerd. We hebben goede stappen gemaakt met het verleden van ons OVL areaal. Onder andere de Amsterdamsestraatweg en de Vlietlaan zijn hier in meegenomen.

## Paragraaf Financiering

### Algemene ontwikkelingen

De paragraaf Financiering geeft aan op welke manier er uitvoering wordt gegeven aan de financieringsfunctie. Het uitgangspunt hierbij is het beheersen van risico's, met name het renterisico. Bij een hoog renterisico zijn de gevolgen van een stijgende rente groot voor de financiële resultaten in een bepaald jaar. Daarnaast zijn er risico's op kredieten, liquiditeiten en koersen.

### Financieringsbeleid

De beleidsdoelstelling van het Financieringsbeleid van de gemeente Gooise Meren kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend financieringsbeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en met inachtnaam van het beperken van risico's. De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

### Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte termijn financieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen. De toegestane kasgeldlimiet is 8,5% van de totale begroting. Voor 2022 betekende dit dat de gemeente Gooise Meren haar financiële huishouding voor maximaal € 12,2 mln. met kort geld mocht financieren. Wanneer de gemeente de kasgeldlimiet in drie aaneengesloten kwartalen overschrijdt, moet een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder worden voorgelegd waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt. In 2022 heeft de gemeente de kasgeldlimiet geen enkel kwartaal overschreden.

Kasgeldlimiet (bedragen x €1.000)

Nr.	Omschrijving	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1	Omvang vlottende schuld	7.373	343	2.651	3.449
2	Omvang vlottende middelen	4.642	6.780	3.350	3.719
3	<b>Totaal gemiddelde netto vlottende schuld (1-2)</b>	<b>2.731</b>	<b>-6.437</b>	<b>-699</b>	<b>-271</b>
4	Toegestane kasgeldlimiet	12.207	12.207	12.207	12.207
5	<b>Ruimte onder de kasgeldlimiet (4-3)</b>	<b>9.476</b>	<b>18.644</b>	<b>12.906</b>	<b>12.478</b>

Deze ruimte wordt zoveel mogelijk benut, omdat bij een normale rentestructuur kortlopende geldleningen goedkoper zijn dan langlopende geldleningen of de roodstand faciliteit bij onze huisbankier. Aangezien de rente voor kort geld verwaarloosbaar is geweest, is er voor gekozen om tussentijdse liquiditeitsbehoefte zo veel mogelijk te financieren met het rekening-courantkrediet van huisbankier BNG tegen een tarief van 0,0%.



### *Renterisico's*

Eén van de hoofddoelen bij de financieringsfunctie is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden. Met behulp van het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continu geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico.

### Schatkistbankieren

Door de Wet verplicht schatkistbankieren zijn deze mogelijkheden echter aanzienlijk ingeperkt. De Wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. (Onderdelen van) decentrale overheden mogen ongeacht de vormgeving dus geen bewaarfunctie voor publieke middelen vervullen. De drempel voor het verplicht schatkistbankieren bedraagt 2% van het begrotingstotaal op 1 januari (2022: € 2,872 mln.). Het overzicht Drempelbedrag schatkistbankieren (onderdeel 4.3.2 van de toelichting op de balans) laat zien dat we in 2022 de drempelbedragen niet hebben overschreden.

### Renterisiconorm

In de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) is door het Rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Deze renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Het totaal aan renteherzieningen en aflossingen in een jaar mag niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal van dat jaar. Uit onderstaande berekening komt naar voren dat de gemeente Gooise Meren in 2022 binnen de renterisiconorm heeft geopereerd.

Renterisiconorm (bedragen x €1.000)

Nr.	Omschrijving	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
1	Renteherzieningen	0	0
2	Aflossingen	7.543	9.228
3	Renterisico (1 + 2)	7.543	9.228
4	Renterisiconorm (4a x 4b/100)	28.722	28.722
4a	Begrotingstotaal	143.610	143.610
4b	Percentage	20%	20%
5	Ruimte onder renterisiconorm (4 - 3)	21.179	19.494

### *Kredietrisico's*

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken. Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Gooise Meren heeft ultimo 2022 in totaal voor ruim € 36,5 miljoen aan verstrekte leningen uitstaan.

## **Financiering**

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-)investeringen en beschikbare interne en externe middelen.

In de oorspronkelijke begroting voor 2022 werd een aanvullende financieringsbehoefte verwacht van € 10,0 miljoen. Uiteindelijk is in 2022 in totaal € 31,9 miljoen aan langlopende financiering aangetrokken. Dit is meer dan geraamd, maar hierin is ook een bedrag van circa € 10,5 miljoen begrepen dat in 2021 nog gefinancierd was met kort geld. (In 2021 is ruim € 26 miljoen minder langlopende financiering aangetrokken dan geraamd.) De externe kapitaalfinanciering bedroeg eind 2022 € 148,5 miljoen. Eind 2021 bedroeg de omvang van de lange financiering € 125,9 miljoen.

Omdat in 2022 meer externe financiering is aangetrokken dan dat er is afgelost op de huidige leningenportefeuille is het totaal aan externe financiering per saldo toegenomen.

In onderstaand schema worden de mutaties van de leningenportefeuille voor begrotingsjaar 2022 weergegeven.

Financieringsbehoefte (bedragen x €1.000)

Omschrijving	Begroting 2022	Gemiddelde rente	Jaarrekening 2022	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2022	133.640	2,04%	125.884	1,78%
Nieuwe leningen	10.600	0,50%	31.929	1,34%
Reguliere aflossingen	7.543		9.228	
Vervroegde aflossingen	0		0	
<b>Stand per 31 december 2022</b>	<b>136.697</b>	<b>1,80%</b>	<b>148.585</b>	<b>1,67%</b>

## Renteresultaat

Renteberekening	Begroting 2022		Rekening 2022	
Externe rentelasten over korte en lange financiering	2.409		2.314	
Externe rentebaten	-		-	
<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>	<i>2.409</i>		<i>2.314</i>	
Rente door te berekenen aan grondexploitaties	75		110	
Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakvelden	-		-	
<i>Totaal rente grondexploitaties en taakvelden</i>	<i>75</i>		<i>110</i>	
<b>Saldo door te rekenen externe rente</b>	<b>2.334</b>		<b>2.204</b>	
Rente over eigen vermogen	779		932	
Rente over contante waarde voorzieningen	-		-	
<i>Totaal rente eigen vermogen en voorzieningen</i>	<i>779</i>		<i>932</i>	
De aan taakvelden toe te rekenen rente	1,56%	3.113	1,46%	3.136
Aan taakvelden toegerekende rente	1,50%	2.938	1,50%	3.190
<b>Renteresultaat</b>		<b>603</b>		<b>986</b>

De aan taakvelden toegerekende rente is berekend op basis van de interne rekenrente van 1,5% over de boekwaarde per 1 januari 2022 van de investeringen. Ditzelfde geldt voor de toerekening aan de grondexploitatie.

## EMU saldo

EMU-berekening (bedragen x € 1.000)

Nr.	Omschrijving	Begroting 2022	Rekening 2022
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.074	4.038
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	9.181	7.221
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	5.569	6.283
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	13.594	17.414
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0
6	Desinvesteringen in (im-)materiële vaste activa	0	661
	Baten uit desinvesteringen in (im-)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken en dergelijke (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie	0	0
	Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	3.190	2.328
10	Lasten in verband met transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0
11	Verkoop van effecten	0	0
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee
	<b>EMU-saldo (1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)</b>	<b>-3.108</b>	<b>-1.539</b>

### Toelichting EMU saldo

Voor de Europese afspraken wordt gekeken naar het collectieve aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo. In de septembercirculaires worden daarnaast individuele EMU-referentiewaarden opgenomen, gebaseerd op het begrotingstotaal van de gemeente. Voor Gooise Meren is deze 'tekort waarde' voor 2022: € 5,8 mln. Een individuele EMU-referentiewaarde is evenwel geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Dit leidt derhalve niet tot sancties. Maar we zullen dit voortdurend blijven monitoren.

# Paragraaf Bedrijfsvoering

## Inleiding

De bedrijfsvoering binnen Gooise Meren is gericht op het bewaken van een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende totstandkoming en uitvoering van beleid.

## Interne bedrijfsvoering

### 1. Personeel en organisatie

#### *Ontwikkeling en personeelsplanning*

In een snel veranderende wereld is strategische personeelsplanning belangrijk om goed vooruit te kijken naar wat de organisatie op de korte én langere termijn nodig heeft. Met strategische personeelsplanning zijn we in 2020 gestart en dit is een continu proces.

De omgeving waarin wij als gemeente werken is complex. Al deze maatschappelijke vraagstukken vragen om een passende werkwijze en organisatie en een integrale effectieve samenwerking met inwoners en maatschappelijke partners. In 2022 heeft de organisatie verder geoefend met het effectief integraal oppakken, grip houden en sturen op maatschappelijke vraagstukken en zal dit in 2023 ook blijven doen.

Er is in 2022 budgettaire ruimte gecreëerd om (jong) talent dat vanuit de wervingsprocedures naar voren komt alvast aan ons te binden, zelf op te leiden en te begeleiden. Hier is in 2022 invulling aan gegeven en dit blijven we de komende jaren ook doen.

We willen een werkgever zijn waar het fijn werken is, waar medewerkers zich kunnen ontwikkelen en waar de taken die medewerkers te doen hebben in balans zijn met de bezetting die er is. Deze balans staat binnen onze organisatie al een aantal jaren onder druk en daardoor ook de ruimte voor ontwikkeling. Er is in 2022 een pakket van mogelijke maatregelen bedacht om de knelpunten aan te pakken. Dit samenhangende pakket wordt in 2023 verder verkent, uitgewerkt en opgepakt.

#### *Inzetbaarheid*

Het ziekteverzuimpercentage over 2022 is 7,39% en is daarmee één procentpunt hoger dan in 2021 (was 6,38). Deze stijgende lijn is een landelijke trend bij zowel overheid als bedrijven en wordt met name veroorzaakt door de krappe arbeidsmarkt waarbij de werkdruk onder medewerkers toeneemt. Dit is ook bij ons aan de orde.

Medewerkers kunnen advies om fit, competent en gezond aan het werk zijn/blijven, vragen aan HR-adviseurs, bedrijfsarts, bedrijfsmaatschappelijk werk, preventiecoach, verzuimbegeleider, vertrouwenspersonen en ergocoach. Tevens zijn er (online) workshops en apps beschikbaar om gezonder leven te stimuleren. Met enige regelmaat wordt op management- en directieniveau gesproken over verzuim en verzuimbeheersing. Op individueel niveau wordt er naar elke medewerker persoonlijk gekeken en is er sprake van maatwerk door middel van gesprekken. Dit is een voortzetting van de werkwijze van voorgaande jaren.

In 2022 is daarnaast met enige regelmaat aandacht besteed aan werkdruk, onder andere met zgn. GM talks waarin ontwikkelingen worden gedeeld en speciale thema's worden behandeld. Aandacht voor inzetbaarheid en de arbeidsmarkt krijgt in 2023 nadrukkelijk een vervolg en maakt onderdeel uit van het eerder genoemde - nog verder uit te werken - samenhangende pakket van maatregelen.

#### *Hybride werken*

In 2022 hebben we verder ervaring opgedaan en geëxperimenteerd met de hybride vorm van werken, om invulling geven aan de voordelen van op afstand en online werken en fysiek op het gemeentehuis of combinaties daarvan. Deze vorm van werken sluit goed aan op de kernwaarden van de organisatie en het groeiproces waarbij medewerkers, binnen kaders, werken vanuit vertrouwen en met eigenaarschap hun werk doen om zo optimaal mogelijk bij te dragen aan het succes van team, afdeling en organisatie.

Meer informatie over de organisatie, personeel, personeelsontwikkelingen, arbeidsvoorwaarden en rechtspositie en arbeidsomstandigheden in 2022 zijn te vinden in het Sociaal jaarverslag 2022. De raad ontvangt het verslag met een raadsmededeling half 2023.

## 2. Informatisering & Automatisering

### *Vervanging kernapplicaties*

We hebben drie Europese aanbestedingstrajecten opgestart of afgerond ter vervanging van enkele kernapplicaties. Dit betreft het datadistributiesysteem, de applicatie voor de gemeentelijke financiën en de applicatie voor het domein belastingen. Algehele ontwikkeling hierbij is dat wij een verschuiving zien van on-premise installaties naar Software as a Service (SaaS).

Ondanks uitstel van de Omgevingswet zijn we technisch aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en is de implementatie van een nieuwe VTH-applicatie opgestart. De implementatie van het nieuwe zaakstelsel is afgerond en de uitfasering van het oude zaakstelsel is opgestart.

### *Datagedreven werken*

Er is een roadmap opgesteld waarmee richting en invulling geven aan het onderwerp datagedreven werken. Daarnaast is een interne campagne databewustzijn opgestart en middels een eerste pilot dataproject wordt geëxperimenteerd en ervaring opgedaan. Hierbij zijn onderwerpen als ethiek en informatieveiligheid respectievelijk middels DEDA (De Ethische Data Assistent) en DPIA's (Data Protection Impact Assessment) procesmatig verankerd.

### *Nieuwe werkplekomgeving*

Door onvoorziene problemen met de capaciteit van de stroomvoorziening en de koeling van de serverruimtes, is de implementatie van de nieuwe gevirtualiseerde werkplekomgeving noodzakelijk uitgesteld tot het eerste kwartaal van 2023. De capaciteitsproblemen zijn opgelost en de implementatie is hervat.

De voorbereidende werkzaamheden voor de vervanging van de telefooncentrale zijn opgestart.

## 3. Informatieveiligheid en privacy

### *Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)*

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (kortweg: BIO) is leidend voor het treffen van alle beveiligingsmaatregelen op het gebied van informatieveiligheid bij gemeenten en andere overheden. Door middel van een in 2022 uitgevoerde GAP-analyse (om het verschil tussen de huidige en gewenste situatie in beeld brengen) is vastgesteld welke BIO-maatregelen al in de organisatie aanwezig zijn en welke nog niet. Een risico-analyse heeft de 11 meest kwetsbare onderdelen van de informatiebeveiliging bij Gooise Meren duidelijk gemaakt. De maatregelen die aan deze onderdelen verbonden zijn worden met voorrang aangepakt. Met de aanpak is al in 2022 een begin mee gemaakt en dit zal nog zeker tot 2024 duren voordat het geheel afgerond is. Door gebruikmaking van een Information Security Management System (ISMS) wordt de implementatie uitgevoerd.

Zoals ieder jaar, heeft er ook in 2022 zowel de horizontale (= de interne verantwoording vanuit het college aan de gemeenteraad) als de verticale (= de tweedelijns toezichthouders, zoals ministerie van BZK en SZW) verantwoording plaatsgevonden over de informatiebeveiliging van de gemeente Gooise Meren, via de vragenlijst ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

Opnieuw zijn een aantal bewustwordingsactiviteiten informatieveiligheid en privacy gehouden in 2022, met als doel medewerkers bewust te maken van de risico's rondom beveiliging en privacy (denk b.v. aan phishingmails en datalekken).

In 2022 is voor een specifieke SIEM/SOC-oplossing gekozen en is er gestart met de implementatie ervan. Deze voorziening monitort permanent de ICT-omgevingen en treft tegenmaatregelen als er mogelijke IT-kwetsbaarheden worden gedetecteerd.

### *Bescherming Persoonsgegevens*

Net als iedere gemeente verwerkt Gooise Meren grote hoeveelheden gevoelige data waardoor de impact van een incident enorm kan zijn. Wanneer zich geen (grote) incidenten voordoen is vaak niet te bepalen of dit komt omdat de juiste maatregelen zijn getroffen of dat het toeval/geluk is.

Gemeente Gooise Meren verwerkt deze hoeveelheden persoonsgegevens van bijvoorbeeld inwoners, relaties, en werknemers voor de uitoefening van haar (vaak wettelijke) taken. Deze groepen moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente niet meer persoonsgegevens verwerkt dan noodzakelijk is, zorgvuldig omgaat met hun gegevens en deze verder niet deelt met onbevoegden.

Ook mogen de betrokkenen ervan uitgaan dat de nodige technische en organisatorische maatregelen ter bescherming worden getroffen (denk aan informatieveiligheid). Desondanks kun je niet alles voorkomen en komen er voortdurend nieuwe kwetsbaarheden bij. Binnen de gemeente hebben zich in 2022 geen (grote) incidenten voorgedaan en dit jaar is mede gebruikt om de privacy governance en het bewustzijn verder te professionaliseren en de basis op orde te brengen.

Met de benoeming eind 2022 van een nieuwe privacy officer toont de gemeente aan dat zij de bescherming van persoonsgegevens serieus neemt. Deze collega kent de gemeente al heel goed, was ook actief als privacy ambassadeur voor meerdere afdelingen, is pro actief en heeft een hoge intrinsieke interesse in dit vakgebied. In 2022 is de gemeente begonnen met het opleiden/trainen van het team privacy ambassadeurs waardoor deze nu in staat zijn o.a. het register van verwerkingen te actualiseren. Naast kennis hebben zij daarvoor uren/capaciteit nodig. Er is een begin gemaakt met het structureel uitvoeren van DPIA's (instrument om privacyrisico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen) en de achterstand daarin weg te werken. Bij verwerkingen met een hoog risico is dit een verplichting. De reeds bestaande hoog risico verwerkingen, waar nog geen DPIA voor is uitgevoerd, worden daar gedoseerd aan toegevoegd.

Er worden aantoonbaar verbeteringen gerealiseerd, met de nieuwe privacy officer en het actief worden van de privacy ambassadeurs zal dit proces in 2023 versneld moeten gaan. De bewustwording aangaande de bescherming van persoonsgegevens moet in alle geledingen van de organisatie worden verhoogd. Dit alles vergt kennis, bewustwording, budget en menskracht, waarbij nog niet duidelijk is of deze factoren voldoende aanwezig zijn ten opzichte van de ambities.

#### *Wet politiegegevens (Wpg)*

De in december (2022) door BDO afgeronde (verplichte) audit Wet politiegegevens (Wpg), die ziet op de verwerking van politiegegevens door de gemeente, toont aan dat de gemeente (conform verwachting) niet aan hetgeen in het normenkader wordt gesteld voldoet. Hieruit volgt de verplichting in 2023 een verbeterplan op te stellen en aantoonbaar verbetering te realiseren. Binnen een jaar dient hiervoor een hercontrole te worden uitgevoerd waarvan de resultaten moeten worden gedeeld met de toezichthouder. Doelstelling voor de Wpg in 2023 is derhalve het verbeteren op de normen waarop is geconstateerd dat Gemeente Gooise Meren daaraan nog niet voldoet. De eerste verbeteringen zijn reeds uitgevoerd.

#### *Wet open overheid (WOO)*

De wet open overheid is per 1 mei 2022 ingegaan. Voor de passieve openbaarmaking is deze meteen ingetreden.

De actieve openbaarmaking zou per 1 januari 2023 ingaan. Echter het platform open overheidsinformatie (PLOOI) waarop gepubliceerd zou worden is nog niet in werking. Als gevolg daarvan is het actief openbaar maken uitgesteld tot nader orde. Er wordt gewerkt aan een alternatief. De gemeente Gooise Meren publiceert de organisatiegegevens, bestuurlijke stukken van het college en de raad op onze website en voldoet daarmee aan de wet.

De andere informatiecategorieën (zoals de jaarstukken en jaarplannen) zijn nog niet verplicht. Dit gaat middels een koninklijk besluit.

## **4. Control**

### *Invoering rechtmatigheidsverantwoording*

De aangekondigde invoering van de rechtmatigheidsverantwoording was meerdere keren uitgesteld, maar in 2022 is de wet aangenomen en zal ingaan per 1 januari 2023. Met deze wijziging zal het college, in plaats van de accountant, verantwoording afleggen aan de raad over de rechtmatigheid van de jaarstukken.

Vooruitlopend op de invoering is de gemeente Gooise Meren gedeeltelijk aan het proefdraaien met het intern beoordelen van de (financiële) rechtmatigheid op basis van het eerder door de raad vastgestelde ambitiedocument.

Ook de paragraaf bedrijfsvoering is hierop aangepast en om deze reden wijkt de opzet af van de paragraaf in de Begroting 2022. In deze paragraaf is er nu meer aandacht voor het verantwoorden over rechtmatigheid. Voor het boekjaar 2022 hoeft het college nog geen formele rechtmatigheidsverantwoording af te geven; deze verantwoordelijkheid ligt nog bij de accountant.

### *Aanbesteding accountantsdiensten*

In 2022 is gestart met de aanbestedingsprocedure voor een nieuwe accountant. De eisen en wensen zijn afgestemd met de organisatie, college, raad en auditcommissie. Per 19 april 2023 is de aanbesteding definitief gegund.

## **Sturing en beheersing**

### **1. Doelmatigheid en doeltreffendheid**

Om vast te stellen of gevoerd beleid doelmatig en doeltreffend is uitgevoerd zijn er beleidsindicatoren ontwikkeld waaraan het beleid kan worden getoetst en worden er diverse onderzoeken uitgevoerd.

#### *Beleidsindicatoren*

De ontwikkeling van eigen beleidsindicatoren vordert gestaag, maar het proces is nog niet afgerond. Zo is in de in 2022 opgestelde begroting van 2023 de groenindex toegevoegd. Zie ook 9.1.2.

#### *Onderzoeken*

De rekenkamer, het orgaan dat namens de raad onafhankelijk onderzoek doet, heeft in 2022 een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van het woonbeleid en de processen in de jeugdzorg.

In 2022 is er gestart met een onderzoek in opdracht van het college naar de doelmatigheid van het subsidieproces. De raad is hierover geïnformeerd via een raadsmededeling in november 2022. De uitkomsten van het onderzoek worden in de loop van 2023 verwacht.

### **2. Rechtmatigheid**

De kaderstelling voor de rechtmatigheid is gegeven in wetten en verordeningen en deze zijn opgenomen in het normenkader (door de raad vastgesteld) die jaarlijks wordt bijgesteld. Team Control monitort en toetst of de uitvoering van financiële beheershandelingen voldoet aan dit normenkader.

Alle rechtmatigheidsbevindingen boven de rapportagetolerantie van € 70.000 worden hieronder verantwoord. Hieronder wordt toegelicht op welke onderdelen wordt getoetst om de rechtmatigheid vast te stellen. Vanaf 2023 zal dit wijzigen.

Toetsingsonderdeel	Toetsingscriterium	Verantwoordelijkheid
Rechtmatigheid	<b>Voorwaardencriterium:</b> Wordt wetgeving (normenkader) nageleefd? <b>Begrotingscriterium:</b> Wordt er afgeweken van vastgestelde budgetten? <b>Misbruik en oneigenlijk gebruik:</b> Wordt er opzettelijk ten onrechte gelden van de gemeente verkregen of opzettelijk niet aan heffingen voldaan (misbruik). Worden gelden verkregen of heffingen voldaan volgens de regelgeving, maar in strijd met doel ervan (oneigenlijk gebruik).	Beoordeling en verklaring door accountant (2022). Vanaf 2023 verantwoording door college.
Getrouwheid en rechtmatigheid	<b>Aanvaardbaarheids criterium</b> <b>Adresseringscriterium</b> <b>Calculatiecriterium</b> <b>Leveringscriterium</b> <b>Valuteringscriterium</b> <b>Volledigheids criterium</b>	Beoordeling en verklaring door accountant.

## **Verantwoording**

Bij rechtmatigheid kan er sprake zijn van fouten of onzekerheden. Bij een fout is de onrechtmatigheid vast te stellen, maar bij onzekerheden is niet met zekerheid te vast te stellen dat het goed of fout is. Voor een nadere toelichting op berekeningen en herkomst van een fout of onzekerheid, wordt verwezen naar het accountantsverslag.

## Fouten

Proces	Bedrag	Toelichting
Voorwaardencriterium		
Inkopen/aanbesteden	€ 940.525	Het betreft in totaal 8 fouten. Drie van de acht fouten zijn het gevolg van contracten die bij het aangaan nog onder de Europese aanbestedingsgrens vielen (en daarom niet EU aanbesteed zijn geweest), maar door uitbreiding van de opdracht of verlenging, uiteindelijk toch deze grens zijn gepasseerd. Vijf contracten zijn wel Europees aanbesteed, maar is over de jaren meer aan besteed geweest dan volgens contractwaarde toegelaten was. Deze onrechtmatigheden stoppen op het moment dat het contract wordt beëindigd.
Begrotingscriterium		
Programma's	€ 0	Er zijn begrotingsafwijkingen geconstateerd, maar deze tellen niet mee in het oordeel van de accountant. Zie voor een analyse en toelichting het onderdeel 'Begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid' onder hoofdstuk 4.5
Misbruik en oneigenlijk gebruik		
n.v.t.		
Totaal	€ 940.525	Dit betekent een goedkeurende verklaring op rechtmatigheid (goedkeuringstolerantie voor fouten is 1% van de lasten = € 1.698.402

## Onzekerheden

Proces	Bedrag	Toelichting
Voorwaardencriterium		
Sociaal Domein (Regio G&V)	€ 99.000	Verschillende redenen.
Sociaal Domein (SVB)	€ 75.000	Onzekerheden over uitgaven pgb (persoonsgebonden budget) die via de SVB lopen (Sociale Verzekeringsbank). Volgt uit de controle van de accountant van de SVB.
Sociaal Domein (contracten GM)	€ 505.000	Zorgcontracten die niet via de Regio lopen en waar niet voldoende zekerheid op prestatielevering is verkregen.



Begrotingscriterium		
n.v.t.		
Misbruik en oneigenlijk gebruik		
n.v.t.		
Totaal	€ 679..000	Dit betekent een goedkeurende verklaring op rechtmatigheid (goedkeuringstolerantie voor onzekerheden is 3% van de lasten = € 5.095.205

#### Acties om afwijkingen in de toekomst te voorkomen

Proces	Acties
Inkopen/aanbesteden	Wezenlijke wijzigingen zijn alleen te voorkomen door tijdige signalering van mogelijke overbesteding. Alleen door periodieke monitoring op bestedingen ten opzichte van de contractwaarden is dit risico te mitigeren. Hiervoor zal de gemeente contractmanagement implementeren en in tools ter ondersteuning hiervan investeren. Dit is een lang traject en is ook meegenomen bij de aanbesteding van het nieuwe financiële pakket.

#### Niet-financiële onrechtmatigheden

Er zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd bij het naleven van de Wet Fido en bijbehorende regelingen (bijvoorbeeld de kasgeldlimiet of renterisiconorm). Zie hiervoor ook de paragraaf Financiering.

#### Interne fraude

Met ingang van de controle van de jaarrekening 2022 is de accountant verplicht om in de controleverklaring te rapporteren over de risico-inschatting en verrichte werkzaamheden ten aanzien van interne fraude. De controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude, maar de accountant wil van het college, die hiervoor verantwoordelijk is, weten of zij maatregelen heeft genomen om fraude tegen te gaan en of er signalen van fraude zijn. Grote financiële afwijkingen als gevolg van fraude hebben immers invloed hebben op de jaarrekening.

Om fraude te kunnen voorkomen en signalen hiervoor op te kunnen vangen, zijn er verschillende beheersmaatregelen in onze processen ingericht. Naast het implementeren van beheersmaatregelen speelt bewustwording een grote rol. Binnen gemeente Gooise Meren is daarvoor onder andere een doorlopend integriteitsprogramma. Belangrijkste onderdelen:

1. Tone at the top, cultuur en gedragscode
2. Open cultuur, aandacht voor functioneren en gelijke behandeling van medewerkers
3. Helpdesk integriteit, vertrouwenspersoon en klokkenluidersregeling
4. Voldoende tegenspraak vanuit organisatie

Voor de significante processen (processen waar grote stromen geld in omgaan) worden de beheersmaatregelen elk jaar opnieuw getoetst. Belangrijkste onderdelen:

5. Interne beheersing (3 lines model)
6. Anti-corruptie maatregelen en afspraken met burgers en leveranciers (aanbestedingen/interne goedkeuringen)
7. Bewustzijn over frauderisico's
8. Vastlegging boekingen en autorisaties in de administratie en jaarrekening

In 2022 is een gemeentebrede frauderisico-analyse uitgevoerd waarin de risico's, risicobereidheid en beheersmaatregelen zijn vastgelegd. De belangrijkste bevindingen uit de frauderisico-analyse:

- nagenoeg alle beoordeelde processen kennen voldoende beheersmaatregelen om frauderisico's te minimaliseren;
- er is in de afgelopen jaren steeds meer ingezet op soft controls, omdat er vooral gewerkt wordt op basis van vertrouwen en omdat houding en gedrag ook de grootste risicofactoren zijn bij interne fraude;
- er resteren enkele frauderisico's die volgens de huidige beheersmaatregelen en de risicobereidheid nog niet aanvaardbaar zijn. Hiervoor worden door team Control en de accountant aanbevelingen gedaan aan het management en directie om de risico's te beperken.

Voor 2022 heeft het college één bevinding ontvangen uit de gedane analyses en gesprekken, die wijst op interne fraude. Eind 2022 heeft zich een integriteitskwestie voorgedaan waarbij een medewerker van Gooise Meren gemeente-eigendommen heeft aangewend voor privédoeleinden. De geschatte schade is <€2.500,- . Passende maatregelen zijn genomen, zowel in proces als naar de betreffende medewerker, om dit naar de toekomst toe te voorkomen.

## Paragraaf Verbonden partijen

### Inleiding

Een verbonden partij is een rechtspersoon, waarin de gemeente zowel bestuurlijk als financieel een belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen beschikbaar stelt, die zij mogelijk kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente. In praktijk is deelname in NV's, BV's, VOF's, CV's en Gemeenschappelijke Regelingen (per definitie) een verbonden partij. Ook stichtingen en (coöperatieve) verenigingen kunnen onder verbonden partijen vallen, als de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt.

Voor de raad is inzicht in de verbonden partijen belangrijk, aangezien het gaat om afwegingen over de taken en activiteiten waartoe de raad de kaders uitzet. Voor het aangaan en onderhouden van contacten met verbonden partijen is het van belang om af te wegen wat de meest doelmatige wijze is om een taak uit te voeren, welke manier de meeste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals de gemeente voor ogen staat en hoe er voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in het uitvoeren van een taak wordt gekregen.

Eventuele financiële risico's van de verbonden partijen zijn meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

### Overzicht verbonden partijen Gooise Meren

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats	Bijdrage in 2022
<b>Gemeenschappelijke regelingen</b>		
Regio Gooi en Vechtstreek	Bussum	12.872.000
Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	Hilversum	4.567.108
Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Lelystad	938.231
Werkvoorzieningschap Tomingroep	Hilversum	1.603.173
Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen	Naarden	p.m.
<b>Vennootschappen en coöperaties</b>		
BNG Bank N.V.	Den Haag	p.m.
GEM Crailo BV	Laren	p.m.
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	Harderwijk	36.485
<b>Stichtingen en verenigingen</b>		
Stichting Goois Natuurreservaat	Hilversum	574.340

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)	Bussum	N.v.t. (renteloze lening)
<b>Overige verbonden partijen</b>		
Metropoolregio Amsterdam (bestuurlijk convenant)	Amsterdam	p.m.
Samenwerkingsovereenkomst maaien waterplanten IJmeer-Markermeer	Hoorn	10.599
<b>Totaal</b>		<b>20.601.936</b>

## Regio Gooi en Vechtstreek

Regio Gooi en Vechtstreek		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 1: Inwoners en bestuur;	
	Programma 3: Openbare ruimte en verkeer;	
	Programma 7: Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd;	
	Programma 9: Algemene baten en lasten	
Taakvelden	0.4 Overhead	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	1.2 Openbare orde en veiligheid	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
	3.1 Economische ontwikkeling	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	7.1 Volksgezondheid
	5.5 Cultureel erfgoed	7.3 Afval
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.4 Milieubeheer
	6.2 Wijkteams	7.5 Begraafplaatsen en crematoria
	6.5 Arbeidsparticipatie	8.1 Ruimtelijke Ordening
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	8.3 Wonen en bouwen
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeeren.	
Doel/Openbaar belang	Intergemeentelijke beleidsvorming- en afstemming dan wel uitvoering van taken op terreinen waarvan vaststaat dat dit toegevoegde waarde heeft in vergelijking met taakbehartiging door de individuele gemeente.	
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft rechtstreekse invloed op de besluitvorming.	
	Elke gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd op basis van een verdeelsleutel van één stem per 10.000 inwoners (met een minimum van twee stemmen per lid).	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2022 bedraagt € 12.872.000	
	<b>1-1-2022</b>	<b>31-12-2022</b>
Eigen vermogen	€ 12.745.000	€ 15.080.000
Vreemd vermogen	€ 64.772.000	€ 58.191.000
Solvabiliteitsratio	0,16	0,21
Geraamd resultaat 2022	Op basis van de voorlopige jaarrekening 2022 Regio Gooi en Vechtstreek is het resultaat € 8.380.000 positief. Voorgesteld wordt om € 6.059.000 te muteren op de bestemmingsreserves en € 721.000 te verrekenen met de gemeenten. Daarnaast wordt vanuit de reserve Bescherming en Opvang € 6.375.000 gerestitueerd aan de regiogemeenten.	

### Bestuurlijke ontwikkelingen

In 2022 is het proces van het opstellen van de Regionale Samenwerkingsagenda 2022 - 2025 gestart. Het Algemeen Bestuur heeft ervoor gekozen de opgaven te benoemen waar de gemeenten gezamenlijk aan willen werken en heeft deze voorgelegd. In 2023 wordt een en ander uitgewerkt in de definitieve een agenda, die de Raden vaststellen. Weesp is in 2022 definitief uitgetreden uit het samenwerkingsverband met de gemeenten in de Gooi en Vechtstreek. Door afspraken met Amsterdam blijft een deel van de taken van Weesp bij de Regio. Niettemin heeft het uittreden van Weesp negatieve financiële gevolgen. Voor een deel van de diensten geldt namelijk dat de omvang van die taken met het terugtrekken van Weesp niet wezenlijk verandert.

### Covid en de Oekraïne

In het begin van 2022 heeft de Regio te maken gehad met een hoog ziekteverzuim ten gevolge van Covid. Met name de GAD en de GGD hebben extra personeel moeten inhuren om de dienstverlening op peil te houden. De Regio heeft een coördinerende rol gespeeld bij het ontbinden van het contract met Gazprom in het kader

van het uitvoeren van sanctiebeleid tegen Rusland. Daarmee was de regio Gooi en Vechtstreek een van de eerste regio's die deze stap heeft genomen.

#### *Inhoudelijke ontwikkelingen*

De Regio werkt met zeven programma's: sturing, inkoop en contractbeheer, maatschappelijke dienstverlening, Jeugd en gezin, gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), Regionale Ambulance Voorziening (RAV) en Grondstoffen- en Afvalstoffendienst (GAD). Daarnaast valt ook de Vervoer BV onder de verantwoordelijkheid van het Regiobestuur. De Regio had te maken met drie majeure opgaven voor de begroting 2022 – 2025: naast het vertrek van Weesp uit de Regio zijn dit de bezuinigingsopgave en de kostenstijging bij het GAD.

De opgave voor de Regio was om vanaf de Begroting 2022 – na correctie van de lonen – een 3% lagere gemeentelijke bijdrage realiseren. Deze opgave is ten dele gerealiseerd, maar vraagt de komende jaren nog inspanning. Met betrekking tot afval (GAD) had de Regio te maken met een forse kostenstijging. De vergoeding voor afval als grondstof is drastisch afgenomen, terwijl de kosten voor inzameling, verwerking en transport juist toenamen. De situatie in 2022 was gunstiger. In 2022 is met name de vraag naar PMD toegenomen, zodat de inkomsten van de GAD een stijgende lijn vertonen. Daar staat weer tegenover dat de kosten voor personeel zijn toegenomen. Door een hoog ziekteverzuim heeft de GAD extra krachten moeten inhuren om de dienstverlening op peil te houden. Per saldo is de balans evenwel positief. De verenigingen zijn gecompenseerd voor de derving van inkomsten, vanwege beleidswijziging van de GAD rond het ophalen van oud papier. De Regio is in gesprek met de verenigingen om voor hen andere manieren te vinden om extra inkomen te verwerven. Dit proces wordt voortgezet in 2023.

Op het vlak van sociaal domein zien we een gestage groei van kosten, die voor gemeenten een grote druk op de begroting legt. De overdracht van taken naar gemeenten (2015) heeft niet geleid tot een afname van een beroep op individueel gerichte zorg, integendeel. De Regio heeft met gemeenten een plan ontwikkeld om het beroep op de zorg en toenemende kosten te beheersen. De uitvoering is in dit jaar gestart. De resultaten zullen later moet blijken.

De Vervoer BV heeft in 2022 te maken gehad met een significante vermindering van aanvragen voor Wmo vervoer, waardoor de inkomsten ver achterbleven bij de verwachtingen, ten gevolg van met name Covid. Tegen het eind van het jaar is het aantal aanvragen weer gestegen, maar nog onder de prognoses. Het tekort aan chauffeurs is in 2022 opgelost. De klanttevredenheid is hoog.

#### **Risico's**

Behalve de voorziene risico's op het vlak van lonen en prijzen en de tekorten bij de Vervoer BV hebben zich in 2022 geen risico's geactualiseerd.

### **Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek**

#### **Ontwikkelingen**

De opgave van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (VRGV) is om de functionele samenwerking met de Veiligheidsregio Flevoland (VRF) en Veiligheidsregio Utrecht (VRU) te vergroten, gericht op het behalen van schaalvoordelen. De intensivering van de samenwerking met VRF krijgt hierbij prioriteit. De samenwerking met Utrecht en Flevoland gezamenlijk richt zich de komende jaren op een gezamenlijk kennis- en oefencentrum, de gezamenlijke meldkamer en een gezamenlijk veiligheidsbureau. Voor verdere ontwikkelingen, risico's en uitgevoerde taken, verwijzen wij naar de jaarrekening 2022 en begroting 2023 van de Veiligheidsregio.

#### **Risico's**

In de paragraaf weerstandsvermogen van de Programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek staan de risico's opgesomd. Voor de opsomming van de risico's wordt verwezen naar voornoemde paragraaf van de Programmabegroting 2022.

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 2: Veiligheid	
Taakvelden	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeeren.	
Doel/Openbaar belang	De veiligheidsregio heeft tot doel door samenwerking doelmatig georganiseerde en gecoördineerde preventieve en repressieve brandbestrijding en hulpverlening bij ongevallen en rampen in het verzorgingsgebied te verzorgen.	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft zes leden. De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2022 bedraagt € 4.567.108	
	1-1-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 4.778.792	€ 4.765.124
Vreemd vermogen	€ 32.157.023	€ 30.190.596
Solvabiliteitsratio	0,13	0,14
Geraamd resultaat 2022	Op basis van de voorlopige jaarrekening 2022 Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek is het resultaat ca. € 125.000 negatief. Voorgesteld wordt om dit resultaat te dekken door een onttrekking aan de reserve Veiligheidsbureau.	

## Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek

### Ontwikkelingen

De OFGV is druk bezig met de implementatie van de Omgevingswet (in werking 1 juli 2023). Ook voor de OFGV zal de Omgevingswet ingrijpende gevolgen hebben voor de wijze van werken. Er zullen bijvoorbeeld grote gevolgen zijn voor de bodemtaken, die voor 80% van de provincies naar de gemeenten overgaan.

2023 is het laatste jaar van een periode van 3 jaar, waarvoor de kostenverdeelstelsystematiek (KVS) is vastgesteld. In 2023 worden weer nieuwe waarden voor de KVS vastgesteld op basis van de ervaringscijfers van de afgelopen 3 jaar én een prognose voor de toekomst.

Het Regionaal Beleidskader voor de Vergunning, Toezicht en Handhavingstaken (welke de OFGV voor de gemeenten uitvoert) wordt in 2023 geactualiseerd. Dit Beleidskader wordt aangepast op nieuwe wetgeving en er worden nieuwe doelen en prioriteiten opgesteld door de partners. Duurzaamheid en energiebesparing zullen daar onderdeel van uit gaan maken. De looptijd van het vigerende Beleidskader is verlengd voor 2023.

### Risico's

Gooise Meren heeft al haar milieutaken (zowel basistaken als plustaken) ondergebracht bij de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV). Bij een eventueel faillissement van de OFGV loopt Gooise Meren het maatschappelijke risico dat milieutaken niet meer uitgevoerd zullen worden. Dit kan ook niet overgenomen worden door eigen medewerkers, omdat er binnen het ambtelijk apparaat geen milieukennis (meer) aanwezig is. Aangezien in ieder geval de wettelijke verplichting bestaat om basistaken bij een uitvoeringsdienst onder te brengen (binnen de eigen regio) zal Gooise Meren, net als de andere partners bij de OFGV, ook financieel moeten ingrijpen om het voortbestaan van de OFGV, en daarmee de uitvoering van de wettelijke milieutaken, te garanderen.

De OFGV heeft voor de implementatie en uitvoering van de Omgevingswet enkel incidenteel budget geraamd. Er is op dit moment geen actuele informatie om de financiële effecten structureel te ramen, maar dit wordt continu gemonitord.

De financiering van de bodemtaken wordt voor 2023 door de Provincie Noord-Holland gedragen. Het is nog niet duidelijk hoe de financiering voor 2024 zal worden gedekt, of om welke bedragen het gaat. Per december 2022 zijn er geen verdere onvoorziene kosten in dit verband bekend.

De KVS berekening wordt op basis van de gemaakte kosten en prognose voor de uitvoering van de wettelijke taken, telkens voor een periode van 3 jaar, vastgesteld. De jaarlijkse bijdrage fluctueert hierdoor elke 3 jaar en als gemeente Gooise Meren hebben we hier maar zeer beperkt grip op.

Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 3: Openbare ruimte en verkeer	
Taakvelden	7.4 Milieubeheer	
Deelnemende gemeenten	De provincies Flevoland en Noord-Holland en de gemeenten Almere, Zeewolde, Dronten, Noordoostpolder, Urk, Lelystad, Blaricum, Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren en Wijdmeren.	
Doel/Openbaar belang	Een robuuste uitvoeringsdienst ten behoeve van een adequate uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de provincie Flevoland, de provincie Noord-Holland en de regio Gooi en Vechtstreek, waarmee een verbetering van de kwaliteit en de integraliteit van de uitvoering van de taken wordt beoogd. De uitvoering is bij de uitvoeringsdienst belegd met het behoud van de eigen bevoegdheden van alle deelnemers. Tevens kan de OFGV taken verrichten op basis van de WABO voor zover de deelnemers hiertoe opdracht verlenen.	
Bestuurlijk belang	Gemeenten en provincies zijn opdrachtgever van de Omgevingsdienst en vormen samen het Algemeen Bestuur (AB). De stemverdeling in het AB is gebaseerd naar rato van de ingebrachte financiële bijdrage per deelnemende partij aan de gemeenschappelijke regeling.	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2022 bedraagt € 938.231, bestaande uit de reguliere bijdrage van € 925.409 en de bijdrage voor de directe productiekosten van € 12.822.	
	<b>1-1-2022</b>	<b>31-12-2022</b>
Eigen vermogen	€ 1.642.644	€ 2.580.357
Vreemd vermogen	€ 4.266.090	€ 5.500.290
Solvabiliteitsratio	0,28	0,32
Geraamd resultaat 2022	Op basis van de voorlopige jaarrekening 2022 OFGV is het resultaat ca. € 949.000 positief.	

## Werkvoorzieningschap Tomingroep

### Ontwikkelingen

Door verliezen bij Tomingroep sinds 2019 is geconstateerd dat de bestuursopdracht/businessmodel niet goed functioneert. De verwachting dat de daling van de SW-populatie (en de daarmee gepaard gaande afname van de SW-rijks subsidies sinds 2015) kon worden gecompenseerd met inzet vanuit de P-wet uitkeringsgerechtigden is niet haalbaar gebleken. Het Algemeen Bestuur van Tomingroep heeft in 2020 opdracht gegeven om toekomstscenario's uit te werken voor het bedrijf, in samenhang met het Sociaal Domein, de inclusieve arbeidsmarkt en de economische ontwikkelingen. In 2021 heeft het AB op basis daarvan een hernieuwd bedrijfsplan vastgesteld voor de periode 2022-2025. Daarin zijn nieuwe afspraken gemaakt; Tomingroep transformeert naar een werk-leerbedrijf waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zich kunnen ontwikkelen, waarna zij bij voorkeur uitstromen naar een betaalde baan (al dan niet met loonkostensubsidie) in de reguliere arbeidsmarkt. Daarnaast blijft Tomingroep werkgever voor de oorspronkelijke doelgroep SW-medewerkers. In 2022 heeft Tomingroep de eerste fasen doorlopen in de transformatie van een werkgever met voornamelijk vaste dienstverbanden naar een werkgever die werknemers doorontwikkelt.

### Risico's

De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling. Vooralsnog staat de BV garant voor afdekking van dit risico. Mochten de winst en de Algemene Reserves van de BV echter niet volstaan, moeten de deelnemende gemeenten zelf extra bijdragen.



Werkvoorzieningschap Tomingroep		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 6: Werk en Inkomen	
Taakvelden	6.4 Begeleide participatie	
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren, Eemnes en Almere.	
Doel/Openbaar belang	Het bieden van werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met een Wsw-indicatie en vanuit de Participatiewet. Tevens is de doelstelling zoveel mogelijk werknemers uit die doelgroepen richting de reguliere arbeidsmarkt te begeleiden/ontwikkelen. Om dit te bereiken maakt de gemeenschappelijke regeling gebruik van Tomin BV, waar zij een honderd procent deelneming in heeft. De BV heeft een aantal bedrijfsactiviteiten ingericht om de doelstellingen te behalen.	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft acht leden en wordt geadviseerd door een ambtelijk secretaris en twee ambtelijke adviesgroepen (beleid en financiën). De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en in het dagelijks bestuur.	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeentelijke bijdrage voor 2022 bedraagt € 1.603.173 (rijksvergoeding o.b.v. septembercirculaire 2022). De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling. Vooralsnog staat de BV garant voor afdekking van dit risico. Mochten de winst en de Algemene Reserves van de BV echter niet volstaan, zullen de gemeenten zelf extra moeten bijdragen.	
	1-1-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 5.568.000	€ 7.262.000
Vreemd vermogen	€ 6.206.000	€ 4.627.000
Solvabiliteitsratio	0,47	0,61
Geraamd resultaat 2022	Het netto resultaat voor 2022 bedraagt € 1,7 miljoen positief. Dit resultaat is met name positief beïnvloed door een extra Rijksbijdrage in verband met corona en door de ophoging van het macrobudget voor loonprijsontwikkeling. Voorgesteld wordt het positieve resultaat als bestemmingsreserve op te nemen ter dekking van tekorten van het Werkvoorzieningschap Tomingroep en/of Tomingroep BV in de komende jaren.	

## Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen

### Ontwikkelingen

Er is een breed gedragen bestuurlijk streven in de regio om een nieuwe, goed uitgeruste archiefdienst op regionaal niveau in te richten. In 2022 zijn met de partners verdere voorbereidingen getroffen voor het samengaan van de archiefdiensten. Hiervoor is een nieuwe planning gemaakt. De samenwerking met het streekarchief in Hilversum is geïntensiveerd.

### Risico's

Bij onvoldoende investeren in de archiefdienst voldoet de gemeente niet aan de archiefwettelijke verplichting om overheidsinformatie duurzaam te bewaren, te beheren en ter beschikking te stellen voor de samenleving. Wat dit laatste betreft moet ook de archiefdienst mee in de digitalisering van de dienstverlening.

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 9: Algemene baten en lasten	
Taakvelden	0.4 Overhead	
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Huizen	
Doel/Openbaar belang	Het Gemeentearchief voert voor de aangesloten gemeenten de Archiefwet uit v.w.b. de historische archivering. Tevens wordt jaarlijks per aangesloten gemeente aan de hand van Kritische Prestatie Indicatoren geïnspecteerd en daarmee toegezien op de kwaliteit van de gemeentelijke Informatiehuishouding.	
Bestuurlijk belang	Centrumregeling waarbij gemeente Gooise Meren 1 vertegenwoordiger heeft in de commissie van advies.	
Financieel belang / bijdrage 2022	Gemeente Huizen is jaarlijks een vergoeding aan de centrumgemeente Gooise Meren verschuldigd.	
	1-1-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	n.v.t.	n.v.t.
Geraamd resultaat 2022	n.v.t.	

#### BNG Bank N.V.

##### Ontwikkelingen

Geen bijzonderheden in 2022.

##### Risico's

Geen bijzonderheden in 2022.

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 9: Algemene baten en lasten	
Taakvelden	0.5 Treasury	
Deelnemende gemeenten	Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen	
Doel/Openbaar belang	BNG Bank N.V. is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het is de huisbankier van de gemeente.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Gooise Meren heeft 100.698 van de 55.690.720 aandelen in zijn bezit. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).	
Financieel belang / bijdrage 2022	De aandelen staan voor € 251.745 op de balans (= € 2,50 per aandeel)	
	1-1-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 5,1 mrd.	€ 4,6 mrd.
Vreemd vermogen	€ 144,0 mrd.	€ 107,5 mrd.
Solvabiliteitsratio	n.v.t.	n.v.t.
Geraamd resultaat 2022	Het gerealiseerde resultaat is € 300 mln. Van dit resultaat wordt voorgesteld € 139 mln. aan de aandeelhouders uit te keren.	

## **GEM Crailo BV**

### **Ontwikkelingen**

Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De gemeenten hebben op 19 december 2017 besloten tot het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo (hierna: SOK) en tot oprichting van GEM Crailo BV. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de Gebiedsontwikkeling uit te voeren, er is op dat moment ook een projectdirecteur aangesteld.

In 2019 is een stedenbouwkundig plan voor Crailo opgesteld dat op 4 maart 2020 is vastgesteld door de raden van Laren, Hilversum en Gooise Meren. Vervolgens is door de GEM Crailo een ontwerp bestemmingsplan verbrede reikwijdte opgesteld dat in het najaar van 2020 is vrijgegeven voor zienswijzen. Het bestemmingsplan is door de drie betrokken gemeenten vastgesteld op 7 juli 2021.

In 2022 is verder gewerkt aan de uitgiftestrategie en het beheersconcept van de buurtschap Crailo. Er is een tenderprocedure doorlopen voor de uitgifte van het Kazernekwartier die heeft geleid tot een voorlopige gunning aan een ontwikkelende partij. Verder zijn in 2022 een aantal van de bestaande opstallen circulair gesloopt.

De gemeenten nemen deel in het kapitaal van GEM Crailo BV in de verhouding: 45% gemeente Hilversum, 45% gemeente Gooise Meren, 10% gemeente Laren. Conform afspraken in de SOK hebben partijen gekozen om in de financieringsbehoefte van GEM Crailo B.V. te voorzien door middel van externe financiering. Op 18 december 2018 is een collegebesluit genomen om de akte van borgtocht voor de garantstelling voor deze externe financiering te ondertekenen, voor Gooise Meren is dat een bedrag van € 9 miljoen. Door de GEM wordt vanaf 2019 jaarlijks een jaarplan opgesteld. Deze wordt in de AVA behandeld. Hierin wordt ook de beheersmaatregel van monitoring en rapportage en risico- management opgenomen.

### **Risico's**

Voor de herontwikkeling van Crailo is door de raad een Grondexploitatie vastgesteld. Op dit moment is het netto eindresultaat positief. Wanneer het netto eindresultaat negatief is, dan draaien de aandeelhoudende gemeenten op voor het verlies. De gemeenten nemen deel in het kapitaal van GEM Crailo BV in de verhouding: 45% gemeente Hilversum, 45% gemeente Gooise Meren, 10% gemeente Laren.

Beheersmaatregel is monitoring en rapportage en risico- management binnen de GEM Crailo BV. Daarnaast worden de gemeenteraden gevraagd garant te staan voor de externe financiering. De deelnemende gemeenten draaien op voor hun deel, voor Gooise Meren is dat een bedrag van € 9 miljoen.

GEM Crailo BV		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 3: Openbare ruimte en verkeer	
Taakvelden	8.1 Ruimtelijke Ordening	
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Hilversum en Laren	
Doel/Openbaar belang	Het doel van de Gebiedsontwikkeling is om een innovatieve en ambitieuze woonwijk te realiseren, waarbij duurzaamheid en de groene omgeving centraal staan, in combinatie met ruimte voor vormen van bedrijvigheid en natuur, zoals beschreven in het Ambitiedocument Buurtschap Crailo, waarvoor het Ruimtelijk kader het vertrekpunt is geweest.	
Bestuurlijk belang	Aan ieder der aandeelhouders van GEM Crailo BV komt in de aandeelhoudersvergadering van GEM Crailo BV stemrecht toe in de verhouding van deelname van kapitaal in GEM Crailo BV (45% gem. Hilversum, 45% gem. Gooise Meren, 10% gem. Laren.	
Financieel belang / bijdrage 2022	Gem. Hilversum neemt voor 45% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV.	
	Gem. Gooise Meren neemt voor 45% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV.	
	Gem. Laren neemt voor 10% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV.	
	<b>1-1-2022</b>	<b>31-12-2022</b>
Eigen vermogen	€ 1.000 aandelenkapitaal	€ 1.000 aandelenkapitaal
Vreemd vermogen	Zie toelichting	Zie toelichting
Toelichting	Het volgestorte aandeelkapitaal van Gem Crailo BV bedraagt (oprichting 1 mei 2018) € 1.000. Het aandeel van Gooise Meren daarin is 45% (€ 450). GEM Crailo BV heeft een kredietfaciliteit bij de BNG Bank van € 20 mln. De gemeente Gooise Meren staat voor 45% borg (gemeente Hilversum voor 45% en gemeente Laren voor 10%).	
Solvabiliteitsratio	n.v.t.	n.v.t.
Geraamd resultaat 2022	Het saldo contante waarde van de volledige Grex GEM Crailo per 1-1-2023, verdisconteerd met 2%, bedraagt € 5.738.000, gebaseerd op een winstgevende eindwaarde per 31-12-2031 van € 6.857.000. Het financieel resultaat van de verbonden partij vloeit voort uit de intergemeentelijke grondexploitatie, die jaarlijks geactualiseerd wordt.	

## Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

### Ontwikkelingen

In 2022 heeft de coöperatie haar statuten gewijzigd. Dit houdt onder ander in dat de coöperatie geen A- en B-leden meer kent, maar dat alle leden gelijkwaardig zijn. De gemeente Gooise Meren was voorheen B-lid en was daarmee niet gelijkwaardig aan de A-leden. In de praktijk zal de statutenwijziging weinig verandering brengen in de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de gemeente Gooise Meren.

Afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de (toekomstige) opgaven van het maaien van waterplanten zich moeilijk laten voorspellen. Voor onder andere de gemeente Gooise Meren pakken de ontwikkelingen nadelig uit, omdat met name de problematiek in het Gooimeer groot is. In 2022 hebben leden ingestemd met het voorstel van de coöperatie om de maaierwerkzaamheden in de periode 2023-2026 te bekostigen. De gemeente Gooise Meren zal vanaf 2023 een hogere bijdrage leveren dan in voorgaande jaren. Binnen de coöperatie is optimisme over de jaren na 2026, omdat men verwacht dat maatregelen in de Randmeren positief gaan uitpakken voor de waterplantenproblematiek.

### Risico's

Geen bijzonderheden in 2022.

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 5: Duurzaamheid en Water; Programma 8: Sport en Recreatie, Cultuur en Toerisme	
Taakvelden	2.4 Economische havens en waterwegen	
Deelnemende gemeenten	Alle gemeenten gelegen aan Gooi- en Eemmeer en Veluwerandmeren	
Doel/Openbaar belang	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie binnen het gebied van de Randmeren;</li> <li>2. Het behartigen van de belangen van de natuur binnen het gebied van de Randmeren;</li> <li>3. Het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon binnen het gebied van de Randmeren;</li> <li>4. Het bevorderen van de watersportsector in het gebied van de Randmeren;</li> <li>5. Recreatief beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen in de Randmeren, streven naar het versterken van de natuurwaarden in het gebied en het gebied op de recreatieve kaart zetten via gebiedspromotie.</li> </ol>	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 5 leden. De gemeente Gooise Meren heeft op basis van haar jaarlijkse bijdrage 4 stemmen in de algemene ledenvergadering.	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeentelijke bijdrage voor 2022 bedroeg € 28.985 en op basis van aanvullende afspraken is een extra bijdrage van € 7.500 gedaan. Leden zijn niet aansprakelijk voor de schulden van de coöperatie en zijn op geen enkele wijze verplicht om bij te dragen in een eventueel tekort bij de ontbinding van de coöperatie.	
	<b>1-1-2022</b>	<b>31-12-2022</b>
Eigen vermogen	€ 12.949.407	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 710.228	n.n.b.
Solvabiliteitsratio	0,95	n.n.b.
Geraamd resultaat 2022	n.n.b.	

## Stichting Goois Natuurreservaat

### Bestuurlijke ontwikkelingen

Amsterdam en de provincie Noord Holland zijn in 2022 uit het GNR getreden en hebben hiervoor een uittreedsom betaald. De overblijvende deelnemers zijn in overleg over de wijze waarop de uittreedsom moeten worden beheerd. In 2023 zal hier een besluit over worden genomen.

### Inhoudelijke ontwikkelingen

Geen bijzonderheden in 2022.

### Financiële ontwikkelingen

Door het uittreden van de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam uit het GNR is voor 2022 de btw-compensatie hoger dan begroot in de meerjarenbegroting. Dit verschil is verwerkt in het 2e Voortgangsverslag 2022.

### Risico's

*Niet volledig ontvangen van de geraamde terug te vorderen btw*

Het GNR is door de Belastingdienst aangemerkt als samenwerkingsverband dat met betrekking tot de omzetbelasting de transparantieregeling mag toepassen. Als gevolg hiervan kan de door de stichting betaalde btw worden doorgeschoven naar de participanten. De participanten kunnen de doorgeschoven btw

verrekenen via het btw-compensatiefonds. In het geval van een lagere realisatie van btw belaste activiteiten ontstaat er mogelijk een lager saldo aan terug te vorderen btw.

#### *Eventueel Faillissement*

Bij faillissement van het GNR zullen de participanten als eigenaren van de stichting de financiële gevolgen voor hun rekening krijgen. Het faillissement kan gevolgen hebben voor het beheer van de natuur en de recreatieve voorzieningen. De kans op faillissement is gering, aangezien tekorten worden aangevuld naar de procentuele verdeling van alle participanten.

Stichting Goois Natuurreservaat		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 3: Openbare ruimte en vervoer	
Taakvelden	5.7 Openbaar groen en (openlucht recreatie)	
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren	
Doel/Openbaar belang	De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van aldaar gelegen terreinen, ten einde ten eeuwigen dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden. Aan het publiek door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon verzekeren.	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de stichting heeft 8 leden. Iedere gemeente is met één collegelid vertegenwoordigd, de overige 3 leden (waaronder de voorzitter) zijn ongebonden bestuursleden. De gemeente Gooise Meren heeft in het bestuur 3 van de in totaal 14 stemmen.	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeentelijke bijdrage voor 2022 bedroeg € 574.340 (dit is inclusief de bijdrage voor het beheer van de rijwielpaden).	
	1-1-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 1.867.000	€ 2.028.000
Vreemd vermogen	€ 967.033	€ 1.216.000
Solvabiliteitsratio	0,66	0,63
Geraamd resultaat 2022	Het resultaat over 2022 bedraagt € 57.000 positief.	

### Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)

#### Ontwikkelingen

Talent Primair heeft te maken met de volgende uitdagingen in 2021 en 2022:

- Nationaal Programma Onderwijs. De scholen zijn bezig met het ontwikkelen van de plannen voor de besteding van de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs. Uitvoering van deze plannen start in schooljaar 2021-2022.
- Hoog ziekteverzuim. In combinatie met het lerarentekort blijft dit een belangrijk aandachtspunt. Voor een aantal scholen is dit een groter knelpunt dan voor andere scholen.

Op basis van de financiële rapportages van Talent Primair is het resultaat negatief, maar het eigen vermogen is voldoende om dit negatieve resultaat op te kunnen vangen.

#### Risico's

Een maatschappelijk risico is het toenemende lerarentekort. Talent Primair en de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek voeren hier regelmatig overleg over en onderzoeken hoe kwalitatief goede leraren willen (blijven) werken in onze regio. De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat het lerarentekort nog groter is

geworden, onder andere door langdurig verzuim van leraren die corona hebben gehad. Vanwege het Nationaal Programma Onderwijs is de arbeidsmarkt nog krapp(er) geworden.

Er zijn geen bijzondere financiële risico's.

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 7: Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	
Taakvelden	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Huizen, Blaricum, Eemnes, Weesp, Wijdmeren, Stichtse Vecht en Laren.	
Doel/Openbaar belang	De gemeenten zijn wettelijk verplicht openbaar onderwijs aan te bieden. De gemeenten hebben er dus groot belang bij dat de scholen met openbaar onderwijs goed worden bestuurd. Talent Primair oefent alle taken en bevoegdheden van het bevoegd gezag uit inzake de openbare basisscholen in de deelnemende gemeenten. Om de regie op de werkzaamheden van de stichting te behouden is door de gemeenteraden binnen het werkgebied van Talent Primair een samenwerkingsovereenkomst aangegaan.	
Bestuurlijk belang	De gemeenten zien toe op de financiën en werkzaamheden van de stichting en op het functioneren van het bestuur. Daartoe bestaat een bestuurlijke Regiegroep op grond van een samenwerkingsovereenkomst tussen de voornoemde gemeenten. De bestuurlijke Regiegroep bestaat uit 7 leden. Het betreft de collegeleden met Onderwijs/Talent Primair in portefeuille vanuit de deelnemende gemeenten. De stichting heeft een College van Bestuur (CvB) van maximaal 3 leden en een Raad van Toezicht (RvT) van maximaal 7 natuurlijke personen. In de huidige praktijk bestaat het CvB uit één directeur-bestuurder. De directeur-bestuurder is belast met het besturen van de stichting. De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de onder de stichting ressorterende scholen. In de huidige statuten is opgenomen dat 3 leden van de RvT worden benoemd op voordracht vanuit de gemeenten waar de stichting scholen exploiteert.	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeente Gooise Meren heeft een renteloze lening van € 274.413 (€ 132.913 Naarden /€ 96.500 Bussum/€ 45.000 Muiden) verstrekt aan de rechtsvoorganger van de huidige stichting.	
	<b>1-1-2022</b>	<b>31-12-2022</b>
Eigen vermogen	€ 4.902.660	€ 5.092.043
Vreemd vermogen	€ 5.228.935	€ 5.581.625
Solvabiliteit EV / VV*	0,94	0,91
Geraamd resultaat 2022	n.n.b.	

## Metropoolregio Amsterdam

### Algemeen

De MRA werkt met een 4 jaarlijks programma. In 2020 is de MRA Agenda 2020 - 2024 opgesteld, waarin de doelen en ambities voor de komende periode zijn opgenomen. Er is gekozen voor een compacte agenda bestaande uit vier opdrachten op het gebied van samenwerking, economie, wonen en mobiliteit. Iedere opdracht wordt nader vorm gegeven in een aantal uitvoeringslijnen (in totaal 19). Elke uitvoeringslijn kent een tweetal MRA partners die als trekker functioneren. De MRA begroting voor 2022 volgt de MRA agenda 2020 - 2024 qua indeling en uitvoeringslijnen. De regiogemeenten zijn trekker van 3 uitvoeringslijnen: landschap, vernieuwende mobiliteit en wonen (bereikbare steden).

### Bestuurlijke ontwikkelingen

In 2022 is de nieuwe governance van de MRA ingevoerd. Daarbij hebben raden een grotere rol gekregen. Er is een zogenaamde Raadtafel ingesteld, waarin iedere raad vertegenwoordigd is. De Raadtafel adviseert het MRA Bestuur en de MRA Algemene Vergadering en geeft gevraagd én ongevraagd advies over de processen die de gemeenteraden en Provinciale Staten aangaan. Daarnaast zijn nieuwe instrumenten geïntroduceerd die moeten bijdragen aan een betere informatiepositie van raden en meer sturingsmogelijkheden: de meerjarenagenda, termijnagenda en voortgangsnota, waarbij de raden steeds een zienswijze kunnen geven.

### Inhoudelijk ontwikkelingen

Gooise Meren heeft namens de Regio Gooi en Vechtstreek samen met de provincie Noord Holland het trekkerschap op het thema landschap verkregen. In dit kader wordt onder meer samen met diverse partners uitvoering gegeven aan het project. De MRA heeft voorts de zogenaamde verstedelijkingsstrategie opgeleverd. Deze is door alle partners in 2022 vastgesteld en moet richting geven aan het gecoördineerd werken aan de ruimtelijke opgaven. Voor Gooise Meren is ook het project Amsterdam Bay Area belangrijk zijn. Dit project betreft de plannen en de brede ruimtelijk gevolgen, inclusief die op het vlak van natuur en mobiliteit, van Almere Pampus. In samenspraak met de Regio hebben de belangen voor doorstroom en natuur van onze gemeente een goed plek gekregen in dit project, dat de komende jaren nadere contouren zal krijgen.

### Risico's

Er hebben zich in 2022 geen risico's geactualiseerd.

Metropoolregio Amsterdam		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 4: Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	
Taakvelden	3.1 Economische ontwikkelingen 8.1 Ruimtelijke Ordening 8.3 Wonen en bouwen	
Deelnemende gemeenten	33 gemeenten in de Metropoolregio Amsterdam; provincie Noord-Holland, provincie Flevoland; Vervoersregio Amsterdam	
Doel/Openbaar belang	Doel van de MRA is het versterken van de regio, opdat zij een aantrekkelijk vestigingsgebied blijft om te wonen, werken en ontspannen, zowel voor huidige als toekomstige inwoners en bedrijven.	
Bestuurlijk belang	Gooise Meren heeft zitting in Regiegroep (functioneert als AB)	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeentelijke bijdrage maakt onderdeel uit van de bijdrage aan de Regio Gooi en Vechtstreek bedraagt voor € 88.824.	
	1-1-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	n.v.t.	n.v.t.
Geraamd resultaat 2022	n.v.t.	

### Samenwerkingsovereenkomst maaien waterplanten IJmeer-Markermeer

#### Ontwikkelingen

Geen bijzonderheden in 2022.

#### Risico's

Geen bijzonderheden in 2022.



Samenwerkingsovereenkomst maaien waterplanten IJmeer-Markermeer		
Onderwerp	Kerngegevens	
Programma	Programma 5: Duurzaamheid, Water en Groen	
Taakvelden	5.7 Openbaar groen en (openlucht recreatie)	
Deelnemende gemeenten	Almere, Amsterdam, Drechterland, Edam-Volendam, Enkhuizen, Gooise Meren, Hoorn (regievoerder), Koggenland, Stede Broec en Waterland	
Doel/Openbaar belang	Het verankeren van de samenwerking tussen gemeenten voor het maaien van waterplanten in het IJmeer en Markermeer en het bindend vastleggen van de voorwaarden waaronder deze samenwerking plaatsvindt.	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft tien leden. De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.	
Financieel belang / bijdrage 2022	De gemeentelijke bijdrage voor jaar 2022 bedroeg € 10.599.	
	<b>1-1-2022</b>	<b>31-12-2022</b>
Eigen vermogen	€ 141.983	€ 100.262
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	n.v.t.	n.v.t.
Geraamd resultaat 2022	N.n.b.	

## Paragraaf Grondbeleid

### Hoofdpijnen

Het grondbeleid omvat de activiteiten en calculaties voor de grondverwerving, toekomstige ontwikkelingen, beheer en uitgifte van de gronden. Het Grondbeleid Gooise Meren inclusief flankerend beleid zoals de compensatieregeling en snippergroenbeleid moet nog door de raad worden vastgesteld. Het Grondbeleid biedt instrumenten om binnen ruimtelijke ontwikkelingen gemeentelijke ambities uit diverse beleidsterreinen (economisch, ruimtelijk, volkshuisvestelijk, maatschappelijk en financieel) te realiseren en geeft inzicht in welke situaties welke instrumenten inzetbaar zijn. De raad treedt daarbij kaderstellend en controlerend op. Het college voert uit.

### Bouwgronden in exploitatie

#### Bredius

In het najaar van 2021 is een uitvraag gedaan voor het onderdeel met de woningen en deze is voor de zomer van 2022 gegund aan een ontwikkelaar. In de 2e helft van 2022 is het ontwerp verder uitgewerkt. De verwachting is dat de bouw in de zomer 2023 begint.

De bouw voor de sporthal is gegund in 2021 en 2022 stond in het teken van de bouw. In januari 2023 is dit gebouw klaar.

Het laatste onderdeel van het sportcomplex is dan nog het halve hockeyveld. Aanleg daarvan start in het voorjaar van 2023 en er kan vervolgens vanaf 1 september op gespeeld worden.

Doel grondexploitatie	Het realiseren van woningbouw
Raadsbesluit vaststelling exploitatieplan	Zaaknr. 1221664
Jaar van start ontwikkeling	2018
Verwacht jaar van afsluiting	2025

### Begrote financiële ontwikkeling 2022

Begrote boekwaarde per 1-1-2022	€ 7.346.813
Gerealiseerde lasten 2022	€ 586.605
Gerealiseerde baten 2022	€ 0
Begrote boekwaarde per 31-12-2022	€ 7.933.418
Begroot eindresultaat (NCW)	-/- € 4.936.675

### Toelichting

De grondexploitatie kent een verwacht verlies van ongeveer € 4,9 miljoen (netto contante waarde). De eindwaarde is € 5,2 miljoen negatief. Door met name de aanbestedingstender inschrijvingen kon de verliesvoorziening (oorspronkelijk in 2021 € 5,3 miljoen) voor € 0,1 miljoen vrijvallen.

## **Niet in exploitatie genomen gronden**

Naast genoemde grondexploitatie Bredius is de gemeente vanuit haar publieke taak betrokken bij de ontwikkeling van drie locaties welke niet zijn aan te merken als grondexploitaties voor de gemeente: De Krijgsman (KNSF-terrein), De BOR-gronden en Crailo.

### **De Krijgsman (KNSF-terrein)**

In 2022 zijn door de gemeente 225 woningen vergund. Met de woningbouw zijn we nu halverwege; inmiddels is door ontwikkelaar KNSF de 650e woning aan bewoners overgedragen. Circa 30% van het te leveren openbaar gebied is nu in beheer bij onze gemeente. In 2022 opende het Kindcentrum Muiderkring haar deuren en is gestart met de realisatie van het eerste kinderdagverblijf. Plannen voor een tweede zijn in de maak. Ook is gestart met de bouw van een fullservice supermarkt. Deze opent in de tweede helft van 2024 haar deuren.

### **De BOR-gronden**

Het ontwerp-bestemmingsplan en concept-beeldkwaliteitsplan zijn op 10 november 2022 ter inzage gelegd. Op 21 december 2022 sloot deze terinzagetermijn. Er zijn 90 zienswijzen ingediend. Deze worden verwerkt in een zienswijzennota.

De anterieure overeenkomst is ondertekend op 31 oktober 2022. Hierin is onder andere een dekking voor de plankosten en kosten voor bovenwijkse voorzieningen vastgelegd.

### **Crailo**

Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de gebiedsontwikkeling uit te voeren. Op 7 juli 2021 zijn het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan voor het buurtschap door de drie gemeenten vastgesteld.

In 2022 is GEM Crailo gestart met de tender voor deelgebied Kazernekwartier. Het gebied wordt een mix van wonen, werken en andere (maatschappelijke) voorzieningen, ondergebracht in de bestaande bebouwing en op de verschillende bouwvelden. De komende maanden wordt de samenwerkingsovereenkomst tussen GEM Crailo en de winnende marktpartij opgesteld en ondertekend. Met deze overeenkomst wordt de eerste gronduitgifte een feit.

## **Reserves en risico's grondexploitaties**

De reserve Grondexploitatie (saldo 31 december 2022: € 1,2 mln.) vormt een buffer voor de financiële fluctuaties en risico's die samenhangen met de grondexploitaties. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening gecreëerd die van de reserve Grondexploitatie wordt afgeschreven. De risico's vanuit de grondexploitaties worden per project in beeld gebracht. Voor een verdere uitleg van de risico's verwijzen wij naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

# Jaarrekening

## Leeswijzer

### Leeswijzer

De jaarrekening bestaat uit de programmarekening (inclusief toelichting) en de balans. De onderdelen zijn opgebouwd op basis van de geldende voorschriften. Hierna wordt een korte toelichting gegeven op de verschillende onderdelen.

#### 4.1 Balans

In de jaarrekening presenteren we de balans per 31 december 2022. De balans bestaat uit de bezittingen, vorderingen, liquide middelen (activa) en eigen vermogen en de schulden (passiva).

#### 4.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

In de waarderingsgrondslagen staat per onderdeel van de balans aangegeven via welke methode deze is opgenomen en gewaardeerd in de balans. Bij de vaste activa staat een overzicht waarin per soort investering de afschrijvingstermijn wordt vermeld.

#### 4.3 Toelichting op de balans

Bij de toelichting op de balans worden per onderdeel een of meer gedetailleerdere overzichten gepresenteerd, zoals de voorschriften dat vereisen. De toelichting is verdeeld in de vaste en vlottende activa en de vaste en vlottende passiva. Verder is er een verloopoverzicht toegevoegd.

#### 4.4 Overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten toont de betreffende lasten en baten per programma. In het programmaverslag worden ze dan ook per programma gepresenteerd. In het overzicht van baten en lasten staan de totalen per programma in één overzicht. Dit overzicht geeft de gerealiseerde cijfers 2021 weer, de cijfers uit de programmabegroting 2022 en de werkelijke cijfers 2022. De gegevens per programma zijn exclusief eventuele mutaties in de reserves. Die mutaties staan apart vermeld waardoor het resultaat voor en na inzet van reserves gepresenteerd kan worden.

#### 4.5 Toelichting op overzicht van baten en lasten

In de toelichting gaan we in op de incidentele baten en lasten, onvoorziene uitgaven en begrotingsrechtmatigheid. Tot slot hebben we een verplicht onderdeel opgenomen over topinkomens.

#### 4.6 SiSa verantwoording

Tot de bijlagen behoort ook de SiSa verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking SiSa.

#### 4.7 Gebeurtenissen na balansdatum

Eventuele gebeurtenissen die zich na afsluiting van het boekjaar op 31 december 2022 hebben voorgedaan worden hier toegelicht.

#### 4.8. Controleverklaring

Het oordeel van de accountant over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022 is hier opgenomen.

## 4.1 Balans

### 4.1 Balans per 31 december 2022

Activa (x € 1.000)	31-12-2021	31-12-2022
<b>Vaste Activa</b>		
<b>Materiele Vaste Activa</b>	<b>€ 177.948</b>	<b>€ 190.012</b>
§ Investerings met een economisch nut	€ 91.236	€ 97.854
§ Investering met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	€ 46.791	€ 47.614
§ Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een Maatschappelijk Nut	€ 39.921	€ 44.544
<b>Financiële vaste activa</b>	<b>€ 36.737</b>	<b>€ 37.499</b>
§ Kapitaalverstrekkingen aan:		
§ Deelnemingen	€ 252	€ 252
§ Overige langlopende leningen	€ 79	€ 79
§ Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer	€ 36.405	€ 37.168
<b>Totaal Vaste Activa</b>	<b>€ 214.684</b>	<b>€ 227.511</b>
<b>Vlottende Activa</b>		
<b>Voorraden</b>	<b>€ 2.323</b>	<b>€ 3.005</b>
§ Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	€ 2.315	€ 2.997
§ Gereed product en handelsgoederen	€ 8	€ 9
<b>Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar</b>	<b>€ 14.653</b>	<b>€ 17.184</b>
§ Vorderingen op openbare lichamen	€ 9.212	€ 11.237
§ Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar	€ 0	€ 1
§ Overige vorderingen	€ 5.442	€ 5.946
<b>Liquide Middelen</b>	<b>€ 10</b>	<b>€ 219</b>
§ Kassaldi	€ 6	€ 6
§ Banksaldi	€ 4	€ 214
<b>Overlopende Activa</b>	<b>€ 5.440</b>	<b>€ 7.483</b>
§ Nog te ontvangen bedragen van het Rijk	€ 817	€ 3.139
§ Nog te ontvangen bedragen van Overige Nederlandse overheidslichamen	€ 1.295	€ 1.049
§ Overige nog te ontvangen voorschotbedragen	€ 2.477	€ 2.781
§ Overige vooruitbetaalde bedragen	€ 850	€ 515
<b>Totaal Vlottende Activa</b>	<b>€ 22.426</b>	<b>€ 27.892</b>
<b>Totaal Activa</b>	<b>€ 237.110</b>	<b>€ 255.403</b>
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	€ 0	€ 0

Passiva (x € 1.000)	31-12-2021	31-12-2022
<b>Vaste Passiva</b>		
<b>Eigen Vermogen</b>	<b>€ 50.456</b>	<b>€ 54.493</b>
§ Algemene reserve	€ 29.489	€ 32.891
§ Bestemmingsreserves	€ 15.576	€ 14.510
§ Resultaat	€ 5.390	€ 0
§ Gerealiseerd resultaat lopend boekjaar	€ -0	€ 7.093
<b>Voorzieningen</b>	<b>€ 18.639</b>	<b>€ 20.127</b>
§ Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 7.755	€ 9.119
§ Onderhoudsegalisatievoorzieningen	€ 4.491	€ 4.413
§ Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	€ 6.394	€ 6.594
<b>Vaste Schulden met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer</b>	<b>€ 126.180</b>	<b>€ 149.120</b>
§ Onderhandse leningen van:		
§ Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	€ 13.433	€ 12.467
§ Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 80.448	€ 94.615
§ Binnenlandse bedrijven	€ 8.502	€ 8.502
§ Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	€ 23.500	€ 33.000
§ Waarborgfondsen	€ 297	€ 536
<b>Totaal Vaste Passiva</b>	<b>€ 195.275</b>	<b>€ 223.740</b>
<b>Vlottende Passiva</b>		
<b>Netto - Vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar</b>	<b>€ 26.987</b>	<b>€ 17.214</b>
§ Overige kasgeldleningen	€ 10.000	€ 0
§ Banksaldi	€ 5.442	€ 4.788
§ Overige schulden	€ 11.545	€ 12.426
<b>Overlopende Passiva</b>	<b>€ 14.848</b>	<b>€ 14.449</b>
§ Nog te betalen bedragen	€ 6.065	€ 4.968
§ Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	€ 5.127	€ 5.373
§ Vooruit ontvangen bedragen overige Nederlandse overheidslichamen	€ 1.607	€ 2.246
§ Overige vooruit ontvangen bedragen	€ 2.049	€ 1.863
<b>Totaal Vlottende Passiva</b>	<b>€ 41.835</b>	<b>€ 31.663</b>
<b>Totaal Passiva</b>	<b>€ 237.110</b>	<b>€ 255.403</b>
Totaalbedrag (x € 1.000) waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	€ 108.366	€ 109.639

## 4.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

### Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening 2022 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening gemeente Gooise Meren.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden. Is dat anders dan staat dat bij het desbetreffende balansonderdeel.

### Grondslagen voor resultaatbepaling

Voor de jaarrekening hanteren wij overeenkomstig de voorschriften het baten- en lastenstelsel, waarbij uitgaven en ontvangsten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden alleen meegenomen als zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Investeringslasten komen niet ten laste van het jaar waarin de rekeningen zijn betaald, maar worden gespreid over de jaren waarin de investering wordt gebruikt.

Dividendopbrengsten van deelnemingen gelden als baat op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

## Balans

### Vaste Activa

#### Materiële vaste activa

In de balans worden, zoals artikel 35 BBV aangeeft, onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- investeringen met een economisch nut
- investeringen met een economisch nut, waarvoor om de kosten te drukken een heffing kan plaatsvinden
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Bij de materiële vaste activa staat vermeld welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de boekwaarde. Dat is de verkrijgingsprijs met aftrek van eventuele investeringsbijdragen en de cumulatieve afschrijvingen. De geschatte levensduur vormt de basis voor de afschrijvingen. In geval van verwachte duurzame waardeverminderingen wordt dit in mindering gebracht op de boekwaarde.

Gronden en terreinen vallen niet onder afschrijvingen.

#### In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in dit geval de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening gold).

### Afschrijven

De afschrijving van de geactiveerde kosten voor een bepaald actief begint in het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief in gebruik werd genomen. De gemeente Gooise Meren past bij afschrijvingen de lineaire methode toe.

### Afschrijftermijnen

De afschrijvingsbedragen van gerealiseerde investeringen zijn gebaseerd op de afschrijftermijnen zoals vermeld staan in de in 2018 vastgestelde nota Activabeleid. De verwachte levensduur speelt daarbij uiteraard een rol. Voor investeringen vanuit voormalige fusie gemeenten Naarden, Bussum en Muiden hanteren wij de afschrijvingstermijnen als destijds bepaald.

### **Financiële vaste activa**

Op grond van artikel 36 BBV vallen onder financiële activa:

- de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen
- verstrekte langlopende leningen aan deelnemingen, woningbouwcorporaties en overige verbonden partijen
- overige langlopende leningen
- overige uitzettingen (verstrekkingen) met een looptijd langer dan een jaar
- bijdragen aan activa die eigendom van derden zijn

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen uitstaande geldleningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de waarde van de aandelen onverhoopt structureel tot onder de verkrijgingsprijs dalen, dan vindt afwaardering plaats.

Is afwaardering van financiële activa noodzakelijk dan staat het verschil in één keer als een last in de rekening van lasten en baten.

### **Vlottende activa**

#### **Voorraden**

Bouwgronden die nog niet in de exploitatie zijn opgenomen staan gewaardeerd of tegen de verkrijgingsprijs of tegen een lagere marktwaarde.

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Bouwgronden in exploitatie die als onderhanden werken zijn opgenomen, worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel tegen de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die daar rechtstreeks aan kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Ook een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten vallen onder de vervaardigingsprijs. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als de realisatie daarvan als voldoende betrouwbaar wordt gezien. Als daar geen sprake van is, worden de verkoopopbrengsten volledig afgetrokken van de vervaardigingskosten.

Gereed gekomen producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of als de marktwaarde lager uitvalt dan de kostprijs tegen de marktwaarde. Dat laatste doet zich vooral voor bij incurante voorraden.

#### **Vorderingen en overlopende activa**

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Mocht de vordering niet inbaar blijken dan is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt op basis van de geschatte kans de vordering alsnog te innen statistisch vastgesteld.

#### **Liquide middelen en overlopende posten**

Deze activa staan tegen de nominale waarde vermeld.

#### **Vaste passiva**

Ook de vaste passiva zijn opgenomen voor nominale waarde, tenzij dit bij het desbetreffende balanshoofd anders staat vermeld.

#### **Eigen vermogen**

Onder het eigen vermogen vallen ook de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

#### **Reserves**

In het BBV staan reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen mogen worden beschouwd en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De gemeenteraad beslist over de noodzakelijke omvang van de reserves. Daarom worden de reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kennen bestemmingsreserves op het eind van het verslagjaar geen negatieve stand. Krijgt een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve.



**Voorzieningen**

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de verplichting in kwestie of als dat zich voordoet het voorspelbare verlies. Hierop bestaan twee uitzonderingen, namelijk de voorzieningen voor wachtgelden en pensioenen. Deze wordt bijgehouden op contante waarde. De egalisatievoorzieningen voor onderhoud zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij houden we rekening met de kwaliteitseisen die daarvoor zijn geformuleerd. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - opgenomen in het jaarverslag - wordt het beleid daarover uiteengezet.

De voorziening grondexploitaties wordt conform artikel 63, lid 7, BBV gewaardeerd tegen de contante waarde.

**Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer**

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Gedane aflossingen zijn daarvan afgetrokken. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

**Vlottende passiva**

De vlottende passiva staan tegen de nominale waarde vermeld.

**Overlopende passiva**

Ook de nog te betalen bedragen, nog te besteden specifieke uitkeringen en de overige vooruit ontvangen bedragen zijn opgenomen voor de nominale waarden.

**Borg- en garantstellingen**

Als de gemeente leningen waarborgt, is het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten - buiten de balanstelling - per einde boekjaar opgenomen.

## 4.3 Toelichting op de balans

### 4.3.1 Vaste activa

#### Materiele Vaste Activa

Overzicht onderdelen materiële vaste activa (x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
Gronden uitgegeven in erfpacht	322	319
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	46.791	47.614
Overige investeringen met een economisch nut	90.914	97.535
<b>Totaal investeringen economisch nut</b>	<b>138.027</b>	<b>145.468</b>
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	39.921	44.544
<b>Totaal</b>	<b>177.948</b>	<b>190.012</b>

Overzicht investeringen met een economisch nut waarvoor om de kosten te verminderen een heffing kan worden geheven:

(x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	44.999	3.349	0	1.158	1.404	45.786
Vervoermiddelen	43	0	0	10	0	32
Machines, apparaten en installaties	22	0	0	11	0	11
Overige materiele vaste activa	1.727	130	0	72	0	1.784
<b>Totaal</b>	<b>46.791</b>	<b>3.479</b>	<b>0</b>	<b>1.252</b>	<b>1.404</b>	<b>47.614</b>

#### Toelichting:

In 2022 is er voor ca. € 3,5 miljoen geïnvesteerd. Hiervan is circa € 3,35 miljoen besteed aan rioleringsprojecten. Voor de Riolerings Beerensteinerlaan zijn de uitgaven voor circa € 0,8 mln. gedekt door een onttrekking uit de voorziening vervangingsinvestering riolerings. Tevens werd voor de investeringen Riolerings Beerensteinerlaan en - Vlietlaan circa € 0,6 mln. aan subsidies Klein infrastructuur en specifieke uitkering stimulerings verkeersveiligheidsmaatregelen ontvangen. De overige € 0,13 mln. is besteed aan begraafplaatsen.

De toerekening van overhead aan investeringen en Grex gebeurt door het doorbelasten van de interne uren op basis van een integraal uurtarief.

**Overzicht overige Investerings met een economisch nut:**

(x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden uitgegeven in erfpacht	322	0	4	0	0	319
Gronden en terreinen	6.174	-30	0	0	0	6.145
Woonruimten	106	0	0	10	0	96
Bedrijfsgebouwen	73.729	10.438	453	3.195	1.199	79.321
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.639	2.333	128	606	1.913	6.325
Vervoermiddelen	1.052	1	0	183	0	869
Machines, apparaten en installaties	2.264	1.720	75	510	0	3.399
Overige materiële vaste activa	949	723	2	285	5	1.380
<b>Totaal</b>	<b>91.236</b>	<b>15.185</b>	<b>661</b>	<b>4.790</b>	<b>3.117</b>	<b>97.854</b>

**Toelichting investeringen:**

De investeringen op grond-, weg- en waterbouwkundige werken betreffen sportvelden.

De investeringen op machines, apparaten en installaties betreffen voornamelijk automatisering en verbeteren binnenklimaat Gooilandschool.

De investeringen op overige materiële vaste activa betreffen voornamelijk programma digitalisering, onderwijsleerpakketten en sportmaterialen Sporthal Bredius.

**Toelichting desinvesterings:**

De desinvesterings op gronden uitgegeven in erfpacht betreft de verkoop gronden van Limburg Stirumlaan.

De desinvestering op bedrijfsgebouwen en overige materiële vaste activa betreft de sloop noodgebouwen Koningin Emmaschool.

De desinvestering op grond-, weg en waterbouwkundige werken betreft de verkoop Tijdelijke accommodatie SC Muiden aan gemeente Amsterdam.

De desinvestering op machines, apparaten en installaties betreft de afboeking van de 'oude' telefooncentrale als gevolg van de implementatie van de nieuwe telefooncentrale.

**Toelichting grootste/belangrijkste bijdragen derden:**

De bijdrage van derden aan bedrijfsgebouwen betreft voornamelijk een specifieke uitkering stimulering sport voor Sporthal Bredius en een overboeking van de voorbereidingskosten nieuwbouw Tweemaster naar het uitvoeringskrediet. De bijdrage van derden aan grond-, weg- en waterbouwkundige werken wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitgaven van Hockeyveld Bredius te verdelen naar de diverse investeringen Hockeyveld Bredius en is er een specifieke uitkering stimulering sport ontvangen voor de renovatie velden BFC, HCAW Bussum en SDO de Kuil.

**Toelichting**

Volgens artikel 63 lid 3 van de BBV moet melding worden gemaakt van investeringen waaraan rente wordt toegevoegd. Deze situatie heeft zich niet voorgedaan.

**Toelichting grootste/belangrijkste investeringen:**

De investeringen in bedrijfsgebouwen betreffen de volgende projecten:

Projectnaam	Uitgaven
Sporthal Bredius	€ 6.484.877
Verbouwing Brandweergarage Muiden	€ 1.764.416
Vorbereidingskrediet Zonnegeluidswal Naarderwoonbos	€ 304.554
Vorbereidingskrediet Vondelschool	€ 289.638
Integraal Kindcentrum Muiden	€ 251.382
Vorbereidingskrediet nieuwbouw ONS	€ 234.236
Opslagruimte Sportpark Zuid	€ 177.511
Herontwikkeling Hocras locatie	€ 176.177

#### Overzicht van investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

(x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	39.921	6.569	0	1.184	762	44.544
<b>Totaal</b>	<b>39.921</b>	<b>6.569</b>	<b>0</b>	<b>1.184</b>	<b>762</b>	<b>44.544</b>

#### Toelichting grootste/belangrijkste investeringen:

De investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige projecten betreffen de volgende projecten:

Projectnaam	Uitgaven	Inkomsten
Herinrichting Stationsgebied	€ 1.498.733	
Kunstwerken Burgemeester van Wettumweg	€ 747.907	
Wegen Vlietlaan	€ 734.359	€ 271.746
Kunstwerken Burgemeester van Wettumweg	€ 717.906	
Vorbereidingskrediet Spiegelstraat	€ 326.305	
Herstel Vestingwallen (Verder met de Vesting Muiden)	€ 226.317	€ 71.970
Damwand de Goog	€ 225.101	
Wegen Beerensteinerlaan	€ 192.269	€ 113.664
Inrichting openbare ruimte centrum Keverdijk	€ 183.188	

Uitvoeringskrediet Schootsvelden Zuidoost	€ 179.479	
Openbare verlichting Mariahoeve	€ 173.726	€ 826
Schoolstraat/Kapelstraat Bussum	€ 167.416	€ 3.000
Plantsoen Vlietlaan	€ 144.640	
Busbaan Bredius	€ 127.539	
Vervanging speeltoestellen 2018	€ 124.128	
Openbare verlichting Vlietlaan	€ 111.593	
Vorbereidingskrediet verder met de Vesting Muiden	€ 105.347	
GOMM Muiderberg van der Helstpark	€ 103.458	
Openbare verlichting Beerensteinerlaan	€ 102.613	

#### Financiële vaste activa

Overzicht financiële vaste activa (x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2022	Toename	Aflossingen	Afschrijvingen	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan:						
§ Deelnemingen	252	0	0	0	0	252
Overige langlopende leningen	79	0	0	0	0	79
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	36.405	1.945	1.183	0	0	37.168
<b>Totaal</b>	<b>36.737</b>	<b>1.945</b>	<b>1.183</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>37.499</b>

#### 4.3.2 Vlottende activa

##### Vorraden

Overzicht opgenomen voorraden (x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.315	2.997
Gereed product en handelsgoederen	8	9
<b>Totaal</b>	<b>2.323</b>	<b>3.005</b>

##### Onderhanden werk, Bouwgronden in exploitatie

Bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)	Bredius
<i>Boekwaarde 01-01-2022</i>	<i>7.346</i>
<i>Verliesvoorziening</i>	<i>-5.032</i>
<b>Boekwaarde 01-01-2022, incl. verliesvoorziening</b>	<b>2.314</b>
<b>Investerings en overige vermeerderingen:</b>	
§ Grondaankopen	
§ Bouwrijp maken	308
§ Rentekosten	110
§ Overige bestedingen	169
§ Storting in Alg Res Grondexploitatie (tbv volkshuisvestingsfonds)	
§ Bij resultaatbestemming storten in Algemene Reserve Grondexploitatie	
<b>Opbrengsten (verminderingen)</b>	
§ Verkopen	
§ Overige opbrengsten	
§ Bij resultaatbestemming onttrekken uit Algemene Reserve Grondexploitatie	
§ Winst uitname	
<b>Mutaties in verliesvoorziening</b>	<b>96</b>
<i>Boekwaarde 31-12-2022</i>	<i>7.933</i>
<i>Verliesvoorziening</i>	<i>-4.936</i>
<b>Boekwaarde 31-12-2022, incl. verliesvoorziening</b>	<b>2.997</b>
<b>Nog te verwachten kosten:</b>	
§ Bouwrijp maken	959
§ Rentekosten	424
§ Overige bestedingen	334
<b>Nog te verwachten opbrengsten:</b>	
§ Verkopen	-4.411
§ Overige opbrengsten	-
<b>Verwacht eindresultaat o.b.v. eindwaarde (nadeel)</b>	<b>5.239</b>
<b>Verwacht eindresultaat o.b.v. netto contante waarde (nadeel)</b>	<b>4.936</b>

##### Toelichting:

Om te bepalen met welke verliesvoorzieningen voor de lopende grondexploitaties we te maken krijgen, zijn we uitgegaan van de contante waarde van de toekomstige baten en lasten. De in 2019 getroffen verliesvoorziening voor de grondexploitatie Bredius kon in 2022 € 0,1 miljoen naar beneden worden bijgesteld. Voor een verdere toelichting verwijzen we u graag naar paragraaf grondbeleid.

## Uitzettingen

Overzicht Uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of minder (x € 1.000)	Balanswaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	9.212	11.237	0	11.237
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	1	0	1
Overige vorderingen:				
Debiteuren	5.465	8.353	-2.249	5.965
Overige vorderingen	-24	-18	0	-18
<b>Totaal</b>	<b>14.653</b>	<b>19.572</b>	<b>-2.249</b>	<b>17.184</b>

## Debiteuren en liquide middelen

De post debiteuren is als volgt opgebouwd:	Vordering	Voorz. Dub debiteuren
Privaat rechtelijk	3.765.601	-478.701
Publiek rechtelijk	2.497.621	-745.057
Sociale zaken Terugvordering en verhaal	2.090.191	-1.024.980
<b>Totaal</b>	<b>8.353.413</b>	<b>-2.248.738</b>

Overzicht liquide middelen (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Kassaldi	6	6
Bank saldi	4	214
<b>Totaal</b>	<b>10</b>	<b>219</b>

## Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren houdt in dat de centrale overheden hun liquide middelen, als die een gemeente gerelateerde norm overstijgen, onder moeten brengen bij het ministerie van Financiën. Dit gebeurt in de vorm van een rekening-courant, zoals bij een bank. De genoemde norm is ingesteld op 2% van het begrotingstotaal en was voor 2022 € 2.872.000. De gemeente zou dus gemiddeld per kwartaal niet meer dan € 2.872.000 positief mogen staan op alle bankrekeningen samen. Onderstaand overzicht laat zien dat wij in 2022 geen drempelbedrag hebben overschreden.

Drempelbedrag schatkistbankieren (x € 1.000)	1e kwartaal 2022	2e kwartaal 2022	3e kwartaal 2022	4e kwartaal 2022
1. Gemiddeld buiten de schatkist	1.717	986	489	1.203
2. Drempelbedrag	2.872	2.872	2.872	2.872
3. Ruimte onder het drempelbedrag (2-1)	1.155	1.886	2.383	1.669
4. Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

### Overlopende activa

De vooruit ontvangen bedragen van het Rijk en overige Nederlandse overheidsinstanties betreffen subsidies om de kosten voor meer andere investeringsprojecten te dekken. In onderstaand overzicht staat per subsidie het verloop ervan in 2022. Deze bedragen moeten nog ontvangen worden. De kosten voor het project zijn hiervoor al gemaakt.

Overlopende activa gerubriceerd (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
<b>De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:</b>		
§ het Rijk	817	3.139
§ overige Nederlandse overheidslichamen	1.295	1.049
Overige nog te ontvangen voorschotbedragen	2.477	2.781
Overige vooruitbetaalde bedragen	850	515
<b>Totaal</b>	<b>5.440</b>	<b>7.483</b>

### Verloopoverzicht nog te ontvangen voorschotten van EU, Rijk en Provincies

Overzicht van de in de balans opgenomen voorschotbedragen (x € 1.000) die we nog van Europese en Nederlandse overheidsinstanties moeten ontvangen.



Subsidienummer (x € 1.000)	Beschrijving	Saldo per 31-12-2021	Toevoegingen 2022	Ontvangen 2022	Saldo per 31-12- 2022
<b>het Rijk:</b>					
Algemene uitkering Gemeentefonds	Algemene uitkering Gemeentefonds	713	713	1.612	1.612
	Bekostigingsreg. opvang ontheemden	0		763	763
	TOZO 2022	0		46	46
	BBZ 2022	0		5	5
POR/202211/000016 SPUK D19	Tijdel. onderwijshuisvesting ontheemden	0		73	73
SPUKSPRT22323	Spuk 2022	0		536	536
BSK-2012/217796	Railscherm Uitvoering (2015/2016)	104	0	0	104
<b>Overige Nederlandse overheidslichamen:</b>					
105994	Fietsvoorziening Bussum Zuid	0		11	11
1459262/1472321	Landstraat	0		5	5
1049696/1757709 Provincie Noord Holland	Sportlocatie Bredius Muiden	226	226		0
1050457/1757766 Provincie Noord Holland	Aansluiting De Krijgsman	360	360		0
1583876/1707436 Provincie Noord Holland	Beerensteinerlaan	300			300
	TOZO 2021	195	195		0
	Veiligheidsregio 2021	214	214		0
INW/BSK-2020/2030160	Klein infrastructuur subs. Beerensteinerlaan	0		200	200
INW/BSK-2020/2030160	Klein infrastructuur subs. Vlietlaan	0		532	532
<b>Totaal</b>		<b>2.112</b>	<b>1.708</b>	<b>3.783</b>	<b>4.187</b>

#### 4.3.3 Vaste passiva

##### Reserves en voorzieningen

Een groot deel van het vermogen van de gemeente bestaat uit reserves en voorzieningen. Het verschil zit hier in: reserves maken deel uit van het eigen vermogen dat in principe vrij besteedbaar is; voorzieningen daarentegen behoren tot het vreemd vermogen dat met het oog op reële risico's of equalisatie van onvermijdelijke kosten is gevormd. Bijvoorbeeld groot onderhoud of verplichtingen.

##### Reserves

Samen met het saldo van rekening van baten en lasten vormen de reserves het eigen vermogen van de gemeente. Het totaal van het eigen vermogen bedroeg eind 2022 afgerond € 54 miljoen en is als volgt onderverdeeld:

Het eigen vermogen van de gemeente Gooise Meren (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene Reserves	29.489	32.891
Bestemmingsreserves	15.576	14.510
Resultaat na bestemming	5.390	7.093
<b>Totaal</b>	<b>50.456</b>	<b>54.493</b>

Overzicht verloop reserves:

Reserves (x € 1.000)	Saldo 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat bestemming		Saldo 31-12-2022
				Toevoeging	Onttrekking	
Algemene Reserve	29.489	168	858	4.091	0	32.891
<b>Totaal Algemene reserve</b>	<b>29.489</b>	<b>168</b>	<b>858</b>	<b>4.091</b>	<b>0</b>	<b>32.891</b>
<b>Bestemmingsreserves:</b>						
Algemene reserve Grondexploitatie	1.598	305	696			1.206
Reserve Parkeren Centrum Bussum/Scapino	2.179	0	0			2.179
Reserve Godelinde	2.451	0	65			2.387
Reserve Sociaal Domein	1.503	0	255			1.248
Bovenwijkse voorzieningen Krijgsman	40	0	0			40
Reserve Grote projecten Muiden	641	0	0			641
Egalisatiereserve Primair	34	0	1			33
Reserve uitbreiding sportvoorzieningen	889	0	173			716
Reserve Groen beleidsplan	121	0	39			81
Reserve MFC Keverdijk	150	0	0			150
Reserve Tijdelijke Huisvesting Onderwijs	1.905	0	379			1.526
Reserve Stim. fonds betaalbare woningen	500	0	0			500
Reserve Dek kap.last. dak Villa Zeezicht	515	103	0			618
Reserve Dek kap.last. Grote Proj. Muiden	3.050	0	0			3.050
Reserve Dek kap.last. Tijd. huisv onderw	0	134	0			134
<b>Totaal bestemmingsreserves</b>	<b>15.576</b>	<b>541</b>	<b>1.607</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>14.510</b>
<b>Totaal reserves</b>	<b>45.065</b>	<b>710</b>	<b>2.465</b>	<b>4.091</b>	<b>0</b>	<b>47.401</b>

## Toelichting aard en reden reserves 2022

<b>Naam</b>	<b>Algemene Reserve</b>
<b>Aard</b>	Algemene reserve
<b>Reden</b>	Bufferfunctie voor opvangen van tegenvallers en afdekken risico's.
<b>Onttrekking</b>	Onttrekkingen in 2022 (totaal € 857.667): <ul style="list-style-type: none"> <li>- € 100.000 Invoering Omgevingswet</li> <li>- € 29.958 Uitvoering leefbaarheidsplan</li> <li>- € 110.000 Budgetoverheveling decemberwijziging 2021</li> <li>- € 130.000 Voorbereidingskosten en uitvoering procesplan ontwikkeling pand De Vonk</li> <li>- € 410.000 Beveiligd baggeren Singelgracht</li> <li>- € 77.709 Maatschappelijk ondersteuningsfonds</li> </ul>
<b>Toevoeging</b>	Toevoeging in 2022 (totaal € 4.259.046): <ul style="list-style-type: none"> <li>- € 4.090.862 Jaarrekening resultaat 2021</li> <li>- € 168.184 Vrijval reserve tijdelijke huisvesting onderwijs (Jaarstukken 2021)</li> </ul>

<b>Naam</b>	<b>Algemene reserve grondexploitatie</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Dekking voor onzekere toekomstige exploitatiesaldi grondexploitaties door verrekening van winsten en verliezen.
<b>Onttrekking</b>	Onttrekkingen in 2022 (totaal € 696.197): <ul style="list-style-type: none"> <li>- € 526.937 Sloopkosten (incl. begeleiding) en afboeken boekwaarde noodgebouwen Kon. Emmaschool</li> <li>- € 47.675 Natuurboulevard 2.0</li> <li>- € 121.585 Pre-projectfase</li> </ul>
<b>Toevoeging</b>	Toevoegingen in 2022: <ul style="list-style-type: none"> <li>- € 304.546 Vrijval verliesvoorziening Grex Bredius (Jaarstukken 2021)</li> </ul>

<b>Naam</b>	<b>Reserve Parkeren Centrum Bussum</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Reserve is ingesteld om het openbaar parkeren in Bussum te verbeteren.
<b>Onttrekking</b>	Geen onttrekkingen in 2022.
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Godelindeschool</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Ter dekking van de kapitaallasten voor de realisatie van een unilocatie Godelindeschool is een reserve ingesteld.
<b>Onttrekking</b>	Onttrekking 2022: <ul style="list-style-type: none"> <li>- € 64.508 Kapitaallasten Godelindeschool</li> </ul>
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Sociaal Domein</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	De reserve wordt aangehouden in verband met de transformatie van het sociaal domein ter uitvoering van de plannen vanuit het college uitvoeringsprogramma.

<b>Onttrekking</b>	Onttrekkingen in 2022 (totaal € 255.228): - € 123.080 Innovatiebudget - € 1.890 Faciliteren wijkcoaches - € 10.688 Actieplan 'Iedereen doet mee' - € 96.320 PIAM-gelden - € 23.250 Werken aan Werk
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Bovenwijkse voorzieningen Krijgsman</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Ontwikkeling van bovenwijkse voorzieningen gerelateerd aan de kosten van de aanleg van de toerit A1 en de brug naar de Krijgsman.
<b>Onttrekking</b>	Geen onttrekkingen in 2022.
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Grote projecten Muiden</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Voor de grote projecten In Muiden is in 2013 een bestemmingsreserve ingesteld. Het doel is om de financiële voor- en nadelen van de projecten die onder het projectbureau vallen via deze bestemmingsreserve te laten lopen. Hierdoor wordt de reguliere begroting van de gemeente niet beïnvloed door zaken aangaande het projectbureau.
<b>Onttrekking</b>	Geen onttrekkingen in 2022.
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Egalisatiereserve Talent Primair</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Bedoeld om de interne rentekosten van een verstrekte renteloze lening te dekken. Deze lening maakt de continuering mogelijk van de stichting voor openbaar onderwijs, Talent Primair, Naarden.
<b>Onttrekking</b>	Onttrekking 2022: - € 690 Interne rentekosten 2022
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Uitbreiding Sportvoorzieningen</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Dekking kapitaallasten van investeringen ten behoeve van de optimalisatie en uitbreiding van sportvoorzieningen in Naarden.
<b>Onttrekking</b>	Onttrekking 2022: - € 172.775 Kapitaallasten sportvoorzieningen Naarden
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Groen Beleidsplan</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Deze reserve is ingesteld om de komende jaren de kwaliteit van het openbaar groen in Muiden te verbeteren.
<b>Onttrekking</b>	Onttrekking in 2022: - € 39.352 Openbaar groen in de wijk Mariahoeve te Muiden
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve MFC Keverdijk</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Ter dekking van de kapitaallasten voor de realisatie van een multifunctioneel centrum (MFC) Keverdijk was een reserve ingesteld. Het MFC wordt echter door een derde ontwikkeld en besloten is om alleen nog een bedrag te reserveren voor de afkoop van de huur voor 25 jaar door de gemeente van een deel van het MFC.
<b>Onttrekking</b>	Geen toevoegingen in 2022.
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Tijdelijke Huisvesting Onderwijs PO</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Deze reserve is ingesteld om de kosten van tijdelijke huisvesting voor het primair onderwijs te dekken.
<b>Onttrekking</b>	<p>Onttrekkingen in 2022 (totaal € 378.662):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- € 168.184 Vrijval exploitatielasten tijdelijke huisvesting (jaarstukken 2021)</li> <li>- € 133.942 Vormen kapitaallastenreserve tijdelijke huisvesting onderwijs</li> <li>- € 76.536 Exploitatielasten tijdelijke huisvesting onderwijs</li> </ul>
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Stimuleringsfonds betaalbare woningen</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	In deze reserve worden de afkoopsommen bestemd zoals die zijn genoemd in de Compensatieregeling indien de realisatie van sociale woningbouw binnen het bouwplan én op een alternatieve locatie niet mogelijk blijkt en de initiatiefnemer toestemming van het College heeft om tot financiële compensatie over te gaan. De reserve (het Stimuleringsfonds) is bedoeld om de realisatie van sociale huurwoningen en onrendabele middeldure huurwoningen te stimuleren. Initiatiefnemers kunnen een bijdrage uit dit fonds krijgen als zij in hun plannen meer dan de vereiste 1/3de sociale woningen en/of extra onrendabele huurwoningen realiseren.
<b>Onttrekking</b>	Geen onttrekkingen in 2022.
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Dekking kapitaallasten dakherstel Villa Zeezicht</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Deze reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de investering in het herstel van de dakconstructie van Villa Zeezicht te dekken.
<b>Onttrekking</b>	Geen onttrekkingen in 2022.
<b>Toevoeging</b>	<p>Toevoeging 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- € 103.000 Extra kosten dak Villa Zeezicht</li> </ul>

<b>Naam</b>	<b>Reserve Kapitaallasten Grote Projecten Muiden</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Deze reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de investering in de Ontsluitingsweg A1 Krijgsman/Bredius - 3 bruggen te dekken.
<b>Onttrekking</b>	Geen onttrekkingen in 2022.
<b>Toevoeging</b>	Geen toevoegingen in 2022.

<b>Naam</b>	<b>Reserve Dekking Kapitaallasten tijdelijke huisvesting onderwijs</b>
<b>Aard</b>	Bestemmingsreserve
<b>Reden</b>	Deze reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de investering in de tijdelijke huisvesting onderwijs te dekken.
<b>Onttrekking</b>	Geen onttrekkingen in 2022.
<b>Toevoeging</b>	Toevoeging in 2022:
	- € 133.942 T.b.v. vormen reserve kapitaallasten

## Voorzieningen

Voorzieningen (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.755	9.119
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.491	4.413
Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	6.394	6.594
<b>Totaal</b>	<b>18.639</b>	<b>20.127</b>

### Overzicht verloop voorzieningen:

Voorzieningen (x € 1.000)	Saldo 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12- 2022
<b>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:</b>					
Spaarpremies hypotheek ambtenaren	70	6	0		75
Afkoop onderhoud graven	1.382	146	128		1.399
Voorziening wachtgeld en pensioenen	5.767	1.891	2.327		5.331
Voorziening Personele kosten	536	1.205	559		1.182
Voorziening lening Warmtebedrijf	0	1.132	0		1.132
<b>Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</b>	<b>7.755</b>	<b>4.379</b>	<b>3.015</b>	<b>0</b>	<b>9.119</b>
<b>Onderhoudsegalisatievoorzieningen:</b>					
Voorziening onderhoud gebouwen	718	820	526		1.013
Voorziening onderhoud wegen	2.815	1.662	2.068		2.409
Voorziening onderhoud Kunstwerken	841	364	214		991
Voorziening onderhoud Water	116	0	107	9	0
<b>Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen</b>	<b>4.491</b>	<b>2.846</b>	<b>2.915</b>	<b>9</b>	<b>4.413</b>
<b>Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting:</b>					
Egalisatie rioolheffing	6.238	193	0		6.431
Egalisatie afvalstoffenheffing	98	7	0		106
Egalisatie sociale recherche	58	8	8		58
Vervangingsinvest. riolering	0	826	826		0
<b>Totaal door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting</b>	<b>6.394</b>	<b>1.035</b>	<b>834</b>	<b>0</b>	<b>6.594</b>
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>18.639</b>	<b>8.260</b>	<b>6.763</b>	<b>9</b>	<b>20.127</b>

## Toelichting aard en reden voorzieningen 2022

<b>Naam</b>	<b>Voorziening Spaarpremies Hypotheken Ambtenaren</b>
<b>Aard</b>	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
<b>Reden</b>	Deze voorziening is ingesteld om de uitkering van het benodigde kapitaal zeker te stellen. De deelnemers in de regeling zijn daardoor gegarandeerd van de aflossing van de hypotheek aan het eind van de looptijd.

<b>Naam</b>	<b>Voorziening Afkoop Onderhoud Graven</b>
<b>Aard</b>	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
<b>Reden</b>	Deze voorziening is ingesteld om de lasten en baten te egaliseren voor het onderhoud aan graven waarvoor een afkoopsom is ontvangen.

<b>Naam</b>	<b>Voorziening Wachtgeld en Pensioenen</b>
<b>Aard</b>	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
<b>Reden</b>	Bedoeld om wachtgeldverplichtingen van voormalig personeel en wethouders te bekostigen, evenals de pensioenen van wethouders.

<b>Naam</b>	<b>Voorziening Personele Kosten</b>
<b>Aard</b>	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
<b>Reden</b>	Ingesteld om wachtgeldverplichtingen van voormalig personeel en de financiële gevolgen van sociaal plan te bekostigen. Met ingang van 2022 wordt ook rekening gehouden met de verplichtingen van spaarverlof.

<b>Naam</b>	<b>Voorziening lening Warmtebedrijf</b>
<b>Aard</b>	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
<b>Reden</b>	Ingesteld om risico af te dekken dat de aan het Warmtebedrijf verstrekte lening in het kader van de aanleg van een warmtenet in Muiderberg niet volledig kan worden terugbetaald.

<b>Naam</b>	<b>Diverse onderhoudsvoorzieningen</b>
<b>Aard</b>	Onderhoudsvoorzieningen
<b>Reden</b>	Ingesteld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudslasten van het (groot) onderhoud van gemeentelijke gebouwen, wegen, civieltechnische kunstwerken en waterwegen.

<b>Naam</b>	<b>Egalisatievoorzieningen rioolheffing en afvalstoffenheffing</b>
<b>Aard</b>	Door derden bekleemde middelen voor een specifieke aanwending
<b>Reden</b>	Bestemd voor de egalisatie van lasten in relatie tot de daarvoor ingestelde heffing of leges.
<b>Toelichting</b>	Het saldo van de op basis van het GRP gerealiseerde lasten voor groot onderhoud en investeringen en de baten uit de rioolheffing wordt in de egalisatievoorziening riolering verrekend. Voor vervangingsinvesteringen in de riolering is een aparte voorziening gevormd.

<b>Naam</b>	<b>Egalisatievoorziening Sociale recherche</b>
<b>Aard</b>	Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending
<b>Reden</b>	Met het doel incidentele investeringsuitgaven te egaliseren.

<b>Naam</b>	<b>Vervangingsvoorziening riolering</b>
<b>Aard</b>	Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending
<b>Reden</b>	Deze voorziening wordt ingesteld ten behoeve van toekomstige vervangingsinvesteringen, conform artikel 44, lid 1d BBV.



<b>Toelichting</b>	Jaarlijks wordt op basis van het GRP een toevoeging gedaan aan Vervangingsvoorziening riolering. Op basis van de werkelijke vervangingsinvesteringen in het jaar vindt de onttrekking aan deze voorziening plaats.
--------------------	--

#### Vaste schulden met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer

Vaste Schulden (x € 1.000)	Saldo 31-12-2021	Vermeerdering	Aflossingen	Saldo 31-12-2022	Rentelast
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	13.433	0	967	12.467	96
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	80.448	21.929	7.761	94.615	1.592
Binnenlandse bedrijven	8.502	0	0	8.502	0
Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	23.500	10.000	500	33.000	566
Waarborgsommen	297	245	6	536	
<b>Totaal</b>	<b>126.180</b>	<b>32.174</b>	<b>9.234</b>	<b>149.120</b>	<b>2.254</b>

#### Toelichting

Dit jaar hebben wij 3 langlopende leningen afgesloten met een totaal van € 31,9 miljoen om ingeplande projecten te realiseren. In 2022 is € 9,2 miljoen afgelost. De totale schuld is met € 22,7 miljoen toegenomen.

#### 4.3.4 Vlottende passiva

Vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Overige kasgeldleningen	10.000	0
Banksaldi	5.442	4.788
Overige vlottende schulden:		
Crediteuren	9.500	12.466
Overige schulden	2.045	-41
<b>Totaal</b>	<b>26.987</b>	<b>17.214</b>

#### Toelichting

De gemeente Gooise Meren heeft 1 kortlopende lening van in totaal € 10 miljoen afgelost.

## Overlopende passiva

Overlopende passiva (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Nog te betalen bedragen	6.065	4.968
<b>De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:</b>		
§ het Rijk	5.127	5.373
§ overige Nederlandse overheidslichamen	1.607	2.246
Overige vooruit ontvangen bedragen	2.049	1.863
<b>Totaal</b>	<b>14.848</b>	<b>14.449</b>

### *Toelichting*

De vooruit ontvangen bedragen van het Rijk en overige Nederlandse overheidsinstanties betreffen subsidies om de kosten voor onder andere investeringsprojecten te financieren. In onderstaand overzicht wordt per subsidie het verloop in 2022 weergegeven. Deze bedragen hebben we dus ontvangen en moeten nog gebruikt worden.

### **Verloopoverzicht van vooruit ontvangen bedragen van EU, Rijk en Provincies in 2022**

Overzicht van de in de balans opgenomen voorschotbedragen (x € 1.000) die we van Europese en Nederlandse overheidsinstanties hebben ontvangen.

Subsidienummer (x 1€ 1.000)	Beschrijving	Saldo per 31-12- 2021	Toevoe- gingen 2022	Ontvangen 2022	Gemaakte kosten 2022	Saldo per 31-12- 2022
<b>Europees overheidslichamen:</b>						
<b>Het Rijk:</b>		<b>5.127</b>				<b>5.372</b>
-	Sportakkoord 2021-2022	68			22	46
2033144	H12 Preventieakkoord en preventieaanpakken	0		20		20
11323934/1501407	Vergroten fietsvoorziening Bussum Zuid	0		7		7
	ZONmw preventieakkoord 2022	0		28		28
1036127	Sportakkoord 2021	15			15	0
SUVIS21-01198134	Uitkering ventilatie in scholen	41				41
SUVIS21-00797173	Uitkering ventilatie in scholen	148			148	0
SUVIS21-00901741	Uitkering ventilatie in scholen	173			173	0
BSK-2020/230160	SPV deel II	0	257			257
-	Additionele middelen aanpak energie armoede	0	318			318
2022-0000215301	Onderwijsroute	0		50		50
	Wattnu C55	0		566		566
	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	0	246	618	518	347
	Wet inburgering 2022	0		270		270
	Geluidsanering voorbereiding	7			7	0
BSV 2011057265	Railschermenproject voorbereiding	423			278	145
BS2018106003	Geluidsanering Landstraat uitv.1e 2e term	6			6	0
lenW/BSK-2018/170767	Geluidsanering Huizerweg Oost uitv.	46				46
lenW/BSK-2018/170757	Geluidsanering Centuurbaan uitv.	20			3	17
lenW/BSK-2018/178339	Geluidsanering Brinklaan, Kerkstr, Nieuwstraat uitv.	76				76
lenW/BSK-2018/234657	Geluidsanering Laarderweg uitv.	150			119	31
lenW/BSK-2018/195655	Geluidsanering Huizerw.West uitv.	216			183	33
lenW/BSK-2019/315	Geluidsanering Generaal de la Reylaan	365			115	250
lenW/BSK-2020/230160	Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	3.271			552	2.719
1145797	Comeniusmuseum Naarden	2		2		4
1145861	Stadsarchief Burgerweeshuis Naarden	4		4		8
1145886	Muizenfort geb.C Muiden	5		2		7
1146647	St.Nicolaaskerk Muiden	5		5	10	0
1148461	Kazerne Muiden	5		6		11
1155176	Grote Kerk Naarden	22		23		45
lenW/BSK-2020/178877	Geluidsanering fase 1 gevelmaatregelen	50			41	9

1146022	Stadhuis Naarden	8		9		17
1164678	Toren Muidenberg	0		4		4
<b>Overige Nederlandse overheidslichamen:</b>		<b>1.608</b>				<b>2.246</b>
11323934/1501407	Vergroten fietsvoorziening Bussum-Zuid	60	-7		53	0
	Controle Toegangsbewijzen	111			111	0
	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	246	-246			0
	Sociale Recherche 2022	383			383	0
1911010/1936640	Waterpoort Vecht	0		212		212
1913074/1925192	Biodiversiteit Kernen	0		56		56
869975 / 879883	Verder met de Vesting	134				134
803140/842741	Stimuleringsfonds bedrijventerreinen Gooise Meren	75				75
	St. Afvalfonds Verpakkingen (Nedvang) 81918/20026101 27164	38			29	9
1517212/1533562	Verder met de Vesting Muiden	560		1.200		1.760
<b>Totaal</b>		<b>6.734</b>	<b>568</b>	<b>3.082</b>	<b>2.765</b>	<b>7.619</b>

#### Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

Op 1 januari 2022 bedroeg het saldo aan directe borgstellingen met externe partijen € 9.500.227. Deze partijen hebben bij het afsluiten van de geldlening een verzoek ingediend bij de gemeente voor een garantstelling en hebben deze ook verkregen. De gemeente staat garant voor 100 procent of een lager percentage van die geldleningen. Het bedrag waarvoor de gemeente eind 2022 nog garant staat is € 6.210.473. De afname van € 3.289.754 heeft te maken met de jaarlijkse aflossingen en in het bijzonder met de overname van de lening van Spant! waar de gemeente eerder garant voor stond. In 2022 heeft de gemeente geen betalingen hoeven doen voor de rente en aflossing waarvoor zij garant staat.

Geldnemer	Hoofdsom	%	Schuldrestant	Schuldrestant
	(in €)		31-12-2021	31-12-2022
St. Openbare Bibliotheken Naarden-Bussum	0	100%	85.764	0
Sportfondsen-Naarden b.v.	0	100%	2.553	0
Hockeyclub Naarden	220.020	100%	220.020	220.020
Hockeyclub Naarden	79.980	100%	58.224	52.892
Rock Steady B.V.	650.000	100%	57.500	30.000
Rock Steady B.V.	325.000	100%	28.750	15.000
Rock Steady B.V.	325.000	100%	28.750	15.000
t Spant	0	100%	3.052.500	0
Tennisclub Het Spieghel	175.000	100%	30.625	21.875
St. kinderopv. Bussum/Naarden	248.067	50%	86.823	74.420
Onderwijs VPCO	580.000	100%	518.081	510.430
St. Vrije School Michael	804.000	100%	704.635	692.836
SIVOG	4.320.000	100%	2.376.000	2.268.000
GEM Crailo B.V.	5.000.000	45%	2.250.000	2.250.000
TV Hakkelaars	60.000	100%		60.000
<b>Totaal directe borgstellingen</b>	<b>12.787.067</b>		<b>9.500.225</b>	<b>6.210.473</b>

In onderstaande tabel worden de indirecte borgstellingen van gemeente Gooise Meren weergegeven. Bij indirecte borgstellingen is het mogelijk dat de gemeente vanwege de achtervangpositie hierop wordt aangesproken. Dit zal alleen gebeuren in het geval dat de geldnemer en het waarborgfonds niet meer aan de verplichtingen kan voldoen. Daarnaast zal het Rijk de helft van het benodigde bedrag voor haar rekening nemen. Het risico wordt daarom als laag ingeschat.

Sinds 1 juli 2021 is de obligoverplichting gewijzigd. De oude, eenmalige obligoverplichting van 3,85% van het geborgde schuldrestant werd anders ingericht en ook meer zeker gesteld. Dat gebeurt via een jaarlijks gemaximeerde obligoheffing en een obligolening. De obligoheffing is nodig om de eerste verliezen op te vangen en wordt alleen geïnd als het noodzakelijk is om het risicovermogen aan te vullen. Hierdoor kan het stelsel zich herstellen. De obligolening is nodig om er zeker van te kunnen zijn dat er direct geld beschikbaar is bij grote aanspraken, indien de obligoheffing niet voldoende is. De obligolening is een geborgde faciliteit die gebruikt kan worden bij grotgrote verliezen. Bij gemeente Gooise Meren bedraagt het totaal obligo van Sociale Woningbouw € 2.709.000.

Geldnemer	Hoofdsom		Schuldrestant	Schuldrestant
	(in €)		31-12-2021	31-12-2022
Totaal Dudok wonen	59.837.901	Achtervang	17.086.131	20.777.951
Totaal Woningstichting Naarden	39.843.389	Achtervang	13.412.726	12.623.746
Totaal Woningstichting De Alliantie	244.140.000	Achtervang	2.526.000	4.125.500
Totaal Woningstichting de Woonplaats	55.562.000	Achtervang	281.000	316.000
Totaal Woningstichting het Gooi en Omstreken	162.643.000	Achtervang	8.834.000	14.734.500
Totaal Stichting Ymere	186.293.184	Achtervang	127.000	875.000
Totaal Woningzorg Nederland	199.848.000	Achtervang	28.000	400.000
Totaal Obligo Sociale Woningbouw			5.446.000	2.709.000
<b>Totaal Waarborgfonds Sociale Woningbouw</b>	<b>948.167.474</b>	<b>Achtervang</b>	<b>47.740.857</b>	<b>56.561.697</b>
<b>Totaal directe en indirecte borgstellingen</b>			<b>57.241.083</b>	<b>62.772.170</b>
Totaal Hypotheken (van voor 1994)		100%	1.125.441	867.279
Totaal Waarborgfonds Eigen Woning (NHG)		Achtervang	50.000.000	46.000.000
<b>Totaal garanties en borgstellingen</b>	<b>960.954.541</b>		<b>108.366.525</b>	<b>109.639.449</b>

#### Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor de komende jaren is verbonden

In deze opgaaf zijn de grootste contracten geselecteerd met een looptijd langer dan 31-12-2023 en met een contractwaarde vanaf € 100k.

Voor het fysiek domein (groen, onderhoud gebouwen, wegen et cetera) zijn contracten afgesloten voor een bedrag van € 3.015k. Voor bedrijfsvoering (ICT en huisvesting) is dit € 240k.

#### Eigen bijdrage op basis van de Wmo

Een inwoner die een Wmo voorziening op indicatie ontvangt, moet op basis van de Wmo daaraan zelf een financiële bijdrage betalen. Dit geldt ook als deze hulp en ondersteuning is geregeld via het persoonsgebonden budget (Pgb). De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. De informatie die de gemeente van het CAK ontvangt - om privacy redenen beperkt - is ontoereikend om per aanvrager de juistheid van de eigen bijdrage te kunnen vaststellen.

#### Arbitragezaak

Door de KNSF is een arbitragezaak aangespannen tegen de gemeente over de naleving van afspraken uit de vaststellingsovereenkomst tussen partijen. Er zijn inmiddels tussenvonnissen uitgesproken door de arbitragecommissie die voor een aantal dossiers tot uitspraken hebben geleid. Deze tussenvonnissen zijn voorlopig en hebben geen materiële impact op de jaarrekening 2022. Aangezien de onderwerpen en de arbitrage onder de vertrouwelijkheid van de vaststellingsovereenkomst vallen worden er geen mededelingen over gedaan. Het eindvonnis wordt medio 2023 verwacht. Over de mogelijk financiële impact verbonden aan de arbitrage, wordt de gemeenteraad periodiek onder geheimhouding geïnformeerd. De kans en daarmee het risico op een financiële impact voor de jaarrekening 2022 is, gezien het feit dat de arbitrage nog loopt, niet betrouwbaar te schatten. Op deze plek verwijzen wij daarom voor meer informatie naar de Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

## 4.4 Overzicht van baten en lasten

### 4.4 Overzicht van baten en lasten

In de financiële rekening vindt u de baten en lasten van de programma's 1 tot en met 8 en de algemene baten en lasten. In de tabel ziet u als saldo het resultaat voor en na bestemming van de reserves.

Financiële Recapitulatie Programma's (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Realisatie 2021	Primitieve Begroting 2022	Begroting inclusief wijzigingen 2022	Realisatie 2022	Verschil (Bedrag) 2022	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
1. Inwoners en Bestuur	L	5.390	5.660	7.241	7.632	-390	N
	B	-968	-765	-850	-2.905	2.055	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>4.422</b>	<b>4.895</b>	<b>6.391</b>	<b>4.726</b>	<b>1.665</b>	<b>V</b>
2. Veiligheid	L	6.397	6.033	6.479	6.501	-22	N
	B	-277	-66	-66	-140	74	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>6.119</b>	<b>5.967</b>	<b>6.413</b>	<b>6.362</b>	<b>52</b>	<b>V</b>
3. Openbare ruimte en verkeer	L	10.170	9.685	10.931	10.761	170	V
	B	-3.017	-2.954	-3.343	-3.312	-31	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>7.153</b>	<b>6.732</b>	<b>7.589</b>	<b>7.449</b>	<b>140</b>	<b>V</b>
4. Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	L	16.331	12.761	15.819	14.628	1.191	V
	B	-11.340	-7.972	-9.855	-10.827	971	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>4.991</b>	<b>4.789</b>	<b>5.964</b>	<b>3.801</b>	<b>2.162</b>	<b>V</b>
5. Duurzaamheid en Water	L	19.948	19.720	21.292	22.651	-1.359	N
	B	-15.003	-15.166	-16.109	-16.507	398	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>4.945</b>	<b>4.554</b>	<b>5.183</b>	<b>6.144</b>	<b>-961</b>	<b>N</b>
6. Werk en inkomen	L	25.146	20.916	31.854	31.313	541	V
	B	-17.801	-13.767	-21.083	-22.183	1.100	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>7.345</b>	<b>7.148</b>	<b>10.771</b>	<b>9.130</b>	<b>1.641</b>	<b>V</b>
7. Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	L	39.198	39.623	40.228	40.169	59	V
	B	-2.592	-6.067	-3.264	-3.015	-249	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>36.606</b>	<b>33.555</b>	<b>36.964</b>	<b>37.154</b>	<b>-190</b>	<b>N</b>
8. Sport, Cultuur en Recreatie	L	6.983	7.387	10.284	9.852	431	V
	B	-519	-678	-664	-503	-161	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>6.464</b>	<b>6.709</b>	<b>9.619</b>	<b>9.349</b>	<b>270</b>	<b>V</b>
Algemene dekkingsmiddelen	L	1.414	872	2.346	943	1.403	V
	B	-98.167	-95.338	-107.650	-109.142	1.492	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>-96.753</b>	<b>-94.465</b>	<b>-105.304</b>	<b>-108.200</b>	<b>2.895</b>	<b>V</b>
Overhead	L	17.840	20.943	21.141	20.589	552	V
	B	-462	-2	-2	-543	541	V
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>17.378</b>	<b>20.941</b>	<b>21.139</b>	<b>20.045</b>	<b>1.093</b>	<b>V</b>
Onvoorzien	L	0	10	10	0	10	V
	B	0	0	0	0	0	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>0</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>0</b>	<b>10</b>	<b>V</b>
Vpb	L	0	0	0	0	0	N
	B	0	0	0	0	0	N
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>N</b>
Totaal Lasten	L	148.817	143.610	167.625	165.040	2.568	V
Totaal Baten	B	-150.146	-142.774	-162.886	-169.077	6.192	V
<b>Gerealiseerd saldo van baten en lasten</b>		<b>-1.329</b>	<b>835</b>	<b>4.739</b>	<b>-4.038</b>	<b>8.777</b>	<b>V</b>

Toevoegingen in reserves							
Programma 4	L	4.087	0	305	305	0	N
Programma 5	L	130	0	0	0	0	N
Programma 7	L	0	0	237	237	0	N
Programma 9	L	195	0	4.259	4.259	0	N
Onttrekkingen reserves							
Programma 4	B	-3.300	-17	-806	-696	-110	N
Programma 5	B	-30	0	-41	-39	-1	N
Programma 6	B	-150	0	-240	-120	-120	N
Programma 7	B	-916	-368	-945	-580	-366	N
Programma 8	B	-158	-150	-173	-173	0	N
Programma 9	B	-3.918	-300	-7.335	-6.248	-1.087	N
Gerealiseerd saldo reservemutaties		-4.061	-835	-4.739	-3.055	-1.685	N
Gerealiseerd resultaat		-5.390	0	0	-7.093	7.093	V

## 4.5 Toelichting op overzicht van baten en lasten

### 4.5 Toelichting op overzicht van baten en lasten

Onderstaand worden per programma of per onderdeel de verschillen tussen de actuele begroting en de werkelijke realisatie toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting op de verschillen wordt verwezen naar het programmaverslag. Programma's of onderdelen waar de verschillen kleiner zijn dan € 70.000 zijn niet in de verschilverklaring opgenomen.

#### Programma 1 Inwoners en Bestuur

Bij programma 1 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere baten als gevolg van de incidentele vrijval van de voorziening Wachtgeld en Pensioenen (€ 1.754k). Daarnaast is sprake van een voordeel op de invoeringskosten van de WOO (€ 95k en de kosten voor de verkiezingen in 2022 (€ 91k). Bij documenten Burgerzaken (reisdocumenten, rijbewijzen etc.) is per saldo sprake van een voordeel van € 97k (€ 168k hogere baten en € 70k hogere lasten).

In het saldo zitten ook hogere lasten voor doorbelastingen ambtelijk apparaat (€ 567k ).

#### Programma 2 Veiligheid

Bij programma 2 laat het gerealiseerde saldo een klein voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt veroorzaakt door diverse kleine onderschrijdingen.

#### Programma 3 Openbare Ruimte, Verkeer en Parkeren

Bij programma 3 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt lagere lasten voor leefbaarheid (€ 202k), omdat in 2022 een pas op de plaats is gemaakt met de uitvoering van de wijkplannen. Het wegonderhoud laat per saldo een voordeel zien van € 110k. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van tegenvallers in de uitvoering van het asfaltonderhoud en niet uitgevoerd (niet urgent) klein onderhoud. Diverse kleine verschillen bij wegen en de overige assets binnen het product Wegen (openbare verlichting, gladheidsbestrijding, straatreiniging, kunstwerken, en straatmeubilair inclusief openbare kunstobjecten) tellen op tot een voordeel van € 115k. De definitieve provinciale subsidie voor het project 'Vergroten fietsvoorziening Bussum-Zuid' leidt tot een voordeel van € 71k. Daarnaast is sprake van lagere opbrengsten voor degeneratievergoedingen (€ 207k) en hogere lasten (€ 192k) in verband met nog te verwachten aanslagen Waterschapsbelasting over 2021 en 2022.



#### **Programma 4 Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme**

Bij programma 4 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt onder andere veroorzaakt door lagere lasten voor de Omgevingswet. Dit betreft deels een overschot op het reguliere budget (€ 132k) en deels een in de Septembercirculaire ontvangen bijdrage aan de transitiekosten in het kader van de invoering Omgevingswet (€ 415k) die niet is besteed in 2022. In het saldo zitten verder hogere baten voor grondverkopen (€ 587k), lagere lasten voor Structuurvisie Bussum-Zuid (€ 153k) en per saldo hogere baten voor BOR-gronden en Naarderheem (€ 147k). Daarnaast is sprake van € 93k lagere lasten voor activiteiten die gedekt worden uit reserves (pré-projectfase, sloop Emmaschool en Natuurboulevard 2.0), maar dit voordeel in de exploitatie wordt opgeheven door een gelijk nadeel in de reservemutaties. Op basis van de actualisatie van de grondexploitatie Bredius is de netto contante waarde minder negatief geworden. Hierdoor valt een deel van de getroffen verliesvoorziening vrij (€ 96k). De Krijgsman begint zichtbaar vorm te krijgen. De lasten voor 2022 zijn hoger dan geraamd, maar worden nog gedekt door de legesopbrengsten (per saldo € 708k voordeel). De lasten voor omgevingsvergunningen zijn € 263k lager dan geraamd, terwijl de baten € 82k hoger uit zijn gevallen.

In het saldo zitten verder € 67k lagere lasten voor economische promotie en per saldo € 56k hogere lasten voor diverse gemeentelijke gebouwen.

#### **Programma 5 Duurzaamheid, Water en Groen**

Bij programma 5 laat het gerealiseerde saldo een nadeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het vormen van de risicovoorziening met betrekking tot de lening aan het Warmtebedrijf (€ 1.132k). Daarnaast is sprake van een incidentele vrijval van een gereserveerde subsidie voor oude jaren voor de exploitant van de kinderboerderijen en hertenkampen (€ 126k). Een gebrek aan capaciteit heeft geleid tot € 135k lagere lasten voor het onderdeel Duurzaamheid. Voor wat betreft begraafrechten en grafonderhoud is er sprake van € 83k hoger dan geraamde baten. Daarnaast is sprake van een voordeel door lagere doorbelastingen ambtelijk apparaat (€ 47k). Bij riolering is er sprake van hogere lasten in verband met een inhaalslag op rioolinspecties (€ 115k) en een extra storting in de Voorziening Egalisatie Rioolheffing (€ 134k). In het saldo zitten verder nog hogere lasten voor groen (€ 88k).

#### **Programma 6 Werk en Inkomen**

Bij programma 6 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de rijksvergoeding voor de opvang van Oekraïners € 874k hoger is dan de lasten die we voor de opvang hebben gemaakt in 2022. De lasten voor de BUIG (incl. loonkostensubsidie) zijn uiteindelijk € 39k hoger dan geraamd, de lasten voor re-integratie (excl. loonkostensubsidie) zijn uiteindelijk € 134k lager dan geraamd en de opbrengsten uit terugvordering en verhaal zijn € 50k hoger dan geraamd. Daarnaast is van de gemeente Hilversum eind 2022 een bedrag van € 272k terugontvangen in het kader van de uitvoeringslasten voor de TOZO. De lasten voor inburgering zijn € 275k lager dan geraamd en wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de Rijkscompensatie voor hogere instroom inburgering en maatschappelijke begeleiding asielmigranten niet volledig is besteed. Een lagere doorbelastingen van de kosten voor ambtelijk apparaat levert een voordeel op van € 170k. Tot slot is sprake van € 120k lagere lasten voor activiteiten die gedekt worden uit reserves (PIAM-gelden en Werken aan Werk), maar dit voordeel in de exploitatie wordt opgeheven door een gelijk nadeel in de reservemutaties.

#### **Programma 7 Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd**

Bij programma 7 laat het gerealiseerde saldo een nadeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de lasten voor jeugd € 570k hoger zijn dan geraamd. Ook bij de opneemregelingen Wmo is sprake van (€ 236k) hogere lasten. Daartegenover laten de budgetten voor onderhuisvesting per saldo een voordeel zien van € 225k. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitstel van de sloop van de Tweemaster en lagere beheer- en exploitatielasten. In het saldo zitten ook lagere lasten voor onderwijsbeleid en kinderopvang (€ 105k) en een lagere doorbelasting van kosten van het ambtelijk apparaat (€ 123k). Tot slot is sprake van € 343k lagere lasten voor activiteiten die gedekt worden uit reserves (kapitaallasten Godelindeschool, tijdelijke huisvesting onderwijs, Innovatiebudget, Wijkcoaches en actieplan 'Iedereen doet mee'), maar dit voordeel in de exploitatie wordt opgeheven door een gelijk nadeel in de reservemutaties.

#### **Programma 8 Sport, Cultuur en Recreatie**

Bij programma 8 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. De lasten voor het beheer en onderhoud van monumenten en musea vallen € 99k lager uit dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het veilig maken van de vlaglocaties en de asbestsanering van het Comeniusmuseum niet in 2022 zijn uitgevoerd. Door leveringsproblemen met betrekking tot materialen heeft

de voortgang bij het onderhoud aan speelvoorzieningen vertraging opgelopen. Dit leidt tot € 93k lagere lasten. Daarnaast is er sprake van lagere lasten voor culturele vorming (€ 98k) en kunst (€ 78k) en € 119k hogere lasten voor sport.

### **Algemene dekkingsmiddelen**

#### *Algemene uitkering*

Er zijn extra middelen ontvangen (decembercirculaire) die niet meer verwerkt konden worden in de begroting. Het gaat hier met name om extra middelen voor de Energietoeslag (€ 1,3 mln.). Afrekeningen van voorgaande jaren hebben ook geleid tot iets hogere ontvangsten. Per saldo resulteert dit in een voordelig resultaat van € 1.667k.

#### *Belastingen*

Er is sprake van meeropbrengsten voor OZB woningen (€ 108k) en OZB niet-woningen (€ 226k). Door de grillige ontwikkelingen in de woningmarkt blijft het lastig om de stijging van de totale WOZ-waarde zo nauwkeurig mogelijk in te schatten op het moment van de uiteindelijke tariefberekening. De uiteindelijke waardeontwikkeling is iets hoger uitgevallen dan geraamd waardoor de inkomsten hoger zijn dan begroot. De meeropbrengsten bij de OZB niet-woningen worden verklaard doordat in 2022 aanslagen over voorgaande jaren zijn opgelegd. Daarnaast is er sprake van hogere lasten ter hoogte van (€ 40k). Dit is voornamelijk het gevolg van meer (in aantal en in hoogte) uitbetaalde proceskostenvergoeding als gevolg van WOZ bezwaren door no-cure-no-pay bureaus.

#### *Overige baten en lasten*

De niet uitgegeven gelden i.v.m. corona resulteren in een voordeel € 342k en het totaal aan eerder besloten voortgangsrapportages bedraagt per saldo € 922k voordelig. Daarnaast is sprake van € 111k hogere lasten in verband met correcties op de btw-labeling over de afgelopen jaren en een noodzakelijke toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren van € 198k.

#### *Overhead*

De bijdrage aan de Regio wordt verdeeld over verschillende programma's en producten. Op het product Overhead is uiteindelijk € 92k meer bijdrage verantwoord dan geraamd.

#### *Onvoorzien*

De post onvoorzien (€ 10k) is in 2022 niet meer gebruikt.

#### *Vpb*

Over 2022 is nog geen voorlopige aanslag vennootschapsbelasting ontvangen. 'Het gelegenheid geven tot het doen van reclame-uitingen' is mogelijk een Vpb-plichtige activiteit. Wij hebben een verzoek ingediend tot het uitreiken van een aangiftebiljet ten behoeve van 2022. Overigens zullen wij bezwaar maken tegen de ingediende aangifte en verzoeken om aan te haken bij de lopende gerechtelijke procedure over dit onderdeel. Op dit moment speelt op landelijk niveau met de belastingdienst een discussie over de vraag of deze activiteit voldoet aan de ondernemingscriteria dan wel of mogelijk een vrijstelling van toepassing is.

#### *Mutaties reserves*

Per saldo zijn ten opzichte van de begroting lagere reservemutaties zichtbaar. De feitelijke onttrekkingen in Programma 9, ter dekking van specifieke activiteiten zijn gebaseerd op de gerealiseerde lagere uitgaven. Met name de uitgaven i.v.m. de sloop van de Tweemaster zullen pas in 2023 plaatsvinden en leiden daardoor in 2022 tot een lagere onttrekking van € 365k. Ook de uitgaven t.b.v. het maatschappelijk steunfonds, Leefbaarheid en Veilig vlaggen zijn in 2022 lager uitgevallen dan geraamd en leiden daarmee tot een lagere onttrekking. Ook in Programma 4, 6 en 7 is sprake van lagere lasten waardoor er minder aan de reserves is onttrokken. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting van de verschillen bij de programma's.

## Overzicht incidentele baten en lasten per programma

INCIDENTELE LASTEN (Bedragen x € 1.000)		INCIDENTELE BATEN (Bedragen x € 1.000)	
<b>Programma 1</b>		<b>Programma 1</b>	
Toevoeging aan voorziening Personele kosten o.b.v. actualisatie	1.187	Vrijval pensioenvoorziening ex-wethouders o.b.v. actualisatie	1.754
Advieskosten Oud Valkeveen / Naarderbos	257		
Totaal overige incidentele lasten Programma 1	20		
<b>Programma 2</b>		<b>Programma 2</b>	
Bommenregeling Krijgsman en Vestinggracht Naarden (dekking P9)	403		
<b>Programma 3</b>		<b>Programma 3</b>	
Uitvoeringsplan leefbaarheid (dekking Algemene Reserve P9)	2		
Schadeherstel asfaltrijwegen	332		
Stormschade	118		
Schade asfalt fietspad Googweg	79		
Wegen bluswatervoorziening	133		
Aanpak Zwerfafval	96	Zwerfafvalvergoeding (Nedvang)	96
Totaal overige incidentele lasten Programma 3	31		
<b>Programma 4</b>		<b>Programma 4</b>	
Vorbereidingskosten en procesplan De Vonk (dekking Algemene Reserve P9)	136		
Natuurboulevard 2.0 (dekking Algemene reserve Grondexploitatie P4)	48	Onttrekking Natuurboulevard 2.0 aan Algemene reserve Grondexploitatie	48
Ruimtelijke Visie Bussum-Zuid	153		
Exploitatiebudget pré project fase (dekking Algemene reserve Grondexploitatie P4)	122	Onttrekking Exploitatiebudget pré project fase aan Algemene reserve Grondexploitatie	122
Afboeken boekwaarde Emmaschool (dekking Algemene reserve Grondexploitatie P4)	454	Onttrekking sloop (P7) en afboeken boekwaarde Emmaschool (p4) aan Algemene reserve grondexploitatie	527
Invoering Omgevingswet (dekking Algemene Reserve P9)	100		
Subsidie Spuk IJZ Sportfondsen Naarden en Gooise Meren	174	Uitkering Spuk IJZ Sportfondsen Naarden en Gooise Meren	174
Verkoopkosten / afboeken boekwaarde verkocht vastgoed	264	Verkoop divers vastgoed	851
Vrijval verliesvoorziening Bredius (2021) naar de Algemene Reserve grondexploitatie	305	Vrijval verliesvoorziening grondexploitatie Bredius (2022)	96
Totaal overige incidentele lasten Programma 4	24	Verkoop snippergroen	108
<b>Programma 5</b>		<b>Programma 5</b>	
Uitvoeringsplan leefbaarheid (dekking Algemene Reserve P9)	28		

Groenwerkzaamheden Mariahoeve (dekking Reserve groen beleidsplan)	39	Ottrekking Groen Mariahoeve/Eikenlaan aan Reserve groen beleidsplan	39
Beveiligd baggeren Singelgracht (gedeeltelijke dekking Algemene Reserve P9)	678	Bijdrage Waternet aan baggeren Singelgracht	72
Toevoeging aan voorziening lening Warmtebedrijf	1.132		
Totaal overige incidentele lasten Programma 5	70		
<b>Programma 6</b>		<b>Programma 6</b>	
Plan Inclusieve ArbeidsMarkt (PIAM) (dekking reserve Sociaal Domein P6)	96	Ottrekking PIAM aan reserve Sociaal Domein	96
Werken aan Werk (dekking reserve Sociaal Domein)	23	Ottrekking Werken aan Werk aan reserve Sociaal Domein	23
Noodopvang Oekraïne	8.243	Uitkering Noodopvang Oekraïne	9.117
Energiearmoede	3.058		
<b>Programma 7</b>		<b>Programma 7</b>	
Sloop Emmaschool (dekking Algemene reserve Grondexploitatie P4)	73		
Innovatiebudget (dekking reserve Sociaal Domein)	123	Ottrekking Innovatiebudget aan reserve Sociaal Domein	123
Faciliteren wijkcoaches	2	Ottrekking faciliteren wijkcoaches aan reserve Sociaal Domein	2
Bescherming en opvang - lokale actielijnen	23		
Activiteitenbudget t.b.v. inclusie (dekking reserve Sociaal Domein)	11	Ottrekking activiteitenbudget inclusie aan reserve Sociaal Domein	11
3e Tranche steunfonds corona (dekking Algemene Reserve P9)	7	Vrijval reserve tijdelijke huisvesting onderwijs (2021)	168
Nationaal Programma Onderwijs	518	Nationaal Programma Onderwijs	518
Kosten tijdelijke huisvesting onderwijs (dekking reserve Tijdelijke huisvesting Onderwijs P7)	77	Ottrekking kosten tijdelijke huisvesting onderwijs aan reserve Tijdelijke huisvesting onderwijs	77
Storting in reserve dekking kapitaallasten Villa Zeezicht	103		
Storting in reserve dekking kapitaallasten tijdelijke huisvesting onderwijs	134	Ottrekking t.b.v. vormen reserve kapitaallasten tijdelijke huisvesting onderwijs	134
<b>Programma 8</b>		<b>Programma 8</b>	
3e Tranche steunfonds corona (dekking Algemene Reserve P9)	71		
Overname lening Spant!	2.929		
<b>Programma 9</b>		<b>Programma 9</b>	
afboeken telefooncentrale	75	Bommenregeling Krijgsman en Vestinggracht Naarden (Lasten in P2)	403
Afrekening suppletie 2018-2020 Regio GV	90	Bommenregeling Singelgracht (lasten P5)	138
Vrijval reserve tijdelijke huisvesting onderwijs	168	Ottrekking uitvoeringsplan Leefbaarheid aan Algemene Reserve (lasten P3 en P5)	30
		Ottrekking voorbereidingskosten en procesplan De	130

		Vonk (lasten in P4) aan Algemene Reserve	
Totaal overige incidentele lasten Programma 9	138	Onttrekking Omgevingswet (lasten in P4)	100
		Onttrekking beveiligd baggeren Singelgracht aan Algemene Reserve (lasten in P5)	410
		Onttrekking Maatschappelijk steunfonds aan Algemene Reserve (lasten in P7 en 8)	78
		Compensatie Energiearmoede (lasten in P6)	4.377
		Precario horecaterrassen	-25
		Spuk Sport 2022	274
		Vervallen suppletie sociaal domein 2016	92
		Compensatie inkomstenderving corona 2021	505
		Onttrekking budgetoverheveling decemberwijziging 2021	110
<b>Totaal incidentele lasten</b>	<b>22.346</b>	<b>Totaal incidentele baten</b>	<b>20.777</b>

### Presentatie structureel saldo 2022

In de rekening is sprake van een nadelig saldo van € 1.569k op de incidentele baten en lasten. Dit betekent dat er per saldo meer incidentele lasten (€ 22.346k) dan baten (€ 20.777) zijn verantwoord in de jaarrekening.

Presentatie van het structureel saldo (bedragen x 1.000)	2022
Saldo baten en lasten	4.038
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.055
Gerealiseerde resultaat	7.093
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	- 1.569
<b>Materieel resultaat</b>	<b>8.662</b>

Het jaar wordt afgesloten met een positief resultaat van € 7.093k. Uit het overzicht incidentele baten en lasten is te zien dat per saldo € 1.569k meer incidentele lasten dan incidentele baten in de jaarrekening 2022 zijn verwerkt. Omdat in de resultaten per saldo meer lasten zijn opgenomen, dient dit incidentele saldo uit het resultaat gehaald te worden. Hierdoor wordt duidelijk dat ook het materieel resultaat positief is. Het materieel resultaat voor 2022 is € 8.662k.

## Toelichting op structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Reserves	Toevoeging/ onttrekking	Primitieve begroting 2022	Begroting incl. wijzigingen 2022	Realisatie 2022	Vershil 2022
Reserve Godelindeschool	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	-96.173	-96.173	-64.508	-31.665
<b>Saldo</b>		<b>-96.173</b>	<b>-96.173</b>	<b>-64.508</b>	<b>-31.665</b>
Reserve Egalisatie Talent Primair	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	-1.947	-1.947	-690	-1.257
<b>Saldo</b>		<b>-1.947</b>	<b>-1.947</b>	<b>-690</b>	<b>-1.257</b>
Reserve Uitbreiding sportvoorzieningen	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	-150.164	-172.775	-172.775	0
<b>Saldo</b>		<b>-150.164</b>	<b>-172.775</b>	<b>-172.775</b>	<b>0</b>
Reserve dekking kapitaallasten dak Villa Zeezicht	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	-17.208	-17.208	0	-17.208
<b>Saldo</b>		<b>-17.208</b>	<b>-17.208</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### Toelichting:

De afwijkingen op de onttrekkingen Reserve Godelindeschool en Reserve Egalisatie Talent Primair worden veroorzaakt door respectievelijk lagere kapitaallasten en lagere rentelasten. De onttrekking aan de reserve dekking kapitaallasten dak Villa Zeezicht vindt pas plaats met ingang van 2023.

## Begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

### Analyse begrotingsafwijkingen

In de jaarstukken is toelichting gegeven op de programma's en de algemene dekkingsmiddelen.

### Verantwoording en goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie speelt een belangrijke rol bij het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring. Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden dan wordt in beginsel een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wordt de goedkeuringstolerantie wel overschreden dan kan dit gevolgen hebben. Voor de financiële of begrotingsrechtmatigheid (getrouwheid en rechtmatigheid van de wetsuitvoering) is de goedkeuringstolerantie gesteld op 1% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Het bedrag van onzekerheden mag niet meer zijn dan 3% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Uitgaande van een lastentotaal in de jaarrekening (inclusief toevoegingen aan reserves) van € 170 mln., betekenen deze percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van € 1,7 mln. en een totaal van onzekerheden van ongeveer € 5,1 mln. de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

### Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en programmarekening worden gemaakt. Deze verplichte analyse is ook bruikbaar om een analyse inzake de begrotingsrechtmatigheid te vervaardigen.

Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet (GW) zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" van belang. Omdat het budgetrecht van de gemeenteraad formeel van toepassing is op het niveau van programma's wordt in de onderstaande tabel een overzicht gegeven van alle begrotingsafwijkingen op programmaniveau.

## **Toelichting belangrijkste afwijkingen per programma**

Aan de hand van de analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid (zie overzicht van baten en lasten) op programma zijn er op programma 1, 2, 5 en 7 begrotingsafwijkingen geconstateerd. Deze begrotingsafwijkingen zijn niet als onrechtmatig beoordeeld. Onderstaand worden de belangrijkste afwijkingen per programma toegelicht. Voor een gedetailleerde analyse van begrotingsafwijkingen (inclusief de baten) wordt verwezen de verschillende programma's in het jaarverslag.

### **Programma 1**

In totaal zijn de lasten van programma 1 met € 390k overschreden. Deze overschrijding wordt volledig veroorzaakt door de doorbelasting van de kosten van het ambtelijk apparaat naar Programma 1 (€ 666k). De overschrijding van de lasten (€ 70k) die wordt veroorzaakt door een groter aantal aanvragen van reisdocumenten en rijbewijzen wordt meer dan gecompenseerd door hogere baten (€ 168k).

### **Programma 2**

In totaal zijn de lasten van programma 2 met € 22k overschreden. Deze overschrijding wordt volledig veroorzaakt door de doorbelasting van de kosten van het ambtelijk apparaat naar Programma 2 (€ 33k).

### **Programma 5**

In totaal zijn de lasten van programma 5 met € 1.359k overschreden (€ 1.336k gecorrigeerd voor doorbelastingen (€ 23k)). Dit wordt volledig veroorzaakt door de noodzakelijke vorming van een risicovoorziening met betrekking tot de lening aan het Warmtebedrijf (€ 1.132k).

Daarnaast wordt de overschrijding voor € 262k veroorzaakt door een extra storting in de Voorziening Egalisatie Riolerij en door een inhaalslag in rioolinspecties. Deze lastenoverschrijding past daarmee binnen bestaand beleid.

De lasten van afval (€ 33k) en begraven (€ 5k) zijn licht overschreden, maar worden meer dan gecompenseerd door direct gerelateerd extra opbrengsten (€ 147k). De overschrijding van de lasten voor Groen (€ 92k) wordt voornamelijk veroorzaakt door de noodzakelijke inhuur van een medewerker grondzaken. Deze lasten passen binnen bestaand beleid. De lastenoverschrijding op Milieubeheer wordt veroorzaakt door de geluidsisolatiemaatregelen. Deze hogere lasten worden geheel gecompenseerd door de opbrengsten uit de subsidieregeling Sanering Verkeerslawaaier.

### **Programma 7**

In totaal zijn de lasten van programma 7 weliswaar niet overschreden, maar er is voor Opvang en beschermd wonen wel sprake circa € 600k lagere lasten en baten ten opzichte van de raming. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming naar aanleiding van de overgang van een relatief groot aandeel van de doelgroep voor Opvang en beschermd wonen voor wat betreft de financiering naar de Wlz (Wet langdurige zorg) nog te hoog is ingeschat. Als dit effect buiten beschouwing wordt gelaten is sprake van een lastenoverschrijding van € 440k (€ 214k gecorrigeerd voor doorbelastingen). Deze hogere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door overschrijdingen op WMO (€ 131k) en Jeugd (€ 570k) en passen binnen bestaand beleid. De overschrijding van de lasten op Gezondheidszorg (€ 286k) wordt veroorzaakt doordat op dit product uiteindelijk meer bijdrage aan de Regio is verantwoord dan geraamd.

### **Doorbelastingen**

De lasten die samenhangen met het ambtelijk apparaat worden doorbelast naar de diverse programma's. De totale lasten zijn € 804 lager dan geraamd, maar per programma kunnen er hierop afwijkingen zijn. De totaalverantwoording over de doorbelastingen is opgenomen bij de toelichting op Programma 9.

## **Toelichting afwijkingen investeringen**

Op investeringsniveau is ook nagegaan of de afwijkingen van de kredieten binnen de grenzen liggen van de door de raad geautoriseerde begroting. Onderstaand worden de lopende investeringen met een overschrijding groter dan € 70.000 toegelicht. Een volledig overzicht van de investeringen is opgenomen in bijlage 1 van deze jaarstukken. Van de (lopende) investeringen waar meer dan € 70.000 op is overschreden, zijn de afwijkingen niet als onrechtmatig beoordeeld. Daarnaast worden een aantal kredieten afgesloten van investeringen met overschrijdingen van minder dan € 70.000. Deze overschrijdingen betreffen een totaal aan onrechtmatigheden van € 11.000.

## Wet Normering Topinkomens (WNT)

### WNT-verantwoording 2022 Gemeente Gooise Meren

De WNT is van toepassing op gemeente Gooise Meren. Het voor gemeente Gooise Meren toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

#### 1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	E.M. Voorhorst	M.G. Knibbe
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	125.853	100.916
Beloningen betaalbaar op termijn	22.032	18.212
<i>Subtotaal</i>	<i>147.885</i>	<i>119.128</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
<b>Bezoldiging</b>	<b>147.885</b>	<b>119.128</b>
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	E.M. Voorhorst	M.G. Knibbe
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	120.289	99.351
Beloningen betaalbaar op termijn	21.675	18.322
<i>Subtotaal</i>	<i>141.965</i>	<i>117.673</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
<b>Bezoldiging</b>	<b>141.965</b>	<b>117.673</b>



### **3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT**

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen

## 4.6 SiSa verantwoording

### 4.6 SiSa verantwoording 2022

In onderstaande tabel is de verantwoording, middels single information en single audit (SISA), over de besteding van specifieke uitkeringen en provinciale middelen opgenomen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekk er	Uitkeringsco de	Specifieke uitkering  Juridische grondslag  Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne          Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/o1 en A16/o2 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/o1</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/o2</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/o3</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/o4</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/o5</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/o6</i>
			€ 4.728.423	€ 2.733.688	€ 0	€ 338.989	€ 16.036	€ 449.720
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)      Som indicatoren o1 t/m o8	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

			Indicator: A16/07	Indicator: A16/08	Indicator: A16/09	Indicator: A16/10	Indicator: A16/11	
			€ 0	€ 264.460	€ 8.531.316	€ 8.548.746	Nee	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek  Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2  Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2  Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			10	85	12	25	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	<b>Reeks 1</b>  Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)  <b>Keuze werkelijke kosten</b>  Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	<b>Reeks 1</b>  Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)  <b>Keuze werkelijke kosten</b>  Aard controle R Indicator: B2/08			
			Nee					
			<b>Reeks 1</b>  Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)  <b>Werkelijke kosten</b>  Aard controle R	<b>Reeks 1</b>  Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)  <b>Werkelijke kosten</b>  Aard controle R	<b>Reeks 1</b>  Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)  <b>Keuze werkelijke kosten</b>  Aard controle R	<b>Reeks 1</b>  Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)  <b>Keuze werkelijke kosten</b>  Aard controle R	<b>Reeks 1</b>  Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)  <b>Werkelijke kosten</b>  Aard controle R	<b>Reeks 1</b>  Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)  <b>Werkelijke kosten</b>  Aard controle R

			Indicator: B2/10	Indicator: B2/11	Indicator: B2/12	Indicator: B2/13	Indicator: B2/14	Indicator: B2/15
			<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/16	<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/17	<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/18	<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/19	<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/20	<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/21
			€ 3.800	€ 19.380	€ 41.616	€ 62.424	€ 0	€ 0
			<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/22	<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/23	<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/24	<b>Reeks 2</b> Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)  <b>Keuze normbedragen</b>  Aard controle R Indicator: B2/25	<b>Totaal</b> Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling  Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 45.416	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen          Gemeenten	Beschikkingsnummer /n aam          Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Besting (jaar T)          Aard controle R Indicator: C32/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)          Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)          Aard controle D2 Indicator: C32/04	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)          Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Eindverantwoording (Ja/Nee)          Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06

			1	SUVIS21-00797173	€ 2.151	€ 506.422	Ja		Ja
			2	SUVIS21-00901741	€ 514.437	€ 604.417	Ja		Ja
			3	SUVIS21-01198134	€ 0	€ 0	Ja		Nee
				Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
			1	SUVIS21-00797173	Ja				
			2	SUVIS21-00901741	Ja				
			3	SUVIS21-01198134	Ja				
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen  Gemeenten		Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
				RREW2020-00449440	€ 77.354	€ 200.000	3.168		Ja
				Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
				Aard controle D1	Aard controle n.v.t.				

			Indicator: C43/07	Indicator: C43/08				
			1.037	Ja				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			159	€ 77.726	€ 77.726	23	€ 11.244	€ 11.244
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			182	€ 6.281	€ 6.281			

			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/15</i>
			82	44	0	14	96	6
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagena ffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/04</i>				
			€ 0	Nee				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	



		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 218.285	€ 454.077	€ 0	€ 0	€ 0	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenb eleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenb eleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10	
		1 061942 Gemeente Gooise Meren		€ 0		€ 0	€ 0	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	

			€ 406.967	€ 0	€ 110.955	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1 061942 Gemeente Gooise Meren	€ 0		€ 0		
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D19/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03			
			€ 568.380	€ 568.380	Nee			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)						

			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
1	lenW/BSK-2019/146615	€ 114.648	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	lenW-BSK-2019-146618	€ 2.994	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	lenW-BSK-2019-146620	€ 544	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	lenW-BSK-2019-146625	€ 182.524	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	lenW/BSK-2019/146627	€ 119.162	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	lenW/BSK-2019/146630	€ 12.041	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
7	lenW/BSK-2019/146633	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
8	lenW/BSK-2019/60517	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
9	lenW/BSK-2019/178877	€ 41.250	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
10	lenW/BSK-2019/126783	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 277.686
	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformati e	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformati e	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformati e				
	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12		
1	lenW/BSK-2019/146615	€ 114.648	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
2	lenW-BSK-2019-146618	€ 105.153	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
3	lenW-BSK-2019-146620	€ 16.110	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

			4	lenW-BSK-2019-146625	€ 272.016	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			5	lenW/BSK-2019/146627	€ 177.518	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			6	lenW/BSK-2019/146630	€ 108.161	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			7	lenW/BSK-2019/146633	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			8	lenW/BSK-2019/60517	€ 2.071.000	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			9	lenW/BSK-2019/178877	€ 41.250	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			10	lenW/BSK-2019/126783	€ 0	€ 0	€ 1.106.660	€ 0	Nee
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021							
			Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04			
			€ 1.813.524	€ 2.165.457	€ 1.701.869	Nee			
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
		Provincies en Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08			
			1	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg   aantal in st	Ja	2	Geheel aangelegd		

			2	108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW   aantal in st	Ja	15	Van het totaal van 26 maatregelen zijn er 15 maatregelen t/m 2022 aangelegd. (1 wordt nog aangelegd in Q2 2023 en 10 in 2026)	
			3	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden   aantal in st	Ja	8	8 aangelegd (eigenlijk 1 extra oftewel 9 stuks)	
			4	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur   aantal in meters	Ja	425	Van de 500m is 425 meter aangelegd.	
			5	118 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats   aantal in st	Ja	0	Ontwerp is gewijzigd waardoor ipv 1 geen enkele oversteekplaats in aangelegd.	
			6	111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats   aantal in st	Ja	0	Ontwerp is gewijzigd waardoor ipv 2 geen enkele oversteekplaats in aangelegd.	
			7	120 Aanleg van een snelheidsremmende plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt   aantal in st	Ja	1	1 van 1 aangelegd	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 11.437.710	€ 166.327	€ 548.858	€ 1.389	€ 49.802	€ 1.200
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 217.893	€ 11.807	€ 0	€ 340.292	€ 28.662	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

			i.v.m. kinderopvangtoeslagaff aire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	<b>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeente deel 2022</b>  <b>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</b>  Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 43.800	€ 9.461	€ 1.135	€ 0	€ 0	€ 11.308
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen		

			(jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	<b>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022</b>  Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?  Aard controle n.v.t.  Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud  Gemeente Aard controle R  Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking  Gemeente Aard controle R  Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud  Gemeente Aard controle R  Indicator: G4/04	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)  Gemeente Aard controle R  Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)  Gemeente Aard controle R  Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 52.275		€ 25.783	€ 0	€ 3.000
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)			€ 40.692		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)			€ 8.886		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)			€ 309		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					



			6	Totaal	€ 52.275	€ 0	€ 75.670	€ 0	€ 3.000
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.		
				Indicator: G4/07	Indicator: G4/08	Indicator: G4/09	Indicator: G4/10		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0			
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0			
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0			
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0			
			6	Totaal	0	0			
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
				Indicator: G4/11	Indicator: G4/12	Indicator: G4/13	Indicator: G4/14	Indicator: G4/15	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	
					Gemeente	Gemeente	Gemeente	
				Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D2	Aard controle R	
				Indicator: G4/16	Indicator: G4/17	Indicator: G4/18	Indicator: G4/19	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	Totaal	0	0	0	

SZW	G10	<b>Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022</b>  Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G10/03</i>			
			€ 99.086	€ 377.844	Ja			
SZW	G12	<b>Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel</b>  Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)  Gemeente			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/04</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	<b>Onderwijsroute 2022_ deel gemeente</b>	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 50.234	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport  Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 803.046	€ 1.338.966				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 Privaat vastgoed sportaccommodaties	€ 65.885	€ 65.885			
			2 MFA lunet	€ 5.559	€ 5.559			
			3 MFA Zandzee	€ 186.628	€ 186.628			
			4 MFA De Rijver	€ 15.440	€ 15.440			
			5 Investerings Renovatie	€ 125.695	€ 125.695			

			6	Investeringen nieuwbouw	€ 939.759	€ 939.759			Herberekening sporthal zie aanpassingen aanvraag 19 mei
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022		Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
						Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd
				Aard controle n.v.t. Indicator: H8/o1	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/o2	Aard controle R Indicator: H8/o3	Aard controle R Indicator: H8/o4	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/o5	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/o6
			1	1061247-1036127	€ 60.000	€ 0	€ 15.000	€ 0	€ 60.000
			2	1036127	€ 67.713	€ 0	€ 51.541	€ 0	€ 51.541
			3	1104288-1042106	€ 30.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	1042106	€ 26.575	€ 0	€ 26.575	€ 0	€ 26.575
				Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Het college van burgemeester en wethouders neemt de volgende verantwoordingsinformatie op in de bijlage van de jaarrekening over het jaar waarvoor de uitkering wordt verstrekt: <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Of een sportformateur is aangesteld: JA</li> <li>2. Of uitvoering is gegeven aan de geformuleerde ambities uit het lokale sportakkoord: JA</li> <li>3. Of uitvoering is gegeven aan een living lab: NEE</li> <li>4. Of uitvoering is gegeven aan gezonde leefstijlinterventies: JA</li> </ol>			
				Aard controle n.v.t. Indicator: H8/o7	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/o8				
			1	1061247-1036127	Ja				
			2	1036127	Ja				
			3	1104288-1042106	Ja				
			4	1042106	Ja				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken		Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
				Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			

			Indicator: H12/01	Indicator: H12/02	Indicator: H12/03			
			€ 9.551	Ja	Ja			
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) <i>Automatisch berekend</i>	Totale definitieve exploitatietekort <i>Automatisch berekend</i>	Totale cumulatieve besteding <i>Automatisch berekend</i>	Eindverantwoording	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H25/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H25/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H25/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H25/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H25/05</i>	
			1 <i>SPUKIJZ21-22206</i>	-€ 173.849	€ 173.849	€ 173.849	Ja	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H25/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H25/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H25/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H25/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H25/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H25/11</i>
			1 <i>Sportcentrum De Lunet</i>	<i>Nov + dec 2021</i>	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 <i>Sportcentrum De Lunet</i>	<i>jan-22</i>	€ 9.972	€ 9.972	€ 9.972	€ 9.972
			3 <i>Sportcentrum de Zandzee</i>	<i>Nov + dec 2021</i>	€ 98.176	€ 98.176	€ 98.176	€ 98.176
			4 <i>Sportcentrum de Zandzee</i>	<i>jan-22</i>	€ 65.701	€ 65.701	€ 65.701	€ 65.701

#### **4.7 Gebeurtenissen na balansdatum**

N.v.t.

#### **4.8 Controleverklaring**

# Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Gooise Meren

## A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

### Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Gooise Meren te Bussum gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Gooise Meren op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 30 november 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 het overzicht van baten en lasten over 2022;
- 2 de balans per 31 december 2022;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- 5 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 30 november 2022 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Gooise Meren zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).



Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

## B. Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

### Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1.690.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 84.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

### Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de paragraaf bedrijfsvoering, waarin het college van burgemeester en wethouders uiteen heeft gezet op welke wijze frauderisicobeheersing is vormgegeven. In onze controle richten wij ons op frauderisico's die een risico op een materiële fout tot gevolg kunnen hebben.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd zoals bijvoorbeeld ook het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Daarnaast heeft het college van burgemeester en wethouders een frauderisicoanalyse opgesteld waarin frauderisico's worden geïdentificeerd.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Frauderisico	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p><i>Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management</i></p> <p>Op grond van onze controlestandaarden gaan wij uit van de veronderstelling dat er altijd een risico aanwezig is op doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management en het college van burgemeester en wethouders. Hierdoor veronderstellen wij dat een risico op verslaggevingsfraude bestaat.</p> <p>Meer concreet zien wij het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management en het college van burgemeester en wethouders met name in:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt.</li> <li>▶ De betrouwbaarheid van schattingen en schattingsprocessen.</li> <li>▶ Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.</li> </ul>	<p>Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen.</p> <p>Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd.</p> <p>Daarnaast hebben wij op basis van risicocriteria specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college van burgemeester en wethouders waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ De waardering van de grondexploitaties.</li> <li>▶ De waardering van vaste activa.</li> <li>▶ De waardering van debiteuren en andere vorderingen.</li> <li>▶ Het toereikend zijn van voorzieningen.</li> </ul> <p>Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college van burgemeester en wethouders bij deze posten en daarbij tevens aandacht besteed aan de risico's die voortkomen uit nevenfuncties.</p> <p>Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college van burgemeester en wethouders.</p>

Het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is door ons weerlegd. Een gemeente laat zich typeren als een meerdoelenbestedingshuishouding en is daarmee inherent niet gericht op het verwerven van opbrengsten. De van toepassing zijnde opbrengstenstromen (voornamelijk algemene en specifieke uitkeringen en gemeentelijke heffingen), de transparante wijze van

totstandkoming hiervan en de relatief beperkte omvang van de beïnvloedbare opbrengstenstromen zorgen ervoor dat het frauderisico rond de opbrengstverantwoording als geheel door ons als een niet-significant risico is aangemerkt.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het college, directie, management en de gemeenteraad. Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Wij hebben tijdens onze controle een specifieke aanwijzingen gekregen voor fraude. Deze melding vanuit de gemeente aan ons hebben wij verder onderzocht en toegelicht in ons accountantsverslag.

#### **Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie**

Zoals toegelicht in het onderdeel 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarstukken, heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden hebben bestaan uit:

- ▶ Het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- ▶ Het kennisnemen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan de accountant als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis heeft en het bevragen van het college over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- ▶ Het kennisnemen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- ▶ Het kennisnemen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- ▶ Het vaststellen dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- ▶ Het inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- ▶ Het verkrijgen van inlichting over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.
- ▶ Het evalueren of voldoende en geschikte controle-informatie is verkregen met betrekking tot de conclusie en veronderstellingen van het college inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering door te kunnen zetten.

### **Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd**

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

## **C. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie**

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- SiSa-bijlage.
- Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

## **D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

### **Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening**

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door de gemeenteraad/college van B&W vastgestelde normenkader d.d. 10 november 2022.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

### **Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening**

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 10 november 2020, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's;
    - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
    - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.

- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstelling aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

---

Amstelveen, 13 juni 2023

BDO Audit & Assurance B.V.  
namens deze,

w.g.  
drs. J.M.A. Brak RA

---

# Bijlagen

## Bijlage 1 Overzicht Investerings

### Overzicht investeringen

Toelichting:

In onderstaande overzicht worden de lopende en afgesloten investeringen weergegeven. De af te sluiten investeringen zijn in het grijs weergegeven. De overige investeringen lopen nog door naar 2023 en verder.

Regelnr.	Nummer	Omschrijving investering	Krediet uitgaven t/m 2022	Krediet inkomsten t/m 2022	Geboekt uitgaven t/m 2022	Geboekte inkomsten t/m 2022	Vrije ruimte t/m 2022
1		<b>Programma 2</b>					
2	7160228	Verbouwing Brandweergarage Muiden	1.900.000		1.863.665	38.575	74.910
3		<b>Programma 3</b>					
4	7190054	Vervanging p-automaten (p/14)	88.000		0		88.000
5	7190069	Zoutstrooier VW Crafter 1	37.950		39.105		-1.155
6	7190083	Zoutstrooier VW Crafter 2	37.950		39.105		-1.155
7	7190086	Zoutstrooier klein VP-485-K VW T	39.600		38.676		924
8	7190087	Zoutstrooier klein Fuso Canter	39.600		40.755		-1.155
9	7190097	Zoutsilo	172.000		8.339		163.661
10	7190098	Fundering zoutsilo	160.000		51.858		108.142
11	7210013	Verv.OV:Comp.kw,v.Bredius,Bollelaan	512.547		477.549		34.998
12	7210018	Verv.OV Gooimeer Zuid en Huizerstraatweg	240.600		209.786		30.814
13	7210110	Wegen Beerensteinerlaan e.o. Pj 190	706.000	241.895	752.355	262.848	-25.402
14	7210172	Wbh. plan Zuidpolderweg 02/16	488.000		1.562		486.438
15	7210197	Voorber krediet Tuindorp Keverdijk	200.000		9.037		190.963
16	7210202	Wegen Vlietlaan Pj 193 (incl. sloopksten)	1.221.790	389.300	1.008.361	271.746	95.875
17	7210203	Aanpassing wegvakken overwegen	163.500	75.000	0		88.500
18	7210221	Op.verl. Vlietlaan Pj193	183.183		131.799		51.384
19	7210224	Vervanging OV: Keverdijk (incl Vaartweg)	141.000		36.058		104.942
20	7210226	Vervanging OV oa Amsterdamsestraatweg	250.000		114.888		135.112
21	7210237	Comm.verk.reg. met computer prov NH 2017	69.000		55.709		13.291
22	7210238	Comm.verk.reg. met computer prov NH 2018	69.000		0		69.000
23	7210239	Comm.verk.reg. met computer prov NH 2019	69.000		6.965		62.035
24	7210263	VBK herinrichting Spiegelstraat e.o.	650.000		516.149		133.851
25	7210264	Verv.VRI Laarderweg-Prinsenstraat (PN18)	138.000		140.049		-2.049
26	7210269	Busbaan en brug naar Krijgsman	1.167.070	765.000	201.047		201.023
27	7210277	Inrichting buitenterrein gemeentehuis GM	568.000		568.334		-334
28	7210278	Ontsl.weg A1- Krijgsmn/Bredius-3 bruggen	0		0		0
29	7210281	Meubilair afvalbakken scheiding fracties	150.000		0		150.000
30	7210290	Brug Pr. Beatrixhof Anna van Buurenlaan	86.000		75.657		10.343
31	7210301	Vestingplein	300.000		106.394		193.606
32	7210309	Laadplein 2020	75.000		0		75.000

Regelnr.	Nummer	Omschrijving investering	Krediet uitgaven t/m 2022	Krediet inkomsten t/m 2022	Geboekt uitgaven t/m 2022	Geboekte inkomsten t/m 2022	Vrije ruimte t/m 2022
33	7210312	Vorbereidingskrediet Verder met de Vesting Muiden	300.000	50.000	552.650		-302.650
34	7210314	Op. Verl. Beerensteinerlaan Pj 190	384.000		357.193		26.807
35	7210324	Herinrichting Stationsgebied	1.960.000	800.000	1.805.418		-645.418
36	7210336	Wegen Eikenlaan Pj 213	182.000		178.597		3.403
37	7210360	OV Brediusweg	130.000		68.137		61.863
38	7210369	Verkeerskundige aanpassingen Bollelaan	164.000	102.700	163.449	102.283	134
39	7210383	OV Lichtmasten van der Helstpark Pj 216	52.000		4.972		47.028
40	7210384	OV Armaturen van der Helstpark Pj 216	105.000		10.040		94.960
41	7210387	Keermuur Singelgracht	32.000		0		32.000
42	7210388	VBK Entree Muiden Zuidwest	170.000		92.641	39.760	117.119
43	7210401	VBK Veerplein/Veerstraat	200.000		31.730		168.270
44		<b>Programma 4</b>					
45	7160313	Herstel dak Gebouw G (Oost. vest.wallén)	66.000		1.124		64.876
46	7160223	Breeduit aanpassing	420.000		149.842		270.158
47	7160330	Dak Villa Zeezicht	618.000		617.962		38
48	7160331	Renovatie dak Fort E Muiden	42.000		0		42.000
49	7160335	VBK Parkeergarage de Olmen	140.000		22.057		117.943
50	7160337	Gootconstructie Villa Zeezicht	121.000		0		121.000
51	7210327	Inrichting Openb.Ruimte Centr. Keverdijk	1.675.000	1.031.000	788.955	250.000	105.045
52	7210402	Ontsl.weg A1- Krijgsman/Bredius	396.130		704.886	409.185	100.429
53	7210403	Vaste verkeersbrug Krijgsman-Bredius	1.188.389		2.114.658	1.227.555	301.286
54	7210404	Beweegb. fietsbruggen Krijgsman-Bredius	1.592.438		2.837.892	1.644.925	399.471
55	7210405	OV armaturen Krijgsman-Bredius	158.452		281.954	163.674	40.172
56	7210406	OV lichtmasten Krijgsman/Bredius	126.762		225.564	130.939	32.137
57	7210407	VRI's Krijgsman-Bredius	190.142		338.345	196.409	48.206
58		<b>Programma 5</b>					
59	7120157	Riolering Beerensteinerlaan Pj 190	3.471.000	367.805	3.257.793	2.857.797	2.703.199
60	7120195	Urnenvoorziening Oude Begraafplaats	32.700		11.848		20.852
61	7120201	Upgraden begraafplaatsen	95.000		91.961		3.039
62	7120207	Riolering Vlietlaan Pj 193	2.425.932	202.800	1.919.248	407.619	711.503
63	7120223	Hekwerk begraf. Muiderberg	65.000		62.598		2.402
64	7120227	Uitv maatreg kwetsbare loc wateroverlast	464.000		464.631		-631
65	7120228	Afkop particuliere bij proj openb ruimte	230.000		0		230.000
66	7120229	Waterbestendig herinrichten-(ver)bouwen	46.000		0		46.000
67	7120231	Vergroenen openbaar gebied en gebouwen	57.500		0		57.500
68	7120232	Verv. hoofpost telemetrie rioolbeheer	34.500		114		34.386
69	7120233	Meetsys gemalen Mdn/Mdrbrg toev hoofdpst	57.500		0		57.500
70	7120234	Uitv maatreg kwetsbare wateroverlast '19	160.000		0		160.000
71	7120235	Afkop partic. bij proj openb ruimte 2019	132.032		98.106		33.925
72	7120236	Waterbestendig herinr. -(ver)bouwen 2019	46.000		0		46.000
73	7120238	Vergroenen openb. gebied en gebouwen '19	57.500		0		57.500
74	7120239	Uitv maatreg kwetsbare wateroverlast '21	230.000		0		230.000



Regelnr.	Nummer	Omschrijving investering	Krediet uitgaven t/m 2022	Krediet inkomsten t/m 2022	Geboekt uitgaven t/m 2022	Geboekte inkomsten t/m 2022	Vrije ruimte t/m 2022
75	7120240	Afrop partic. bij proj openb ruimte 2021	230.000		0		230.000
76	7120241	Waterbestendig herinr. -(ver)bouwen 2021	46.000		0		46.000
77	7120242	Duurz.ruimtelijk ontw. klimaatadapt. '21	115.000		0		115.000
78	7120243	Vergroenen openb. gebied en gebouwen '21	57.500		0		57.500
79	7120244	Uitv maatreg kwetsbare wateroverlast '22	230.000		0		230.000
80	7120245	Afrop partic. bij proj openb ruimte 2022	230.000		0		230.000
81	7120246	Waterbestendig herinr. -(ver)bouwen 2022	46.000		0		46.000
82	7120247	Duurz.ruimtelijk ontw. klimaatadapt. '22	115.000		0		115.000
83	7120248	Vergroenen openb. gebied en gebouwen '22	57.500		0		57.500
84	7120249	Riolering w. entree station N'en-B'um	440.000		0		440.000
85	7120250	Riolering Eikenlaan Pj 213	1.107.968		992.754	154.664	269.878
86	7120255	GOMM Muiderberg, van der Helstpark	4.682.000	345.000	447.680		3.889.320
87	7120259	VBK Riolering Graaf Wichmanlaan e.o.	900.000		371.911		528.089
88	7120261	VBK GOMM Muiden, Vesting Oost	250.000		83.555		166.445
89	7120262	VBK Riolering Oostereng deelplan 1	200.000		37.468		162.532
90	7120263	VBK GOMM Muiderberg, Dorpsstraat	0		765		-765
91	7120264	VBK Riolering Olmenlaan	100.000		0		100.000
92	7120266	VBK Riolering Slochterenlaan	350.000		230		349.770
93	7120267	Grondkering begraafplaats Muiderberg	30.000		29.761		239
94	7120268	Verv. rioolgemaal IJsselmeerweg civiel	80.000		0		80.000
95	7120269	Verv. rioolgemaal IJsselmeerweg mech.	55.000		160.171		-105.171
96	7120273	Uitbr. begr. plaats Oud Valkeveen 2003	0		29.881		-29.881
97	7210243	Herinrichting Keverdijk	97.920		0		97.920
98	7210246	Plantsoen Vlietlaan Pj 193	240.640		201.288		39.352
99	7210274	Optimalisatie Naardertrekvaart	450.000	450.000	86.825	86.825	0
100	7210276	Aanleg passantenhaven	1.010.000	1.010.000	1.175.542	1.175.542	0
101	7210282	Vervangen populieren Gooimeer fase 1	140.990		0		140.990
102	7210283	Losloopgebieden	50.000		3.188		46.812
103	7210302	Damwand de Goog	237.000		237.594		-594
104	7210315	Plantsoen Beerensteinerlaan	239.000		252.042		-13.042
105	7210320	Aanleg Tiny Forest	30.000		6.004	4.500	28.496
106	7210321	Bomenplan Muiderberg	320.000	22.500	46.673	22.500	273.327
107	7210326	VBK Woonschepen Singelgracht	50.000		84.235		-34.235
108	7210330	Boogbrug Oud Blaricumweg	950.000		936.849		13.151
109	7210331	Fietsbruggen Oud Blaricumweg	970.000		955.148		14.852
110	7210335	Groen Eikenlaan Pj 213	104.000		105.487		-1.487
111	7210385	Groen van der Helstpark Pj 216	428.000		40.924		387.076
112		Programma 7					
113	7160292	Integraal Kindcentrum Muiden	9.630.000	192.000	9.629.306	191.473	167
114	7160296	Voorb.krediet ren. Vondelschool	576.000		576.000		0
115	7160300	Voorb.krediet ren. Willem de Zwijger	849.779		312.433		537.346
116	7160302	VBK Nieuwbouw ONS	488.050		298.657		189.393

Regelnr.	Nummer	Omschrijving investering	Krediet uitgaven t/m 2022	Krediet inkomsten t/m 2022	Geboekt uitgaven t/m 2022	Geboekte inkomsten t/m 2022	Vrije ruimte t/m 2022
117	7160306	Nieuwbouw Min. Calsschool	143.360		0		143.360
118	7160312	Opslagruimte Sportpark Zuid	288.100		188.795	1.932	101.237
119	7160316	Renovatie Juliana school/Dalton	2.384.720		2.163.464		221.256
120	7160317	Renovatie Indon school	1.783.620		1.668.941		114.679
121	7160320	Nieuwbouw Tweemaster	3.797.120		296.730		3.500.390
122	7160323	Tijdelijke huisv. Amersfoortsestrweg 12A	500.000		133.942		366.058
123	7160333	Gooilandsch: Gymzaal aanpassen etc.	100.000		0		100.000
124	7160336	Speellokaal Jozefschool	200.000		0		200.000
125	7190100	Gooilandschool verbeteren binnenklimaat	230.000		230.000		0
126	7200103	Sportmaterialen Sporthal Bredius (10 jr)	34.794		16.469	1.569	19.894
127	7200104	Sportmaterialen Sporthal Bredius (20 jr)	32.662		15.460	1.473	18.675
128	7200109	OLP Asko KC Muiderkring	272.568		71.196		201.372
129	7200110	OLP PC Hooft KC Muiderkring	149.726		149.726		0
130	7200111	Sportmaterialen Sporthal Bredius (15 jr)	42.544		20.138	1.919	24.325
131		<b>Programma 8</b>					
132	7160294	Sporthal Bredius	7.503.500	850.000	7.967.576	1.187.884	-126.192
133	7160327	Uitplaatsing zeeverkeners Westbatterij	200.000		22.173		177.827
134	7160329	VBK Hocras locatie tijdelijke HV VO	275.000		273.580		1.420
135	7160341	Rugbyclub 't Gooi kleedkamers	133.000		0		133.000
136	7160342	Hockeyclub Naarden kleedkamers	315.000		0		315.000
137	7160343	B.F.C. kleedkamers 1989	129.000		0		129.000
138	7160344	B.F.C. kleedkamers 2009	46.000		0		46.000
139	7160345	SC Muiderberg kleedkamers	125.000		0		125.000
140	7160346	Rugbyclub 't Gooi onderhoudsruimte	29.000		0		29.000
141	7160347	Hockeyclub Naarden kantine	147.000		0		147.000
142	7170059	Renovatie veld 4, 5 en 6 HCAW Bussum	61.710		63.162	11.053	9.601
143	7170061	Ren.velden1,mini1,mini2 BFC Meerw. B'sum	385.000		369.838	64.638	79.800
144	7170062	Renovatie veld 4 SDO De Kuil Bussum	329.000		286.104	50.003	92.900
145	7170066	3e halve Hockeyveld Bredius	490.000		0		490.000
146	7170067	Toplaagrenovatie veld 1 SC Muiderberg	76.000		52.018		23.982
147	7170068	Infiltratieveld atletiekbaan	27.000		24.880		2.120
148	7170071	Kunstgr. toplaag hockeyveld 1-2 Bredius	724.455		883.367	160.085	1.174
149	7170072	Kunstgr. onderlaag hockeyveld 1-2 Bredius	331.335		404.876	73.372	-169
150	7170073	Verlichting hockeyvelden 1 en 2 Bredius	118.713		145.000	26.277	-10
151	7170074	Hekwerken hockeyvelden 1 en 2 Bredius	65.497		80.000	14.498	-5
152	7170075	Hockeyclub Naarden oefenveld	85.000		0		85.000
153	7210257	Vervanging speeltoestellen 2018	190.080		192.338	680	-1.578
154	7210258	Vervanging speeltoestellen 2019	115.025		44.092	5.000	75.933
155	7210271	Herstel Vestingwallen (Verd Vest. Muiden)	2.012.000	313.500	3.804.613	308.851	-1.797.262
156	7210298	Vervanging speeltoestellen 2020	180.225		12.162		168.063
157	7210299	Vervanging speeltoestellen 2021	155.225		0		155.225
158	7210300	Vervanging speeltoestellen 2022	155.225		851		154.374

Regelnr.	Nummer	Omschrijving investering	Krediet uitgaven t/m 2022	Krediet inkomsten t/m 2022	Geboekt uitgaven t/m 2022	Geboekte inkomsten t/m 2022	Vrije ruimte t/m 2022
159	7210333	Stalen damwand Oost. Vestingwal Muiden	1.600.000	1.000.000	239.092		360.908
160	7210337	Spelen Mariahoeve	50.000		21.694		28.306
161	7210338	Openbare verlichting Mariahoeve	377.000		317.219	826	60.608
162	7210339	Groen Mariahoeve	246.000		158.421		87.579
163	7210342	GOMM Muiderberg, van der Helstpark	1.082.000	124.000	103.458		854.542
164	7210346	Aanpassing Afrits strweg/Godelindeweg	150.000		0		150.000
165	7210348	Kunstwerken Burg. Van Wettumweg	1.525.000		1.483.489		41.511
166	7210351	Autoluw Naarden-Vesting	250.000		0		250.000
167	7210352	Hoofd fietsroute/busbaan A'dam Straatweg	0		0		0
168	7210365	Speelvoorzieningen Westbatterijpark	144.000	44.000	144.769	31.366	-13.403
169	7210367	Uitv. Krediet Schootsvelden Zuidoost	5.550.000	4.240.000	587.248		722.752
170	7210368	Vervangingsinvestering brug Hamerfort	75.000		29.187		45.813
171	7210371	Schoolstraat/Kapelstraat Bussum	149.500		216.862	11.615	-55.747
172	7210372	Brug Regenwulp	66.000		51.832		14.168
173	7210373	VBK Zonnegeluidswal Naarderwoonbos	235.000		322.404		-87.404
174	7210374	Vervangingsinvesteringen groen 2022	0		0		0
175	7210379	Openbare verlichting Am.foortsestraatweg	79.000		60.099		18.901
176	7210380	Herinr.P1 en herstel Muiderbos-Muiden	655.000	355.000	150.585	53.740	203.155
177	7210381	VBK Brug Hooftlaan	75.000		24.254		50.746
178	7210386	Spelen van der Helstpark Pj 216	63.000		6.202		56.798
179		<b>Programma 9</b>					
180	7180026	Vervangingsinvestering (Tractor wijk)	105.500		106.407		-907
181	7180032	Vw Caddy (93-VTX-3)	43.000		0		43.000
182	7180035	Tractor Sportpark	56.000		0		56.000
183	7180046	Volkswagen transporter VD-518-S	69.000		0		69.000
184	7180047	Mega Worker (electrisch voertuig)	50.000		0		50.000
185	7180048	Piaggio Porter (VJ-968-F)	51.500		0		51.500
186	7180049	Volkswagen Caddy 28-HTD-4	43.000		0		43.000
187	7180069	Vw Caddy (14-BZ-TL)	43.000		0		43.000
188	7180070	Piaggio Porter (VJ-969-F)	51.500		0		51.500
189	7190063	Kassa en zuilen	50.000		18.298		31.702
190	7190075	Werkplekvirtualisatie en backup	1.247.000		999.799		247.201
191	7190076	Storage & backup/core switches	260.000		0		260.000
192	7190077	Mobiele werkplekken/devices 2021	72.207		72.207		0
193	7190078	Mobiele werkplekken/devices 2022	395.043		392.584		2.459
194	7190105	Koelunit Serverruimte	30.000		32.816		-2.816
195	7200097	Programma digitalisering 2021 (5 jaar)	355.000		342.971		12.029
196	7200098	Programma digitalisering 2022 (5 jaar)	465.000		450.164		14.836
197		<b>Totaal</b>	<b>94.245.568</b>	<b>12.971.500</b>	<b>66.763.491</b>	<b>11.645.603</b>	<b>26.156.180</b>

## Voortgang lopende investeringen

Van enkele investeringen wordt hieronder de stand van zaken toegelicht.

Regelnr.	Toelichting
<b>Programma 2</b>	
2	Project moet nog financieel worden afgesloten en in maart 2023 wordt de kazerne geopend.
<b>Programma 3</b>	
4	Uitvoering in 2023 na vaststellen parkeerverordening.
9 en 10	Start uitvoering in april, gereed sep/okt. 2023.
11 en 12	Uitvoering in eerste kwartaal 2023.
13 en 34	Project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment loopt de onderhoudstermijn van de aannemer.
14	Het project wordt voorlopig nog niet gestart. Dit is afhankelijk van de planning van Waternet (beheerder dijklichaam).
15	Er moet eerst duidelijkheid komen over de scope. Werkzaamheden zijn nu doorgeschoven naar 2023.
16 en 18	Project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment loopt de onderhoudstermijn van de aannemer.
19 en 20	Uitvoering in eerste kwartaal 2023.
21 t/m 23	Uitvoering van de werkzaamheden staan gepland voor het vierde kwartaal 2023.
24	In ontwerpfasen. Uitvoering werkzaamheden in 2024.
26	Is qua uitvoering onderdeel Grex Bredius.
29	In 2023 zal er een begin gemaakt worden voor de uitgaven van deze investering. Aan het uitvoeringsplan voor de afvalbaken wordt op dit moment de laatste hand gelegd en daarna zal dit budget ingezet gaan worden
32	Deze investering is komen te vervallen.
36 en 37	De werkzaamheden van de projecten zijn afgrond maar moet nog financieel worden afgesloten.
39 en 40	Afronding t/m DO bevestigd. Wacht op aanpassing DO.
<b>Programma 4</b>	
46	Het project ligt op dit moment stil. In afwachting van nieuwe school verdeel plannen (mini IHP). Grote kans dat het budget dan alsnog nodig is.
<b>Programma 5</b>	
59 en 104	Het project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment loopt de onderhoudstermijn van de aannemer.
60	De stichting tot op behoud van de Oude Begraafplaats heeft aangegeven twijfels te hebben over de wenselijkheid van het restaureren gelet op de hoge kosten en de huidige inflatie. De crowdfunding voor de restauratie is hierdoor nog niet gestart. Als gevolg daarvan is ook gewacht met het aanvragen van de restauratievergunning. Pas na verlening van de restauratievergunning kan er een subsidie worden aangevraagd en hebben wij dit uitvoeringsbudget nodig. Vooralsnog is de verwachting dat in 2023 meer duidelijkheid komt over dit project.
62	Project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment loopt de onderhoudstermijn van de aannemer.
65 t/m 83	Dit wordt meegenomen bij de mutaties bij het vaststellen GRP 2023-2026.
84	De werkzaamheden van dit project zijn afgrond maar moeten nog financieel worden afgesloten. Zie regel 35 (programma 3).
85 en 110	De werkzaamheden van het project zijn afgrond maar moeten nog financieel worden afgesloten.
86 en 111	Afronding t/m DO bevestigd. Wacht op aanpassing DO.
87	In ontwerpfasen. Uitvoering werkzaamheden in 2024/2025.

Regelnr.	Toelichting
88 en 90	IPM wacht op opdracht van Assetmanager om te starten. Start voorbereiding in 2023.
91	Uitvoering werkzaamheden in 2024/2025.
92	Uitvoering werkzaamheden in 2023/2024.
98	Project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment loopt de onderhoudstermijn van de aannemer.
101 en 102	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2023.
105	Werkvoorbereiding in 2022 gestart. Uitvoering van de werkzaamheden eerste kwartaal 2023.
106	De werkzaamheden lopen door in 2023.
107	Project moet nog financieel worden afgesloten.
<b>Programma 7</b>	
114	Uitvoering start in 2023.
116	In maart 203 kan de architect starten met het Definitief Ontwerp. Wanneer het project geen vertraging ondervindt kunnen de bouwwerkzaamheden in 2024 plaatsvinden, waarna de opleverdatum gepland staat in Q1 2025.
<b>Programma 8</b>	
143 en 144	De werkzaamheden lopen door in 2023 en de financiële afronding vindt in 2023 plaats.
153, 154 en 156	Werkzaamheden worden in 2023 afgerond.
160 t/m 162	Een deel van de uitvoering is uitgesteld tot maart 2023. Project wordt afgerond in 2023.
163 en 178	Afronding t/m DO bevestigd. Wacht op aanpassing DO. Zie regel 86 en 111 (programma 5).
166	Dit betreft een lopend project. Een adviesbureau krijgt binnenkort de opdracht om hier mee aan de slag te gaan.
171	De werkzaamheden lopen door in 2023 en de financiële afronding vindt in 2023 plaats.
174	Deze investering is komen te vervallen. Zie RV 43489 Nota van Uitgangspunten van der Helstpark.
<b>Programma 9</b>	
181, 183 en 187	Deze investeringen zijn doorgeschoven naar 2023.
182	Deze investering is komen te vervallen omdat de onderhoudswerkzaamheden sportpark zijn uitbesteed.
184	Deze investering is komen te vervallen omdat het werk wordt gedaan met inzet van andere tractiemiddelen.
185 en 188	Deze investeringen zijn in bestelling en de verwachting is dat het in het eerste kwartaal 2023 te zijn afgeleverd.
186	Deze investering is doorgeschoven naar 2024.
189	We zijn nog in afwachting van de levering van hardware welke medio februari '23 geleverd wordt, hierna zal facturatie volgen. Het resterende budget zal daarna gebruikt worden voor het aanschaffen van hardware voor het klantgeleidingssysteem.
190	De uitrol van de HCI aanbesteding loopt door tot in Q1 '23. HCI staat voor Hyper-Converged Infrastructure. In eerdere P&C stukken ook wel aangehaald als: 'de nieuwe (digitale) werkplekomgeving.
191	De aanbesteding voor het vervangen van de netwerklaag wordt in Q1 '23 gepubliceerd, daarna zal facturatie volgen.

## Toelichting investering met afwijking groter dan € 70.000

Regelnr.	Omschrijving investering	Krediet uitgaven t/m 2022	Krediet inkomsten t/m 2022	Geboekte uitgaven t/m 2022	Geboekte inkomsten t/m 2022	Vrije ruimte t/m 2022	Toelichting
<b>Programma 3</b>							
33	Voorbereidingskrediet Verder met de Vesting Muiden	300.000	50.000	552.650	-	-302.650	Er is een toezegging gedaan vanuit de Groene Uitwegelden. De aanvraag moet nog formeel worden ingediend. Daarmee blijven de netto uitgaven binnen budget.
35	Herinrichting Stationsgebied	1.960.000	800.000	1.805.418	-	-645.418	De afrekening van Prorail komt in mei 2023, hierna kan de subsidie aanvraag van de OV-Saal gelden worden afgewikkeld en zal dit project binnen budget afgesloten kunnen worden.
<b>Programma 5</b>							
95	Verv. rioolgemaal IJsselmeerweg mechanisch	55.000		160.171	-	-105.171	De investeringen vervangen rioolgemaal IJsselmeerweg civiel, - mechanisch zijn in één bestek uitgevoerd. De lasten worden in 2023 nadat de laatste factuur is ontvangen verdeeld over de beide kredieten.
<b>Programma 8</b>							
132	Sporthal Bredius	7.503.500	850.000	7.967.576	1.187.884	-126.192	In het tweede voortgangsverslag 2022 is er gerapporteerd dat er naar verwachting een kostenoverschrijding zal zijn van ca. € 500.000. Deze overschrijding is ontstaan door o.a.: - niet geraamde legeskosten voor de omgevingsvergunning € 270.000; - extreme prijsstijgingen in de bouwmaterialen; - extra kosten voor het tijdig verkrijgen van de stroomvoorziening € 75.000; In 2023 komen we met een concreet verzoek om hiervoor een aanvullend krediet beschikbaar te stellen.
155	Herstel Vestingwallen (Verd Vest.Muiden)	2.012.000	313.500	3.804.613	308.851	-1.797.262	Bij dit krediet moet ook het toegevoegde krediet voor de stalen damwand Oostelijke Vestingwal Muiden worden betrokken. Daarnaast is er een toezegging gedaan vanuit de Groene Uitwegelden. De aanvraag moet nog formeel worden ingediend. Dit geldt ook voor een provinciale subsidie. Daarnaast is er nog een discussie met Waternet over het verhogen van de dekwand. De verwachting is dat op het totale project beperkt gaan overschrijden. In 2023 komen we met een concreet verzoek om hiervoor een aanvullend krediet beschikbaar te stellen.
173	VBK Zonnegeluidswal Naarderwoonbos	235.000		322.404	-	-87.404	In januari 2023 heeft de gemeenteraad het uitvoeringskrediet gevoteerd. Dit betekent dat in 2023 het budget en de uitgaven van het voorbereidingskrediet naar het uitvoeringskrediet worden overgeboekt. De realisatie staat voor 2026 gepland.

## Voorgenomen investeringen

In onderstaande tabel staan de nog niet voteerde kredieten uit de Programmabegroting 2022 vermeld, omdat van deze kredieten er in 2022 nog geen separate voorstellen aan de raad is voorgelegd.

Regelnr.	Nummer	Omschrijving investering	Totaal uitgaven	Totaal inkomsten	Toelichting
<b>1</b>	<b>Programma 3</b>				
2	7210270	Modernisering parkeervoorziening	514.000		Een parkeeradviesbureau heeft een procesplan opgesteld om in 5 fases tot modernisering en digitalisering te komen. Vervolgens is invulling gegeven aan de eerste fase. Het vervolg van het proces (het invullen van de fases 2 t/m 5 van het procesplan) heeft vanwege de start van het Mobiliteitsplan nog niet plaatsgevonden. De invulling van de volgende fases behelst de contractering van de vergunningverlening, het inrichten van de diverse systemen, testfase van de parkeerketen met systeemleveranciers, KCC, handhaving etc. en tenslotte de overdracht van eigendom en beheer van de systemen. Na afronding van de besluitvorming over de parkeerverordening, naar verwachting in het 1e kwartaal van 2023, starten we met de vervolgfases van de modernisering.
<b>3</b>	<b>Programma 8</b>				
4	7210382	Vestingwallen Muiden, fase 2	1.483.000	800.000	We zijn met het project Vestingwallen fase 2 bezig met het opstellen van het Nota van Uitgangspunten. De Nota wordt in Q2 2023 aan de raad voorgelegd om kaders mee te geven voor het ontwerpproces. Als het inrichtingsplan gemaakt is, kunnen we starten met het omgevingsplan, vergunning en aanbesteding en het uitvragen van het krediet voor de uitvoeringsfase. De planning is om dit Q4 2023 of Q1 2024 aan te vragen.
		<b>Totaal</b>	<b>1.997.000</b>	<b>800.000</b>	

## Bijlage 2 Taakvelden

De verdeling van de taakvelden over de programma's gebeurt door iedere kostenplaats te koppelen aan één taakveld.

### Taakvelden

*Bedragen x €1.000*



Taakveld	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022	Realisatie 2022
Lasten				
0.1 Bestuur	1.435	1.670	1.355	1.457
0.2 Burgerzaken	1.279	1.414	1.492	1.794
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3.644	1.405	1.235	2.249
0.4 Overhead	20.485	23.470	17.643	24.929
0.5 Treasury	11.440	12.736	14.475	11.096
0.61 OZB woningen	678	634	679	576
0.62 OZB niet-woningen	318	0	0	163
0.63 Parkeerbelasting	2	0	0	0
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	36	0	18	0
0.8 Overige baten en lasten	377	244	551	200
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.729	4.928	4.727	4.952
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.632	1.060	750	1.372
2.1 Verkeer en vervoer	8.518	7.971	7.726	9.005
2.2 Parkeren	1.611	1.628	1.620	1.742
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	626	637	485	1.206
3.1 Economische ontwikkeling	1.158	842	994	1.017
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	38	36	27	42
3.4 Economische promotie	320	394	302	302
4.1 Openbaar basisonderwijs	109	58	70	74
4.2 Onderwijshuisvesting	4.565	4.532	5.549	5.139
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.728	1.930	1.967	2.426
5.1 Sportbeleid en activering	1.418	1.259	1.707	1.536
5.2 Sportaccommodaties	5.700	4.999	3.081	4.545
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.244	1.048	935	3.812
5.4 Musea	171	185	89	185
5.5 Cultureel erfgoed	405	409	493	401
5.6 Media	1.489	1.533	1.470	1.510
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.544	6.064	5.889	5.462
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.688	4.964	4.596	13.741
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	2.064	0	2.379

Taakveld	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022	Realisatie 2022
6.3 Inkomensregelingen	21.070	17.523	16.793	19.067
6.4 WSW en beschut werk	1.655	1.655	1.735	1.655
6.5 Arbeidsparticipatie	2.316	1.643	1.546	2.247
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	3.246	1.714	3.307	4.089
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	8.177	0	6.541	0
6.71b Begeleiding (WMO)	0	357	0	181
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	7.815	0	6.976
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	11.840	0	8.488	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	11.742	0	12.829
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	2.055	0	5.318	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	5.300	0	1.394
7.1 Volksgezondheid	2.957	521	2.450	591
7.2 Riolering	4.354	4.362	4.385	4.631
7.3 Afval	5.952	6.505	5.431	6.555
7.4 Milieubeheer	2.793	1.718	1.531	4.341
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.217	1.136	1.219	1.161
8.1 Ruimtelijke ordening	2.521	1.755	1.783	2.509
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	663	2.719	1.003	1.707
8.3 Wonen en bouwen	3.049	1.762	1.684	3.206
<b>Totaal Lasten</b>	<b>160.252</b>	<b>156.342</b>	<b>143.139</b>	<b>176.452</b>
Baten				
0.1 Bestuur	-1	0	0	-6
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	-866	-664	-583	-960
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-1.617	-971	-861	-1.015
0.4 Overhead	-564	-103	-179	-2.483
0.5 Treasury	-13.162	-14.112	-16.442	-12.241
0.61 OZB woningen	-8.866	-8.942	-9.427	-9.050
0.62 OZB niet-woningen	-2.600	-2.407	-1.031	-2.661
0.63 Parkeerbelasting	-1.939	-2.342	-2.093	-2.292
0.64 Belastingen overig	-2.395	-248	-284	-225
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen	-81.938	-82.009	-72.305	-95.803

Taakveld	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022	Realisatie 2022
<b>gemeentefonds</b>				
0.8 Overige baten en lasten	-528	-277	-48	-178
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-6	0	0	-20
1.2 Openbare orde en veiligheid	-260	-40	-103	-103
2.1 Verkeer en vervoer	-835	-206	-209	-659
2.2 Parkeren	-244	-405	-385	-361
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-12	-28	-27	-115
3.1 Economische ontwikkeling	-333	-359	-474	-451
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-76	-101	-98	-82
3.4 Economische promotie	-266	-331	-220	-306
4.1 Openbaar basisonderwijs	-3	0	0	-5
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.267	-1.080	-1.080	-1.483
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-322	-230	-244	-670
5.1 Sportbeleid en activering	-56	-10	-182	-116
5.2 Sportaccommodaties	-3.028	-1.104	-965	-1.007
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-28	-23	-22	-6
5.5 Cultureel erfgoed	-102	-96	-93	-127
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-359	-329	-332	-200
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-68	-26	-153	-9.427
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	-35
6.3 Inkomensregelingen	-17.739	-13.767	-12.920	-12.842
6.5 Arbeidsparticipatie	-58	0	0	-104
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-106	0	0	-283
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-476	0	-732	0
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	0	-450	0	-350
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	-16
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-1.574	0	-5.388	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	-5.388	0	-1.387

Taakveld	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022	Realisatie 2022
7.1 Volksgezondheid	-32	0	0	-4
7.2 Riolering	-5.885	-6.018	-5.789	-6.032
7.3 Afval	-7.167	-8.002	-6.688	-8.068
7.4 Milieubeheer	-768	0	-1	-1.213
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-816	-789	-978	-889
8.1 Ruimtelijke ordening	-365	-439	-428	-1.698
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijfenterreinen)	-2.644	-2.735	-875	-2.766
8.3 Wonen en bouwen	-2.212	-1.477	-1.157	-2.749
<b>Totaal Baten</b>	<b>-161.581</b>	<b>-155.506</b>	<b>-142.797</b>	<b>-180.489</b>
<b>Totaal exclusief mutaties reserves</b>	<b>-1.329</b>	<b>835</b>	<b>342</b>	<b>-4.038</b>
Toevoegingen				
0.10 Mutaties reserves	4.412	0	823	4.801
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	0	0	0	0
<b>Totaal Toevoegingen</b>	<b>4.412</b>	<b>0</b>	<b>823</b>	<b>4.801</b>
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	-8.473	-835	-1.165	-7.855
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0
7.4 Milieubeheer	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijfenterreinen)	0	0	0	0
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>-8.473</b>	<b>-835</b>	<b>-1.165</b>	<b>-7.855</b>
<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>-4.061</b>	<b>-835</b>	<b>-342</b>	<b>-3.055</b>
<b>Totaal</b>	<b>-5.390</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-7.093</b>

## Bijlage 3 Beleidsindicatoren

### Verplichte indicatoren eigen gegevens

Programma	Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2021	Begroot 2022	Realisatie 2022
1	1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,95	6,95	6,91
1	2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	647	6,4	6,62
1	3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 643	€ 672	€ 668
1	4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	12,7%	0,0%	13,7%
1	5	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	11,5%	14,6%	12,1%

## Verplichte indicatoren Waar staat je gemeente?

Programma	Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	GM 2019	GM 2020	GM 2021	GM 2022	gemeente 50.000 - 100.000 inwoners 2022
2	6	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	Bureau Halt	7	15	4		
2	8	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,2	2,2	1,9	1,7	2,3
2	9	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,6	2,8	2,3	2,4	4,6
2	10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9	2,9	2,6	3,1	1,4
2	11	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	5,8	6,5	5,8	4,7	6
2	22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS / gemeentelijke monitor sociaal domein	niet bekend	0,2%	1,0%		
4	14	Func tiemenging	%	CBS BAG/LISA	44,8%	45,1%	45,9%		
4	16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar	LISA	191,9	204,8	211,7		
4	35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	€ 410	€ 440	€ 461	€ 503	€ 317
4	36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG	5,1	6,6	5,1	15	9,3
4	37	Demografische druk	%	CBS	87,4%	87,0%	85,8%	86,1%	70,3%
4	38	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 689	€ 712	€ 738	€ 857	€ 823
4	39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 790	€ 817	€ 851	€ 989	€ 905
5	33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	143	155	149		
5	34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	3,3%	4,3%			
6	21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	CBS / LISA	622,6	627,7	646,3		
6	23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3,0%	3,0%	2,0%		
6	24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS	71,6%	69,9%	71,7%	74,4%	72,2%
6	26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1,0%	1,0%	1,0%		
6	27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	249,6	399,9	315,4		
6	28	Lopende re-	Aantal per 10.000	CBS	21,7	77,4	niet	158,2	206,3

		integratievoorzieningen	inwoners van 15-64 jaar				bekend		
7	17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	niet bekend.	niet bekend	0		
7	18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	21	niet bekend	18		
7	19	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,3%	0,9%	1,1		
7	29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	9,8%	9,7%	12,4	9,9	10,7
7	30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,7%	0,6%	0,6	0,6	1,1
7	31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,2%	0,2%	0,1		
7	32	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	niet bekend	540	610	590	640
8	20	Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen, GGD'en, CBS en RIVM)	niet bekend	42,9%			

## Toelichtingen verplichte indicatoren

Programma	Nummer indicator	Toelichting
1	1	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari en voor het realisatiejaar per 31 december.
1	2	Het werkelijke aantal fte dat werkzaam is, inclusief boventallige medewerkers, voor het begrotingsjaar op 1 januari en realisatiejaar per 31 december.
1	3	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief bestuur.
1	4	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever. Begroting is 0%, omdat in de begroting de toegestane formatie leidend is voor de budgetbepaling.
1	5	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
2	6	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar. De Halt-straft is een interventie voor jongeren van 12 - 17 jaar. Zij komen na het plegen van een licht strafbaar feit onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een Halt-straft. Jongeren komen bij Halt terecht via de politie (soms na expliciete toestemming door het OM), een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), of bijvoorbeeld een leerplichtambtenaar.
2	8	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
2	9	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
2	10	Diefstallen uit woning. Het aantal diefstallen uit de woning dat door de politie is geregistreerd.
2	11	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte.
2	22	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
4	14	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. De verwachting is dat er iets meer woningen (nieuwbouwprojecten) dan arbeidsplaatsen worden gerealiseerd. Toch blijven we inzetten op behoud en groei.
4	16	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar. Het streven is om het aantal vestigingen gelijkblijvend te houden.
4	35	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
4	36	Het aantal nieuw gebouwde woningen, per 1.000 woningen.
4	37	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
4	38	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons-huishouden betaalt aan woonlasten.
4	39	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoons-huishouden betaalt aan woonlasten.
5	33	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).
5	34	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. De berekening van het totaal aan hernieuwbare elektriciteit is voor een deel gebaseerd op modelmatige interpretaties.



6	21	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
6	23	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
6	24	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
6	26	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
6	27	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
6	28	Het aantal lopende re-integratie-voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
7	17	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 leerlingen. We vinden het van belang dat jongeren onderwijs volgen om zo hun kansen in de maatschappij te vergroten. Daarom zetten we in op het verminderen van het verzuim, dat ieder jaar verder daalt. DUO heeft nog geen cijfers na schooljaar 2017-2018. Er zijn wel meer lokale en regionale gegevens beschikbaar: <a href="https://bestuur.gooisemeren.nl/fileadmin/user_upload/2170589_Bijlage_bij_RM_-_Jaarverslag_RBL_2019-2020.pdf">https://bestuur.gooisemeren.nl/fileadmin/user_upload/2170589_Bijlage_bij_RM_-_Jaarverslag_RBL_2019-2020.pdf</a>
7	18	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is per 1.000 leerlingen. We vinden het van belang dat jongeren onderwijs volgen om hun kansen in de samenleving te vergroten. Daarom zetten we in op het verminderen van verzuim, dat ieder jaar verder daalt.
7	19	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Zonder startkwalificatie kunnen jongeren geen goede plek verwerven op de arbeidsmarkt, één van de voorwaarden om zelfredzaam te zijn. We zetten in op het verminderen van het aantal VSV'ers, dat ieder jaar verder daalt.
7	29	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
7	30	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een Jeugdbeschermings-maatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
7	31	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasserings-maatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar).
7	32	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.
8	20	Het percentage inwoners dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners. Deze indicator wordt elke vier jaar onderzocht met behulp van de gezondheidsmonitor van de GGD. De meest recente cijfers dateren uit 2020.